

การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานปฐมวัย

สิงหาคม 2557

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุขุฎิบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย

สิงหาคม 2557

การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุริยางค์บัณฑิต สาขาวิชาการศึกษานปฐมวัย

สิงหาคม 2557

สิรินทร์ ลัดดาภิรมย์ บุญเชิดชู. (2557). การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการ
กำกับตนเองของเด็กปฐมวัย. ปรินทิฟิกันท์ กศ.ด. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสนา จุฬรัตน์,
อาจารย์ ดร.พัฒนา ชัยพงศ์, อาจารย์ ดร.สุภาพร ณะชานนท์.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับ
ตนเองของเด็กปฐมวัย 2) เพื่อประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการ
กำกับตนเองของเด็กปฐมวัย มีวิธีดำเนินการวิจัย 4 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่นำมา
พัฒนารูปแบบ และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาศาสตร์ปฐมวัย ด้านจิตวิทยา ครูที่ปฏิบัติการสอนใน
ระดับชั้นปฐมวัย และผู้ปกครองในระดับชั้นปฐมวัย รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ประกอบด้วย
ขั้นตอนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ (S = Stimulus) ขั้นตอนที่ 2
การสร้างวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ (S = Set up Objectives) ขั้นตอนที่ 3 การลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อ
การเรียนรู้ (A = Active Learning) ขั้นตอนที่ 4 การนำเสนอการเรียนรู้ (P= Presentation) และขั้นตอนที่ 5
การประเมินผลการเรียนรู้ (A = Assessment) ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ และ
วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐานค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การสร้างเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 1) รูปแบบ
การจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย 2) แบบประเมินความเหมาะสม
ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ 3) แผนการจัดการประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ 4) แบบประเมิน
เชิงสถานการณ์พฤติกรรมกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย 5) แบบสังเกตพฤติกรรมกำกับตนเองของเด็ก
ปฐมวัย 6) แบบประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยครูปฐมวัย

ระยะที่ 3 การทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ด้วยการสอนนำร่อง
รอบที่ 1 กับเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุ 5 – 6 ปี โรงเรียนอนุบาลนครปฐม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง
จำนวน 15 คน ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปสอนนำร่องรอบที่ 2 กับเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุ
5 – 6 ปี โรงเรียนอนุบาลนครปฐม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน หลังจากนั้นทดสอบพฤติกรรม
การกำกับตนเองกับกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลอง (Pretest) โดยใช้แบบประเมินเชิงสถานการณ์พฤติกรรม
การกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ทดสอบพฤติกรรมกำกับตนเองกับกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลอง (Posttest)
โดยใช้แบบประเมินเชิงสถานการณ์พฤติกรรมกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ
พื้นฐานค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test for Dependent Sample) จากนั้น
นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ที่ปรับปรุงและพัฒนาแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัย

ชาย – หญิง ที่มีอายุ 5 – 6 ปี ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลนครปฐม จำนวน 15 คนที่ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีการจับฉลาก เป็นเวลา 8 สัปดาห์ๆ ละ 4 วัน รวมทั้งสิ้น 32 วัน โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย สังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเอง ในช่วงสัปดาห์ที่ 2, 4, 6 และ 8 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐานค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 4 การขยายผลการใช้รูปแบบโดยครูปฐมวัยที่สอนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 และ ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 8 คน จาก 3 โรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ที่ทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ และประเมินความเหมาะสมโดยครูปฐมวัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐานค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบ ดังนี้

1. ผลการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสมในระดับค่าเฉลี่ย 4.20 – 4.80 ระดับมาก ถึงมากที่สุด
2. ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสมในระดับค่าเฉลี่ย 4.60 – 5.00 ระดับมากที่สุด และผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการสอนแต่ละหน่วยการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสมในระดับค่าเฉลี่ย 4.40 – 5.00 ระดับมากถึงมากที่สุด
3. การทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง เด็กปฐมวัยมีระดับพฤติกรรมการกำกับตนเองสูงขึ้นทุกด้านหลังการทดลองโดยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการทดลองใช้รูปแบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย มีคะแนนเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมการกำกับตนเองสูงขึ้นทุกด้านอย่างต่อเนื่อง
4. ผลการดำเนินการขยายผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ผลการประเมินความเหมาะสมโดยครูปฐมวัย มีความเหมาะสมในระดับค่าเฉลี่ย 4.75 – 5.00 ระดับมากที่สุด

THE DEVELOPMENT OF SSAPA MODEL TO IMPROVE SELF – REGULATION
OF YOUNG CHILDREN

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Doctor of Education Degree in Early Childhood Education
at Srinakharinwirot University

August 2014

Sirin Laddaklom Booncherdchoo. (2014). *The Development of SSAPA Model to Improve Self-regulation of Young Children*. Dissertation, Ed.D. (Early Childhood Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Asst. Prof. Dr. Passana Chularat, Dr. Pattana Chutpong, Dr. Supaporn Thanachanan.

The purposes of this research were 1) to develop a SSAPA Instructional model to improve self-regulation of young children. and 2) to investigate the efficiency of the model. The research methodology consisted of four phases as follows:

Phase I: The SSAPA Instructional Model to improve self-regulation of young children was developed by synthesizing from studying, analyzing, and interviewing of early childhood experts, psychology experts, early childhood teachers, and early childhood parents. The model comprised five learning stages: Stage 1: S (Stimulus), Stage 2: S (Set up Objectives), Stage 3 A: (Active Learning), Stage 4 P: (Presentation), and stage 5 A: (Assessment). The model was then evaluated by five experts for its appropriateness, The data were analyzed by using means ($\bar{X}$) and standard deviations (S.D.).

Phase II : The research tools which were developed for gathering and analyzing data consist of 1) the SSAPA Instructional Model 2) the questionnaire for experts to evaluate the appropriateness of the SSAPA Instructional Model. 3) the questionnaire for experts to evaluate the appropriateness of the lesson plans of SSAPA Instructional Model 4) the self – regulation behavior observational form 5) the self-regulation behavior situational form and 6) the questionnaire for teachers to evaluate the appropriateness of the model.

Phase III: The efficiency test of the SSAPA Instructional Model was investigated. The model was pilot teaching in the first round with the 15 early childhood students aged 5-6 and modified for the pilot teaching in the second round with 15 early childhood students aged 5-6 studying at Anuban Nakornpathom school, which was the non-sample group. Pretest to investigate self-regulation abilities by the self-regulation behavior situational form was conducted, and Posttest to investigate self-regulation abilities by the self-regulation behavior situational form was conducted, The data were analyzed by using means ($\bar{X}$) and standard deviations (S.D.) and t-test for dependent sample and, the SSAPA Instructional Model was modified and developed into actual experiment with the 15 second early childhood students

aged 5-6 studying at Anuban Nakornpathom school, who were selected by means of simple random sampling. The experiment was conducted during the period of 8 weeks; 4 days per week, with a total of 32 days. by the self-regulation behavior observational form was conducted, The data were analyzed by using means ($\bar{X}$) and standard deviations (S.D.).

Phase IV: The SSAPA Instructional Model was used in the actual classroom situations. The model was put into practice by eight teachers of three schools under the Nakornpathom Primary Educational Service Area Office 1, who taught the second or third early childhood students aged 5-6 in the second semester of the 2013 academic year and were selected by purposive sampling method. The experiment was carried out within two weeks. The teachers evaluated the appropriateness of the model. The data were analyzed by using means ($\bar{X}$) and standard deviations (S.D.).

The research reveals:

1. The appropriateness of the SSAPA Instructional Model according to the experts was at the high to highest levels with the mean ($\bar{X}$) of 4.20 – 4.80.
2. The appropriateness of the lesson plan of the SSAPA Instructional Model according to the experts was at the highest level with the mean ($\bar{X}$) of 4.60–5.00, and the appropriateness of the lesson plan of SSAPA Instructional Model in each week according to the experts was at the high to highest levels with the mean ($\bar{X}$) of 4.40 – 5.00.
3. The efficiency of the SSAPA Instructional Model improved self-regulation of young children. The results after the experiment were higher in all four areas with statistical significant differences at the level of .01 and, after the model was used, the self-regulation behavior was improving constantly.
4. The appropriateness of the SSAPA Instructional Model according to the teachers, who carried out the experiments with the model were at the highest level with the mean ($\bar{X}$) of 4.75 – 5.00.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย
ของ
สิรินทร์ ลัดดากลม บุญเชิดชู

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาดุขบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษปฐมวัย
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)
วันที่ เดือน พ.ศ. 2557

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ที่ปรึกษาหลัก ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์) (รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญนนตพงษ์)

..... ที่ปรึกษาร่วม กรรมการ
(อาจารย์ ดร.พัฒนา ชัชพงศ์) (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์)

..... ที่ปรึกษาร่วม กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สุภาพร ธนะชานันท์) (อาจารย์ ดร.พัฒนา ชัชพงศ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.สุภาพร ธนะชานันท์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ ประธานคณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์ ดร.พัฒนา ชัชพงศ์ และ อาจารย์ ดร.สุภาพร ณะชานันท์ คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ซึ่งกรุณาให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะ ตลอดจนการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เป็นอย่างดีมาโดยตลอด ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงยิ่งมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ และ รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญนันตพงษ์ กรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่านที่ได้กรุณาประสิทธิประสาทวิชาความรู้

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาพิจารณา ตรวจสอบ และให้คำแนะนำในการปรับปรุงคุณภาพเครื่องมือวิจัยเป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลนครปฐม ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร (ระดับปฐมวัยและประถมศึกษา) ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านอ้อกระทิง ซึ่งให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ขอขอบพระคุณอาจารย์รัชนี้ วิภากุล หัวหน้าระดับชั้นอนุบาล และ อาจารย์สุภาวัน ตันบุญเจริญ ครูประจำชั้นของนักเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลนครปฐม และเป็นผู้ช่วยวิจัย ที่คอยให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ ดร.นาเดช บุญเชิดชู ที่คอยดูแล และให้กำลังใจในการศึกษามาโดยตลอด รวมทั้งเพื่อนนิสิตปริญญาเอกสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ รุ่นที่ 6 ทุกคนที่คอยให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

คุณค่าและคุณประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของคุณพ่อ พ.ต.ท.สัมฤทธิ์ ลัดดาภิรม และ คุณแม่สุนันท์ ลัดดาภิรม ที่ได้อบรมเลี้ยงดู และให้โอกาสทางการศึกษาที่ดีแก่ผู้วิจัย รวมไปถึง คุณยายิ่ง ลัดดาภิรม และ คุณย่าประยูร ลัดดาภิรม ที่ได้ให้ความรักและความหวังดีกับผู้วิจัยเสมอมา

บุญกุศลของการนำปริญญานิพนธ์นี้ไปใช้ประโยชน์ ผู้วิจัยขออุทิศให้ รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวพา เตชะคุปต์ อาจารย์ที่เคารพรักรยิ่งของผู้วิจัย ซึ่งล่วงลับไปแล้ว

สิรินทร์ ลัดดาภิรม บุญเชิดชู

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
คำถามการวิจัย	6
ความสำคัญของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย	7
ตัวแปรที่ศึกษา	8
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย	11
สมมติฐานในการวิจัย	14
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำกับตนเอง (Self – regulation)	16
ความหมายของการกำกับตนเอง	16
ความสำคัญของการกำกับตนเอง	18
องค์ประกอบและกระบวนการกำกับตนเอง	19
พัฒนาการทางความสามารถในการกำกับตนเอง	24
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำกับตนเอง	27
ความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำกับตนเอง	36
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถของการกำกับตนเองในการเรียนรู้ ..	39
ด้านการตั้งเป้าหมาย	39
ความหมายของการตั้งเป้าหมาย	39
ความสำคัญในการตั้งเป้าหมาย	39
วิธีการตั้งเป้าหมาย	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
แนวคิดและโครงสร้างการกำหนดเป้าหมาย	41
การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้	44
ด้านการสังเกตตนเอง	45
ความหมายของการสังเกตตนเอง	45
องค์ประกอบของการสังเกตตนเอง	45
การสังเกตตนเองในการเรียนรู้	45
ด้านการตัดสินตนเอง	45
ความหมายของการตัดสินตนเอง	45
องค์ประกอบของการตัดสินตนเอง	46
การตัดสินตนเองในการเรียนรู้	47
ด้านการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง	47
ความหมายของการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง	47
องค์ประกอบของการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง	48
การแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองในการเรียนรู้	51
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำกับตนเองในการเรียนรู้	51
แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA	54
ความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	54
ความสำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	54
ประเภทของทฤษฎีการเรียนรู้	55
ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา	55
ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์	57
ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์	59
ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงสังคมวัฒนธรรมของไวทสกี้	61
ทฤษฎีการเรียนรู้พฤติกรรมนิยมของสกินเนอร์	63

สารบัญ (ต่อ)

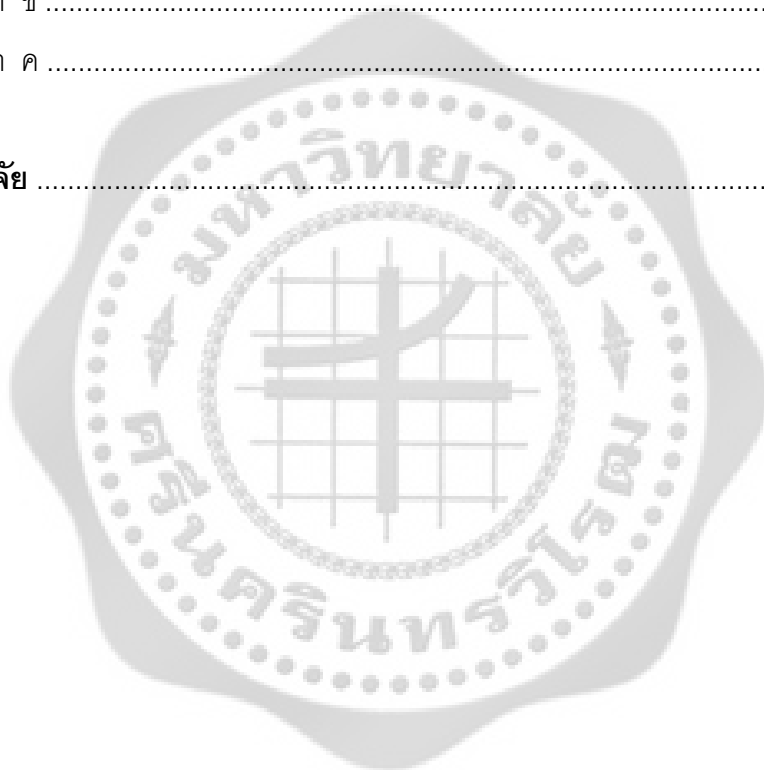
บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	67
การกำหนดประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย	69
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	70
การเก็บรวบรวมข้อมูล	70
ระยะที่ 1 การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA	70
ระยะที่ 2 การสร้างเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA	76
ระยะที่ 3 การทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบ	80
ระยะที่ 4 การขยายผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA	83
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	86
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	88
ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้	
แบบ SSAPA	88
ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย ..	88
ผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารและ	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อ	
พัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย	92
ผลการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA	96
ผลการสร้างและพัฒนาเครื่องมือรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA	98
ผลการทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA	103
ผลการขยายผลการใช้รูปแบบ SSAPA	107
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	111
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	111
ความสำคัญของการวิจัย	111
สมมติฐานในการวิจัย	111
ขอบเขตของงานวิจัย	111

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ)	
การกำหนดประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล	111
ตัวแปรที่ศึกษา	112
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	113
วิธีดำเนินการวิจัย	113
ระยะที่ 1 การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA	113
ระยะที่ 2 การสร้างเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้	113
ระยะที่ 3 การทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบ	114
ระยะที่ 4 การขยายผลการใช้รูปแบบ	114
สรุปผลการวิจัย	115
ผลการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA	115
ผลการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA	115
ผลการขยายผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA	115
อภิปรายผล	116
ข้อค้นพบที่ได้จากการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA	116
ข้อค้นพบที่ได้จากการทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบ SSAPA	116
ข้อค้นพบที่ได้จากการขยายผลการใช้รูปแบบ SSAPA	123
ข้อสังเกตที่ได้จากงานวิจัย	124
ข้อสังเกตในการสร้างรูปแบบจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับ	
ตนเองของเด็กปฐมวัย	124
ข้อสังเกตในการทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อ	
พัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย	124
ข้อสังเกตในการขยายผลใช้รูปแบบจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนา	
การกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย	126
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	127
ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้	127
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	127

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	128
ภาคผนวก	136
ภาคผนวก ก	137
ภาคผนวก ข	164
ภาคผนวก ค	243
ประวัติย่อผู้วิจัย	251

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 การวิเคราะห์หัตถิพลที่มีต่อพัฒนาการในการกำกับตนเองของผู้เรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาทางสังคม	25
2 สรุปพัฒนาการของการกระตุ้นการกำกับตนเองใน 4 ช่วงวัย และผลกระทบหลักของสภาพแวดล้อมในการพัฒนาแต่ละช่วงอายุ	30
3 ลักษณะเด่นตามวัยของพัฒนาการกำกับตนเองในเด็กวัยก่อนวัยเรียนและวัยอนุบาลและสภาพแวดล้อมหลักสำหรับการส่งเสริมการกำกับตนเอง	33
4 แบบแผนการทดลอง	80
5 แผนการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย	82
6 ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ปกครองในการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA	91
7 ผลการสังเคราะห์ทฤษฎีการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA	96
8 ระดับความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเอง ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	97
9 ระดับความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	98
10 ระดับความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้สัปดาห์ที่ 1 เรื่อง อาหารดีมีประโยชน์ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	99
11 ระดับความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้สัปดาห์ที่ 2 เรื่องอาหารแสนอร่อยที่หนูรู้จัก ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	99
12 ระดับความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้สัปดาห์ที่ 3 เรื่องเมืองไทยที่รัก ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	100
13 ระดับความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้สัปดาห์ที่ 4 เรื่องเรารักในหลวง ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	100
14 ระดับความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้สัปดาห์ที่ 5 เรื่องน้ำใสไหลรินตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	101
15 ระดับความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้สัปดาห์ที่ 6 เรื่องต้นไม้ที่รัก ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	101

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
16 ระดับความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้สัปดาห์ที่ 7 เรื่องอาเซียนน่ารู้ ตาม ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	102
17 ระดับความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้สัปดาห์ที่ 8 เรื่องสีเส้นแสนสวย ตาม ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ	102
18 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง และหลัง การทดลอง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับ ตนเองของเด็กปฐมวัย	104
19 ระดับพฤติกรรมการกำกับตนเองโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อ พัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย	106
20 ผลการประเมินความเหมาะสมหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อ พัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยตามความคิดเห็นของครูปฐมวัย	108
21 ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเอง ของเด็กปฐมวัย	162
22 ตอนที่ 1 ความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด ของรูปแบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย	206
23 ตอนที่ 2 ความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้รายหน่วย หน่วยที่ 1 เรื่องอาหารดีมีประโยชน์	207
24 ตอนที่ 2 ความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้รายหน่วย หน่วยที่ 2 เรื่องอาหารแสนอร่อยที่หนูรู้จัก	207
25 ตอนที่ 2 ความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้รายหน่วย หน่วยที่ 3 เรื่องเมืองไทยที่รัก	208
26 ตอนที่ 2 ความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้รายหน่วย หน่วยที่ 4 เรื่องเรารักในหลวง	208
27 ตอนที่ 2 ความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้รายหน่วย หน่วยที่ 5 เรื่องน้ำใสไหลริน	209
28 ตอนที่ 2 ความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้รายหน่วย หน่วยที่ 6 เรื่องต้นไม้ที่รัก	209

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
29 ตอนที่ 2 ความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้รายหน่วย หน่วยที่ 7 เรื่องอาเซียนน่ารู้	210
30 ตอนที่ 2 ความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้รายหน่วย หน่วยที่ 8 เรื่องสีสันแสนสวย	210
31 แสดงเกณฑ์และคำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนนระดับพฤติกรรมการกำกับตนเองของ เด็กปฐมวัย	218
32 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินเชิงสถานการณ์พฤติกรรมการกำกับ ตนเองของเด็กปฐมวัยในภาพรวม	229
33 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมการกำกับตนเองกับเกณฑ์การให้ คะแนนรายด้าน	230
34 คำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนนระดับพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย	235
35 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเองของ เด็กปฐมวัย ในภาพรวม	239
36 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมการกำกับตนเองกับเกณฑ์การให้ คะแนนเป็นรายด้าน	239
37 คะแนนของผู้เชี่ยวชาญจากการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของ แบบสอบถามความคิดเห็นของครูในการขยายผลรูปแบบSSAPAเพื่อพัฒนา การกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย	247
38 ตอนที่ 1 ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบSSAPA เพื่อพัฒนา การกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยในการนำมาใช้	248

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	12
2 ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย	13
3 กระบวนการย่อยในกระบวนการการกำกับตนเองของแบนดูรา	20
4 ตัวแบบการเรียนรู้ทางสังคมของการกำกับตนเองของ (Schunk)	21
5 โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างระหว่างพฤติกรรม (Behavior) บุคคล (Person) และสภาพแวดล้อม (Environment) ตามแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาสังคมของแบนดูรา (Bandura)	56
6 ปฏิสัมพันธ์การเรียนรู้ของกระบวนการเกิดความสมดุลในโครงสร้างความคิดและความเข้าใจ (Equilibration) ระหว่างการซึมซับประสบการณ์ (Assimilation) และการปรับโครงสร้างทางสติปัญญา (Accommodation)	60
7 ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับตนเอง กระบวนการกำกับตนเอง และแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA	66
8 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	68
9 ขั้นตอนในการดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย	85
10 คะแนนเฉลี่ยระดับพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง	105
11 แสดงบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้	156
12 การวิเคราะห์หัตถ์โน้ต	178

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยจัดอยู่ในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา การจะพัฒนาประเทศให้ก้าวไปสู่ประเทศพัฒนาแล้ว (Developed Country) จำเป็นต้องอาศัยบุคคลที่มีคุณภาพและคุณลักษณะเหมาะสมเพื่อเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศ รวมทั้งในศตวรรษที่ 21 เป็นยุคข้อมูลข่าวสาร (Information Age) มนุษย์จะต้องเผชิญกับข้อมูลข่าวสารอันหลากหลายไม่มีที่สิ้นสุด และเป็นพลวัตที่ไม่หยุดนิ่ง (Indefinite & Dynamic) ดังนั้นการศึกษาต้องสร้างคนที่สามารถแสวงหาความรู้ใหม่ด้วยตนเอง รู้จักคิด รู้จักปรับตัวตนเอง สามารถสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจความคิดของตนได้ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และปรับแก้ข้อผิดพลาดด้วยตนเอง (Self - Regulated Learners) (พวงแก้ว ปุณยนก. 2546: 172) ซึ่งคุณลักษณะของบุคคลเหล่านี้ จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาผ่านกระบวนการต่างๆ ทั้งในด้านของกระบวนการทางการศึกษาและกระบวนการทางสังคม โดยการพัฒนาต้องดำเนินการให้สัมพันธ์กับธรรมชาติและพัฒนาการแต่ละระยะในช่วงวัยต่างๆ ของชีวิต

เด็กปฐมวัยเป็นบุคคลที่มีความสำคัญ เพราะเด็กปฐมวัยจะเป็นตัวแทนของผู้ใหญ่ของสังคมไทย ในอนาคต เด็กปฐมวัยจึงจำเป็นต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูด้วยการดูแลเอาใจใส่ ดังที่กระทรวงศึกษาธิการ (2553: 5) ให้ความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัยไว้ว่าเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคม – วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม ดังเช่น นพเนตร ธรรมบวร (2545: 28) กล่าวไว้ว่า การพัฒนาบุคคลในช่วงวัยนี้มีความสำคัญมากที่สุด เพราะการพัฒนาคุณภาพของคนต้องเริ่มต้นตั้งแต่การเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ โดยกระบวนการเรียนรู้ นั้น ต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนคิดเป็น วิเคราะห์เป็น และสร้างองค์ความรู้ได้ ซึ่งจะส่งผลให้บุคคลสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องและเต็มศักยภาพแห่งตน ทั้งนี้ในช่วงหกปีแรกคือ ฐานของชีวิตที่สืบเนื่องไปตลอดชีวิตที่เราไม่อาจจะเลยและปล่อยเด็กไปตามยถากรรมได้ (สุนน อมรวิวัฒน์. 2546: 35) และการที่เด็กจะสามารถเรียนรู้ได้เต็มศักยภาพนั้น ต้องอาศัยการส่งเสริมและแนะนำจากผู้ใหญ่ โดยการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของเด็ก (พีรพร รัตนเกียรติ. 2549: 67; อ้างอิงจาก นัยพินิจ คชภักดี. 2535) การเรียนรู้ในช่วงแรกเกิดถึง 6 ปี จึงถือได้ว่าเป็นโอกาสทองของการเรียนรู้ เพราะสมองของเด็กมีการเปลี่ยนแปลงทั้งปริมาณและเส้นใยสมองและจุดเชื่อมต่อสารเคมีในสมอง รวมทั้งรอยหยักที่พื้นผิวสมอง ซึ่งล้วนส่งผลต่อสติปัญญาและความฉลาดของเด็ก ถ้าเด็กได้รับการพัฒนาและกระตุ้นด้วยวิธีการที่ถูกต้องจะช่วยพัฒนา

เซลล์สมอง เจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และวางพื้นฐานของการเรียนรู้ ช่วยให้ทักษะการเรียนรู้พัฒนาไปได้ตลอดชีวิต อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดกิจกรรมและสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กนั้น เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ควรส่งเสริมให้เหมาะสมกับเด็ก เพื่อช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น เพราะถ้าเด็กสามารถเรียนรู้ได้ดี เด็กจะสามารถรับมือประสบการณ์ต่างๆ ที่เด็กได้รับทั้งทางตรงและทางอ้อม ประสบการณ์ต่างๆ ที่เด็กได้รับในวัยเด็กจะมีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างความพร้อมของเด็กที่จะพัฒนาตนเองต่อไป เพราะเด็กปฐมวัยเป็นระยะที่เกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด การเรียนรู้เหล่านี้จะมีอิทธิพลต่อชีวิตของเด็กในอนาคต จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องจัดประสบการณ์ให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิต เพื่อให้เด็กพัฒนาเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ต่อไป (สุวรรณ ไชยะธน. 2548: 33)

ปัจจุบันการพัฒนาคมนุ่มเน้นการพัฒนาทักษะของการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข มีความตระหนักรู้ในตน มีความสามารถที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายต่างๆ ได้ การกำกับตนเอง (Self – Regulation) เป็นกระบวนการหนึ่งที่เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาคนให้เป็นผู้มีความรับผิดชอบทำงานต่างๆ ได้อย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ สามารถกำกับพฤติกรรมของตนเองเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ กระบวนการเรียนการสอนแนวใหม่ ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้แสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองเป็นหลัก เน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้นการฝึกทักษะการกำกับตนเอง (Self – Regulation) เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องฝึกฝนให้แก่ผู้เรียนทุกคน การกำกับตนเอง (Self – Regulation) นอกจากจะมีประโยชน์ต่อการศึกษาแล้วยังมีประโยชน์สำหรับการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อีกด้วย (ปิยวรรณ พันธุ์มงคล. 2542: 1) การเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง (Self – Regulated Learning) เป็นคุณสมบัติในตัวผู้เรียนที่นักวิจัยทางการศึกษาสนใจทำการศึกษามาเมื่อประมาณ 20 ปีมาแล้ว โดยเริ่มจากการศึกษาคุณสมบัติของผู้เรียนที่มีลักษณะเป็นที่ยอมรับร่วมกันว่ามีการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง ผู้ที่มีการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองจะมีความเชื่อมั่นในการกำกับตนเอง มีการตั้งเป้าหมายในการแสวงหาความรู้ของตนเอง รวมทั้งต้องใช้กลยุทธ์ทางแรงจูงใจแบบใดจึงจะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของตนเอง รู้ว่าบรรลุถึงความสามารถที่ต้องการนั้นจะพบกับความยากลำบากอย่างไร รู้ว่าตนเองมีความสามารถและแรงจูงใจเพียงใดในการหาแหล่งประโยชน์มาช่วยให้ตนเองบรรลุเป้าหมายในการเรียน (ศิริพร โสภาสวัสดิชัย. 2543: 1) ซึ่ง ซองค์ และ ซิมเมอร์แมน (Schunk; & Zimmerman. 2007: 12) ได้กล่าวไว้ว่า การกำกับตนเอง (Self – Regulation) ประกอบด้วยกระบวนการ 3 ขั้นตอน คือ การไตร่ตรองก่อน (Forethought) การควบคุมการกระทำ (Performance Control) และการสะท้อนตนเอง (Self – Reflection) โดยระยะการไตร่ตรองจะเกิดก่อนการลงมือกระทำ หรือมีการกำหนดขั้นตอนก่อนลงมือปฏิบัติ เช่น การกำหนดเป้าหมายและต้นแบบ ระยะควบคุมการกระทำคือ ขั้นตอนที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนรู้ ซึ่งส่งผลต่อความสนใจและการปฏิบัติ เช่น การเทียบเคียงทางสังคม (Social Comparison) โดยเด็กเปรียบเทียบผลงาน และการกระทำกับเด็กคนอื่นๆ ส่วนผลตอบรับ (Feedback) คือ การที่ตนเอง เพื่อนๆ และผู้สอนสะท้อนผลที่ได้จากผลงานและการกระทำ

และการใช้กลยุทธ์จากการเรียนรู้ ส่วนระยะสุดท้ายเกิดขึ้นภายหลังการลงมือทำ ผู้เรียนจะแสดงถึงความพยายามในการพัฒนาการไปถึงเป้าหมายและมีการนำกลยุทธ์ไปปรับใช้

ผู้เรียนที่มีการกำกับตนเองในการเรียน มีแนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรมได้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ และบุคคลที่มีการกำกับตนเองสูงย่อมกระทำพฤติกรรมได้บรรลุผลกว่าบุคคลที่มีการกำกับตนเองต่ำ และการที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองไม่เพียงแต่จะช่วยให้ประสบความสำเร็จในการเรียนในโรงเรียนเท่านั้น สิ่งสำคัญคือ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ไปตลอดชีวิต (Schunk; & Zimmerman. 1994: 3) ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในปัจจุบันจึงควรเน้นที่ผู้เรียนเป็นหลักที่จะทำให้การเรียนรู้ประสบความสำเร็จ วิธีการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง (Self – Regulated Learning) เป็นวิธีการที่ได้รับความสนใจ ดังผลการศึกษาของ สตีเฟน และคณะ (Stephen; et al. 2003) พบว่า การกำกับตนเองในการเรียนมีผลต่อการพัฒนาทักษะด้านการคิดในวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งเขาศึกษาพบว่า จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดสิ่งแวดล้อมห้องเรียน การพัฒนา รวมทั้งการจัดการเรียนรู้ในการฝึกการกำกับตนเองของนักเรียนในการเรียนจะช่วยพัฒนาทักษะการคิดทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนได้ เพราะเมื่อผู้เรียนมีการกำกับตนเอง ผู้เรียนจะมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน มีการควบคุมพฤติกรรมในการเรียน สามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง รู้ว่าจะใช้กลยุทธ์แบบใดในการเรียน มีการจูงใจในตนเอง และกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งการกำกับตนเอง จะทำให้นักเรียนมีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ที่เป็นขั้นตอน มีแนวทางและความอดทนในการแก้ปัญหา การดูแลให้กำลังใจจะช่วยให้เด็กมีความมั่นใจในตนเอง รับรู้ในความสามารถของตนเองในการเรียนรู้ มีเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน ไม่เพียงแต่ สตีเฟน และคณะ (Stephen; et al. 2003) เท่านั้น ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการกำกับตนเอง ยังมีงานวิจัยหลายชิ้นที่ระบุตรงกันว่า พฤติกรรมการกำกับตนเองเป็นสิ่งสำคัญที่ควรจะมีอยู่ในตัวผู้เรียน เนื่องจากเป็นพฤติกรรมที่สำคัญกับการเรียนที่จะส่งผลต่อประสิทธิภาพด้านการเรียนรู้อย่างแท้จริง (สุภาวดี คำนาลี. 2547: 3) นอกจากพฤติกรรมการกำกับตนเองจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของผู้เรียนแล้ว พฤติกรรมการกำกับตนเอง ยังส่งผลต่อพัฒนาการในช่วงวัยต่อไปอีกด้วย พฤติกรรมด้านการกำกับตนเองของเด็กวัยอนุบาลมีความสัมพันธ์กับความรู้ ความเข้าใจในความสามารถของตนเองที่มีต่อการกำกับตนเองในกฎระเบียบต่างๆ และการเผชิญกับปัญหาต่างๆ ในอนาคต (Mischel, Shoda; & Peack. 1988: 687 – 689)

การกำกับตนเอง ไม่เพียงแต่ส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนเพียงอย่างเดียว แต่ยังส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความสุขในการเรียน เนื่องจากเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากแรงจูงใจภายในของตนเอง และคนทุกคนต่างมีต้องการความรู้สึกที่ว่า ตัวของเราเองมีความสำคัญ มีคุณค่า มีความสามารถในการกระทำสิ่งต่างๆ ได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องรอพึ่งผู้อื่น ความรู้สึกที่เราต้องการลึกๆ นี้ อาจเรียกเป็นภาษาอังกฤษได้ว่า “Esteem Need” ความต้องการ ที่สำคัญนี้จะเกิดขึ้นได้ เมื่อเราได้คิดเอง ตัดสินใจเอง และได้มีโอกาสลงมือทำอะไรๆ ด้วยตัวเองพร้อมๆ กับมีโอกาสรับผิดชอบในสิ่งที่ตัวเองได้ทำลงไป (สำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545: 61; อ้างอิงจาก เกียรติวรรณ อมาตยกุล. 2536) การกำกับตนเองมีความสำคัญ และในการจะทำกิจกรรมหรือทำการใดๆ ให้ประสบผลสำเร็จ ต้องมีการกำหนดเป้าหมายและการวางแผนในการกระทำ สำหรับนักเรียนการกำกับตนเองก็มีความสำคัญมากเช่นกัน เพราะการที่นักเรียนจะประสบผลสำเร็จในกิจกรรมการเรียนนั้น นักเรียนจะต้องรู้จักจัดการและกำกับตนเองในการเรียนรู้ได้ดี ซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ (ชนิตา เกตุอำไพ. 2549: 2)

การพัฒนาการกำกับตนเองในการเรียนรู้มีความสำคัญมากโดยเฉพาะในช่วง 4 ปีแรกของชีวิต เพราะการกำกับตนเอง มีความสำคัญต่อความสามารถของเด็กในการจัดการทางอารมณ์ความสนใจ และสามารถยับยั้งบางพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในขณะที่ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น (Rim – Kaufman, Curby; Grimm, Nathanson; & Brock. 2009; citing Blair; & Razza. 2007; Smith -Donald, Raver, Hayes; & Richardson. 2007) ซึ่งสอดคล้องกับ คาร์กิน และ ฮาว (Calkins; & Howse. 2004) ที่กล่าวว่า หากมีการส่งเสริมการกำกับตนเอง ตั้งแต่เด็กจะส่งผลถึงความสามารถในการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี ในเวลาต่อมา การศึกษาเกี่ยวกับความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยที่ผ่านมา มีผลการวิจัยหลายเรื่องแสดงให้เห็นว่า การกำกับตนเองต้องเริ่มพัฒนาในช่วงต้นของชีวิต เช่น การศึกษาของโคชันสกา คอย และ มูเรย์ (Kochanska, Coy; & Murray. 2001: 1) พบว่า เมื่อเด็กมีอายุได้ 3 ปี เด็กจะเริ่มมีพัฒนาการในการกำกับตนเอง และสามารถยืดหยุ่นกระบวนการควบคุมที่ตอบสนองความต้องการตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปได้ โดยการพัฒนาการกำกับตนเองในเด็กปฐมวัยนั้น ทักษะความรู้เพียงอย่างเดียวไม่สามารถรับประกันความสำเร็จในการเรียนรู้สำหรับเด็กทุกคนได้ ซึ่งจะต้องอยู่ที่การพัฒนาการกำกับตนเองของตน โบโดวา และ เหลียง (Bodrova; & Leong. 2008: 2) กล่าวว่า ดังนั้นเด็กจึงควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาการกำกับตนเองในเพื่อให้ความพร้อม และการกำกับตนเอง มีความสำคัญมากกว่าระดับไอคิวของเด็กในการเรียนรู้ที่โรงเรียน เพราะมีงานวิจัยที่พยายามศึกษาถึงความเชื่อมโยงระหว่างความสามารถทางพุทธิปัญญาทางสังคม ด้านการกำกับตนเอง และลำดับของความพร้อมของเด็ก พบว่า ความสามารถทางปัญญา และวุฒิภาวะของเด็กจะมีผลโดยตรงกับความสามารถในการเรียนรู้เมื่อเข้าเรียน (Meisels. 1999) ซึ่งการกำกับตนเองมีผลต่อความพร้อมในการเรียนในโรงเรียนเพราะเป็นพื้นฐานสำคัญในเรื่องการตั้งใจเรียน การตอบสนองที่เหมาะสม และการมีส่วนร่วมในงานที่ได้รับมอบหมาย (Blair. 2002) ทั้งนี้ผู้วิจัยเชื่อว่า พฤติกรรมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ ควรได้รับการพัฒนาในช่วงวัยที่สำคัญที่สุดในชีวิตของมนุษย์ นั่นคือ ช่วงปฐมวัย เพราะเด็กปฐมวัยเป็นวัยแห่งการจดจำ การสังเกต การเลียนแบบ และสามารถเรียนรู้ได้ดีที่สุดในช่วงนี้ กระบวนการเรียนรู้ การกำกับตนเอง ยังส่งผลต่ออุปนิสัย การจัดการอารมณ์ที่ซับซ้อนและการแสดงออก รวมทั้งเด็กตั้งแต่ 1 ขวบจะพัฒนาสูงสุดได้ในช่วง 3 – 6 ปี ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เด็กจะแสดงพัฒนาการความยับยั้งชั่งใจด้วยเหตุผล (Jahromi; & Stifter. 2008: 127) และเด็กก่อนวัยเรียน – วัยอนุบาล ต้องการส่งเสริมพัฒนาขีดพฤติกรรมการกำกับตนเอง (Self – regulation) เพื่อเพิ่มความเชี่ยวชาญในการควบคุม

ตัวเอง ไปสู่เป้าหมายและจะทำให้ได้รู้สึกถึงความแข็งแกร่งของอำนาจและการควบคุม (Bronson. 2000: 56) อันเป็นพื้นฐานทางพฤติกรรมที่มั่นคงของบุคคล

นอกจากนี้การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการกำกับตนเองในการเรียนรู้ในประเทศไทยที่ผ่านมา มีการศึกษาส่วนใหญ่ในเด็กโตเท่านั้น ซึ่งยังไม่ได้เป็นการศึกษาพฤติกรรมการกำกับตนเองที่มีพื้นฐานมาจากการพัฒนาในการกำกับตนเองจากช่วงต้นของชีวิต จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาการกำกับตนเอง (Self - Regulated) ด้านการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ ด้านการสังเกตตนเอง ด้านการตัดสินใจตนเอง และด้านการตอบสนองต่อตนเอง โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิด และทฤษฎีการเรียนรู้เชิงจิตวิทยาที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 1) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของ แบนดูรา (Bandura. 1986) ที่มีแนวคิดสำคัญในการเรียนรู้จากการสังเกต และตัวแบบ (Model) โดยมีกระบวนการทางปัญญา (Cognition) การจูงใจ (Motivation) อารมณ์ (Emotion) และปัจจัยทางสังคม (Social Factors) 2) ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของ บรูเนอร์ (Bruner. 1971) ที่มีแนวคิดว่าการเรียนรู้ผ่านการค้นพบจากการลงมือปฏิบัติ การประมวลผลข้อมูลจากปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม จนเกิดเป็นความคิดรวบยอดและการรับรู้ ความเข้าใจของตนเองในการเรียนรู้ 3) ทฤษฎีการเรียนรู้พัฒนาการทางสติปัญญาของ เพียเจต์ (Piaget. 1971) ซึ่งมีแนวคิดว่าการเรียนรู้เกิดจากมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม กระบวนการดูดซึมประสบการณ์เดิม การปรับโครงสร้างความคิดและความเข้าใจ (Equilibration) เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการรับรู้ และเชื่อมโยงประสบการณ์เก่าและใหม่ การเรียนรู้เกิดจากการลงมือปฏิบัติ โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าและการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง จนเกิดเป็นการเรียนรู้ความสามารถของตนเอง 4) ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงสังคมวัฒนธรรมของ ไวกอตสกี (Kozulin. 1986; citing Vygotsky. 1924) ที่มีแนวคิดสำคัญของการเรียนรู้ว่า เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม การนำเสนอความคิดของตนเอง สามารถตรวจสอบผลงานกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยการบอกเล่า สนทนาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนๆ และสรุปผลการเรียนรู้ในการทำกิจกรรม และ 5) ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมของ สกินเนอร์ (Skinner. 1958) ที่มีแนวคิดว่าการเสริมแรงจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความคงอยู่ตลอดไป เพราะแรงเสริมเป็นตัวแปรสำคัญในการเปลี่ยนพฤติกรรมหรือการเรียนรู้

จากแนวคิดทฤษฎีการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ (S = Stimulus) ขั้นตอนที่ 2 การสร้างวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ (S = Set up Objectives) ขั้นตอนที่ 3 การลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ (A = Active Learning) ขั้นตอนที่ 4 การนำเสนอการเรียนรู้ (P = Presentation) และขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการเรียนรู้ (A = Assessment) เพื่อพัฒนาให้เด็กปฐมวัยรู้จักการกำกับตนเองในทิศทางที่เหมาะสมขณะเรียนรู้และเป็นการเรียนรู้ตามธรรมชาติที่เด็กได้รับ คือ เป็นการเรียนรู้โดยคำนึงถึงธรรมชาติภายในตัวเด็กที่มีความแตกต่างกันในการเรียนรู้ ธรรมชาติของการเลือกในสิ่งที่ตนเองชอบ และสนใจ

สุดท้ายคือ บรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นไปตามธรรมชาติที่ไม่บังคับ ไม่เจาะจง ซึ่งเป็นบรรยากาศการเรียนรู้ที่เกิดจากตัวเด็กเองทั้งสิ้น เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่าสิ่งสำคัญของการเรียนรู้ในเด็กปฐมวัยนั้น ไม่ได้มุ่งเน้นเพียงแค่ความสำเร็จทางระดับคะแนนเพียงอย่างเดียว แต่สิ่งที่มุ่งหวังเพื่อให้เด็กได้จากการเรียนรู้มากที่สุดคือ ความสุข และความสนุกสนานจากการเรียนรู้ที่เด็กได้รับ เพื่อการจดจำที่ยาวนาน และการดึงความรู้มาใช้ได้ในอนาคตต่อไปโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้จากรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

คำถามการวิจัย

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ควรประกอบด้วยขั้นตอนการจัดการเรียนรู้อย่างไร
2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย มีผลในระดับใด

ความสำคัญของการวิจัย

ผลที่ได้จากงานวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอนในชั้นเรียนเพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาการกำกับตนเอง และเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมรูปแบบหนึ่งสำหรับครูปฐมวัยได้นำไปใช้ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาและสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยมีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ซึ่งมีการกำหนดประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลไว้ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ประกอบด้วย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนนี้ ได้แก่ เด็กปฐมวัยอายุ 5 – 6 ปี ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 5 ห้องเรียน จำนวน 300 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานำร่องครั้งที่ 1 และ ครั้งที่ 2 คือ เด็กปฐมวัยชาย – หญิง ที่มีอายุ 5 – 6 ปี ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลนครปฐม จำนวน 15 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีการจับฉลากจากประชากร

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาการขยายผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาการขยายผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ประกอบด้วยครูปฐมวัยที่สอนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 และระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่มีเด็กนักเรียนชาย-หญิง อายุ 5 – 6 ปี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 14 คน จาก 3 โรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาการขยายผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย จำนวน 8 คน จาก 3 โรงเรียน ที่ทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดังนี้

2.2.1 ครูประจำชั้นระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 1 จำนวน 4 คน

2.2.2 ครูประจำชั้นระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร (ระดับปฐมวัยและประถมศึกษา) สังกัดคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 2 คน

2.2.3 ครูประจำชั้นระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านอ้อกระทิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 1 จำนวน 2 คน

3. ผู้ให้ข้อมูลในการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA จำนวน 19 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษานปฐมวัย จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา จำนวน 3 คน ครูที่ปฏิบัติการสอนในระดับชั้นปฐมวัย จำนวน 5 คน ผู้ปกครองระดับชั้นปฐมวัย จำนวน 8 คน ซึ่งพิจารณาคุณสมบัติจากเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (Criterion – Based Sampling) แล้วทำการเลือกแบบเจาะจง

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

ตัวแปรตาม ได้แก่ การกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ซึ่งประกอบไปด้วย

1. ด้านการตั้งเป้าหมาย (Goal setting)
2. ด้านการสังเกตตนเอง (Self - observation)
3. ด้านการตัดสินตนเอง (Self - judgment)
4. ด้านการตอบสนองต่อตนเอง (Self – reaction)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย
2. แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA โดยผู้เชี่ยวชาญ
3. แผนการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA
4. แบบประเมินผลการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA
 - 4.1 แบบประเมินเชิงสถานการณ์พฤติกรรมกำกับการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย
 - 4.2 แบบสังเกตพฤติกรรมกำกับการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย
5. แบบประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA โดยครูปฐมวัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กนักเรียนชายและหญิง อายุ 5 – 6 ปี ที่กำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนอนุบาลนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1

พฤติกรรมกำกับการกำกับตนเอง หมายถึง การที่เด็กปฐมวัยสามารถควบคุม กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยคำนึงถึงความสามารถของตนเอง ความสนใจ ความพร้อมเพื่อให้การปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ บรรลุเป้าหมายที่ตนเองได้ตั้งไว้ ซึ่งงานวิจัยนี้ได้แบ่งพฤติกรรมกำกับการกำกับตนเองไว้ 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการตั้งเป้าหมาย (Goal Setting) หมายถึง การที่เด็กสามารถกำหนดเป้าหมาย และบอกเป้าหมายสิ่งที่ได้จะปฏิบัติกิจกรรมได้ด้วยตนเอง ทั้งกิจกรรมเดี่ยวและกิจกรรมกลุ่ม จากการที่เด็กสังเกตวัสดุ อุปกรณ์ สิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว วิดีทัศน์ การฟังนิทาน เพลง คำคล้องจอง เป็นต้น

2. ด้านการสังเกตตนเอง (Self – Observation) หมายถึง การที่เด็กสังเกตตนเองในเรื่องของอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด ทักษะคิด การเลือกวัสดุ อุปกรณ์ ความพร้อม และความสามารถของตนเอง ช่วงก่อนการปฏิบัติกิจกรรม ระหว่างการปฏิบัติกิจกรรม และหลังการปฏิบัติกิจกรรม ว่าตนเองรู้สึก และปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างไร

3. ด้านการตัดสินตนเอง (Self - Judgment) หมายถึง การที่เด็กสามารถนำเสนอความคิดของตนเองในการปฏิบัติกิจกรรม และการเทียบเคียงชิ้นงานกับเป้าหมายของตนเองว่า มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร โดยการตัดสินตนเองจากความชอบ ความพร้อม ความสามารถ และความสำเร็จของการปฏิบัติกิจกรรม

4. ด้านการตอบสนองต่อตนเอง (Self – Reaction) หมายถึง การที่เด็กสามารถประเมินตนเองในการปฏิบัติกิจกรรม การสะท้อนความรู้สึก ความชอบ ความประทับใจ การพบเจออุปสรรคและการแก้ปัญหาต่างๆ ผ่านการบอกเล่า และการบอกระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของตนเอง

การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย โดยผ่านกระบวนการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ การสร้างคู่มือประกอบการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ การทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบ และการเผยแพร่ขยายผลรูปแบบการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอน ซึ่งนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอนสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการตั้งเป้าหมาย ด้านการสังเกตตนเอง ด้านการตัดสินตนเอง และด้านการตอบสนองต่อตนเอง รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ เด็กมีบทบาทในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 และเป็นผู้ดำเนินการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ตั้งแต่การตั้งเป้าหมาย ตลอดจนการประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ประกอบด้วยขั้นตอน 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ (S = Stimulus) ขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนที่เด็กและครูร่วมกันจัดกิจกรรม การออกไปปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมนอกห้องเรียน การจัดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ การใช้เพลง นิทาน คำคล้องจอง การสนทนาและการใช้คำถามที่หลากหลายนำมาใช้ร่วมกัน เพื่อกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ของเด็ก ให้เด็กเกิดความพร้อมในการเรียนรู้ และสนใจในการคาดเดาเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในกิจกรรมและประเด็นที่จะศึกษา

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความใคร่รู้ เกิดความสนุกสนาน และกระตือรือร้นในการค้นหาคำตอบในกิจกรรมต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ (S = Set up Objectives) ขั้นตอนนี้
เป็นขั้นตอนที่เด็กกำหนดวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติกิจกรรม และการวางแผนหรือออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้
โดยการเลือกสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ครูเตรียมมา การวาดภาพประกอบขั้นตอนการจัดกิจกรรม การบอกเล่า
จากตัวเด็ก การติดระดับเป้าหมายในชาร์ต การสนทนาถึงจำนวนชิ้นงาน และเหตุผลของวัตถุประสงค์ที่จะ
ปฏิบัติกิจกรรม

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้เด็กสามารถตั้งเป้าหมายได้ตรงกับความสนใจ ความถนัด
และความสามารถของตนเอง

ขั้นตอนที่ 3 การลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ (A = Active Learning) ขั้นตอนนี้
เป็นขั้นตอนที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ และการวางแผนการปฏิบัติกิจกรรมที่ตั้งไว้ ผ่าน
การใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 จากสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่กำหนดและวางแผนไว้ด้วยความตั้งใจ จดจ่อ สนุกสนาน
ตามระดับความสนใจ ความพร้อม และความสามารถของตนเอง โดยการใช้คำถามเพื่อให้เด็กได้สังเกต
ตนเองในการปฏิบัติกิจกรรม

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรมได้บรรลุวัตถุประสงค์ เป็นการค้นพบ
การเรียนรู้ การแก้ปัญหา การสร้างสรรค์ชิ้นงาน และสังเกตตนเองก่อนการปฏิบัติกิจกรรม ระหว่างการปฏิบัติ
กิจกรรม และหลังการปฏิบัติกิจกรรม ว่าการปฏิบัติกิจกรรมของตนเองเป็นอย่างไร

ขั้นที่ 4 การนำเสนอการเรียนรู้ (P = Presentation) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เด็กนำเสนอ
ผลงานและกระบวนการจากการปฏิบัติกิจกรรมของตนเอง โดยการบอกเล่า การบันทึก การซักถามแลกเปลี่ยน
จากเพื่อน การนำผลงานมาเทียบเคียงกับเป้าหมายและแผนที่ได้วางไว้

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้เด็กได้นำเสนอความคิด นำเสนอผลงาน นำเสนอกระบวนการ
ปฏิบัติกิจกรรม และตรวจสอบผลงานกับเป้าหมายที่ตนเองได้ตั้งไว้ก่อนการปฏิบัติกิจกรรม

ขั้นที่ 5 การประเมินผลการเรียนรู้ (A = Assessment) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เด็กสังเกต
การปฏิบัติกิจกรรมของตนเองว่าสอดคล้องกับเป้าหมายหรือไม่ และประเมินการเรียนรู้ในการปฏิบัติกิจกรรม
โดยการใช้คำถามเพื่อให้เด็กบอกสิ่งที่ได้เรียนรู้ เข้าใจ และความพึงพอใจในการปฏิบัติกิจกรรมด้วยวิธีการ
ที่หลากหลาย เช่น การสนทนา การให้เด็กเป็นผู้สะท้อนความคิดของตนเอง บอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับความรู้สึก
ของตนเอง บทบาทครูคือการให้กำลังใจผู้เรียน

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้เด็กประเมินตนเอง ประเมินผลงานในการปฏิบัติกิจกรรม และ
สังเกตตนเองว่า เป้าหมายที่ตนตั้งไว้นั้นสัมพันธ์กับการปฏิบัติกิจกรรมของตนเองหรือไม่ อย่างไร ท้ายที่สุด
เด็กจะเกิดความภาคภูมิใจ และเกิดพฤติกรรมในการกำกับตนเองที่จะปฏิบัติกิจกรรมให้ดีขึ้นต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและสรุปสาระสำคัญ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

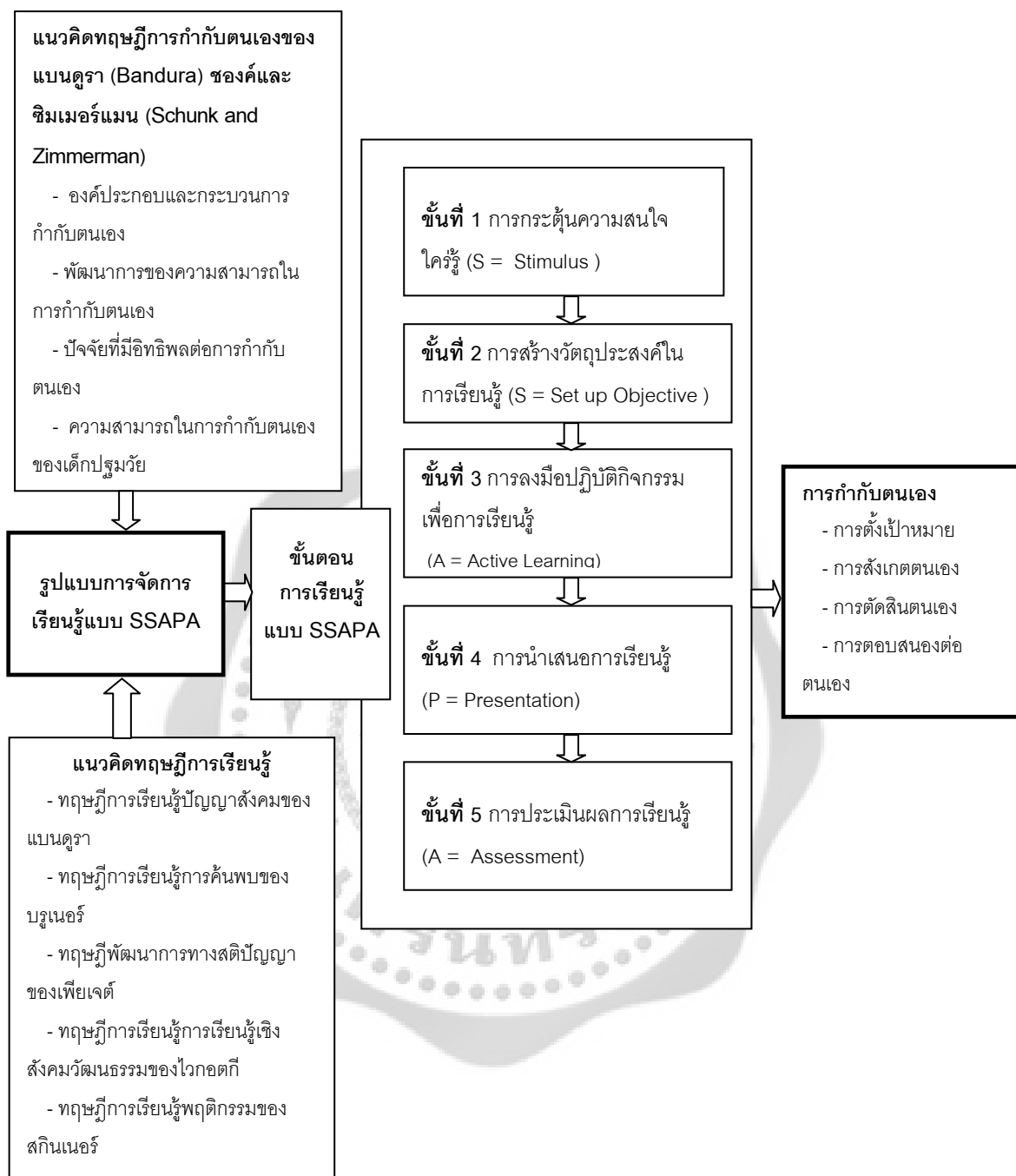
1. การกำกับตนเอง

แนวคิดที่นำมาใช้ในการวิจัย ได้แก่ แนวคิดทฤษฎีการกำกับตนเองของแบนดูรา (Bandura. 1986) ของค์ และ ซิมเมอร์แมน (Schunk; & Zimmerman. 1997)

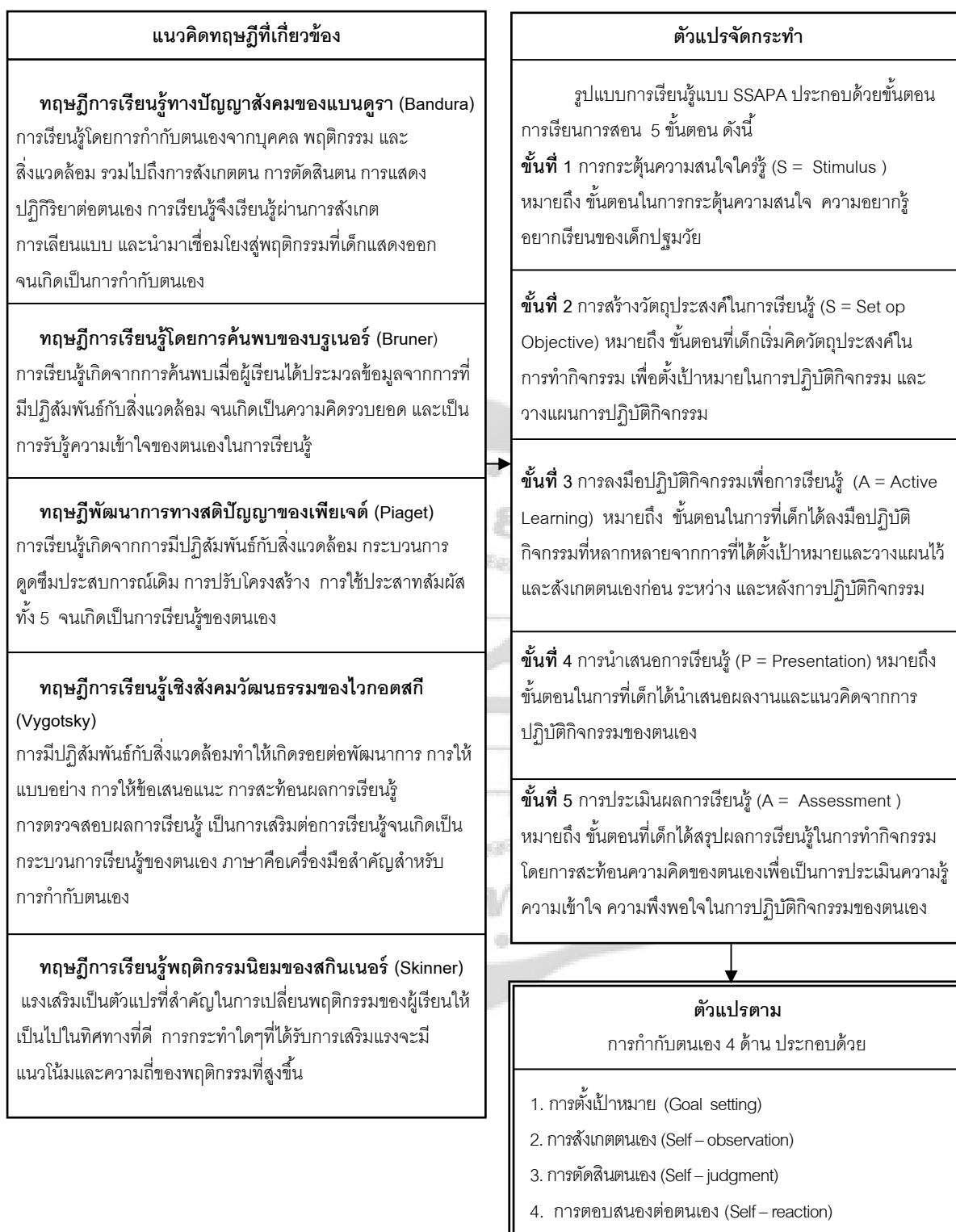
2. ทฤษฎีการเรียนรู้

แนวคิดที่นำมาใช้ในการวิจัย ได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา (Bandura) ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของบรูเนอร์ (Bruner) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget) ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงสังคมวัฒนธรรมของไวโกตสกี (Vygotsky) และทฤษฎีการเรียนรู้พฤติกรรมนิยมของสกินเนอร์ (Skinner)

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

สมมติฐานในการวิจัย

หลังจากเด็กปฐมวัยได้รับการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเอง
ของเด็กปฐมวัย เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านการกำกับตนเองสูงขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างรูปแบบการจัดเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้นำเสนอตามหัวข้อ ดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำกับตนเอง (Self – Regulation)

- 1.1 ความหมายของการกำกับตนเอง
- 1.2 ความสำคัญของการกำกับตนเอง
- 1.3 องค์ประกอบและกระบวนการกำกับตนเอง
- 1.4 พัฒนาการทางความสามารถในการกำกับตนเอง
- 1.5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำกับตนเอง
- 1.6 ความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย
- 1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำกับตนเอง

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของการกำกับตนเอง

2.1 ด้านการตั้งเป้าหมาย

- 2.1.1 ความหมายของการตั้งเป้าหมาย
- 2.1.2 ความสำคัญในการตั้งเป้าหมาย
- 2.1.3 วิธีการตั้งเป้าหมาย
- 2.1.4 แนวคิดและโครงสร้างการกำหนดเป้าหมาย
- 2.1.5 การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้

2.2 ด้านการสังเกตตนเอง

- 2.2.1 ความหมายของการสังเกตตนเอง
- 2.2.2 องค์ประกอบของการสังเกตตนเอง
- 2.2.3 การสังเกตตนเองในการเรียนรู้

2.3 ด้านการตัดสินใจตนเอง

- 2.3.1 ความหมายของการตัดสินใจตนเอง
- 2.3.2 องค์ประกอบของการตัดสินใจตนเอง
- 2.3.3 การตัดสินใจตนเองในการเรียนรู้

2.4 ด้านการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง

- 2.4.1 ความหมายของการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง

- 2.4.2 องค์ประกอบของการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง
- 2.4.3 การแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองในการเรียนรู้
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถของการกำกับตนเองในการเรียนรู้
- 3. แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ SSAPA
 - 3.1 ความหมายของรูปแบบการเรียนรู้
 - 3.2 ความสำคัญของรูปแบบการเรียนรู้
 - 3.3 ประเภทของทฤษฎีการเรียนรู้
 - 3.3.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา (Bandura)
 - 3.3.2 ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของบรูเนอร์ (Bruner)
 - 3.3.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget)
 - 3.3.4 ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงสังคมวัฒนธรรมของไวโกตสกี (Vygotsky)
 - 3.3.5 ทฤษฎีการเรียนรู้พฤติกรรมนิยมของสกินเนอร์ (Skinner)

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำกับตนเอง (Self – Regulation)

1.1 ความหมายของการกำกับตนเอง

การกำกับตนเอง (Self – Regulation) มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งในการทำให้บุคคลมีลักษณะและรูปแบบพฤติกรรมที่แสดงออก พฤติกรรมการกำกับตนเองมีอยู่หลายลักษณะทั้งในด้านอารมณ์ความรู้สึก พฤติกรรม และการรู้คิด (Cognitive) (Jaromi; & Stiffer. 2008: 125) การกำกับตนเองจัดเป็นวิธีการทางหนึ่งที่ใช้ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลไปสู่พฤติกรรมเป้าหมายที่ต้องการด้วยตนเอง (สุภาวดี คำนาดี. 2551: 13) จากการที่บุคคลไม่สามารถควบคุมลักษณะทางกายภาพและสภาพแวดล้อมทางสังคมที่มีผลในชีวิตประจำวันได้อย่างสมบูรณ์ ซึ่งมีความขัดแย้งกันระหว่างคุณลักษณะส่วนบุคคล เป้าหมาย และสิ่งนำไปสู่ความคาดหวังของบุคคลหรือความปรารถนาในแต่ละสถานการณ์ และสิ่งที่เกิดขึ้นในสถานการณ์เหล่านั้น โดยทั่วไปบุคคลจะค้นหาความแตกต่างนั้นให้น้อยที่สุดหรือยังไม่ตัดสินใจในขณะนั้น จนกว่าจะสามารถเข้าใจเป้าหมาย แรงจูงใจ หรือพฤติกรรม และมีความสามารถในการกระทำตามเป้าหมายนั้นได้จริง ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นความสามารถในการกำกับตนเอง (Hoyle. 2010: 1) การเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง เป็นตัวแปรที่นักวิจัยหลายทฤษฎีมีความสนใจ แต่ในปัจจุบันจึงมีหลักการของการกำกับตนเองในการเรียนรู้มีพื้นฐานทางทฤษฎีที่แตกต่างกันอยู่หลายทฤษฎี (ศิริพร โอภาสวัตรชัย. 2543: 13) ส่วนในด้านความหมายของการกำกับตนเอง (Self – regulation) นั้น บรอนสัน (Bronson. 2000: 1) ได้อธิบายความหมายของการกำกับตนเองไว้ว่า ไม่มีคำนิยามที่ตายตัว แต่นักจิตวิทยา มักใช้คำว่า การควบคุมความต้องการ การควบคุมตัวเอง การจัดระเบียบตัวเอง การกำกับตนเอง

อิสรภาพ เป็นต้น ดังเช่น ชวอร์ และ บรูคส์ (Schraw; & Brook. 2000) ได้ให้คำนิยามความหมายของการกำกับตนเองว่า หมายถึง ความสามารถที่จะเข้าใจและควบคุมการเรียนรู้ของตนเองให้บรรลุถึงเป้าหมาย รูดอล์ฟ และคณะ (Rudolph; et al. 2001: 931; citing Carton; & Nowicki. 1994) ได้กล่าวว่า การกำกับตนเอง เป็นการประกอบกันของความคิด การประเมินกระบวนการของพฤติกรรม ซึ่งเป็นตัวชี้เป้าเป้าหมายโดยตรงของการกระทำและการตอบสนองทางอารมณ์ ซึ่งไม่เหมือนกับความคิดอื่นๆ ตรงที่การกำกับตนเองเน้นความสำคัญของการพัฒนาจากพฤติกรรมที่คาดหวัง ซึ่งแสดงออกภายนอก เช่น การควบคุมการรับรู้ ความหวัง และการรับรู้ความสามารถกับสิ่งที่เป็นตัวกำหนด เช่น เป้าหมาย มาตรฐาน คุณค่า ความสำคัญ ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจพฤติกรรม และผลของพฤติกรรมต่างๆ ส่วน ชังก์ (Schunk. 1997: 76) กล่าวว่า การกำกับตนเองเป็นกระบวนการที่บุคคลปฏิบัติและพัฒนาต่อพฤติกรรม ความรู้ความเข้าใจ และอารมณ์ ความรู้สึก มียุทธวิธีที่จะช่วยให้ไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ (สุภาวดี คำนาดี. 2551: 13; อ้างอิงจาก Schraw, Crippen; & Hartly. 2006) ซึ่งสอดคล้องกับ แบนดูรา (Bandura. 1994: 336) ที่ให้ความหมายของการกำกับตนเองว่า การกำกับตนเองหมายถึงปฏิบัติการของอิทธิพลที่บุคคลมีต่อแรงจูงใจ กระบวนการคิด สภาพอารมณ์และแบบแผนทางพฤติกรรม

ในส่วนของนักจิตวิทยาทางการศึกษาต่างให้ความหมายการกำกับตนเองไว้หลากหลาย เช่น นักทฤษฎีด้านการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning) ในทัศนะของแบนดูรา (Bandura) มองว่า การกำกับตนเองคือ ผลลัพธ์ของมาตรฐานการแสดงออกจากภายในที่นำไปสู่พฤติกรรม และการผลักดันหรือลงโทษตัวเองขึ้นอยู่กับระดับการแสดงออก มาตรฐานการแสดงออก เกิดขึ้นจากภูมิหลังบางส่วนของแต่ละคนที่ได้รับผลบวกหรือลบจากการกระทำ และบางส่วนจากการสังเกตพฤติกรรมของคนอื่น และผลลัพธ์ที่ตามมา การให้รางวัลตนเอง (Self – Reward) คือ ผลลัพธ์ของการใช้ชีวิตตามมาตรฐานการแสดงออก ส่วนการลงโทษ (Self – Contempt) คือ ผลลัพธ์ของการล้มเหลวในการใช้ชีวิตตามระดับมาตรฐาน ระดับการแสดงออกที่มีมาตรฐานจะนำไปสู่พฤติกรรมที่สามารถยืดหยุ่นอย่างเหมาะสม ตามขีดความสามารถของบุคคลต่อสิ่งแวดล้อม (Bronson. 2000: 28)

การกำกับตนเองมีความสำคัญต่อการทำให้เกิดบุคลิกภาพของบุคคล โดยทฤษฎีบุคลิกภาพของ فروยด์ (Freud) ซึ่งเป็นคนแรกที่เห็นความสำคัญของพัฒนาการในวัยเด็ก ถือเป็นรากฐานของการพัฒนาการของบุคลิกภาพตอนวัยผู้ใหญ่ (สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2552: 33) โดยมีความเห็นว่า การกำกับตนเองในมนุษย์ คือ ความพยายาม (การดิ้นรน) ที่จะบังคับความกังวลของแต่ละคนเพื่อจัดการให้เกิดความสำเร็จในโลก เขาแสดงให้เห็นว่า ego คือ ที่มาในการควบคุมพัฒนาการ ความแข็งแกร่ง หรือพลังงานจะมี Id ครอบงำที่มี การนำพลังงานไปให้ ego ซึ่งเปรียบเทียบกับความสำเร็จในการบรรลุความสมหวังและสามารถหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่เป็นโทษได้ นักจิตวิทยาด้าน ego แนะนำว่า ego มีพลังในตัวเอง ซึ่งทำให้การขับเคลื่อนความสามารถและขีดความสามารถ (Bronson. 2000: 28)

นักทฤษฎีด้านพฤติกรรม มักมองว่า การกำกับตนเองคือการเรียนรู้ที่จะควบคุมตัวเอง โดยพฤติกรรมและความคิดของพฤติกรรมภายในจะถูกปรับเปลี่ยนโดยสิ่งที่เกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมภายนอก ที่จะส่งผลให้เกิดการชมเชย หรือการลงโทษ เด็กๆ จะกลายเป็นเด็กที่มีการกำกับตนเอง โดยการเรียนรู้ การรอคอย และแนะนำวิธีการแสดงพฤติกรรม การแก้ปัญหาและการเรียนรู้การผลักดันตัวเองให้ทำตามคำแนะนำ (Bronson. 2000: 28)

ไวโกตสกี (Vygotsky) เน้นถึงปัจจัยด้านสังคมและวัฒนธรรมในการพัฒนาความคิด และการกำกับตนเอง และเชื่อว่าเด็กๆ จะถูกควบคุมได้ภายใต้การเลียนแบบคนอื่น แต่การควบคุมนี้จะยกระดับเด็ก ให้มีการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมและความหมายเชิงสัญลักษณ์ต่างๆ ด้วยตนเอง ภาษาคือ เครื่องมือสำคัญ สำหรับการกำกับตนเอง เด็กๆ จะได้เรียนรู้วิธีคิดและควบคุมตัวเองโดยใช้คำพูดภายในตน (Private Speech) (Bronson. 2000: 29)

เปียเจต์ (Piaget) สรุปคำนิยามของการกำกับตนเองว่า การกำกับตนเองคือ คุณสมบัติ ตั้งแต่เกิดของมนุษย์ในการเรียนรู้ที่จะปรับตัว กระบวนการซึมซับประสบการณ์ (Assimilation) และการปรับโครงสร้างทางสติปัญญา (Accommodation) คือ การประยุกต์ปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ในกรอบการเรียนรู้ที่เหมาะสมจะสร้างความเข้าใจเพิ่มขึ้นต่อสภาพแวดล้อม เด็กจะสามารถควบคุมพฤติกรรมต่อสภาวะแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Bronson. 2000: 29)

สรุปได้ว่า การกำกับตนเอง หมายถึง พฤติกรรมในการควบคุมตนเอง กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยคำนึงถึง ความสามารถของตนเอง ความสนใจ การตั้งเป้าหมายเพื่อให้การกระทำต่างๆ บรรลุเป้าหมาย ที่ตนเองได้ตั้งไว้

1.2 ความสำคัญของการกำกับตนเอง

การกำกับตนเองเป็นพฤติกรรมของบุคคลที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่สัมพันธ์กันระหว่างความคาดหวังกับความเป็นจริง พฤติกรรมในการกำกับตนเองเป็นพื้นฐานที่มั่นคงภายในจิตใจ บุคคลที่สามารถกำกับตนเองได้ในชีวิตประจำวัน จะทำให้มีพฤติกรรมอย่างคงที่สม่ำเสมอและมีความสามารถจัดการการรับรู้ของตนเองหรือการรับรู้ความสามารถจากบุคคลอื่น พฤติกรรมเหล่านี้สะท้อนให้เห็นเป้าหมายที่เด่นชัด และการปรับตัวสู่พฤติกรรมที่เป็นมาตรฐาน (Hoyle. 2010: 1) การส่งเสริมความสามารถด้านการกำกับตนเองมีความสำคัญมากในเด็กปฐมวัย ดังที่มีงานวิจัยหลายชิ้นได้ระบุไว้ เนื่องจากความสามารถด้านการกำกับตนเองนั้น ส่งผลต่อพฤติกรรมของตนเองในการควบคุมพฤติกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ (ปนัดดา ดีพิجارณ์. 2551: 2; อ้างอิงจาก วัฒนา เตชะโกมล. 2541) ที่กล่าวว่า ในปัจจุบันนักการศึกษา มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า การกำกับตนเองเป็นเป้าหมายประมาณหนึ่งของการศึกษา การที่มีการศึกษาที่มาหรือสาเหตุของการกำกับตนเองในการเรียน เพื่อที่จะพัฒนาการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ นักวิจัยหลายท่านที่ศึกษาพบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ กับการกำกับตนเองในการเรียน

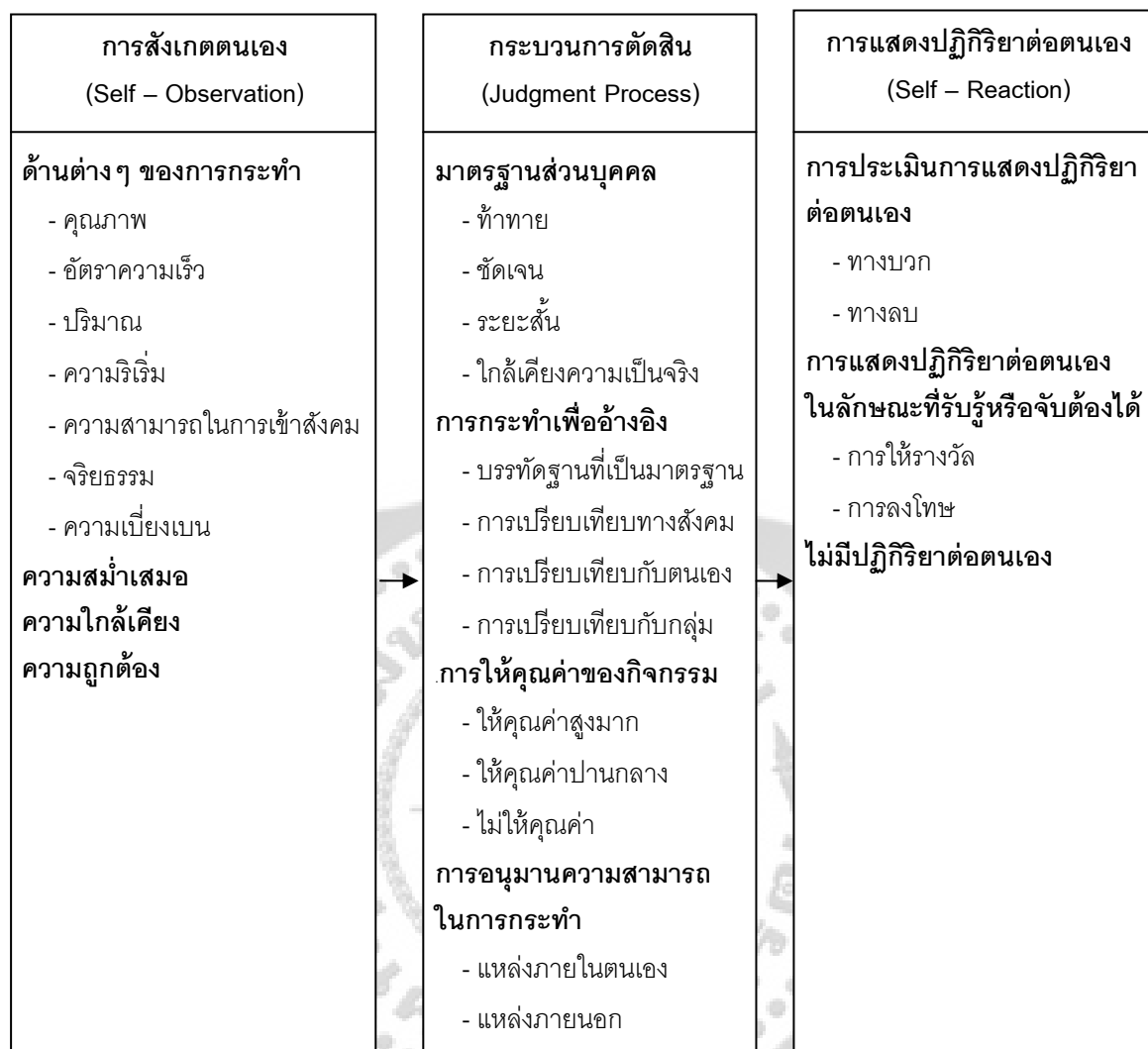
การกระตุ้น และส่งเสริมการกำกับตนเองจึงมีความเกี่ยวพันกันอย่างมาก การเรียนรู้เรื่องการกำกับตนเอง การแก้ปัญหาและการแสดงออก สามารถเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อความสามารถในการควบคุมความคิดหรือพฤติกรรมไปด้วยกัน โดยนักวิชาการทางด้านการศึกษาก็ให้ความสนใจเพิ่มมากขึ้นในการส่งเสริมการกำกับตนเอง มีหลักฐานซึ่งเชื่อถือได้ว่า มนุษย์มีระบบการกระตุ้นการกำกับตนเองจากภายใน ในช่วงแรกของเด็กทารกจะมีการโต้ตอบเมื่อถูกควบคุมการแสดงออก มีปฏิกริยากับผู้คน และสิ่งของที่อยู่รอบข้าง จดจำและคาดหมายเหตุการณ์ได้ ซึ่งจะส่งผลอิทธิพลในการควบคุมวิถีสังคม และวิถีทางโลกของเด็กด้วย ภายใต้อารมณ์ด้านบวก เด็กจะแสดงการโต้ตอบโดยการเคลื่อนไหวอย่างกระตือรือร้น ซึ่งเด็กก่อนวัยเรียน – วัยอนุบาล ต้องการส่งเสริมการพัฒนาขีดความสามารถของการกำกับตนเอง เพื่อเพิ่มความเชี่ยวชาญในการควบคุมตนเองไปสู่เป้าหมาย และจะทำให้เด็กรู้สึกถึงความแข็งแกร่งของอำนาจและการควบคุม ซึ่งจะส่งผลต่อเด็กวัยประถมต้นที่ต้องการประสบการณ์ที่มีการส่งเสริมให้รู้สึกว่ามีคุณค่า ซึ่งจะกลายเป็นการเพิ่มความตระหนักในตน (Self – Aware) และมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบตัวเองกับผู้อื่น เด็กทุกวัยต้องการสภาพแวดล้อมที่มีปฏิสัมพันธ์ และคาดการณ์ได้เพียงพอที่จะเชิญชวน และตอบรับความพยายามของตนเองในการค้นหาและเกิดความเชี่ยวชาญในพัฒนาการแต่ละขั้น (Bronson. 2000: 31)

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการกำกับตนเอง คือ การที่บุคคลแสดงพฤติกรรมที่สัมพันธ์กัน ระหว่างความคาดหวัง และสิ่งที่ตนเองกระทำได้จริง โดยการส่งเสริมการกำกับตนเองในช่วงต้นของชีวิต และการกำกับตนเองจะมีพัฒนาการในแต่ละช่วงวัยต่างๆ จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาเพื่อที่จะส่งผลให้บุคคลควบคุมพฤติกรรมหรือแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมได้ในสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตประจำวัน

1.3 องค์ประกอบและกระบวนการกำกับตนเอง

กรอบแนวคิดของการศึกษาเกี่ยวกับการกำกับตนเองในปัจจุบันมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีปัญญาสังคมของ แบนดูรา ซึ่งได้กำหนดองค์ประกอบของการกำกับตนเองไว้ 4 ประการ ได้แก่ การตั้งเป้าหมาย (Goal Setting) การสังเกตตนเอง (Self - Observation) การตัดสินตนเอง (Self - Judgment) และการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง (Self - Reaction) ส่วนการกำหนดองค์ประกอบของการกำกับตนเองอื่นที่ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบนั้น คือ การสังเกตตนเอง (Self - Observation) การตัดสินตนเอง (Self - Judgment) และการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง (Self - Reaction) โดยทั้ง 3 องค์ประกอบนี้ มีความสัมพันธ์กับกระบวนการในการบรรลุเป้าหมาย (Goal attainment) (Chularat. 2001: 33)

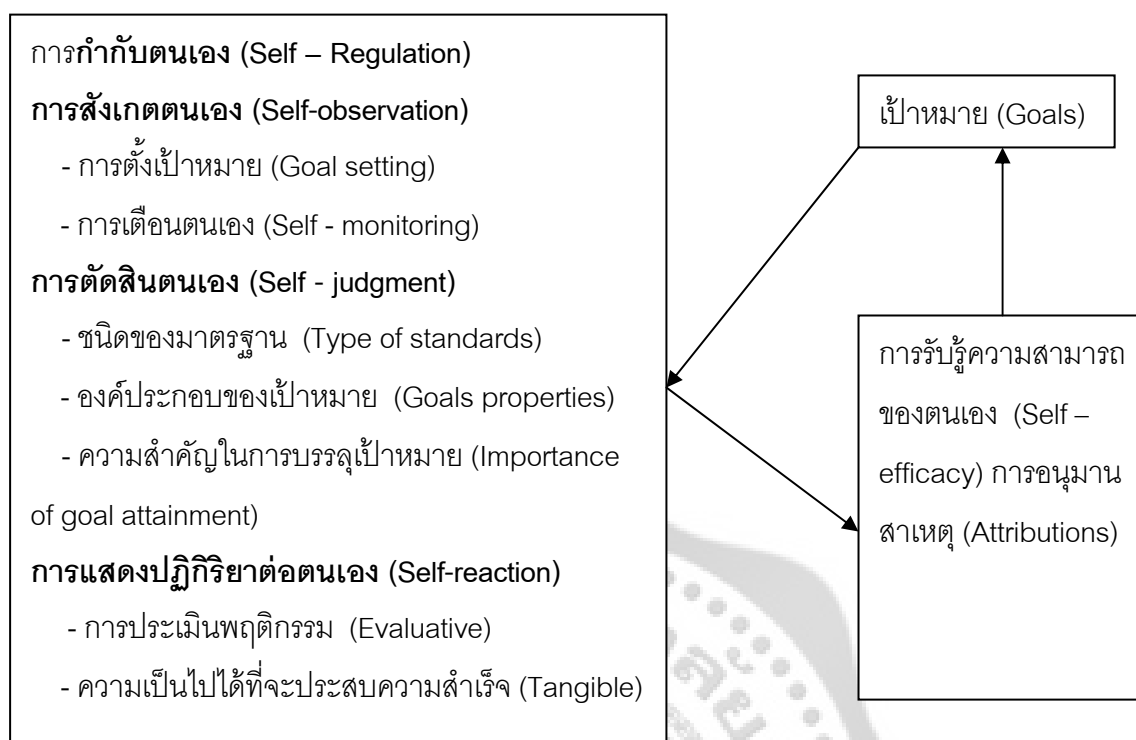
กระบวนการกำกับตนเองเป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองอย่างมีระบบที่ชัดเจน ดังเช่นที่แบนดูรา (Bandura. 1986: 336 – 362) ได้เสนอว่า กระบวนการในการกำกับตนเอง ประกอบด้วยกระบวนการสังเกตตนเอง (Self - Observation) กระบวนการตัดสิน (Judgment Process) และกระบวนการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง (Self – Reaction) โดยแต่ละกระบวนการมีกระบวนการย่อย และมีความสัมพันธ์กันตามภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 กระบวนการย่อยในกระบวนการการกำกับตนเองของแบนดูรา

ที่มา: Bandura (1986: 337)

นอกจากนี้ ชังก์ (Schunk. 1997: 76 – 79) ได้เสนอว่า กระบวนการในการกำกับตนเองประกอบด้วย 3 กระบวนการย่อย ได้แก่ การสังเกตตนเอง (Self - Observation) การตัดสินตนเอง (Self - Judgment) และ การแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง (Self-Reaction) กระบวนการ การกำกับตนเองที่ ชังก์ (Schunk) เสนอ มีความสัมพันธ์กับเป้าหมาย การรับรู้ความสามารถของตนเอง และการอนุมานสาเหตุ ตามภาพประกอบ 4 ดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 4 ตัวแบบการเรียนรู้ทางสังคมของการกำกับตนเองของ (Schunk)

ที่มา: ชองค์ (Schunk, 1997: 76)

กระบวนการย่อยของกระบวนการกำกับตนเองมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. **กระบวนการสังเกตตนเอง (Self - Observation)** จุดเริ่มต้นที่สำคัญของ การกำกับตนเอง คือ บุคคลต้องรู้ว่ากำลังทำอะไรอยู่ เพราะความสำเร็จในการกำกับตนเองนั้นส่วนหนึ่งมาจากความชัดเจน ความสม่ำเสมอ และความแม่นยำของการสังเกตและการบันทึกตนเอง (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2549: 54) ทั้งนี้ แบนดูรา (Bandura. 1986: 336 – 337) ได้กล่าวถึง กระบวนการสังเกตตนเองว่า เป็นเพราะบุคคลจะต้องทราบว่า มีอะไรเกิดขึ้นกับตนเอง บุคคลจึงคิดเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้น และบุคคลจะใช้ข้อมูลที่ได้จากกระบวนการสังเกตตนเองมาเป็นข้อมูลในการตั้งเป้าหมาย ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินการกระทำ พฤติกรรมของตน ซึ่งในการสังเกตตนเองนี้ บุคคลต้องรู้ก่อนว่า จะสังเกตพฤติกรรมใด และสังเกตในด้านใดของพฤติกรรม ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมแต่ละประเภคนั้นจะมีด้านต่างๆ ที่สังเกตได้มากมาย และความสำเร็จในการกำกับตนเองขึ้นอยู่กับ การกระทำ ความสม่ำเสมอ ความใกล้เคียง และความถูกต้อง ซึ่งผู้ที่สังเกตตนเอง ควรจะตัดสินใจว่าควรสังเกตตนเอง ในมิติของการกระทำของตนเอง มีมิติต่างๆ ของพฤติกรรมที่ควรพิจารณา

ทำการสังเกต ได้แก่ มิติด้านคุณภาพ อัตราความเร็ว ปริมาณ ความริเริ่ม ความสามารถในการเข้าสังคม จริยธรรมและความเปี่ยมเบน ทั้งนี้การเลือกสังเกตที่มีมิติใดของพฤติกรรมนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับเป้าหมายของผู้สังเกตและลักษณะของพฤติกรรมเป็นหลัก

กระบวนการสังเกตตนเอง มีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องอีก 2 องค์ประกอบ คือ การตั้งเป้าหมาย (Goal Setting) และการเตือนตนเอง (Self - Monitoring) ซึ่ง แบนดูรา (ดิเรก ชีระกูร. 2546: 16 – 17; อ้างอิงจาก Bandura. 1986: 337) สรุปไว้ว่า การตั้งเป้าหมาย เป็นการกำหนดพฤติกรรมเป้าหมายหรือ กำหนดเกณฑ์การสังเกตพฤติกรรมที่ต้องการเปลี่ยนแปลง ซึ่งการตั้งเป้าหมายนี้ช่วยให้บุคคลได้รู้ถึงพฤติกรรมที่ต้องการกระทำอย่างชัดเจน และยังใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมิน เพื่อเปรียบเทียบกับพฤติกรรมที่บุคคลกระทำ ทั้งด้านคุณภาพ ปริมาณ และด้านอื่นๆ กับเกณฑ์มาตรฐาน หรือพฤติกรรมเป้าหมายที่กำหนดไว้ว่า พฤติกรรมนั้นมีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะเช่นใด เพื่อใช้เป็นข้อมูลป้อนกลับในการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง ทั้งทางบวกและทางลบ

ส่วนการเตือนตนเองนั้น คอว์เมียร์ และ คอว์เมียร์ (Cormier; & Cormier. 1979: 252) กล่าวว่า เป็นกระบวนการที่บุคคลสังเกตและบันทึกพฤติกรรมเป้าหมายที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง เพื่อเป็นข้อมูลป้อนกลับที่จะทำให้บุคคลรู้ว่า ตนเองกระทำพฤติกรรมในลักษณะใดและได้เสนอขั้นตอนในการเตือนตนเองให้มีประสิทธิภาพไว้ว่า ประกอบด้วย

1. จำแนกพฤติกรรมเป้าหมายให้ชัดเจนว่าจะต้องสังเกตพฤติกรรมอะไร
2. กำหนดเวลาที่จะสังเกตและบันทึกพฤติกรรม
3. กำหนดวิธีการบันทึกและเครื่องมือที่ใช้ในการบันทึกพฤติกรรม
4. ทำการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของตนเอง
5. แสดงผลการบันทึกพฤติกรรมของตนเองเป็นกราฟ หรือแผนภาพ
6. วิเคราะห์ข้อมูลที่บันทึก เพื่อใช้เป็นข้อมูลป้อนกลับ และเพื่อพิจารณาผลการเปลี่ยนแปลง

พฤติกรรม

กระบวนการสังเกตตนเองนี้ทำหน้าที่อย่างน้อยที่สุด 2 ประการ คือ เป็นตัวให้ข้อมูลที่จำเป็นต่อการกำหนดมาตรฐานของการกระทำที่มีความเป็นไปได้จริง และประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่กระทำอยู่ (Bandura. 1986: 337) และเสนอว่า ยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อการสังเกตตนเองอีก แบนดูรา (Bandura. 1986: 338 – 340) ดังนี้

1. เวลาที่ทำการสังเกต และบันทึกพฤติกรรมของตนเอง นั่นคือ บุคคลจะต้องทำการสังเกต และบันทึกพฤติกรรมตนเองทันทีที่พฤติกรรมเป้าหมายเกิดขึ้น ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องแม่นยำ และต่อเนื่อง

2. การให้ข้อมูลย้อนกลับ จะทำให้บุคคลทราบว่า ตนกระทำพฤติกรรมเป็นอย่างไร เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่ ถ้าเป็นไปตามเป้าหมายบุคคลก็จะมีควมสนใจสังเกตมากขึ้น แต่ถ้าไม่เป็นไปตามเป้าหมาย บุคคลก็จะได้หาแนวทางแก้ไขให้ดีขึ้นต่อไป

3. ระดับของแรงจูงใจ การที่บุคคลมีแรงจูงใจที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองก็จะมี การตั้งเป้าหมายและพยายามสังเกต และบันทึกพฤติกรรมของตนมากกว่าบุคคลที่มีแรงจูงใจต่ำ

4. คุณค่าของพฤติกรรมที่สังเกต พฤติกรรมใดก็ตามที่บุคคลเห็นว่ามีความค่าต่อตนเอง เขาก็จะให้ความสนใจในการสังเกตมากกว่าพฤติกรรมที่เขาไม่เห็นคุณค่า

5. ความสำเร็จและความล้มเหลวของพฤติกรรมที่สังเกตการที่บุคคลกระทำพฤติกรรมแล้ว ได้รับความสำเร็จ บุคคลก็จะให้ความสนใจสังเกต และบันทึกพฤติกรรมของตนเองมากกว่าพฤติกรรม ที่เขากระทำแล้วมักล้มเหลว

6. ระดับของความสามารถในการควบคุมพฤติกรรมที่สังเกต พฤติกรรมใดก็ตามที่บุคคล สามารถควบคุมได้ บุคคลก็จะสนใจสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของตนเองมากกว่าพฤติกรรมที่เขาไม่สามารถ ควบคุมได้

2. กระบวนการตัดสินใจ (Judgment Process) เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องจากกระบวนการ สังเกตตนเอง เมื่อบุคคลสังเกตและบันทึกพฤติกรรมของตนเองแล้ว จะนำข้อมูลที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเป้าหมาย หรือมาตรฐานที่ตั้งไว้ พฤติกรรมจะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวย่อมขึ้นอยู่กับมาตรฐานที่นำมาประเมิน (Bandura. 1986: 340) โดยที่ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตตนเองนั้น จะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ของคนไม่มากนัก ถ้าปราศจากกระบวนการตัดสินใจ ถ้าข้อมูลดังกล่าวนั้นเป็นที่พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ โดยอาศัยมาตรฐานส่วนบุคคลที่ได้มาจากการถูกสอนโดยตรง การประเมินปฏิกิริยาตอบสนองทางสังคม ต่อพฤติกรรมนั้นๆ และจากการสังเกต ตัวแบบซึ่งเป็นดูรา (Bandura) ให้ความสำคัญอย่างมากต่อการถ่ายทอด มาตรฐานจากกระบวนการของตัวแบบ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2547: 56)

3. การแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง (Self - Reaction) กระบวนการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง เป็นผลมาจากการพัฒนามาตรฐานในการประเมินและทักษะในการตัดสินใจ ความสำเร็จในการทำกับตนเอง ขึ้นอยู่กับสิ่งล่อใจต่อการกระทำและตอบสนองต่อการประเมินพฤติกรรมนั้น ซึ่งขึ้นอยู่กับวิธีการวัดพฤติกรรม จากมาตรฐานภายในของตนเอง ซึ่งเป็นสาเหตุของที่นำไปสู่การแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองในทางบวกและ ทำให้บุคคลคงระดับการแสดงออก การจูงใจตนเองอาจทำให้เกิดผลที่จับต้องได้หรือปฏิกิริยาในการประเมิน ตนเอง (Bandura. 1986: 350)

สรุปได้ว่า องค์ประกอบและกระบวนการกำกับตนเอง มีการกำหนดองค์ประกอบไว้ 4 ประการ คือ การตั้งเป้าหมาย การสังเกตตนเอง การตัดสินใจตนเอง และการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง ส่วนกระบวนการ กำกับตนเองประกอบด้วย กระบวนการสังเกตตนเอง กระบวนการตัดสินใจตนเอง และการแสดงปฏิกิริยา

ต่อตนเอง โดยจัดการตั้งเป้าหมายอยู่ในกระบวนการสังเกตตนเอง กระบวนการกำกับตนเองเริ่มต้นจากการที่บุคคลต้องรู้ว่าตนเองกำลังทำอะไรอยู่และใช้ข้อมูลที่ได้จากกระบวนการสังเกตตนเองมาเป็นข้อมูลในการตั้งเป้าหมาย ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินการกระทำพฤติกรรมของตน จากนั้นจะเป็นกระบวนการตัดสินใจตนเอง โดยนำข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบกับเป้าหมายหรือมาตรฐานที่ตั้งไว้ พฤติกรรมจะประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวขึ้นอยู่กับมาตรฐานที่นำมาประเมิน โดยเปรียบเทียบพฤติกรรมกับกลุ่มอ้างอิงทางสังคม คุณค่าของกิจกรรม และการอนุมานพฤติกรรม จากนั้นนำมาสู่การแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองที่ตอบสนองต่อผลการประเมินพฤติกรรมของตนเองทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งกระบวนการกำกับตนเอง เป็นกลไกที่ทำให้บุคคลคงระดับการแสดงออก และการแสดงพฤติกรรมที่เป็นมาตรฐาน

1.4 พัฒนาการทางความสามารถในการกำกับตนเอง

พัฒนาการทางความสามารถในการกำกับตนเอง จากผลการศึกษาของ ศิริพร โอภาสวัตรชัย (2543: 26 – 29; อ้างอิงจาก Schunk; & Zimmerman. 1997: 198) โดยการวิเคราะห์อิทธิพลที่มีต่อพัฒนาการของการกำกับตนเองของผู้เรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาทางสังคม สามารถสรุปได้ว่า ความสามารถหรือทักษะในการกำกับตนเอง แบ่งออกเป็น 4 ระยะ ประกอบด้วย เริ่มต้นจากการสังเกต (Observational) การเลียนแบบ (Imitative) การควบคุมตนเอง (Self - Controlled) และเกิดความสามารถในการกำกับตนเอง (Self -Regulated) ในที่สุด ดังแสดงตามตาราง 1

ตาราง 1 การวิเคราะห์อิทธิพลที่มีต่อพัฒนาการในการกำกับตนเองของผู้เรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาทางสังคม

ระดับของพัฒนาการ (Levels of Development)	อิทธิพลของสังคม (Social Influences)	อิทธิพลของตนเอง (Self-Influences)
การสังเกต (Observational)	แม่แบบ (Models) การพูดอธิบาย (Verbal description)	
การเลียนแบบ (Imitative)	การแนะแนวและการให้ข้อมูล ป้อนกลับจากสังคม (Social guidance and feedback)	
การควบคุมตนเอง (Self-controlled)		มาตรฐานภายในตนเอง (Internal standards) การให้แรงเสริมตนเอง (Self-reinforcement)
การกำกับตนเอง (Self-regulated)		กระบวนการกำกับตนเอง (Self-regulatory process) ความเชื่อในความสามารถของตนเอง (Self-efficacy beliefs)

ที่มา: ศิริพร โอภาสวัตรชัย (2543: 26; อ้างอิงจาก Schunk; & Zimmerman. 1997: 198)

พัฒนาการของทักษะการกำกับตนเองที่วิเคราะห์ขึ้น 4 ระดับนี้ เริ่มต้นจากการได้รับความรู้เกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ (การสังเกต) และร่วมกับการใช้ทักษะเหล่านี้ (เลียนแบบ) และนำมาเป็นของตนเอง (ควบคุมตนเอง) และนำเอามาปรับใช้ (กำกับตนเอง) แรงจูงใจในการกำกับตนเองเริ่มจากสังคมกระตุ้นให้เกิดขึ้นแล้วเปลี่ยนมามีแรงจูงใจจากตนเอง คือ จากการเห็นผู้อื่นได้รับแรงเสริม ต่อมาระหว่างการเลียนแบบตัวผู้สังเกตได้รับแรงเสริมโดยตรงจากผู้อื่น ในระหว่างการควบคุมตนเองผู้สังเกตจะให้แรงเสริมแก่ตนเอง และในระยะกำกับตนเองแรงจูงใจมาจากการรับรู้ความสามารถของตนเอง แม้ว่าการกำกับตนเองเริ่มเกิดขึ้นจากสังคมแล้วพัฒนามาสู่บุคคล แต่ปัจจัยด้านบุคคล เช่น การรับรู้ความสามารถของตนเอง เมตาคognition

และอารมณ์ ยังคงมีปฏิกริยาซึ่งกันและกันกับตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมและด้านพฤติกรรม (ศิริพร โอภาสวัธชัย. 2543: 27 – 28; อ้างอิงจาก Zimmerman. 1989)

การพัฒนาทักษะการกำกับตนเองในขั้นการสังเกต เป็นการเรียนรู้ทางสังคมด้วยการ รู้คิดจากการเลียนแบบมี 2 ขั้น คือ ขั้นแรกเป็นขั้นการรับรู้ซึ่งการเรียนรู้ (Acquisition) ทำให้สามารถแสดงพฤติกรรมได้ ขั้นที่ 2 เรียกว่า ขั้นการกระทำ (Performance) ซึ่งอาจจะกระทำหรือไม่กระทำก็ได้ (สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2552: 239) โดยกระบวนการที่สำคัญในการเรียนรู้ด้วยการสังเกต สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2552: 240 – 242; อ้างอิงจาก Bandura. 1965; 1977; 1982) ได้สรุปว่า กระบวนการที่สำคัญในการเรียนรู้โดยการสังเกต หรือการเรียนรู้โดยตัวแบบมีทั้งหมด 4 อย่าง คือ

1. กระบวนการความใส่ใจ (Attention) ซึ่งหากบุคคลไม่มีความใส่ใจในการเรียนรู้ การสังเกต หรือการเลียนแบบจะไม่เกิดขึ้น ความใส่ใจจึงเป็นสิ่งแรกที่จะต้อง มี โดยบุคคลจะต้องรับรู้องค์ประกอบที่สำคัญของผู้ที่เป็นตัวแบบ

2. กระบวนการจดจำ (Retention Process) ซึ่งเป็นกระบวนการที่สัมพันธ์กับการเลียนแบบ เพราะความสามารถของบุคคลในการเลียนแบบ หรือแสดงพฤติกรรมได้เหมือนตัวแบบเพราะบุคคลบันทึกสิ่งที่ตนสังเกตจากตัวแบบไว้ในความจำระยะยาว โดยผู้ที่สังเกตระลึกถึงสิ่งที่สังเกตเป็นภาพพจน์ในใจ (Visual Imagery) และสามารถเข้ารหัสด้วยคำพูดหรือถ้อยคำ (Verbal Coding)

3. กระบวนการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ (Reproduction Process) ซึ่งเป็นกระบวนการแปรสภาพ (Transform) ภาพพจน์ (Visual Image) หรือสิ่งที่จำไว้เป็นเข้ารหัสด้วยคำพูดหรือถ้อยคำ (Verbal Coding) แสดงออกมาเป็นการกระทำหรือแสดงพฤติกรรมเหมือนกับ ตัวแบบ แต่การเรียนรู้ด้วยการสังเกตหรือการเลียนแบบไม่ใช่พฤติกรรมโดยตรงไปตรงมา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกระบวนการทางพุทธิปัญญา (Cognitive Process) และความพร้อมทางร่างกาย การแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบจึงแตกต่างกัน

4. กระบวนการจูงใจ (Motivation Process) ซึ่งแรงจูงใจของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบ เนื่องมาจากความคาดหวังที่ว่า การเลียนแบบจะนำประโยชน์มาให้

การสังเกตและการเลียนแบบเป็นความสามารถในการกำกับตนเอง 2 ระยะแรก มีแหล่งที่มาของการเรียนรู้จากสังคมเป็นสำคัญ แต่ในขั้นสูงขึ้นไปความสำคัญจะเปลี่ยนไปที่ตัวบุคคล ซึ่งเป็นการควบคุมตนเอง (Self - Control) ในการแสดงพฤติกรรมที่มีลักษณะเป็นของตนเอง แต่ยังคงต้องพึ่งพิงตัวแบบในด้านมาตรฐานของตัวแบบ ซึ่งระยะนี้แรงเสริมที่ให้แก่อนตนเองเป็นสิ่งที่ช่วยให้การกำกับตนเองมีการพัฒนาสูงขึ้นจนสามารถนำไปปรับใช้ได้ตามบริบทของสถานการณ์และมีแรงจูงใจจากการรับรู้ความสามารถที่จะบรรลุเป้าหมายของตนเอง

นอกจากนี้ผลการศึกษาของศิริพร โอภาสวัธชัย (2543: 29) ยังได้สรุปไว้ว่า พัฒนาการของการกำกับตนเองมีความเป็นลำดับที่ไม่หยุดนิ่ง มีการเปลี่ยนไปมาระหว่างกระบวนการระหว่างบุคคล

และกระบวนการภายในตัวบุคคล ไม่ใช่ลำดับความสามารถที่มีทิศทางเดียว และเป็นกระบวนการที่ไม่ผูกพันกับอายุ

สรุปได้ว่า พัฒนาการทางความสามารถในการกำกับตนเอง เป็นพัฒนาการที่เป็นลำดับที่ไม่หยุดนิ่ง มีหลายทิศทาง และระดับการกำกับตนเองมีความสัมพันธ์กับสถานการณ์ที่มีระดับความซับซ้อน ความสามารถในการกำกับตนเองเริ่มต้นจากการที่บุคคลสังเกตพฤติกรรมจากตัวแบบ เลียนแบบพฤติกรรม นำมาเป็นพฤติกรรมของตนเอง และสามารถนำมาปรับใช้ได้ โดยแรงจูงใจในการกำกับตนเองเริ่มจากสังคมที่กระตุ้นให้เกิดขึ้นแล้วเปลี่ยนมาเป็นแรงจูงใจจากตนเอง จากการรับรู้ความสามารถของตนเอง ซึ่งมีปฏิสัมพันธ์ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมและด้านพฤติกรรม ที่มีการเปลี่ยนไปมาระหว่างกระบวนการระหว่างบุคคล และกระบวนการภายในตัวบุคคล

1.5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำกับตนเอง

การกำกับตนเองมีปัจจัยสาเหตุอยู่ 3 ประการ คือ บุคคล สิ่งแวดล้อม และพฤติกรรม การเรียนรู้โดยการกำกับตนเองมิได้เกิดจากกระบวนการภายในตัวบุคคลเพียงอย่างเดียวแต่ได้รับอิทธิพลจากเหตุการณ์ในสิ่งแวดล้อม และเหตุการณ์ในด้านพฤติกรรมด้วย และขณะเดียวกันปัจจัยด้านบุคคล สิ่งแวดล้อม และพฤติกรรมต่างก็มีอิทธิพลซึ่งกันและกัน (ศิริพร โอภาสวัตรชัย. 2543: 16) ดังนั้นการกำกับตนเอง จึงเกิดจากลักษณะสิ่งจูงใจตนเอง ซึ่งเป็นปัจจัยภายใน และสิ่งจูงใจตนเองจากภายนอก ซึ่งผลจากการศึกษาเปรียบเทียบประสิทธิภาพของสิ่งจูงใจทั้ง 2 ประเภท พบว่า สิ่งจูงใจตนเอง มีประสิทธิภาพไม่แตกต่างกันในการเพิ่มพฤติกรรมเป้าหมายในระยะแรก (ดิเรก ชีระกูร. 2546: 2; อ้างอิงจาก Bandura; & Perloff. 1967; Bandura. 1976; วิล อชวอาภรณ์. 2531) และหากพิจารณาถึงประสิทธิภาพ ในการคงระดับพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปนั้น สิ่งทีจูงใจตนเองจากภายในนั้นทำให้พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปมีแนวโน้มที่จะคงอยู่มากกว่าสิ่งจูงใจจากภายนอก (ดิเรก ชีระกูร. 2546: 2; อ้างอิงจาก Bandura. 1977)

ปัจจัยภายนอกที่พัฒนากระบวนการกำกับตนเอง แบนดูรา (Bandura. 1986: 369 – 372) กล่าวว่า ประกอบด้วยปัจจัยดังต่อไปนี้

1. ประโยชน์ส่วนตัว ซึ่งเกิดจากการที่บุคคลแสดงพฤติกรรมใดแล้วได้รับประโยชน์ พฤติกรรมนั้น จะยังคงอยู่ บุคคลมักใช้แรงจูงใจของตนเองในการพัฒนาทักษะและความสามารถ
2. รางวัลทางสังคม เป็นสิ่งที่ทำให้การกำกับตนเองมีความคงอยู่ จากการที่บุคคลได้รับการยกย่องชมเชย สรรเสริญ การให้เกียรติ การยอมรับหรือการให้รางวัล
3. การพัฒนาจากตัวแบบ ซึ่งตัวแบบจะเป็นส่วนสำคัญในการถ่ายทอดความรู้ และความสามารถในการแสดงพฤติกรรมต่างๆ
4. ปฏิกริยาทางลบจากผู้อื่น เมื่อบุคคลที่พัฒนามาตรฐานในการกำกับตนเองขึ้นมาแล้วได้รับรางวัลต่ำกว่าที่คาดหวัง และนำไปสู่การได้รับปฏิกริยาทางลบจากสังคม การให้รางวัลเพียงอย่างเดียว

ไม่เพียงพอที่จะทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมมากไปกว่าการได้รับการวิพากษ์วิจารณ์จากบุคคลอื่น ดังนั้น การที่บุคคลได้รับการลงโทษจากสังคมจะเป็นส่วนหนึ่งให้มีการพัฒนาการกำกับตนเองด้วย

5. การพัฒนาจากสภาพแวดล้อม กระบวนการกำกับตนเอง จะได้รับการพัฒนาจาก อิทธิพลของสภาพแวดล้อมภายนอก และไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของการที่บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมา ดังนั้นบุคคลจะแสดงพฤติกรรมให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ

6. การลงโทษตนเอง เป็นการลดความไม่สบายใจจากการทำผิดมาตรฐานของตนได้ และในหลายๆ กรณีก็เป็นการลดปฏิกิริยาทางลบจากผู้อื่นได้ แทนที่จะถูกคนเหล่านั้นลงโทษเอาโดยตรง คนส่วนมากจะมีความรู้สึกว่าการลงโทษตนเองมีความไม่พอใจน้อยกว่าถูกผู้อื่นลงโทษ และในบางกรณี การลงโทษตนเองก็เป็นการกระทำที่ได้รับการชมเชยจากผู้อื่น

นอกจากนี้ ดิเรก ธีระภูธร (2546: 26) ได้ศึกษางานวิจัยของ ชองค์ และ ซิมเมอร์แมน (Schunk; & Zimmerman. 1994: 7) ซึ่งกล่าวถึงสิ่งที่มีความสำคัญต่อการกำกับตนเองไว้ ดังนี้

1. การเลือกใช้กลวิธี เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อการกำกับตนเอง การกำหนด ทิศทางของเป้าหมาย เป้าหมายที่ต่างกันส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ที่ต่างกัน
2. การประเมินตนเอง ผลงานจะส่งผลต่อการกำกับตนเองหรือไม่ ขึ้นกับการประเมิน ความก้าวหน้าของตนเอง การประเมินตนเองตามความเป็นจริงจะนำไปสู่การรับรู้ความสามารถของตนเอง ได้อย่างถูกต้อง
3. ประสบการณ์ที่หลากหลายในการดำรงชีวิตในสังคม จะทำให้มีทักษะการวางเป้าหมาย สรุปลได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการกำกับตนเองนั้น การกำกับตนเองมีปัจจัยสาเหตุอยู่ 3 ประการ คือ บุคคล สิ่งแวดล้อม และพฤติกรรม ที่มีความสัมพันธ์กันก่อให้เกิดสิ่งจูงใจตนเองจากปัจจัย ภายในและภายนอก ซึ่งสิ่งจูงใจทั้ง 2 ปัจจัย มีประสิทธิภาพไม่แตกต่างกันในการเพิ่มพฤติกรรมเป้าหมาย ระยะแรก แต่สิ่งที่จูงใจตนเองจากภายในทำให้พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไปมีแนวโน้มที่จะคงอยู่มากกว่า สิ่งจูงใจภายนอก โดยปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อกระบวนการกำกับตนเอง ทั้งในด้านการได้รับประโยชน์ ส่วนตัว รางวัลทางสังคม การพัฒนาจาก ตัวแบบ ปฏิกริยาทางลบจากผู้อื่น การพัฒนาจากสภาพแวดล้อม และการลงโทษตนเอง นำไปสู่กระบวนการพัฒนาการกำกับตนเองให้บุคคลมีมาตรฐานในการแสดงพฤติกรรม ต่างๆ

1.6 ความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

1.6.1 พัฒนาการของการกระตุ้นการกำกับตนเองในแต่ละช่วงวัย

ความสามารถของบุคคลในการกระทำตามมาตรฐานของสังคมและกำกับพฤติกรรมของตน ได้รับการพัฒนาผ่านกระบวนการทางสังคม (Socialization) ตั้งแต่ช่วงวัยแรกแห่งชีวิต (Kochanska, Coy, Murray. 2001: 1091) โดย บรอนสัน (Bronson. 2000: 55 – 56) กล่าวไว้ว่า มีหลักฐาน ซึ่งเชื่อได้ว่า

มนุษย์มีระบบการกระตุ้นความสามารถในการกำกับตนเองจากภายใน ในช่วงแรกของเด็กทารกจะมีการโต้ตอบ เมื่อถูกควบคุมการแสดงออก มีปฏิสัมพันธ์กับผู้คนและสิ่งของที่อยู่รอบข้าง จดจำและคาดหมายเหตุการณ์ได้ ซึ่งจะส่งอิทธิพลในการควบคุมวิถีสังคมและวิถีทางโลกของเด็กด้วย ภายใต้สภาวะด้านบวก เด็กจะแสดง การโต้ตอบโดยการเคลื่อนไหวอย่างกระตือรือร้น การกระตุ้นให้เกิดการแยกแยะ และเพิ่มพูนการคาดการณ์ จะเป็นการเพิ่มความเข้าใจผู้คนและโลก ส่วนการกระตุ้นให้เกิดการควบคุมจะเป็นการเพิ่มความชำนาญ และการทำให้บรรลุความสำเร็จเมื่อเติบโตขึ้น ส่วน รีมม์ – เคิร์ฟแมน และคณะ (Rimm – Kaufman. 2009: 959; citing Blair; & Rassa. 2007) สรุปไว้ว่า การกำกับตนเองของเด็ก เป็นพฤติกรรมความสามารถในการจัดการ กับอารมณ์ตนเอง การพิจารณาแสดงและไม่แสดงพฤติกรรมที่กระตุ้นโดยบุคคลอื่น

นอกจากนี้ บรอนสัน (Bronson. 2000: 55-56) ยังกล่าวไว้ว่า การส่งเสริมให้เกิด สภาพแวดล้อมต่างชนิดกัน เป็นสิ่งสำคัญสำหรับเด็กที่เริ่มโตขึ้น ทารกต้องการประสบการณ์ที่พัฒนาให้เกิด ความเข้าใจในการค้นหาและทดลอง พร้อมทั้งทำให้ประสบผลสำเร็จในการกระทำ วัยหัดเดินต้องการการส่งเสริม ความมีอิสระและการกำกับตนเอง ซึ่งจะช่วยให้เด็กประสบกับความสำเร็จในความพยายามตามขั้นตอน เด็กก่อนวัยเรียน – วัยอนุบาล ต้องการการส่งเสริมการพัฒนาขีดความสามารถในการกำกับตนเอง เพื่อ เพิ่มความเชี่ยวชาญในการควบคุมตัวเองไปสู่เป้าหมาย และจะทำให้เด็กรู้สึกถึงความแข็งแกร่งของอำนาจ และการควบคุม เด็กวัยประถมต้นต้องการประสบการณ์ที่มีการส่งเสริมให้รู้สึกได้ว่า ตัวเองมีคุณค่า ซึ่งจะ กลายเป็นการเพิ่มความตระหนักในตนเอง (Self – Aware) และมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับตัวเอง กับผู้อื่น เด็กทุกวัยต้องการสภาพแวดล้อมที่มีปฏิสัมพันธ์ และคาดการณ์ได้เพียงพอที่จะเชิญชวน และตอบรับ ความพยายามของตนเองในการค้นหาและเกิดความเชี่ยวชาญในพัฒนาการแต่ละขั้น

การกระตุ้นการเรียนรู้จากภายใน เช่น การกระตุ้นการกำกับตนเองนั้น มีความยืดหยุ่น และไม่แน่นอน ผลลัพธ์นี้จะทำให้มีการพัฒนาทั้งความแข็งแกร่งในการปรับตัว (Adaptive Strength) และความอ่อนแอ (Vulnerability) ความแข็งแกร่งในการปรับตัว มาจากความสามารถของจิตใจที่มุ่งมั่น เรียนรู้ ให้เข้าใจในการจัดการสภาพแวดล้อมที่หลากหลายกว้างขวาง ทั้งกายภาพและสังคม ส่วนความอ่อนแอ จากความคิดอิสระต่อสภาพแวดล้อมเพื่อกระตุ้นการมีปฏิสัมพันธ์ (เพื่อเรียนรู้ที่จะแยกแยะและคาดการณ์ได้) และการโต้ตอบ (เพื่อให้เรียนรู้ถึงอำนาจและการควบคุม)

โดยพัฒนาการของการกระตุ้นการกำกับตนเองใน 4 ช่วงวัย และผลกระทบหลักของ สภาพแวดล้อมในการพัฒนาแต่ละช่วงอายุ (Bronson. 2000: 57) แสดงดังตาราง 2

ตาราง 2 สรุปพัฒนาการของการกระตุ้นการกำกับตนเองใน 4 ช่วงวัย และผลกระทบหลักของสภาพแวดล้อมในการพัฒนาแต่ละช่วงอายุ

การกระตุ้นเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ของพัฒนาการด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่อง	การกระตุ้นเพื่อเสริมความสามารถความชำนาญและการควบคุม	ผลกระทบจากสภาพแวดล้อม
วัยทารก - ยึดให้คน สิ่ง ที่ หรือเหตุการณ์ ที่คุ้นเคย - สังเกตสิ่งที่อยู่ในปกติวิสัย และแสดงความพอใจที่จะเข้าร่วมกับสิ่งนั้นๆ - สนใจในการเรียนรู้สิ่งที่แปลกใหม่ - มีสัญชาตญาณในการสำรวจสิ่งแวดล้อมด้วยการดู ฟัง และ พัฒนาการเคลื่อนไหว	- เคลื่อนไหวได้ด้วยการควบคุมตนเองและพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหว - แสดงความพอใจด้วยการกระทำของตัวเอง - แสดงสัญชาตญาณความสนใจด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ	- สิ่งแวดล้อมที่สับสน มีการกระตุ้นมากเกินไป หรือ กระตุ้นน้อยเกินไป - จะขัดขวางพัฒนาการ - ขาดความสามารถในการมีอำนาจหรือควบคุมตัวเอง ผู้อื่น สิ่งของ หรือเหตุการณ์ - จะขัดขวางพัฒนาการที่นำไปสู่การคาดการณ์เพื่อการมีอำนาจ หรือควบคุมได้
วัยหัดเดิน - มีความกระตือรือร้นสนใจในสิ่งที่ เป็นปกติวิสัย และเกิดซ้ำๆ มีระเบียบและสิ่งเดิมๆ (ต้องการคำพูดที่ตอกย้ำคำต่อคำ การวางของที่เดิม การกระทำที่ทำเหมือนเดิม) - มีความกระตือรือร้นสนใจในการสำรวจสิ่งแวดล้อม	- มีแรงผลักดันสูงในการแสดงออกที่เป็นอิสระและควบคุมกิจกรรมด้วยตัวเอง - มีแรงผลักดันสูงในการควบคุมการตัดสินใจ - เริ่มมีความสนใจในการฝึกการทำกิจกรรมให้ชำนาญ - สนใจในการลอกเลียนคนอื่นที่ทำในกิจกรรมนั้นๆ	- มีปฏิสัมพันธ์ในสภาพที่ส่งเสริมพัฒนาการ - สภาพแวดล้อมที่มีทางเลือกและให้อิสระ จะส่งเสริมพัฒนาการใช้อำนาจการควบคุม - การแนะนำที่เป็นด้านบวกและสนองความต้องการของผู้ใหญ่ เพื่อจะส่งเสริมความพยายามอย่างหนักในการเป็นอิสระ ซึ่งถือว่าเป็นการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กด้วย

ตาราง 2 (ต่อ)

การกระตุ้นเพื่อให้เกิด ความสัมพันธ์ของการพัฒนาการด้าน ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง	การกระตุ้นเพื่อเสริมความสามารถ ความชำนาญและการควบคุม	ผลกระทบจากสภาพแวดล้อม
วัยก่อนอนุบาล – วัยอนุบาล - กระตือรือร้น (ไม่ใช่จิตสำนึก ที่จำเป็น) ที่จะคิดสมมุติฐานและ ทดลองทำ - กระตือรือร้นในความพยายาม ที่จะเข้าใจในเรื่องคำพูด (ทำไม อย่างไร ใคร เมื่อไร เป็นต้น) และ แสดงออกเพื่อตอบสนองคำพูด - กระตือรือร้นในความ พยายามที่จะจัดและแยกแยะ สภาวะที่พบเจอ	- เพิ่มพูนความสามารถ ในการเลือกเป้าหมายได้ อย่างมีประสิทธิภาพ - เพิ่มพูนความสนใจและ ความมุ่งมั่นในการไปสู่จุดหมาย (มีการฝึกจนชำนาญ) - พัฒนาการการจัดลำดับภายใน เพื่อหาความสำเร็จในการไปถึง เป้าหมายและมีความภูมิใจใน ผลสำเร็จของตน (กระตือรือร้นสนใจ สังคม และมีความชำนาญการใช้ ความสามารถของตนเอง)	- สภาวะแวดล้อมที่มีปฏิสัมพันธ์ และ สามารถคาดการณ์ได้ จะส่งเสริมความเข้าใจ ในเป้าหมาย ควบคุมระดับการแสดงออก - การมีโอกาสในการเลือก และทำภารกิจ ในระดับความท้าทายที่เหมาะสม (สอดคล้อง กับอายุและความสามารถ) จะส่งเสริมให้เกิด การกระตุ้นจากภายใน - มีประสบการณ์ในความพยายามที่จะ ทำให้สำเร็จเพื่อเพิ่มการเรียนรู้ในเรื่อง ความสามารถ และการควบคุม และกระตุ้น ให้มุ่งมั่นกับกิจกรรมที่คล้ายๆ กัน
วัยประถม - เพิ่มความตระหนักใน จิตสำนึกให้มีความมั่นคงและ สามารถคาดการณ์ สภาพแวดล้อม (และการตระหนัก ถึงความแตกต่างกัน) - เพิ่มความเข้าใจ ในความแตกต่างของสิ่งที่ต้องใช้ ในแต่ละภารกิจ - พัฒนาระดับมาตรฐานภายใน ในการแสดงออกและตระหนักถึง ทักษะของผู้อื่น ซึ่งนำไปสู่การเพิ่ม การกระทำที่ตัดสินใจด้วย ตนเอง และทักษะในเรื่องต่างๆ	- เพิ่มความตระหนักใน วัตถุประสงค์(การกำกับเป้าหมาย และความมุ่งมั่น) การกำกับตนเอง และการควบคุมการกระทำและ ความคิด (เพิ่มขีดความสามารถใน การตระหนักถึงการเรียนรู้การกำกับ ตนเอง - มีลักษณะความตระหนักที่ เฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับขีด ความสามารถของตนเองที่ส่งผลถึง ความสนใจและความมุ่งมั่นใน กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสภาวะนั้นๆ - การรับรู้เกี่ยวกับการควบคุม ภายนอกได้มีการเพิ่มแรงกระตุ้น มากขึ้น	- ระดับสิ่งแวดล้อมที่ท้าทายและ เหมาะสมส่งผลให้เกิดความรู้สึกในขีด ความสามารถและกระตุ้นให้เกิด ความชำนาญ - การมีทางเลือกและการควบคุมใน โอกาสต่างๆ ทำให้มีการเพิ่มการเรียนรู้เรื่อง การควบคุมและเราให้สนใจในกิจกรรม - การตัดสินใจด้านลบของคนอื่นจะเพิ่ม ความรู้สึกในขีดความสามารถและ การควบคุม - การให้รางวัลและการลงโทษในแต่ละ ภารกิจจะลดแรงกระตุ้นภายใน

สรุปได้ว่า พัฒนาการของการกระตุ้นการกำกับตนเองในแต่ละช่วงวัย มีความสัมพันธ์กับระบบการกระตุ้นความสามารถในการกำกับตนเองจากภายใน และผลจากสภาพแวดล้อม ผ่านกระบวนการทางสังคมในการทำให้บุคคลกระทำตามมาตรฐานของสังคมและกำกับพฤติกรรมของตนเองในแต่ละบุคคล

1.6.2 การส่งเสริมการกำกับตนเองในเด็กก่อนวัยเรียนและวัยอนุบาล

การส่งเสริมการกำกับตนเองในเด็กก่อนวัยเรียนและวัยอนุบาลมีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาการกำกับตนเองของบุคคล เพราะพื้นฐานการกำกับตนเองเกิดการพัฒนาในช่วงต้นของชีวิต มีงานวิจัยหลายเรื่องที่จะบ่งชี้ถึงความสำคัญของการกำกับตนเองในเด็กก่อนวัยเรียนและวัยอนุบาล อาทิเช่น จาร์โรมี และ สติฟเฟอร์ (Jaromi; & Stiffer. 2008: 127) สรุปไว้ว่า การกำกับตนเองในเด็กเป็นการพัฒนาที่ทำให้เด็กเกิดความสามารถ และพัฒนาความเข้าใจในพฤติกรรมที่มีความสลับซับซ้อนของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ แบนดี และ มัวร์ (Bandy; & Moore. 2010: online) ที่กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้ในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมเริ่มต้นในช่วงต้นในวัยเด็ก (Early Childhood) ส่วนบรอนสัน (Bronson. 2000: 217) กล่าวว่า เด็กก่อนวัยเรียนและวัยอนุบาล มีความสามารถในการควบคุมตนเองจากภายในมากขึ้น ทั้งด้านสังคมและการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมจะส่งเสริมการพัฒนาของอารมณ์พฤติกรรม การเข้าสังคมและการควบคุมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และยังส่งอิทธิพลต่อการกระตุ้นการควบคุม บรรยาภาศภายในครอบครัวทั้งด้านอารมณ์ วิธีการแนะนำ การคาดหวัง และกลยุทธ์ในการสอนจากพ่อแม่ หรือผู้ใหญ่คนอื่น บรรยาภาศที่อบอุ่นและมีปฏิสัมพันธ์ในสังคม ที่บ้านและโรงเรียน จะส่งเสริมพัฒนาการของการกำกับตนเองในทุกๆ ด้าน ผู้ใหญ่ที่เป็นต้นแบบจะช่วยให้เด็กเรียนรู้วิธีการปฏิบัติและวิธีคิด ในช่วงวัยก่อนวัยเรียนและวัยอนุบาล เด็กจะมีการพัฒนาความเข้าใจพฤติกรรมและทัศนคติ (ความคิด และความเชื่อ)

โดยพัฒนาการกำกับตนเองในเด็กวัยก่อนวัยเรียนและวัยอนุบาล (Bronson.2000: 218 – 219) แสดงตามตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 ลักษณะเด่นตามวัยของการพัฒนาการกำกับตนเองในเด็กวัยก่อนวัยเรียนและวัยอนุบาล และสภาพแวดล้อมหลักสำหรับการส่งเสริมการกำกับตนเอง

ขอบข่ายพัฒนาการ	ลักษณะเด่นตามวัย	บทบาทของผู้ใหญ่	บทบาทของสิ่งแวดล้อม
พฤติกรรมด้านสังคม/อารมณ์	1. มีความสามารถเพิ่มขึ้นในการควบคุมอารมณ์ อดทนต่อกฎระเบียบ และละเว้นการแสดงพฤติกรรมที่ถูกห้าม 2. มีความสามารถเพิ่มขึ้นในการใช้ภาษาเพื่อความเข้าใจพฤติกรรมและอิทธิพลจากผู้อื่น 3. มีความสนใจเพื่อน ๆ และการยอมรับจากเพื่อน ซึ่งจะสามารถเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน 4. มีความสามารถเพิ่มขึ้นในการแสดงปฏิสัมพันธ์ร่วมกับเพื่อน ๆ 5. สามารถเรียนรู้กลยุทธ์ในการปฏิสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ข้อบังคับ 6. สามารถเข้าร่วมในการเล่นละคร ซึ่งมีบทบาทมากขึ้น	1. บทบาทของการเป็นต้นแบบต้นทาง และการชี้แนะในเรื่อง - รูปแบบและกลยุทธ์ - การปฏิสัมพันธ์ในสังคม - กลยุทธ์การควบคุมตัวเอง - การสื่อความหมายและทัศนคติ - ใช้เทคนิคที่มีปฏิสัมพันธ์ - ใช้ภาษาเพื่อการช่วยเหลือ ในการควบคุมตัวเอง - เน้นย้ำการควบคุมพฤติกรรมด้วยตัวเอง - ส่งเสริมการพัฒนาการควบคุมจากภายใน - ให้เหตุผลสำหรับพฤติกรรมที่เป็นความต้องการ - แนะนำกลยุทธ์ที่เหมาะสมในบริบทต่างๆ 2. คอยดูแลการเล่นกับเพื่อน และช่วยแก้หรือ ไกล่เกลี่ยปัญหาเมื่อจำเป็น 3. ให้โอกาสในการเล่นบทบาทสมมติและทางเลือกที่เหมาะสม	1. ควรมีผู้ใหญ่ที่เด็กไว้วางใจในการส่งเสริมความเป็นอิสระ การควบคุมตัวเอง และการปฏิสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับเพื่อน 2. ควรมีคำแนะนำที่ชัดเจน (เหมาะกับวัย และระดับพัฒนาการของเด็ก) เพื่อให้การรับผิดชอบ มีโอกาสการคาดหวัง และการจัดลำดับโดยมีลักษณะการปฏิบัติที่ยั่งยืน และเหมาะสม 3. ดูแลการแสดงปฏิสัมพันธ์ร่วมกับเพื่อน ๆ 4. มีอุปกรณ์ที่จะส่งเสริมการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน และการเล่นบทบาทสมมติ 5. ลดการประจบกับพฤติกรรม และทัศนคติด้านลบ

ตาราง 3 (ต่อ)

ขอบข่าย พัฒนาการ	ลักษณะเด่นตามวัย	บทบาทของผู้ใหญ่	บทบาทของสิ่งแวดล้อม
พฤติกรรม ด้านบวก ในการเข้า สังคม	1. เริ่มที่จะบอกความในใจของ ตนเองและของคนอื่นๆ ได้ 2. มีความเข้าใจที่ดีขึ้นเกี่ยวกับ ความรู้สึกของผู้อื่น 3. สามารถปรับพฤติกรรม ในการช่วยเหลือ แบ่งปัน และ แสดงความปลอบโยน 4. มีการปรับระดับพฤติกรรม ภายในตัว 5. มีการพัฒนาด้านพฤติกรรม การเข้าสังคม (หรือต่อต้าน สังคม) และทัศนคติ ได้อย่าง มั่นคงขึ้น	1. เป็นต้นแบบของทัศนคติและ พฤติกรรมในการเข้าสังคม 2. ลดต้นแบบที่รุนแรง ต่อต้าน สังคม 3. กระตุ้นพฤติกรรม การเข้าสังคม 4. มอบหมายภารกิจที่ เหมาะสมให้เด็ก 5. สร้างพฤติกรรมที่มี ความมุ่งมั่นและความกล้าหาญ 6. ให้คำแนะนำสำหรับ พฤติกรรมและผลลัพธ์ของ พฤติกรรม ร่วมกับการลำดับ พฤติกรรมของผู้อื่น	1. ให้โอกาสในการแสดง ปฏิสัมพันธ์ด้านบวกและให้ ความร่วมมือร่วมกับผู้อื่น 2. มีการจัดวัสดุอุปกรณ์และ กิจกรรมที่จะกระตุ้น และ ส่งเสริมพฤติกรรมและทัศนวิสัย เกี่ยวกับการให้ความร่วมมือและ การเข้าสังคมด้านบวก 3. ให้มีคำแนะนำรูปแบบ การปฏิสัมพันธ์ด้านบวกเพื่อเป็น การส่งเสริมความรับผิดชอบ การให้ความนับถือ และห่วงใยผู้อื่น
การเรียนรู้ การกำกับ ตนเอง	1. สามารถเข้าร่วมในกิจกรรม การเรียนรู้ที่กว้างขวางขึ้น 2. สามารถอดทนทำกิจกรรม ที่ซับซ้อนขึ้นได้ 3. สามารถควบคุมความมุ่งมั่น ตั้งใจและอดทนต่อสิ่งรบกวนได้ 4. สามารถเรียนรู้การใช้กลยุทธ์ ในการพิชิตภารกิจและ แก้ปัญหาได้ในระดับที่สูงขึ้น 5. สามารถเลือกภารกิจ ที่เหมาะสมกับระดับทักษะ ของตนเอง	1. ควรจัดให้มีวัสดุอุปกรณ์และ กิจกรรมที่เหมาะสม ในการพัฒนา : - ทางเลือกที่เหมาะสม - พัฒนากลยุทธ์การเรียนรู้ และการแก้ปัญหา - การเข้าร่วมในกิจกรรม ที่ซับซ้อน - เรื่องการมุ่งสู่เป้าหมายและ การควบคุม - มีการสร้างประเภทการเรียนรู้ ที่จะปรับเปลี่ยนความเข้าใจ เรื่องการจัดระเบียบ โครงสร้าง การคาดหมายสภาวะที่เกิดขึ้น เป็นต้นแบบและสื่อสารด้วย ภาษาที่มีประสิทธิภาพ	1. การปฏิสัมพันธ์ และ การคาดหมายที่พอเพียงที่จะให้เด็ก เข้าใจระเบียบและความสามารถ ในการคาดการณ์ได้ 2. มีความยืดหยุ่นสำหรับเด็ก ในการได้รับอิทธิพลจาก สภาพแวดล้อมในระดับที่ พอเหมาะ 3. มีจำนวนวัสดุอุปกรณ์ที่ เหมาะสมสำหรับความสนใจและ ความสามารถของเด็ก 4. มีทางเลือกสำหรับความสนใจ และความสามารถของเด็กที่กว้าง ขึ้น 5. มีระยะเวลาสำหรับการเลือก และปฏิบัติภารกิจที่เลือกไว้

ตาราง 3 (ต่อ)

ขอบข่าย พัฒนาการ	ลักษณะเด่นตามวัย	บทบาทของผู้ใหญ่	บทบาทของสิ่งแวดล้อม
การกระตุ้น การกำกับ ตนเอง (ต่อ)	1. มีความเปลี่ยนแปลงจากการมองแบบเฉพาะเรื่องการค้นหามองเป็นการมองเรื่องความชำนาญและการไปให้ถึงเป้าหมาย 2. มีความเปลี่ยนแปลงจากความสนใจในกระบวนการปฏิบัติภารกิจ 3. เริ่มมีการพัฒนาจากขีดความสามารถของตัวเองในเรื่อง - ไปให้ถึงเป้าหมาย - พัฒนาความสัมพันธ์กับผู้อื่น - ประสบความสำเร็จในด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น	2. ใช้วิธี “ยกระดับ” เพื่อให้เด็กเข้าใจได้กว้างขึ้นและเป็นการเพิ่มตัวช่วย (ทั้งนี้ต้องร่วมกับการคำแนะนำในการพิชิตภารกิจที่เหมาะสม และกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในบริบท) 1. สหิการควบคุมทัศนคติในลักษณะที่เป็นอิสระมีความมั่นคง และ มีความพยายาม 2. จัดรูปแบบของสิ่งแวดล้อมให้มีความอิสระ 3. ออกแบบวัสดุอุปกรณ์และกิจกรรมเพื่อให้เด็ก หรือกลุ่มเด็กๆ ได้ปฏิบัติโดยปราศจากการกำกับของผู้อื่นตลอดเวลา 4. ป้องกันเด็กที่มองแต่กฎปฏิบัติการณ์ในกรอบแคบและไร้กฎเกณฑ์ 5. ใช้กลยุทธ์การช่วยเหลือเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดมุมมองแต่ความเป็นอิสระและกระทำการแทน (โดยมีการให้กลยุทธ์ที่เด็กสามารถใช้ได้โดยอิสระในภายหลัง)	6. มีพื้นที่และโอกาสในการแสดงออกและค้นหาโดยปราศจากการรบกวน และสามารถทำกิจกรรมได้เต็มที่ 1. มีปฏิสัมพันธ์เพียงพอ คาดหมายได้ และยืดหยุ่น เพื่อให้เด็กสามารถเข้าใจได้ว่าอะไรคือสิ่งที่ควรคาดหวังและชักนำไปสู่ความเป็นอิสระในการปฏิบัติเพื่อการกำกับตนเอง 2. มีระดับความท้าทายที่เหมาะสมกับความสนใจและความสามารถของเด็ก 3. มีวัสดุอุปกรณ์ที่เด็กสามารถนำมาสร้างสรรค์ได้อย่างอิสระ 4. ต้องให้โอกาสและทางเลือกในการทดสอบ การกำกับตนเอง 5. มีวัสดุอุปกรณ์ที่เด็กสามารถเข้าถึงและใช้ได้โดยอิสระ 6. ในการรวมกลุ่ม ต้องมีกฎเกณฑ์ที่จะส่งเสริมและป้องกันการปฏิบัติที่เป็นอิสระ เช่น การจัดกิจกรรมที่เน้นความเป็นอิสระหรือกลุ่มเล็ก พร้อมคำแนะนำเกี่ยวกับจำนวนกิจกรรมที่สนใจและสามารถทำได้ 7. มีเทคนิคในการจัดระบบกิจกรรมที่เป็นอิสระ (เช่น การวางแผน หรือมีกระดานทางเลือก)

สรุปได้ว่า เด็กก่อนวัยเรียนและวัยอนุบาลมีความสามารถในการควบคุมตนเองจากภายใน ทั้งด้านสังคมและการเรียนรู้ โดยสิ่งแวดล้อมจะมีผลต่อการส่งเสริมพัฒนาทางอารมณ์พฤติกรรมและการเข้าสังคม และการควบคุมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง บรรยากาศที่อบอุ่นและมีปฏิสัมพันธ์ในสังคม ที่บ้านและโรงเรียน จะส่งเสริมพัฒนาการของการกำกับตนเองในทุกๆ ด้าน รวมทั้งการมีต้นแบบที่ดีจะช่วยให้เด็กเรียนรู้วิธีการปฏิบัติและวิธีคิด การกำกับตนเองจะมีการส่งเสริมให้มากขึ้น การเสริมสร้างทักษะ ทักษะที่ดี นอกจากนี้ การให้ความเป็นอิสระที่让孩子ได้กระทำด้วยตนเอง การจัดสภาพแวดล้อมที่ทำให้เกิดการกำกับตนเองต้องเป็นระบบและมีความมั่นคงเพียงพอ การมีกฎพื้นฐานที่เหมาะสมสำหรับการปฏิบัติ มีความท้าทาย และเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการกำกับตนเองด้วย

1.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำกับตนเอง

เมียสเซอร์ (จรรยา สุวรรณทัต; ลาดทองใบ ภูอภิรมย์; และ กมล สุดประเสริฐ. 2533; อ้างอิงจาก Maesser. n.d.) ที่ทำการการศึกษาเปรียบเทียบการกำกับตนเองด้วยปัจจัยภายในแต่ละบุคคล ซึ่ง หมายถึง ความรู้ อารมณ์ ความต้องการด้วยกระบวนการทางความคิดกับการกำกับตนเองด้วยปัจจัยภายนอกตน ซึ่งหมายถึงการกำกับตนเองให้สอดคล้องไปตามความเหมาะสม ของปัจจัยด้านสังคม และสิ่งแวดล้อมกับผลการเรียน โดยศึกษาในเด็กนักเรียนเกรด 4 จำนวน 78 คน เป็นหญิงและชายอย่างละ 39 คน อายุเฉลี่ย 9 ปี 8 เดือน โดยสอบถามความรู้สึกเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำนึกและล้มเหลวทางการเรียน พบว่า นักเรียนที่กำกับตนเองด้วยปัจจัยภายในได้คะแนนแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่กำกับตนเองด้วยอิทธิพลของปัจจัยภายนอกตน ผลการวิจัยนี้สะท้อนให้เห็นประสิทธิภาพของการกำกับตนเองให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการว่าควรเป็นเป้าหมายที่สัมพันธ์ในทางบวกกับความรู้สึกรู้สึก อารมณ์ และความคิดของบุคคล ซึ่งเป็นลักษณะของเป้าหมายส่วนใหญ่ที่บุคคลเป็นผู้ตัดสินใจเลือกหรือกำหนดขึ้น ตามความต้องการของตนเอง

ริสซิมเบิร์ก และ ซิมเมอร์แมน (Risemberg; & Zimmerman. 1992) ศึกษาการเรียนแบบกำกับตนเองในเด็กอัจฉริยะ ผลการวิจัยพบว่า เด็กอัจฉริยะใช้กลวิธีการเรียนแบบกำกับตนเองมากกว่าเด็กปกติ เมื่อฝึกให้รู้จักกลวิธีการเรียนรู้เด็กอัจฉริยะจะสามารถถ่ายโอนกลวิธีเหล่านั้นไปยังสิ่งใหม่ๆ ได้ การเรียนแบบกำกับตนเองสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเด็กอัจฉริยะ และการฝึกการเรียนกำกับตนเองสามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้

แลน เบรเดย์ และ เพอร์ (Lan, Bradey; & Parr. 1993) ศึกษากลยุทธ์ในการกำกับตนเอง คือ กลยุทธ์การเตือนตนเองมาใช้กับนักการศึกษาที่เรียนวิชาชีพติดเบื้องต้น โดยศึกษาว่า จะมีผลต่อการเรียนและเจตคติต่อวิชาชีพเบื้องต้น กลุ่มตัวอย่างมี 69 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ใช้กลยุทธ์การเตือนตนเอง กลุ่มที่ใช้การเตือนตนเองตามคู่มือสอน และกลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่ใช้กลยุทธ์การเตือนตนเอง มีคะแนนการทดสอบในวิชาชีพติดเบื้องต้นสูงที่สุด ส่วนเจตคติพบว่าไม่มีความแตกต่างกัน และ

ความเชื่อมั่นในตนเองต่อการเรียน แรงจูงใจที่มีต่อการเรียนเพิ่มขึ้นด้วย การศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่า กลยุทธ์การเตือนตนเอง มีความสัมพันธ์กับระดับการเรียนรู้ที่สูงขึ้นของนักศึกษา

ปูสตินิน (Puustinen. 1998) ใช้เทคนิคการควบคุมตนเอง เพื่อลดพฤติกรรมขอความช่วยเหลือโดยไม่จำเป็นของนักเรียน เกรด 2 จำนวน 80 คน และนักเรียน เกรด 4 จำนวน 87 คน โดยฝึกให้นักเรียนมีการกำกับตนเอง เพื่อกำกับตนเองให้ตระหนักถึงความจำเป็นในการขอความช่วยเหลือ การวิจัยพบว่าระดับของการกำกับตนเองขึ้นอยู่กับอายุและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากการวิจัยนี้ สรุปได้ว่าการกำกับตนเอง ส่งผลให้ผู้เรียนมีการรับรู้ความสามารถของตนเอง ความพึงพอใจในการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น อีกทั้งยังทำให้มีแรงจูงใจในการเรียนเพิ่มขึ้น นักเรียนมีความพึงพอใจในการทำงานด้วยตนเอง ช่วยลดพฤติกรรมในการขอความช่วยเหลือ และสามารถถ่ายโอนกลวิธีในการกำกับตนเองไปยังสิ่งใหม่ๆ ได้ด้วย และยังพบอีกว่าการรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จิตติพัฒน์ สงบกาย (2533) ศึกษาผลของการกำกับตนเองต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดโสมนัสที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ สูงปานกลาง ต่ำ ระดับละ 20 คน รวมเป็น 60 คน โดยสุ่มมาเป็นกลุ่มทดลอง 3 กลุ่ม และกลุ่มควบคุม 3 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน โดยกลุ่มทดลองจะได้รับการฝึกการกำกับตนเองจำนวน 7 ครั้ง ส่วนกลุ่มควบคุมจะไม่ได้รับการฝึกกำกับตนเอง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม มีคะแนนความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเอง และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมทั้ง 3 กลุ่ม เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ในระดับเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นักเรียนกลุ่มทดลองทั้ง 3 กลุ่ม มีคะแนนความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเอง และคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ภายหลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลอง

สุริย์พร วัชชัย (2538) ศึกษาผลของกลวิธีการเรียนรู้ และการกำกับตนเองที่มีต่อความสามารถในการอ่านเข้าใจความภาษาอังกฤษ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดธรรมจริยาภิรมณ์ จำนวน 60 คน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มๆ ละ 15 คน กลุ่มที่ 1 ฝึกการใช้กลวิธีการเรียนรู้ กลุ่มที่ 2 ฝึกการกำกับตนเอง กลุ่มที่ 3 ฝึกการใช้กลวิธีการเรียนรู้และการกำกับตนเอง กลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มควบคุม ระยะเวลาในการฝึก จำนวน 10 สัปดาห์ๆ ละ 2 คาบ รวม 20 คาบเรียน เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ทดสอบนักเรียนด้วยแบบทดสอบความสามารถในการอ่าน เข้าใจความภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกการใช้กลวิธีการเรียนรู้ มีความสามารถในการอ่านเข้าใจความภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม นักเรียนที่ได้รับ การฝึกการกำกับตนเอง มีความสามารถในการอ่านเข้าใจความภาษาอังกฤษไม่แตกต่างกัน

กับนักเรียนกลุ่มควบคุมและนักเรียนที่ได้รับการฝึกการใช้กลวิธีการเรียนรู้ร่วมกับการทำกับตนเอง มีความสามารถในการอ่านเข้าใจความภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม

ปิยวรรณ พันธมงคล (2542) ศึกษาผลงานของการใช้โปรแกรมการกำกับตนเองที่มีต่อการมีวินัยในตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกิงเพชร กรุงเทพมหานคร จำนวน 50 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 25 คน และกลุ่มควบคุม 25 คน กลุ่มทดลองได้รับการฝึกฝนด้วยโปรแกรมการกำกับตนเอง จากผู้วิจัยโดยการฝึกสัปดาห์ละ 5 ครั้งๆ ละ 20 นาที เป็นเวลา 3 สัปดาห์ติดต่อกัน กลุ่มควบคุมไม่ได้รับการฝึกฝนใดๆ เก็บข้อมูลก่อนและหลังการทดลองด้วยการวัดการมีวินัยในตนเอง และเก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากสมุดบันทึกการวัดผลของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า หลังการทดลองคะแนนการมีวินัยในตนเองของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการกำกับตนเองสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 หลังการทดลองคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการกำกับตนเอง ไม่แตกต่างกันกับนักเรียนที่ไม่ได้รับโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ก่อนและหลังการทดลอง คะแนนการมีวินัยในตนเอง และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในกลุ่มควบคุมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มที่ได้รับโปรแกรมการกำกับตนเองมีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

สรุปได้ว่า ผลการวิจัยเกี่ยวกับการกำกับตนเอง พบว่า การกำกับตนเองสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเด็กทั้งในด้านสติปัญญา ความรู้สึก และพฤติกรรม และการฝึกการเรียนรู้โดยกำกับตนเองสามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยภายในกับปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จะพบว่า ปัจจัยภายในแห่งบุคคลซึ่งประกอบด้วยความรู้ อารมณ์ ความต้องการ ด้วยกระบวนการทางความคิดจะส่งผลกว่ากำกับตนเองด้วยปัจจัยภายนอก โดยผู้เรียนที่กำกับตนเอง ด้วยปัจจัยภายในจะได้คะแนนแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์สูงกว่าผู้เรียนที่กำกับตนเองด้วยอิทธิพลของปัจจัยภายนอก และการกำกับตนเองมีประสิทธิภาพในการทำให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ โดยเป็นเป้าหมายที่สัมพันธ์ในทางบวกกับความรู้สึก อารมณ์ และความคิดของบุคคล ซึ่งเป็นลักษณะของเป้าหมายส่วนใหญ่ที่บุคคลเป็นผู้ตัดสินใจเลือกหรือกำหนดขึ้นตามความต้องการของตนเอง การกำกับตนเอง ส่งผลให้ผู้เรียนมีการรับรู้ความสามารถของตนเอง ความพึงพอใจในการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น อีกทั้งยังทำให้มีแรงจูงใจในการเรียนเพิ่มขึ้น ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการทำงานด้วยตนเอง ช่วยลดพฤติกรรมในการขอความช่วยเหลือ และสามารถถ่ายโอนกลวิธีในการกำกับตนเองไปยังสิ่งใหม่ๆ ได้ด้วย

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถของการกำกับตนเองในการเรียนรู้

การกำกับตนเองของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะการใช้กลยุทธ์ช่วยทำให้ผู้เรียนมีความรู้ที่ช่วยให้ตนเองมีการรับรู้ความสามารถของตนเอง ความรู้นี้จะกลับไปใช้ในการเลือกกลยุทธ์และลงมือกระทำตามไปอีก (Bandura. 1986: 454)

การวิจัยนี้ได้กำหนดการกำกับตนเอง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการตั้งเป้าหมาย (Goal Setting) ด้านการสังเกตตนเอง (Self – Observation) ด้านการตัดสินตนเอง (Self – Judgment) ด้านการตอบสนองต่อตนเอง (Self – Reaction) ซึ่งแต่ละด้านมีสาระสำคัญ ดังนี้

2.1 ด้านการตั้งเป้าหมาย

2.1.1 ความหมายของการตั้งเป้าหมาย

เป้าหมายเป็นกระบวนการภายในบุคคลที่สำคัญของการกำกับตนเอง ปิยวรรณ พันธุ์มงคล (2542: 9; อ้างอิงจาก Bandura. 1986: 337) สรุปไว้ว่า การตั้งเป้าหมาย เป็นการกำหนดพฤติกรรมเป้าหมายหรือกำหนดเกณฑ์การแสดงผลพฤติกรรมที่ต้องการเปลี่ยนแปลง เป้าหมายเป็นสิ่งที่ผู้เรียนตั้งความมุ่งหมายให้ตนเองบรรลุถึงการตั้งเป้าหมาย คือ การกำหนดเป้าหมาย และการปรับปรุงเป้าหมายตามความจำเป็น (ศิริพร โอภาสวัชชัย. 2543: 52; อ้างอิงจาก Schunk. 1990: 71 – 81) สำหรับเป้าหมายในกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง สภาพต่อจากการที่บุคคลเกิดแรงจูงใจแล้วบุคคลก็จะกำหนดเป้าหมายซึ่งจะก่อให้เกิดความพึงพอใจ เป้าหมาย จึงเป็นส่วนผลักดันให้บุคคลแสดงผลพฤติกรรมและนำไปสู่การเรียนรู้ได้ ลักษณะเป้าหมาย อาจแตกต่างกัน บางคนเน้นเป้าหมายเพื่อตอบสนองความต้องการทางสรีระ แต่บางคนกำหนดเป้าหมายเพื่อตอบสนองทางสังคมก็อาจเป็นได้ (เยาวพา เดชะคุปต์. 2542:57; อ้างอิงจาก อารี รังสิมันต์. 2530: 77; Mouley. 1967)

สรุปได้ว่า การตั้งเป้าหมาย หมายถึง สิ่งที่บุคคลมีความมุ่งหมายให้บรรลุถึง หรือกำหนดเกณฑ์ในการแสดงผลพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งที่ต้องการเปลี่ยนแปลง ส่วนเป้าหมายในกระบวนการเรียนรู้ หมายถึง สภาพต่อจากการที่บุคคลเกิดแรงจูงใจแล้ว บุคคลก็จะกำหนดเป้าหมาย ซึ่งจะก่อให้เกิดความพึงพอใจในการตอบสนองความต้องการทางสรีระหรือทางสังคม เป้าหมายจึงเป็นส่วนผลักดันให้บุคคลแสดงผลพฤติกรรมและนำไปสู่การเรียนรู้ได้

2.1.2 ความสำคัญในการตั้งเป้าหมาย

การตั้งเป้าหมายมีความสำคัญในการกำกับตนเองเป็นเพราะว่า ระยะแรกของการกำกับตนเอง เป็นระยะของการเลือกเป้าหมาย ซึ่งมีตัวแปรที่เข้ามาเกี่ยวข้องด้วยคือ การรับรู้ความสามารถตนเอง (Self-Efficacy) การตั้งเป้าหมายต้องเหมาะสมกับระดับความสามารถของบุคคลนั้น จึงจะมีโอกาสบรรลุเป้าหมายได้มาก (ปิยวรรณ พันธุ์มงคล. 2542: 9) เป้าหมายเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ เพราะไม่มีพฤติกรรมใดๆ เกิดขึ้นอย่างไม่มีเป้าหมาย การเกิดของพฤติกรรมนั้นจะต้องมุ่งสู่ความต้องการ

หรือเป้าหมายของบุคคลเป็นหลัก (พัชรี สอนแก้ว. 2545: 47) การที่บุคคลสามารถกำหนดเป้าหมายการกระทำให้ตนเองได้ มีความหมายต่างจากความสามารถที่บุคคลจะกระทำการใดๆ ให้บรรลุเป้าหมายนั้นได้ (พัฒนา พลอยประไพ. 2541: 14; อ้างอิงจาก Allport. n.d.) การตั้งเป้าหมาย ไม่ใช่สิ่งกำหนดความสำเร็จของผู้เรียน เพราะเป้าหมายมีหลายชนิด และแต่ละชนิดมีวิธีตั้งเป้าหมายแตกต่างกัน เป้าหมายที่จะนำไปสู่ความสำเร็จควรเป็นเป้าหมายที่เป็นจริงได้ในแง่ของความยากง่ายของงาน (ศิริพร โอภาสวัตรชัย. 2543: 52; อ้างอิงจาก Zimmerman; & Risemberg. 1993: 111)

สรุปได้ว่า การตั้งเป้าหมายมีบทบาทสำคัญในกระบวนการกำกับตนเอง ความสำคัญของการตั้งเป้าหมายคือ ช่วยให้บุคคลได้รู้ถึงพฤติกรรมที่ต้องการกระทำอย่างชัดเจน และยังใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมิน เพื่อเปรียบเทียบกับพฤติกรรมที่บุคคลกระทำกับเกณฑ์มาตรฐาน หรือพฤติกรรมเป้าหมายที่กำหนด และการตั้งเป้าหมายที่เหมาะสมกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง การตั้งเป้าหมายด้วยตนเองจะนำสู่ความสำเร็จได้มากกว่าการตั้งเป้าหมายโดยผู้อื่น

2.1.3 วิธีการตั้งเป้าหมาย

การตั้งเป้าหมายมีวิธีการอยู่ 2 วิธีตามที่ แบนดูรา (Bandura. 1986: 338) และ คอร์เมียร์ และ คอร์เมียร์ (Cormier; & Cormier. 1979: 251) ได้เสนอไว้ ดังนี้

1. การตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง หมายถึง การที่บุคคลเป็นผู้กำหนดพฤติกรรมเป้าหมายที่ต้องการกระทำด้วยตนเอง และ แบนดูรา (จรรยา รัตนอาจารย์. 2547: 13; อ้างอิงจาก Bandura. 1986) ได้ศึกษาผลของการตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง พบว่า การตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง จะทำให้บุคคลทราบถึงเป้าหมายของตน และจะมีความพยายามกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายมากขึ้น และจะมีความพึงพอใจในตนเองเมื่อกระทำพฤติกรรมได้สำเร็จ

2. การตั้งเป้าหมายโดยบุคคลอื่น หมายถึง การที่บุคคลอื่นเป็นผู้กำหนดพฤติกรรมเป้าหมายที่ต้องการเปลี่ยนแปลงให้กับบุคคล ซึ่งการตั้งเป้าหมายโดยบุคคลอื่นจะมีข้อดีตรงที่อาจจะช่วยแก้ไขให้บุคคลที่ไม่สามารถตั้งเป้าหมายด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม ให้สามารถตั้งเป้าหมายได้เหมาะสมกับความสามารถของตนเองยิ่งขึ้น

รูปแบบและลักษณะของเป้าหมายที่บุคคลกำหนดขึ้นนั้น เป็นไปตามการรับรู้ความสามารถของตนเอง และมีอิทธิพลต่อสิ่งต่างๆ (Bandura. 1986: 337) ได้แก่

1. แรงจูงใจ การที่บุคคลตั้งเป้าหมายในการกระทำพฤติกรรม มักจะทำให้บุคคลมีแรงจูงใจที่จะกระทำพฤติกรรมมากขึ้น โดยบุคคลมีแนวโน้มที่จะใช้ความพยายามในการกระทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้มากขึ้นด้วย

2. การรับรู้ความสามารถของตนเอง การที่บุคคลตั้งเป้าหมายแล้วสามารถทำพฤติกรรมได้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตนตั้งไว้ จะทำให้บุคคลมีแนวโน้มที่จะมีการรับรู้ความสามารถของตนเองสูงขึ้น

3. ความสนใจ เป็นการตั้งเป้าหมายที่มีลักษณะที่ท้าทายจะทำให้บุคคลมีความสนใจในการกระทำพฤติกรรมนั้นเพิ่มขึ้น

สรุปได้ว่า การตั้งเป้าหมายมีอยู่ 2 วิธีการ คือ ตั้งเป้าหมายด้วยตนเองกับการตั้งเป้าหมายโดยบุคคลอื่น โดยรูปแบบและลักษณะของเป้าหมายเป็นไปตามการรับรู้ความสามารถของตนเอง และมีอิทธิพลต่อจากแรงจูงใจ การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความสนใจ

2.1.4 แนวคิดและโครงสร้างการกำหนดเป้าหมาย

แนวคิดในการกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้โดยการกำกับตนเอง จากการศึกษาของ ศิริพร โภทสวัตชัย (2543: 49) สามารถแบ่งออกได้ 2 ลักษณะ คือ เป้าหมายเพื่อการเรียนรู้ (Learning Goals) และเป้าหมายเพื่อผลงาน (Performance Goals) โดยทฤษฎี การเรียนรู้ปัญญาสังคม ซึ่งแบนดูราอธิบายถึงการกำหนดเป้าหมาย (Goal Setting) ว่ามีผลให้ต้องเกิดการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของบุคคล ทั้งนี้เพราะเป้าหมายเป็นทั้งผลแห่งการกระทำที่ทำให้เกิดความพึงพอใจที่ได้รับในสองลักษณะ จึงมีผลกระตุ้นความสนใจในการกระทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายมากขึ้น โดยเฉพาะสำหรับเป้าหมายที่บุคคลกำหนดขึ้นด้วย ความสมัครใจบนพื้นฐานของความสอดคล้องกับความต้องการและความสามารถ ซึ่งกระตุ้นให้บุคคล มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อเป้าหมายนั้นมากขึ้น สำหรับเป้าหมายที่ถูกกำหนดให้ โดยบุคคลอื่น แบนดูรา (Bandura) เห็นว่า มีความเหมาะสมในกรณีที่บุคคลยังไม่สามารถกำหนดเป้าหมายได้เอง โดยเฉพาะในวัยเด็กเป็นการกระตุ้นให้บุคคลได้รับรู้ถึงความสำคัญของเป้าหมายโดยอาศัยบุคคลอื่นให้กำหนดเป้าหมายให้ (พัฒนา พลอยประไพ. 2541: 16 ; อ้างอิงจาก ลูติพัฒน์ สงบกาย. 2533)

แนวคิดการกำหนดเป้าหมายเพื่อการเรียนรู้และเป้าหมายเพื่อผลงานมีความสำคัญต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ เนื่องจากเป้าหมายทั้งสองประการ มีความเกี่ยวข้องกับแบบแผนในการตีความ และการตอบสนองต่อสถานการณ์ของบุคคล (ศิริพร โภทสวัตชัย. 2543: 50 – 51; อ้างอิงจาก Van de Walle; & Cumminy. 1997: 91) สรุปได้ ดังนี้

1. ความเชื่อเกี่ยวกับคุณสมบัติของบุคคล บุคคลที่มุ่งเป้าหมายเพื่อผลงานมีแนวโน้มจะเชื่อถือว่า ความสามารถเป็นสิ่งที่คงที่ เปลี่ยนแปลงไม่ได้ไม่สามารถควบคุมได้ ในขณะที่บุคคลที่มุ่งเป้าหมายเพื่อการเรียนรู้มีแนวโน้มจะเชื่อถือว่าความสามารถเป็นสิ่งที่ไม่คงที่ เปลี่ยนแปลงได้สามารถพัฒนาได้โดยความพยายามและการมีประสบการณ์

2. มุมมองเกี่ยวกับความพยายาม ในการมุ่งเป้าหมายเพื่อการเรียนรู้ มีความเชื่อว่าความพยายามนำไปสู่ความสำเร็จ ความพยายามคือวิธี (Mean) ที่จะพัฒนาให้เกิดความสามารถที่จะ

ทำงานปัจจุบันได้สำเร็จ ขณะเดียวกันเป็นวิธีที่จะพัฒนาความสามารถที่จะทำงานในอนาคตได้สำเร็จ ในการมุ่งเป้าหมายเพื่อผลงาน มีมุมมองที่ว่าความสามารถคือคุณสมบัติที่คงที่ ดังนั้น การใช้ความพยายามจึงไม่ถูกมองว่า เป็นการพัฒนาความสามารถที่จำเป็นต่อการทำงานให้สำเร็จ นอกจากนี้ ยังมีมุมมองว่า การใช้ความพยายามสูงเป็นดัชนีบ่งชี้ว่าคุณมีความสามารถต่ำ เพราะเหตุผลที่ว่าบุคคลที่มีความสามารถสูงไม่ควรจะต้องใช้ความพยายามมากก็ทำงานสำเร็จได้

3. การตอบสนองต่อความยากของงาน หรือต่อความล้มเหลวในการทำงาน เมื่อต้องพบกับงานที่ยากหรือความล้มเหลวบุคคลที่มุ่งเป้าหมายเพื่อการเรียนรู้ มีแบบแผนของการตอบสนองต่อสถานการณ์ที่ถือว่าการปรับตัวที่ดี (Adaptive) คือ มีความมุ่งมั่น มีความพยายามมาก ใช้วิธีสอนตนเองให้แก้ปัญหาและมีความสุขกับสิ่งที่ท้าทาย เพราะบุคคลกลุ่มนี้ มองความพยายามในการทำงานที่ท้าทายเป็นเครื่องมือไปสู่ความสำเร็จในเป้าหมายที่ตนต้องการ คือ การพัฒนาตนเอง บุคคลที่มุ่งเป้าหมายเพื่อผลงานมีแบบแผนการตอบสนองสถานการณ์ที่ถือว่า เป็นการปรับตัวที่ไม่ดี (Maladaptive) คือ เมื่อล้มเหลวจะถอยหนีจากงาน ให้เหตุผลของความล้มเหลวว่า มาจากความสามารถต่ำ และลดความสนใจในการทำงานลง เพราะการรับรู้ ความคาดหวังเกี่ยวกับความพยายามและความสำเร็จของบุคคลกลุ่มนี้มีน้อย และการใช้ความพยายามต่อไปอีกอาจจะเสี่ยงต่อความล้มเหลวมากขึ้น ซึ่งจะแสดงว่า บุคคลนั้นมีความสามารถต่ำ

ส่วนโครงสร้างในการกำหนดเป้าหมาย แบบดูราเสนอแนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างของเป้าหมาย ต่อบทบาทการกำกับแรงจูงใจและการกระทำว่า เป้าหมายที่เป็นผลแห่งการกระทำและใกล้จะเป็นจริงทำให้เกิดความพึงพอใจระดับสูง หากการให้คุณค่าต่อเป้าหมายยังคงระดับเดิม ความพึงพอใจนี้ จะมีบทบาทเสริมแรงต่อการกำกับตนเองมากขึ้น การบรรลุตามเป้าหมายเป็นข้อมูลย้อนกลับให้บุคคลรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนชัดเจนขึ้น ข้อมูลนี้มีบทบาทล่อใจ (Incentive) และผลักดันให้บุคคลตั้งเป้าหมายระดับสูงขึ้นในครั้งต่อไป โดยปกติเป้าหมายที่ยังไม่บรรลุผลมีบทบาทเป็นสิ่งจูงใจ (Ongoing Motivator) สำหรับบุคคลที่มีความพึงพอใจในความก้าวหน้า เรียกคุณลักษณะนี้ว่าการมุ่งอนาคต (Future Orientation) ความพึงพอใจนี้มีอิทธิพลมากกว่าความพึงพอใจจากการประสบความสำเร็จ กล่าวคือการรับรู้ในความก้าวหน้าแต่ละขั้นมีบทบาทล่อใจความรู้สึกพึงพอใจได้คงทนกว่าเมื่อประสบความสำเร็จ (พัฒนา พลอยประไพ. 2541: 17)

การตั้งเป้าหมายในการกระทำพฤติกรรมให้มีประสิทธิภาพและสะดวกต่อการตัดสินใจ หรือประเมินพฤติกรรมตนเองนั้น (ดิเรก ธีระภูธร. 2546:17 – 18; อ้างอิงจาก Bandura; & Simon. 1977; Locke; et al. 1981; Bandura; & Schunk. 1981; Schunk; & Gaa. 1981; Bandura; & Cervone. 1983; Bandura. 1988) สรุปผลจากการศึกษาได้ ดังนี้

1. ควรเป็นเป้าหมายที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง คือ บุคคลจะกำหนดเป้าหมายในการกระทำพฤติกรรมที่เจาะจงชัดเจนลงไปว่าเขาจะต้องทำพฤติกรรมอย่างไร หรือเท่าใด การตั้งเป้าหมายที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง ชัดเจนจะส่งเสริมการกระทำ โดยบุคคลจะมีแรงจูงใจที่จะใช้ความพยายามเพื่อให้การกระทำนั้นประสบความสำเร็จ และเมื่อประสบความสำเร็จ บุคคลจะมีความพึงพอใจในตนเอง การตั้งเป้าหมายที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง จะทำให้บุคคลสามารถประเมินการกระทำของตนเองได้ถูกต้อง และสะดวกกว่าการตั้งเป้าหมายโดยทั่วไป

2. ควรเป็นเป้าหมายที่มีลักษณะท้าทาย การตั้งเป้าหมายที่มีลักษณะท้าทายจะเป็นสิ่งกระตุ้นหรือจูงใจให้บุคคลใช้ความพยายามในการกระทำพฤติกรรมให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้การกระทำนั้นประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ การตั้งเป้าหมายที่มีลักษณะท้าทายจะทำให้บุคคลใช้ความพยายามและมีความพึงพอใจในตนเองเมื่อประสบความสำเร็จมากกว่า การตั้งเป้าหมายที่มีลักษณะง่าย ๆ

3. ควรเป็นเป้าหมายที่ระบุแน่ชัดและมีทิศทางในการกระทำที่แน่นอน โดยไม่มีทางเลือกได้หลายทาง เช่น ควรตั้งเป้าหมายว่า “วันนี้ฉันจะทำการบ้านวิชาคณิตศาสตร์ให้เสร็จ” หรือไม่ก็ตั้งใจว่า “วันนี้ฉันจะเรียนภาษาอังกฤษ” เพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง ไม่ควรตั้งว่า “วันนี้ฉันอาจจะเรียนภาษาอังกฤษหรืออาจทำการบ้านวิชาคณิตศาสตร์” เป็นต้น

4. ควรเป็นเป้าหมายระยะสั้น การตั้งเป้าหมายระยะสั้นในการกระทำพฤติกรรมจะมีผลต่อแรงจูงใจ และความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเองมากกว่าเป้าหมายระยะยาว เนื่องจากการตั้งเป้าหมายระยะสั้นจะทำให้บุคคลพบกับความสำเร็จที่ตั้งไว้ง่ายและรวดเร็ว และเมื่อบุคคลประสบความสำเร็จในเป้าหมายที่ตั้งไว้ บุคคลก็จะมีแรงจูงใจ และจะเป็นแรงจูงใจให้บุคคลพยายามกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมายระยะยาวเพิ่มมากขึ้น การตั้งเป้าหมายระยะสั้น จะมีอิทธิพลต่อการกระทำพฤติกรรมมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับเด็กเล็กๆ ที่ต้องการผลกรรมที่รวดเร็ว

5. ควรเป็นเป้าหมายที่อยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงและสามารถปฏิบัติได้ ไม่เป็นเป้าหมายที่มีลักษณะเพ้อฝัน คือ สูงหรือต่ำกว่าความเป็นจริงและเป้าหมายที่ตั้งขึ้นนั้นต้องสามารถปฏิบัติได้

สรุปได้ว่า แนวคิดและโครงสร้างการกำหนดเป้าหมาย แบ่งออกได้ 2 ลักษณะ คือ เป้าหมายเพื่อการเรียนรู้ และเป้าหมายเพื่อผลงาน ซึ่งการกำหนดเป้าหมายเป็นความต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของบุคคล ส่วนโครงสร้างในการกำหนดเป้าหมาย มีบทบาทต่อแรงจูงใจและการกระทำว่า เป้าหมายที่เป็นผลแห่งการกระทำและใกล้จะเป็นจริงทำให้เกิดความพึงพอใจระดับสูง การบรรลุตามเป้าหมายเป็นข้อมูลย้อนกลับให้บุคคลรับรู้ถึงประสิทธิภาพแห่งตนชัดเจนขึ้น ผลักดันให้บุคคลตั้งเป้าหมายระดับสูงขึ้นในครั้งต่อไป

2.1.5 การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้

การตั้งเป้าหมายเป็นกระบวนการภายในบุคคลที่จะขาดไม่ได้ในการทำกับตนเองในการเรียน โดยที่ผู้เรียนสามารถตั้งเป้าหมายได้จะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งความสำคัญในการตั้งเป้าหมายนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยต่างๆ เช่น งานวิจัยของ ซิมเมอร์แมน และ มาร์ตินซ์ – พอนด์ (Zimmerman; & Martinz – Pons. 1990) พบว่า เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีการตั้งเป้าหมายมากกว่าเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การตั้งเป้าหมายไม่ใช่สิ่งกำหนดความสำเร็จของผู้เรียน เพราะเป้าหมายมีหลายชนิด และแต่ละชนิดมีวิธีตั้งเป้าหมายแตกต่างกัน เป้าหมายที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ ควรเป็นเป้าหมายที่เป็นจริงได้ในแง่ของความยากง่ายของงาน ผลการวิจัยของ ชังก์ (Schunk. 1991) พบว่า ผู้เรียนที่ตั้งเป้าหมายการเรียนด้วยตนเองจะทำงานบรรลุเป้าหมายมากกว่า และเรียนรู้ทักษะได้มากกว่า และผลการวิจัยของ ซิมเมอร์แมน และ ริสเซนเบิร์ก (Zimmerman; & Risemberg. 1993) พบว่า เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำมีแนวโน้มในการตั้งเป้าหมายง่ายเกินไปหรือยากเกินไป ผู้เรียนที่กำกับตนเองสามารถตั้งเป้าหมายที่ประสบความสำเร็จได้มากกว่า

การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ จากการศึกษาของ ศิริพร โสภาสวัสดิชัย (2543: 52 – 53) สรุปว่าลักษณะของการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ที่เหมาะสม มีดังนี้

1. ตั้งเป้าหมายระยะสั้น (Proximal goals) ซึ่งได้แก่การตั้งเป้าหมายสำหรับระยะเวลาสั้นๆ ในอนาคต เป้าหมายระยะยาวอยู่ไกลเกินไปที่จะสามารถจะนำมาใช้ในการปรับปรุงการกระทำในสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ยังไม่แน่นอนว่า จะนำไปสู่เป้าหมายระยะยาวได้หรือไม่ บุคคลจึงมีความจำเป็นต้องตั้งเป้าหมายระยะสั้นขึ้นสำหรับแนะแนวทางให้ตนเอง และจูงใจตนเองไปสู่การกระทำที่ถูกต้องที่จะนำไปสู่เป้าหมายระยะยาว
2. ความเจาะจงของเป้าหมายเป็นเทคนิคที่ช่วยจูงใจตนเองอีกประการหนึ่ง เป้าหมายที่มีความเจาะจงมีแนวโน้มจะส่งเสริมการเรียนรู้มากกว่า และกระตุ้นการประเมินตนเองมากกว่าเป้าหมายทั่วไป เป้าหมายที่เจาะจงจะช่วยชี้เฉพาะถึงปริมาณความพยายามที่จำเป็นต้องทุ่มเทเพื่อให้ทำงานสำเร็จ
3. เป้าหมายที่ผู้เรียนตัวเองมีผลดีต่อการบรรลุเป้าหมาย และความมั่นใจในความสามารถของตนเองมากกว่าเป้าหมายที่ผู้อื่นตั้งให้

สรุปได้ว่า การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้นั้นควรเป็นเป้าหมายระยะสั้นที่นำไปสู่ความถูกต้องในระยะยาว มีความเจาะจง และเป็นเป้าหมายที่ผู้เรียนตัวเองจะนำไปสู่ความสำเร็จ และมีความมั่นใจในความสามารถของตนเองมากกว่า

2.2 ด้านการสังเกตตนเอง

2.2.1 ความหมายของการสังเกตตนเอง

การสังเกตตนเอง หมายถึง การไตร่ตรองอย่างรอบคอบต่อความสนใจของลักษณะพฤติกรรมของบุคคล (Chularut. 2001: 34; citing Bandura. 1986)

2.2.2 องค์ประกอบของการสังเกตตนเอง

การสังเกตตนเอง มีองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การตั้งเป้าหมาย (Goal Setting) และการเตือนตนเอง (Self - Monitoring)

2.2.3 การสังเกตตนเองในการเรียนรู้

การสังเกตตนเองในการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถบรรลุเป้าหมายต่างๆ ในการกำกับตนเอง ผู้เรียนจะไม่สามารถกำกับพฤติกรรมตนเองได้จนกว่าจะรู้ว่าตนเองมีความสามารถที่จะทำอะไรได้ (Schunk; & Zimmermand. 1994: 76) ซึ่งการประเมินพฤติกรรมลักษณะนี้จะเป็นมาตรวัดความก้าวหน้าต่อการบรรลุเป้าหมาย (Schunk; & Zimmermand. 1994: 76; citing Schunk. 1989) การสังเกตตนเองสามารถสร้างแรงจูงใจได้ด้วย ผู้เรียนที่มีนิสัยการเรียนไม่ดีจะรู้สึกแปลกใจที่รู้ว่าตนเองเสียเวลาไปมากกับสิ่งที่ไม่เกิดประโยชน์ต่อการเรียน ความรู้ลักษณะนี้สามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนปรับปรุงการเรียนของตน (Schunk; & Zimmermand. 1994: 77)

นอกจากนี้ ซังก์ และ ซิมเมอร์แมน (Schunk; & Zimmermand. 1994: 77; citing Marc; Belfore; & Shea. 1989) สรุปไว้ว่า การสังเกตตนเองทำได้โดยการบันทึกด้วยตนเอง ในการบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดพฤติกรรมไปตามลักษณะต่างๆ เช่น เวลา สถานที่ และช่วงระยะเวลาที่เกิดพฤติกรรม

สรุปได้ว่า การสังเกตตนเองในการเรียนรู้ เป็นการประเมินพฤติกรรมในเบื้องต้นว่า ตนเองมีความสามารถทำอะไรให้บรรลุเป้าหมาย การสังเกตตนเองสามารถสร้างแรงจูงใจให้กับผู้เรียนในการปรับปรุงเป้าหมาย การสังเกตตนเองทำได้โดยการบันทึกด้วยตนเองในพฤติกรรมที่เกิดขึ้นตามระยะเวลา สถานที่ และช่วงระยะเวลาที่พฤติกรรมเกิดขึ้น

2.3 ด้านการตัดสินใจตนเอง

2.3.1 ความหมายของการตัดสินใจตนเอง

การตัดสินใจตนเอง หมายถึง การเปรียบเทียบผลงานในปัจจุบันกับเป้าหมายของตนเอง การตัดสินใจตนเองมีผลมาจากมาตรฐานที่ใช้ในการตัดสินใจ คุณสมบัติของเป้าหมาย ความสำคัญของการบรรลุเป้าหมาย และการอนุมานสาเหตุของผลการกระทำ (Schunk. 1991: 277) การตัดสินใจตนเองเป็นการประเมินการกระทำในปัจจุบันที่นำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย การตัดสินใจตนเองเป็นการเปรียบเทียบที่ทำให้ทราบถึงความก้าวหน้าในการบรรลุเป้าหมายและยังเป็นการสร้างแรงจูงใจที่มีผลต่อการกระทำในอนาคต ซึ่งเป็นลำดับขั้นของการสังเกตเกี่ยวกับความก้าวหน้าที่จะบรรลุเป้าหมายและการตัดสินใจเกี่ยวกับความก้าวหน้า

ที่เกิดขึ้น (Chularut. 2001: 35) การตัดสินใจตนเองจึงเป็นการเปรียบเทียบผลที่กระทำกับเป้าหมาย (ปิยวรรณ พันธุ์มงคล. 2542: 9) โดยการตัดสินใจตนเองจะส่งผลไปสู่การแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง (Bandura. 1986: 340)

สรุปได้ว่า การตัดสินใจตนเองเป็นการกระทำที่เปรียบเทียบกับเป้าหมาย ทำให้ทราบถึงความก้าวหน้าในการบรรลุเป้าหมายซึ่งส่งผลต่อการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง และยังเป็นการสร้างแรงจูงใจที่มีผลต่อการกระทำในอนาคต

2.3.2 องค์ประกอบของการตัดสินใจตนเอง

องค์ประกอบของการตัดสินใจตนเอง ประกอบด้วย คุณค่าของกิจกรรม และการอนุมานสาเหตุของพฤติกรรม ซึ่ง รจเรข รัตนอาจารย์ (2547: 15 – 16; อ้างอิงจาก Bandura. 1986: 348 – 350) สรุปไว้ว่า คุณค่าของกิจกรรม คือ การที่บุคคลจะสนใจตัดสินใจกระทำน้อย หากพบว่ากิจกรรมนั้นมีคุณค่าต่อตนน้อย หรือไม่มีคุณค่าเลย และบุคคลจะใช้ความพยายามในการกระทำกิจกรรมนั้นน้อยด้วย ในทางตรงกันข้ามบุคคลจะใช้ความพยายามมากในการทำกิจกรรมที่พิจารณาว่า เป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าต่อตนมาก ส่วนกิจกรรมที่มีคุณค่าปานกลางจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมน้อย เพราะจะไม่กระตุ้นให้บุคคลกระทำพฤติกรรมมากนัก คุณค่าของกิจกรรมนั้นอยู่ที่การตัดสินใจของแต่ละบุคคล กิจกรรมจะมีคุณค่า ถ้าบุคคลมองเห็นคุณประโยชน์ที่จะได้รับ เมื่อมองเห็นคุณประโยชน์การมีคุณค่าของสิ่งนั้น ก็จะตามมาด้วยเช่นกัน ส่วนการอนุมานสาเหตุของพฤติกรรม เป็นการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองขึ้นอยู่กับการรับรู้ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรม บุคคลมักภูมิใจเมื่อตนเองประสบความสำเร็จแล้วจะบอสาเหตุว่า เป็นเพราะความสามารถและความพยายาม แต่ไม่รู้ลึกซึ้งพอใจกับงานถ้าจะบอสาเหตุว่า เป็นปัจจัยภายนอก เพราะคิดว่า ความสำเร็จนั้น มิได้มาจากความสามารถและความพยายาม

การตัดสินใจตนเองนอกจากที่ต้องอาศัยมาตรฐานส่วนบุคคลแล้ว ปัจจัยอีกปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ คือ การเปรียบเทียบกับกลุ่มอ้างอิงทางสังคม โดยที่ แบนดูรา (Bandura. 1986: 347 – 350) กล่าวไว้ว่า การเปรียบเทียบกับกลุ่มอ้างอิงทางสังคม ประกอบด้วย การเปรียบเทียบกับบรรทัดฐานของสังคม การเปรียบเทียบทางสังคม การเปรียบเทียบกับตนเอง และการเปรียบเทียบกับกลุ่ม ซึ่ง ดิเรกธีระภุช (2546: 20) สรุปไว้ว่า การเปรียบเทียบกับบรรทัดฐานของสังคม คือ การที่บุคคลเปรียบเทียบผลการกระทำของตนเองกับบรรทัดฐานที่เป็นมาตรฐานของกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มอายุ กลุ่มระดับการศึกษา กลุ่มเพศ หรือกลุ่มสภาพที่อยู่อาศัย เป็นต้น ซึ่งบรรทัดฐานของกลุ่มต่างๆ เหล่านี้ ได้มาจากการที่ผู้ทำการสำรวจ และหาค่าเฉลี่ยของกลุ่มนั้นๆ จนเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้ว และบรรทัดฐานที่บุคคลนำมาใช้ในการเปรียบเทียบกับกระทำของตนเองจะต้องมีลักษณะคล้ายคลึงกับตนด้วย ส่วนการเปรียบเทียบกับตนเอง เป็นการที่บุคคลเปรียบเทียบผลการกระทำของตนเองกับสิ่งที่เขาได้เคยกระทำมาแล้ว หรือเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่ตนตั้งขึ้น ซึ่งการเปรียบเทียบกับตนเองนี้จะก่อให้เกิดความท้าทาย จะทำให้บุคคลพยายามกระทำพฤติกรรมให้ดีกว่าครั้งที่ผ่านมา เพราะถ้าบุคคลกระทำพฤติกรรมได้เท่ากับครั้งที่ผ่านมา การกระทำ

ระดับนั้นอาจจะไม่ก่อให้เกิดความท้าทายอีกต่อไป การเปรียบเทียบกับสังคม เป็นการที่บุคคลใช้ผล การกระทำ ของผู้อื่นมาใช้เป็นเกณฑ์เปรียบเทียบกับผลการกระทำของตน ซึ่งผลการกระทำของผู้อื่นนำมาใช้เป็นเกณฑ์ เปรียบเทียบนี้ จะต้องเป็นบุคคลที่อยู่ในสภาพการณ์ที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันกับตน เช่น เพื่อนร่วมชั้น หรือผู้ร่วมงาน เป็นต้น และการเปรียบเทียบกับกลุ่ม คือ การที่บุคคลเปรียบเทียบผลการกระทำของตนกับ ค่าเฉลี่ยจากการกระทำของกลุ่ม โดยบุคคลจะเปรียบเทียบว่า ผลการกระทำของตนเองอยู่ลำดับที่เท่าไร ของกลุ่ม เป็นต้น

2.3.3 การตัดสินใจตนเองในการเรียนรู้

การตัดสินใจตนเองในการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับเป้าหมาย ทั้งในด้านคุณสมบัติของเป้าหมาย ระยะเวลาของเป้าหมาย ความยากของเป้าหมาย และผู้ตั้งเป้าหมาย โดยการตัดสินใจอยู่ในรูปมาตรฐานที่กำหนดไว้แน่นอน หรือมาตรฐานที่อิงบรรทัดฐานของสังคม มาตรฐานอิงบรรทัดฐานของสังคมมีผลงาน ของผู้อื่นเป็นฐาน และมักได้มาจากผู้อื่นเป็นแม่แบบ (ศิริพร โอภาสวัตรชัย. 2543: 20; อ้างอิงจาก Bandura. 1986) แต่ในการตัดสินใจตนเองในการเรียนรู้ ผู้เรียนมักใช้มาตรฐานทั้งสองร่วมกันเสมอ (Schunk. 1991: 277) โดยมาตรฐานให้สิ่งที่เป็นประโยชน์ 2 ประการ คือ ให้ข้อมูลและให้การจูงใจ การเปรียบเทียบผลงานของ ตนเองกับมาตรฐานให้ข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้าไปสู่เป้าหมาย (Schunk. 1991: 277) ความเชื่อว่า ตนเองมีความก้าวหน้าไปสู่เป้าหมายส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self – Efficacy) และรักษา แรงจูงใจผู้เรียนไว้ (ศิริพร โอภาสวัตรชัย. 2543: 20)

นอกจากนี้ การให้ความสำคัญของการบรรลุเป้าหมาย มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจตนเอง ถ้าผู้เรียนไม่ค่อยสนใจว่า ตนเองจะทำได้แค่ไหน ผู้เรียนไม่ประเมินผลงานของตนเอง หรือไม่เพิ่มความพยายาม เพื่อปรับปรุงให้ได้ผลงานที่ดีขึ้น การตัดสินใจความก้าวหน้าของผลงานไปสู่เป้าหมาย จะทำก็เมื่อเป้าหมายนั้น เป็นสิ่งที่ผู้เรียนให้คุณค่า (ศิริพร โอภาสวัตรชัย. 2543: 21)

สรุปได้ว่า การตัดสินใจตนเองในการเรียนรู้เป็นการเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดย การตัดสินใจอยู่ในรูปมาตรฐานที่กำหนดไว้แน่นอน หรือมาตรฐานที่อิงบรรทัดฐานของสังคม ทั้งนี้ การตัดสินใจตนเองจะช่วยให้ข้อมูลเกี่ยวกับความก้าวหน้าไปสู่เป้าหมาย และการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้

2.4 ด้านการแสดงผลปฏิกิริยาต่อตนเอง

2.4.1 ความหมายของการแสดงผลปฏิกิริยาต่อตนเอง

การแสดงผลปฏิกิริยาต่อตนเอง คือ การตอบสนองผลการกระทำที่ได้รับการตัดสินใจด้วยตนเอง มาแล้ว (Schunk; & Zimmerman. 1997: 196) การแสดงผลปฏิกิริยาต่อตนเองเป็นการตอบสนองต่อตนเอง ในความก้าวหน้าของการบรรลุเป้าหมายโดยการสะท้อนการประเมินหรือสะท้อนความเป็นไปได้ ซึ่งมีผล ต่อพฤติกรรมของบุคคลผ่านแรงจูงใจให้บรรลุความต้องการของตนเองมากที่สุด (Bandura. 1997; 1986: 338; 350)

สรุปได้ว่า การแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง หมายถึง การตอบสนองต่อผลการกระทำของตนเองใน ความก้าวหน้า หรือการบรรลุเป้าหมาย โดยเป็นการตอบสนองเชิงประเมินและความเป็นไปได้จากผลการกระทำ การแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองจะส่งผลให้เกิดแรงจูงใจและการเสริมแรงตนเอง

2.4.2 องค์ประกอบของการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง

การแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง ประกอบด้วย การตอบสนองต่อประเมินพฤติกรรม (Evaluative reaction) และความเป็นไปได้ที่จะประสบความสำเร็จ (Tangible Reaction) ซึ่ง ดิเรก วีระภูธร (2546: 21; อ้างอิงจาก Bandura. 1986: 350 – 352) ระบุว่า การแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง ทำหน้าที่ 2 ประการ คือ

1. ทำหน้าที่ตอบสนองผลการประเมินพฤติกรรมของตนเอง จากกระบวนการตัดสินใจ ถ้าบุคคลกระทำพฤติกรรมเป้าหมายได้เท่ากับ หรือสูงกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ บุคคลจะแสดงปฏิกิริยาทางบวก ต่อตนเอง หรือให้รางวัลกับตนเอง แต่ถ้าบุคคลกระทำพฤติกรรมต่ำกว่าเป้าหมาย เขาจะแสดงปฏิกิริยา ทางลบต่อตนเองหรือการลงโทษตนเอง หรืออาจไม่แสดงปฏิกิริยาต่อตนเองก็ได้

2. ทำหน้าที่เป็นแรงจูงใจสำหรับการกระทำพฤติกรรมของตนเอง ถ้าบุคคลกระทำพฤติกรรม ได้ตามเป้าหมายแล้ว จะให้สิ่งจูงใจกับตนเอง โดยมีสิ่งจูงใจตนเองจากภายนอก ได้แก่ วัตถุสิ่งของที่สามารถ จับต้องได้ หรืออาจเป็นการให้เวลาอิสระกับตนเอง การทำกิจกรรมที่ชอบหรือการกระทำกิจกรรมบันเทิง ต่างๆ และสิ่งจูงใจตนเองจากภายใน เป็นผลกรรมภายในที่บุคคลให้กับตนเอง หลังจากที่มีประเมินการกระทำ พฤติกรรมของตนเองแล้ว จะมีการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองทางบวก คือ การที่บุคคลแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง ทางบวก เมื่อกระทำพฤติกรรมได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เช่น การยกย่อง ชื่นชมตนเอง เป็นต้น และการแสดง ปฏิกิริยาต่อตนเองทางลบ คือ การที่บุคคลแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองทางลบเมื่อทำพฤติกรรมได้ต่ำกว่าเป้าหมาย ที่ตั้งไว้ เช่น การตำหนิตนเอง การวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง ละอายใจ และการเสียใจ เป็นต้น ดังนั้น การที่ บุคคลแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองทางบวก จึงนับว่าเป็นกลไกการส่งเสริมพฤติกรรม ส่วนการแสดงปฏิกิริยา ทางลบต่อตนเองนั้น เลือกว่าเป็นกลไกป้องกันตนเองจากการที่จะถูกสังคมหรือบุคคลภายนอกลงโทษ เพราะการที่บุคคลลงโทษตนเองนั้น สามารถเป็นการระบายสิ่งผิดพลาดที่ตนได้กระทำลงไป และจะกระทบ กระเทือนต่อจิตใจน้อยกว่าที่ถูกผู้อื่นลงโทษ

การแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองเป็นการกำกับพฤติกรรมเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่ง ปิยวรรณ พันธุ์มงคล (2542: 9 – 10) สรุปไว้ว่า เป็นการกำกับพฤติกรรมของตนเองว่า จะต้องปฏิบัติอย่างไร เมื่อ ได้รับผลที่กระทำแล้ว และจะแก้ไขพฤติกรรมของตนเองอย่างไรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย เมื่อการกระทำบรรลุ ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ บุคคลจะเสริมแรงตนเอง (Self - Reinforcement) ซึ่ง การเสริมแรงทำหน้าที่เป็นตัวจูงใจ เป็นกระบวนการที่บุคคลกระทำเพื่อเพิ่มและคงอยู่ของพฤติกรรม การให้รางวัลตนเองขึ้นอยู่กับระดับการแสดงออก ของแต่ละคน การให้รางวัลตนเองขึ้นอยู่กับมาตรฐานที่บุคคลได้ประเมิน

การกระทำบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ บุคคลก็จะเสริมแรงตนเอง (self -Reinforcement) การเสริมแรงตนเองเป็นกระบวนการที่บุคคลกระทำเพื่อการเพิ่มและคงอยู่พฤติกรรมของตนเองจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม การเสริมแรงทำหน้าที่เป็นตัวจูงใจ การใช้เงื่อนไขการให้รางวัลตนเองขึ้นกับระดับของการแสดงออกของแต่ละคน การให้รางวัลตนเองหรือลงโทษตนเองขึ้นอยู่กับมาตรฐานที่บุคคลได้ประเมิน การประเมินตนเองนั้น บุคคลจะต้องมีข้อมูลเพียงพอสำหรับการประเมินตนเอง และจะมีการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของแหล่งข้อมูลอย่างน้อย 3 แหล่งข้อมูล ได้แก่ ระดับการแสดงออกที่แน่นอน มาตรฐานของบุคคล และการอ้างอิงทางสังคมเพื่อตัดสินการแสดงออก การเปรียบเทียบอ้างอิงอาจใช้รูปแบบที่แตกต่างกันไปในแต่ละงาน บุคคลจะเพิ่มระดับของมาตรฐานให้เหมาะสมกับตนหลังจากที่ทำงานล้มเหลว การเรียนรู้ทางสังคมจะเป็นโครงสร้างในการประเมินตนเอง บุคคลจะตัดสินตนเองในการอ้างอิงจากความสามารถ และมาตรฐานของตนมากกว่าการเปรียบเทียบกับคนอื่นในสังคม และการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง จะขึ้นอยู่กับว่า บุคคลรับรู้ทิศทางของพฤติกรรมว่าเป็นอย่างไร บุคคลจะให้รางวัลตนเองเมื่อได้รับความสำเร็จ และให้เหตุผลว่า ความสำเร็จเกิดจากความพยายามและความสามารถ บุคคลจะเรียนรู้การเสริมแรงตนเองผ่านผู้สอนหรือตัวแบบ และเรียนรู้การประเมินตนเองโดยผ่านตัวแบบ บุคคลมีแนวโน้มจะปรับมาตรฐานการประเมินโดยอาศัยอิทธิพลจากตัวแบบ บุคคลจะอ้างอิงตัวแบบที่มีความสามารถคล้ายกับตนเอง

การเปรียบเทียบอ้างอิงอาจใช้รูปแบบที่แตกต่างกันไปในแต่ละงาน บุคคลจะเพิ่มระดับของมาตรฐานให้เหมาะสมกับตนหลังจากที่ทำงานล้มเหลว การเรียนรู้ทางสังคมจะเป็นโครงสร้างในการประเมินตนเอง ซึ่งการประเมิน (Evaluation) เป็นกระบวนการตัดสินคุณค่า (Value judgment) ของสิ่งต่างๆ ตามเกณฑ์มาตรฐาน (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2542) ดังนั้น การประเมินตนเอง (Self - Evaluation) ซึ่งเป็นกระบวนการตัดสินคุณค่าของตนเอง และเป็นกระบวนการภายในที่ก่อให้เกิดการใช้ปัญญา พิจารณาใคร่ครวญ ตรวจสอบเหตุผลและตรวจสอบข้อแย้งย้อนในสิ่งที่ทำ เพื่อคิดค้นวิธีการปรับปรุงแก้ไขและชื่นชมกับผลสำเร็จ เพื่อเป็นพลังในการสร้างสรรค์งานต่อไป (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. 2544: 223) สำหรับการประเมินผล ในกระบวนการเรียนรู้จะหมายถึง การรับรู้ผลจากการประเมินผล ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ รับรู้ด้วยความพอใจเพราะบรรลุจุดหมาย และรับรู้ด้วยความไม่พึงพอใจหรือผิดหวังเพราะไม่เป็นไปตามจุดหมายที่กำหนด (เยาวพา เดชะคุปต์. 2542:57; อ้างอิงจาก อาร์ รังสิมันต์. 2530: 77; Klausmier; & Goodwin. n.d.)

การประเมินตนเอง เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญของการกำกับตนเอง โดย แบนดูรา (Bandura. 1986: 354) กล่าวไว้ว่า การประเมินตนเองจะนำไปสู่การขยายพฤติกรรมต่างๆ ของบุคคลอย่างกว้างขวาง การประเมินตนเองจะส่งต่อการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเองทั้งในทางบวกและทางลบ การประเมินตนเอง ไม่เพียงส่งผลต่อพฤติกรรมที่แสดงออกโดยตรงเท่านั้น ยังเป็นสร้างแรงจูงใจในการกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมาย และ อวยพร เรื่องตระกูล สุนทรพจน์ ดำรงค์พานิช (2554: Online) กล่าวถึงความสำคัญของการประเมินตนเองไว้ว่า การประเมินตนเองมุ่งให้บุคคลเกิดการทบทวน ไตร่ตรองการปฏิบัติงาน(Revise)

สะท้อนความคิด (Reflection) และนำไปสู่การพัฒนา (Improvement) ในภาระหน้าที่ของตนอย่างต่อเนื่อง เป็นวัฏจักร (Cycle) และสรุปว่า การประเมินตนเองมีประโยชน์ ดังนี้ (อวยพร เรื่องตระกูล สุนทรพจน์ ดำรงค์พานิช (2554: Online; อ้างอิงจาก Arthur. 1995; Dixon; & Morse; et al. 2000)

1. ช่วยให้ผู้ประเมินตนเองเกิดความพยายามในการทำงาน เกิดการสะท้อนความคิดของตนเองสู่ตนเอง เกิดการยกย่องนับถือตนเอง และมีความเชื่อมั่นในตนเอง
2. ทำให้ผู้ประเมินตนเองทราบข้อเด่น ข้อบกพร่อง ความชอบ และขอบเขตการพัฒนาตนเองในแต่ละบุคคล การประเมินตนเองเป็นวิธีที่ดีที่สุดสำหรับการให้ผู้ประเมินตนเองรับทราบถึงความก้าวหน้าของตน เกิดความภาคภูมิใจในตนเอง และรู้ว่าจะสามารถดำเนินการเพื่อพัฒนางานอย่างไรในอนาคต
3. ทำให้ผู้ประเมินตนเองเกิดแรงจูงใจในการเพิ่มขีดความสามารถการพัฒนาของบุคคล เนื่องจากข้อมูลที่ได้จากการประเมินตนเองเป็นข้อมูลที่มีความหมายสำหรับบุคคลนั้น เมื่อบุคคลรับทราบถึงข้อเด่น ข้อบกพร่องในการทำงาน และได้หาวิธีการพัฒนางานตนเอง ทำให้เกิดการพัฒนางานที่เป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถ และเกิดการขยายขอบเขตความสามารถของผู้ประเมินตามไปด้วย
4. การประเมินตนเองทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจต่องานที่ทำ ผลจากการวิจัยหลายเรื่อง พบว่า การประเมินตนเองช่วยให้ผู้ประเมินเกิดความเคารพนับถือตนเอง รับรู้ถึงความสามารถของตนเอง ปฏิบัติงานมุ่งสู่ความสำเร็จ และลดภาวะความเครียดในการทำงาน ซึ่งช่วยให้เกิดผลโดยตรงต่อความพึงพอใจในการทำงานและการใช้ชีวิตในที่สุด
5. การประเมินตนเองช่วยให้ผู้ประเมินเกิดการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา เกิดทักษะและนิสัยในการค้นหาข้อบกพร่องของการทำงานที่รับผิดชอบอยู่ พยายามหาวิธีการแก้ไขอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life - long learning)
6. การประเมินตนเองช่วยพัฒนามาตรฐานวิชาชีพที่มีคุณภาพ นักวิชาการจำนวนมากมีความเห็นสอดคล้องกันสรุปได้ว่า การประเมินตนเองมีผลโดยตรงต่อคุณภาพการทํากิจกรรมของบุคคล ลดความผิดพลาดและปัญหาในการทำงาน ช่วยให้งานมีคุณภาพ จึงเป็นกลไกสำคัญที่หลายองค์กรนำไปใช้ประกันคุณภาพการทำงานของบุคลากรในองค์กร รวมทั้งองค์กรผลิตบุคลากรวิชาชีพต่างๆ พยายามปลูกฝังการประเมินตนเองให้เป็นคุณลักษณะสำคัญเบื้องต้น นอกจากนี้ ยังถือเป็นความรับผิดชอบต่อตรวจสอบได้ (Accountability) ในการพิจารณาผลการดำเนินงานที่มีความเป็นรูปธรรมสูงและตรงไปตรงมาอีกด้วย
7. การประเมินตนเองช่วยสร้างความใกล้ชิด ร่วมแรงร่วมใจภายในกลุ่มหรือภายในองค์กร นักวิชาการหลายท่านกล่าวว่าการประเมินตนเอง ช่วยทำให้ปัญหาด้านการปฏิสัมพันธ์และปัญหาการทำงานที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นคลี่คลาย เช่นการประเมินตนเองในบริบท ทางการศึกษาระหว่างครู และนักเรียน กระบวนการนี้จะช่วยให้ครูและนักเรียนเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ร่วมมือกัน (Partner) ในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และต่างฝ่ายต่างให้ออกาสในการพัฒนางานตามเป้าหมายของครูและนักเรียน อย่าง

ราบรื่น

สรุปได้ว่า การแสดงพฤติกรรมต่อตนเอง ประกอบด้วย การตอบสนองต่อการประเมินพฤติกรรม และตอบสนองต่อความเป็นไปได้ที่จะประสบความสำเร็จ ซึ่งการแสดงพฤติกรรมต่อตนเองต่อการประเมินตนเอง มีความสำคัญในการนำไปสู่การขยายพฤติกรรมของบุคคล ส่งต่อการแสดงพฤติกรรมต่อตนเอง ทั้งในทางบวกและทางลบ และเป็นแรงจูงใจในการกระทำพฤติกรรมให้บรรลุเป้าหมาย

2.4.3 การแสดงพฤติกรรมต่อตนเองในการเรียนรู้

การแสดงพฤติกรรมต่อตนเองในการเรียนรู้ ซึ่งแบ่งออกเป็น การตอบสนองต่อการประเมิน และความเป็นไปได้ที่จะประสบความสำเร็จจากการตัดสินใจกระทำ (Shunk. 1994: 78; citing Bandura. 1986) การตอบสนองต่อการประเมินจะส่งผลต่อความเชื่อของผู้เรียนเกี่ยวกับความก้าวหน้าของตนเองในการบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ และจะเกิดความพึงพอใจเมื่อการตัดสินใจตนเองพบว่าผลงานบรรลุเป้าหมายแล้ว ส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองและรักษาแรงจูงใจในการทำงานไว้ (Shunk. 1994: 78) โดย แบนดูรา กล่าวไว้ว่า กระบวนการต่างๆ ของการกำกับตนเองมีปฏิสัมพันธ์และความสัมพันธ์และกันอย่างสูง ซึ่งทำให้ผู้เรียนได้สังเกตตนเองมากขึ้น สามารถจะมีอิทธิพลต่อการทำงานของตนเองมากขึ้นได้ 2 ทาง คือ ให้ข้อมูลที่จำเป็นในการตั้งมาตรฐาน การทำงานที่เป็นจริงมากขึ้น และมาตรฐานนี้จะใช้สำหรับประเมินความเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมต่อไป (ศิริพร โอภาสวัตรชัย. 2543: 22; อ้างอิงจาก Bandura. 1986: 337; Zimmernan. 1989: 334) แต่การประเมินในเชิงตรงกันข้าม (ด้านลบ) จะไม่ได้ลดแรงจูงใจ ถ้าบุคคลเชื่อว่ามีความสามารถในการพัฒนาตนเองได้ (Shunk. 1994: 78; citing Shunk. 1989) การจูงใจจะไม่พัฒนาขึ้นและเป็นสิ่งที่ใช้ไม่ได้ ถ้าผู้เรียนมีพฤติกรรมต่อตนเองออกมาตามความเชื่อว่า ตนเองขาดความสามารถที่จะประสบความสำเร็จ โดย การที่มีความพยายามมากขึ้น หรือการใช้วิธีการที่ดีกว่าเดิม (Shunk. 1994: 78)

สรุปได้ว่า การแสดงพฤติกรรมต่อตนเองในการเรียนรู้ เป็นการตอบสนองต่อการประเมินการกระทำ ที่ได้รับการตัดสินใจแล้ว ซึ่งจะส่งผลต่อความเชื่อของผู้เรียนในความก้าวหน้าของตนเองต่อการบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ และจะเกิดความพึงพอใจเมื่อพบว่าผลงานบรรลุเป้าหมาย ซึ่งเป็นการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองและรักษาแรงจูงใจในการทำงานไว้ด้วย

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกำกับตนเองในการเรียนรู้

ของค์ (Zimmerman; & Risemberg. 1993: 112; citing Schunk. 1985) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความสามารถในการตั้งเป้าหมาย โดยแบ่งนักเรียนเกรด 6 ที่มีปัญหาในการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์ ออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มหนึ่งตั้งเป้าหมายของตนเอง กลุ่มที่สองครูตั้งเป้าหมายให้ และกลุ่มที่สามไม่ตั้งเป้าหมาย โดยผลการวิจัยสรุปว่า เป้าหมายที่ผู้เรียนตั้งเองมีผลดีต่อการบรรลุเป้าหมาย และความมั่นใจในความสามารถของตนเองมากกว่าเป้าหมายที่ผู้อื่นตั้งให้ 2 กลุ่มที่มีเป้าหมายมีผลงานที่ดีกว่ากลุ่มที่ไม่ตั้งเป้าหมาย และกลุ่มที่ตั้งเป้าหมายด้วยตัวเอง มีความมั่นใจในความสามารถในด้านคณิตศาสตร์ของตนเองมากกว่ากลุ่ม

ที่ครูตั้งเป้าหมายให้

ซิมเมอร์แมน และ แบนดูรา (Zimmerman; & Bandura. 1994) ร่วมกันศึกษาเพิ่มเติมถึงความชัดเจนของความสัมพันธ์ระหว่างเป้าหมายและการกำกับตนเอง ในหัวเรื่องผลกระทบของการกำกับตนเองต่อความตั้งใจเรียนวิชาการเขียน ซึ่งเน้นศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 6 ประการ คือ 1) ความเชื่อในความสามารถแห่งตน (Self – efficacy beliefs) 2) ความตั้งใจทางการศึกษา (Academic attainment) 3) การกำกับการเขียน (Regulation of writing) 4) เป้าหมายทางการศึกษา (Academic goals) 5) เกณฑ์มาตรฐานสำหรับการประสบความสำเร็จในวิชาการเขียน (Self – standard on writing course achievement) 6) ผลสอบจัดอันดับประกอบการพิจารณาคัดเลือกเข้าเรียน (SAT TEST : The students verbal attitude test) ช่วงระหว่าง 450 – 780 คะแนน จากการศึกษาพบว่า ผลการสอบจัดอันดับประกอบการพิจารณาคัดเลือกเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา (SAT Test) ที่เป็นเกณฑ์สะท้อนความสามารถทางการศึกษาในโรงเรียนไม่สัมพันธ์ หรือมีอิทธิพลต่อการกำกับตนเองของบุคคลอย่างมีนัยสำคัญ แต่กลับพบว่าการรับรู้หรือความเชื่อในความสามารถแห่งตน ประกอบกับการกำหนดเป้าหมายทางการศึกษาของบุคคลมีบทบาทช่วยให้บุคคลมีการกำกับการเขียน และนำไปสู่การประสบความสำเร็จในวิชาการเขียนระดับที่สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้การฝึกฝนพัฒนาทักษะการเขียนต้องอาศัยการฝึกฝนซ้ำซากให้เกิดความชำนาญประกอบกระบวนการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการนำเสนอ ความเชื่อมั่นในความสามารถและการรับรู้ในคุณค่าของเป้าหมาย จึงมีบทบาทเป็นแรงจูงใจให้เกิดความมานะอดทน ทั้งนี้เมื่อเปรียบเทียบความสามารถทางการเรียนจากผลการสอบ SAT พบว่า นิสิตที่มีผลการสอบ SAT ดีแต่ไม่อยู่ในภาวะที่สามารถใช้ความสามารถ อดทน พากเพียร สร้างสรรค์ได้อย่างเต็มที่กลับบรรลุเป้าหมายได้ ในระดับที่ต่ำกว่ากลุ่มนิสิตที่มีผลการสอบ SAT ระดับต่ำกว่า

แบนดูรา และ ชองค์ (Bandura; & Schunk. 1981) ได้ศึกษาผลของการตั้งเป้าหมายระยะสั้นต่อการรับรู้ความสามารถของตนเอง และผลสัมฤทธิ์ในวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ในวิชาคณิตศาสตร์ต่ำ จำนวน 40 คน เป็นเพศชาย 21 คน เพศหญิง 19 คน นักเรียนถูกแบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ใช้วิธีการตั้งเป้าหมายระยะสั้น ซึ่งนักเรียนจะได้รับการฝึกให้ตั้งเป้าหมายระยะสั้นในการทำแบบฝึกหัดในแต่ละครั้งด้วยตนเอง กลุ่มที่ 2 ใช้วิธีการตั้งเป้าหมายระยะยาว คือ นักเรียนจะตั้งเป้าหมายในการทำแบบฝึกหัดครั้งเดียวตลอดการฝึกทั้ง 7 ครั้ง กลุ่มที่ 3 ไม่มีการตั้งเป้าหมาย กลุ่มที่ 4 กลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มที่ใช้การตั้งเป้าหมายระยะสั้น มีการรับรู้ความสามารถของตนเองและผลสัมฤทธิ์ในวิชาคณิตศาสตร์สูงกว่าอีก 3 กลุ่ม และยังพบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ในวิชาคณิตศาสตร์อีกด้วย

แบนดูรา และ เคอร์วอนน์ (Bandura; & Cervone. 1986) ได้ศึกษาผลของการตั้งเป้าหมายร่วมกับการให้ข้อมูลป้อนกลับต่อแรงจูงใจในการทำงาน การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความพึงพอใจ

ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัย จำนวน 90 คน เป็นเพศชาย 45 คน เพศหญิง 45 คน กลุ่มตัวอย่างถูกแบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ให้ข้อมูลป้อนกลับเพียงอย่างเดียว กลุ่มที่ 2 ให้ตั้งเป้าหมายเพียงอย่างเดียว กลุ่มที่ 3 ให้ข้อมูลป้อนกลับร่วมกับการตั้งเป้าหมาย กลุ่มที่ 4 กลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่มีการตั้งเป้าหมายร่วมกับการให้ข้อมูลป้อนกลับมีแรงจูงใจในการทำงาน การรับรู้ความสามารถของตนเอง และมีความพึงพอใจในการทำงานมากกว่ากลุ่มอื่นๆ กลุ่มที่มีการตั้งเป้าหมายเพียงอย่างเดียว มีแรงจูงใจในการทำงาน การรับรู้ความสามารถของตนเอง และมีความพึงพอใจในการทำงานมากกว่ากลุ่มที่มีการให้ข้อมูลป้อนกลับเพียงอย่างเดียว และกลุ่มควบคุม และกลุ่มที่มีการให้ข้อมูลป้อนกลับเพียงอย่างเดียว มีแรงจูงใจในการทำงาน การรับรู้ความสามารถของตนเอง และความพึงพอใจในการทำงานมากกว่ากลุ่มควบคุม

ภัทราพรรณ สุขประชา (2540) ศึกษาผลของการประเมินผลงานของนักเรียนโดยตนเอง และโดยครูที่มีต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การรับรู้ความสามารถของตนเองและผลสัมฤทธิ์ในวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนสตรีวัดระฆัง จำนวน 100 คน แบ่งเป็น 4 กลุ่มตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูงและต่ำ และรูปแบบการประเมินผลงานของนักเรียนโดยตนเองและโดยครู ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์สูงและต่ำ กลุ่มที่ประเมินผลงานโดยตนเองมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์การรับรู้ความสามารถของตนเองสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการประเมินผลงาน โดยครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกัน แต่นักเรียนที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาต่ำ กลุ่มที่ประเมินผลงานโดยตนเองมีผลสัมฤทธิ์ในวิชาคณิตศาสตร์ต่ำกว่ากลุ่มที่ได้รับการประเมินผลงานโดยครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปได้ว่า ผลการวิจัยเกี่ยวกับความสามารถในการกำกับตนเองในการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ การพัฒนาทักษะความสามารถต่างๆ แรงจูงใจ และความพึงพอใจในการทำงาน โดยผลการวิจัยเกี่ยวกับการตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ พบว่า เป้าหมายมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของการตั้งเป้าหมาย คือ เป็นเป้าหมายที่ตั้งด้วยตนเอง เป็นเป้าหมายระยะสั้น และเหมาะสมกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง และการที่ผู้เรียนสามารถประเมินผลงานโดยตนเองมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์การรับรู้ความสามารถของตนเองสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการประเมินผลงานโดยครู เป็นต้น

3. แนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ SSAPA ผู้วิจัย ได้สังเคราะห์จากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ทฤษฎีการเรียนรู้ประเภทต่างๆ ซึ่งมีสาระสำคัญโดยสรุป พอเป็นสังเขป ดังนี้

3.1 ความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ หรือรูปแบบการจัดการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่นำทางหรือชุดของวิธีการสอนแบบต่างๆ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ หรือรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพต้องอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning theories) (Edutechwiki: Online) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ หรือรูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญที่สัมพันธ์สอดคล้องกัน แม้รูปแบบการเรียนการสอนแบบต่างๆ ส่วนใหญ่มี้องค์ประกอบสำคัญคล้ายคลึงกันแต่บางรูปแบบอาจมีองค์ประกอบบางส่วนแตกต่างกันบ้าง ซึ่งนักการศึกษาได้ให้ความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ ดังนี้ รัตนา สิงห์กุล (2547: Online) ได้ให้ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอนไว้ว่า หมายถึง โครงสร้างที่แสดงความสัมพันธ์และส่งเสริมซึ่งกันและกันระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ในการเรียนการสอน ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา ขั้นตอนการสอน การประเมินผล รวมทั้งกิจกรรมสนับสนุนอื่นๆ โดยผ่านขั้นตอนตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วน (Edutechwiki: Online; citing Praxtoin; et al. 1995) กล่าวว่า รูปแบบการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่แสดงถึงวิธีการผสมผสานองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้หมายถึง การผสมผสานองค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนและมีลักษณะเป็นโครงสร้างที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ในการเรียนการสอน ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา ขั้นตอนการสอน การประเมินผล รวมทั้งกิจกรรมสนับสนุนอื่นๆ โดยผ่านขั้นตอนตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้ต้องอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้

3.2 ความสำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย แนวคิดหลักที่เป็นแนวคิดพื้นฐาน หลักการสอน วิธีการจัดการเรียนการสอน การประเมินผล การจัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ บทบาทของครู และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2551: 196) ดังนั้น รูปแบบการจัดการเรียนรู้ จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่นำไปสู่การบูรณาการวิธีการสอน (Edutechwiki: Online; citing Praxtoin; et al. 1995) ซึ่งการเรียนการสอนเป็นประสบการณ์เสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ เปลี่ยนพฤติกรรมอย่างมีเป้าหมาย คนอาจเรียนรู้ได้เองตามธรรมชาติ แต่การเรียนรู้จะมีคุณภาพมากขึ้น ถ้าเด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและผู้ใหญ่ ครูคือบุคคลที่ช่วยให้เด็กเกิด การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ และหากว่ารูปแบบการเรียนการสอนสอดคล้องกับภาวะของเด็ก โอกาสเด็กจะเรียนรู้ได้ดีมากขึ้น (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2551: 197) ดังนั้นครูต้องเลือกใช้และสามารถประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพและบริบทของผู้เรียนและชั้นเรียน

สรุปได้ว่า รูปแบบการสอนมีความสำคัญ ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ที่นำไปสู่การบูรณาการวิธีการสอน รูปแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสม ช่วยทำให้เด็กจะเรียนรู้ได้ดีมากขึ้น ทั้งนี้ครูต้องเลือกใช้และสามารถประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพและบริบทของผู้เรียนและชั้นเรียน

3.3 ประเภทของทฤษฎีการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ใช้แนวคิด ทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา ประกอบด้วย ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ของแบนดูรา (Bandura) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์ (Bruner) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget) ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงสังคมวัฒนธรรมของไวโกตสกี (Vygotsky) และทฤษฎีการเรียนรู้ พฤติกรรมนิยมของสกินเนอร์ (Skinner) ซึ่งแต่ละแนวคิดทฤษฎีมีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา

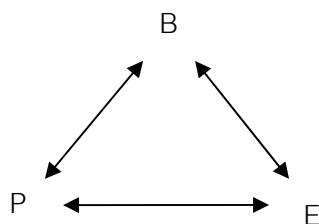
อัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert, Bandura) นักจิตวิทยาร่วมสมัย เกิดในปี ค.ศ.1925 เป็น นักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด (Stanford University) แบนดูรา กล่าวว่า การเรียนรู้ของมนุษย์ เกิดจากพฤติกรรมของบุคคลนั้นมีปฏิสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม (สิริมา ภิญโญนันตพงษ์. 2550: 65) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของ แบนดูรา (Bandura) มีสาระสำคัญ ดังนี้

1.1 แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีการกำกับตนเอง

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา (Bandura) มีพื้นฐานมาจากทฤษฎี การเรียนรู้ปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) ซึ่งสนใจการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning) โดยศึกษาจากพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ด้านพฤติกรรมนิยม และการรับหลักการส่วนใหญ่ของพฤติกรรม แต่ให้ความสำคัญต่อผลของการได้ตัวชี้้นำของพฤติกรรมและกระบวนการคิดภายในเน้นผลของความคิด ที่ได้จากการกระทำและเน้นการกระทำที่เกิดจากพื้นฐานของความคิด ซึ่งสิ่งที่แบนดูราสนใจค้นคว้านั้น เป็นที่ยอมรับของนักจิตวิทยา คือ การเรียนรู้โดยการสังเกตและเลียนแบบ (กรวรรณ แสงไชย. 2551: 10) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา (Bandura) มีแนวคิดที่ว่าสิ่งแวดล้อม และตัวผู้เรียนมีความสำคัญเท่าๆ กัน โดย แบนดูรา (Bandura) กล่าวว่า คนเรามีปฏิสัมพันธ์ (Interact) กับสิ่งแวดล้อม ที่อยู่รอบๆ ตัวเราเสมอ การเรียนรู้จึงเกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน และสิ่งแวดล้อม ซึ่งทั้งผู้เรียน และสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกันและกัน พฤติกรรมของคนเราส่วนมากจะเป็นการเรียนรู้ โดยการสังเกต (Observation Learning) หรือการเลียนแบบจากตัวแบบ (สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2552: 236)

แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาสังคม แบนดูรา (Bandura) ได้ให้ความสำคัญ ของการปฏิสัมพันธ์ของอินทรีย์และสิ่งแวดล้อม และถือว่า การเรียนรู้ก็เป็นผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน และสิ่งแวดล้อม โดยผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อกันและกัน โดยการปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่าง 3 องค์ประกอบคือ พฤติกรรม (Behavior) บุคคล (Person) และสภาพแวดล้อม (Environment) โดย

องค์ประกอบทั้ง 3 มีความสัมพันธ์กันตามภาพประกอบ 5 ดังนี้

ภาพประกอบ 5 โครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างระหว่างพฤติกรรม (Behavior) บุคคล (Person) และสภาพแวดล้อม (Environment) ตามแนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ปัญญาสังคมของแบนดูรา (Bandura)

ที่มา: (Bandura . 1986: 24)

การที่ปัจจัยทั้ง 3 ทำหน้าที่ซึ่งกันและกัน ก็ไม่ได้หมายความว่า ทั้งสามปัจจัยนั้น จะมีอิทธิพลในการกำหนดซึ่งกันและกันอย่างเท่าเทียมกัน บางปัจจัยอาจมีอิทธิพลมากกว่าอีกปัจจัยและอิทธิพล ปัจจัยทั้ง 3 นั้น ไม่ได้เกิดขึ้นพร้อมๆ กัน หากแต่ต้องอาศัยเวลาในการที่ปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง จะมีผลต่อการกำหนดปัจจัยอื่นๆ (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2539 : 49; อ้างอิงจาก Bandura. 1989)

1.2 กระบวนการในการกำกับตนเอง

แบนดูรา (Bandura) ได้เสนอว่าในการกำกับตนเองจะประกอบไปด้วยกระบวนการย่อย 3 กระบวนการ มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับเปลี่ยนและพัฒนาพฤติกรรม โดยมีลำดับของขั้นตอน ดังนี้คือ กระบวนการสังเกตตนเอง (Self – Observation) กระบวนการตัดสิน (Judgment Process) กระบวนการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง (Self – Reaction) ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้ (ชนิตตา เกตุอำไพ. 2549: 11 – 12; อ้างอิงจาก Bandura. 1988)

1.2.1 กระบวนการสังเกตตนเอง (Self – Observation) บุคคลจะไม่มีอิทธิพลใดๆ ต่อการกระทำของตนเอง ถ้าเขาไม่สนใจเขากำลังทำอะไรอยู่ ดังนั้นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการกำกับตนเองคือ บุคคลต้องรู้ว่า กำลังทำอะไร เพราะความสำเร็จของการกำกับตนเองนั้น ส่วนหนึ่งมาจากความชัดเจน ความสม่ำเสมอ ความแม่นยำของการสังเกตการณ์ และบันทึกตนเอง ในกระบวนการสังเกตตนเองนั้น แบนดูรา (Bandura) ได้เสนอว่า ควรมีด้านต่างๆ ในการพิจารณาอยู่ด้วยใน 4 ด้าน คือ การกระทำ ความสม่ำเสมอ ความใกล้เคียง และความ ถูกต้อง

1.2.2 กระบวนการตัดสินใจ (Judgment Process) ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตตนเองนั้น จะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนไม่มากนัก ถ้าปราศจากการตัดสินใจว่าข้อมูลดังกล่าว เป็นที่พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ โดยอาศัยมาตรฐานส่วนบุคคลที่ได้มากจากการถูกสอนโดยตรง การประเมินปฏิกิริยาตอบสนองของสังคมต่อพฤติกรรมนั้นๆ และจากการสังเกต ตัวแบบ ซึ่งแบนดูรา (Bandura) ให้ความสำคัญอย่างมากต่อการถ่ายทอดมาตรฐานจากกระบวนการของตัวแบบ นอกจากการตัดสินใจที่ต้องอาศัยมาตรฐานส่วนบุคคลแล้ว ปัจจัยอีกปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจ คือ การเปรียบเทียบกับกลุ่มอ้างอิงทางสังคมที่ประกอบด้วยการเปรียบเทียบบรรทัดฐานของสังคม การเปรียบเทียบทางสังคม การเปรียบเทียบตนเอง และการเปรียบเทียบกับกลุ่ม

1.2.3 การแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง (Self – Reaction) การพัฒนามาตรฐานในการประเมินและทักษะในการตัดสินใจจากที่กระบวนการตัดสินใจนั้น จะนำไปสู่ปฏิกิริยาต่อตนเอง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งล่อใจในการที่จะนำไปสู่แนวทางบวก ทั้งในแง่ผลที่ได้เป็นสิ่งของที่จับต้องได้ หรือในแง่ของความพึงพอใจในตนเอง ส่วนมาตรฐานภายในบุคคลก็จะทำหน้าที่เป็นตัวเกณฑ์ที่จะทำให้บุคคลคงระดับการแสดงออก อีกทั้งเป็นตัวจูงใจให้บุคคลกระทำพฤติกรรมไปสู่มาตรฐาน

สรุปทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา (Bandura) เป็นทฤษฎีที่เน้นการสังเกต และการเลียนแบบ ซึ่งการเลียนแบบจะเกิดขึ้นได้ขึ้นอยู่กับบทบาทที่สำคัญของต้นแบบ การทำกับตนเองนั้นมีกระบวนการย่อย 3 กระบวนการคือ การสังเกตตนเอง การตัดสินใจตนเอง และการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง ซึ่งกระบวนการทั้ง 3 กระบวนการนั้นจะเกิดขึ้น ได้มีประสิทธิภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับ พฤติกรรม บุคคล และสิ่งแวดล้อม ผู้เรียนทั้งหมดจะเกิดพฤติกรรมการเรียนรู้ขึ้นได้นั้นขึ้นอยู่กับ การส่งเสริมและการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างกล่าว

2. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบรูเนอร์

บรูเนอร์ (Bruner) นักจิตวิทยาแห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ซึ่งได้ใช้หลักพัฒนาการทางเชาว์ปัญญามาใช้ในการสร้างทฤษฎีการเรียนรู้ โดยใช้ชื่อการเรียนรู้ว่า Discovery Approach หรือการเรียนรู้โดยการค้นพบ (สรวงศ์ ไควตระกูล. 2552: 212)

2.1 แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎี

ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญานั้น บรูเนอร์ (Bruner) เชื่อว่า มนุษย์เลือกที่จะรับรู้สิ่งที่ตนเองสนใจและการเรียนรู้เกิดจากกระบวนการค้นพบด้วยตนเอง บรูเนอร์ (Bruner) ให้ความสำคัญกับการกระตุ้นความสนใจ (Motivation) ให้เกิดความต้องการที่จะเรียนรู้ไว้ว่า วิธีการที่ดีที่สุดที่จะพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายและสามารถนำเอาความรู้ไปใช้ได้ นั่น คือ การกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจและเห็นคุณค่าของสิ่งที่ได้เรียนรู้ ซึ่งความสนใจที่เกิดขึ้นนี้จะเป็นตัวกระตุ้นให้เด็กต้องการเรียนรู้ยิ่งกว่าเป้าหมายของการชนะ (Bruner. 1960: 14)

บรูเนอร์ (Bruner) เชื่อว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้ประมวลข้อมูลข่าวสารจากการที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและสำรวจสิ่งแวดล้อม บรูเนอร์ (Bruner) เชื่อว่าการรับรู้ของมนุษย์เป็นสิ่งที่เลือกหรือเลือกรับรู้ขึ้นอยู่กับความสนใจของผู้เรียนต่อสิ่งนั้นๆ การเรียนรู้จะเกิดจากการค้นพบ เนื่องจากผู้เรียนมีความอยากรู้อยากเห็น ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้เกิดพฤติกรรมสำรวจสภาพสิ่งแวดล้อมและเกิดการเรียนรู้โดยการค้นพบ แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบคือ (สุรางค์ โค้วตระกูล. 2552: 213)

1. การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง การเปลี่ยนแปลงที่เป็นผลของการปฏิสัมพันธ์ นอกจากจะเกิดขึ้นในตัวผู้เรียนแล้ว ยังจะเป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสิ่งแวดล้อมด้วย

2. ผู้เรียนแต่ละคนมีประสบการณ์และพื้นฐานความรู้แตกต่างกัน การเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากการที่ผู้เรียนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบใหม่กับประสบการณ์และมีความหมายใหม่

3. พัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาจะเห็นได้ชัดโดยที่ผู้เรียนสามารถรับสิ่งเร้าที่ให้เลือกได้หลายอย่างพร้อมๆ กัน

โดยพัฒนาการทางสติปัญญาเกิดขึ้นจากการเรียนรู้และขึ้นกับสิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม มากกว่าเกิดจากการพัฒนาภายในของอินทรีย์ บรูเนอร์ (Bruner) สรุปว่าทุกๆ วัยเรียนรู้ได้ดีที่สุด เมื่อมีแรงจูงใจต่อการรับรู้และเป็นการรับรู้ประสบการณ์จากความเข้าใจ (อัญชลี ไสยวรรณ. 2548: 52; อ้างอิงจาก Parson; et al. 2001: 209) การเรียนรู้ของ บรูเนอร์ จึงเชื่อว่า ความสามารถในการคิดของเด็กเกิดจากการค้นพบ หรือแก้ปัญหาเมื่อแบ่งเป็นขั้นการคิด 3 ขั้นคือ ขั้นการกระทำ ขั้นการแสดงภาพในใจ ขั้นการใช้สัญลักษณ์ ถ้าผู้ใหญ่ให้การยอมรับในความสามารถของเด็ก เข้าใจเด็กเอาใจใส่ต่อเด็กโดยกระบวนการสื่อสารหรือการใช้ภาษาในการสนทนาและให้คำแนะนำ เพื่อให้เด็กสามารถสร้างความก้าวหน้าในขั้นการคิดจากขั้นการกระทำไปสู่ขั้นแสดงภาพในใจ หรือจากขั้นแสดงภาพแทนในใจไปสู่ขั้นการใช้สัญลักษณ์ (อัญชลี ไสยวรรณ. 2554: 54; อ้างอิงจาก Hollyman. 2002: Online; Lecture: 14; Bruner. 2002: Online) นอกจากนี้ บรูเนอร์ (Bruner) ยังเน้นความสำคัญของผู้เรียน ซึ่งถือว่าผู้เรียนสามารถจะควบคุมกิจกรรมการเรียนรู้ของตนเองได้ (Self – Regulation) และเป็นผู้ที่ริเริ่ม หรือลงมือกระทำ ฉะนั้นผู้ที่มีหน้าที่สอน และอบรมมีหน้าที่จัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยการค้นพบ โดยให้ออกาสผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม (สุรางค์ โค้วตระกูล. 2552: 214)

สรุป การเรียนรู้โดยการค้นพบในทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ บรูเนอร์ (Bruner) นั้นได้เน้นในเรื่องของการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เด็กได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งการเรียนรู้ที่ดีต้องเกิดจากการกระตุ้นความสนใจเพื่อให้เด็กเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ และการเรียนรู้ที่ดีที่สุดคือการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในการเรียนรู้ของตนเอง

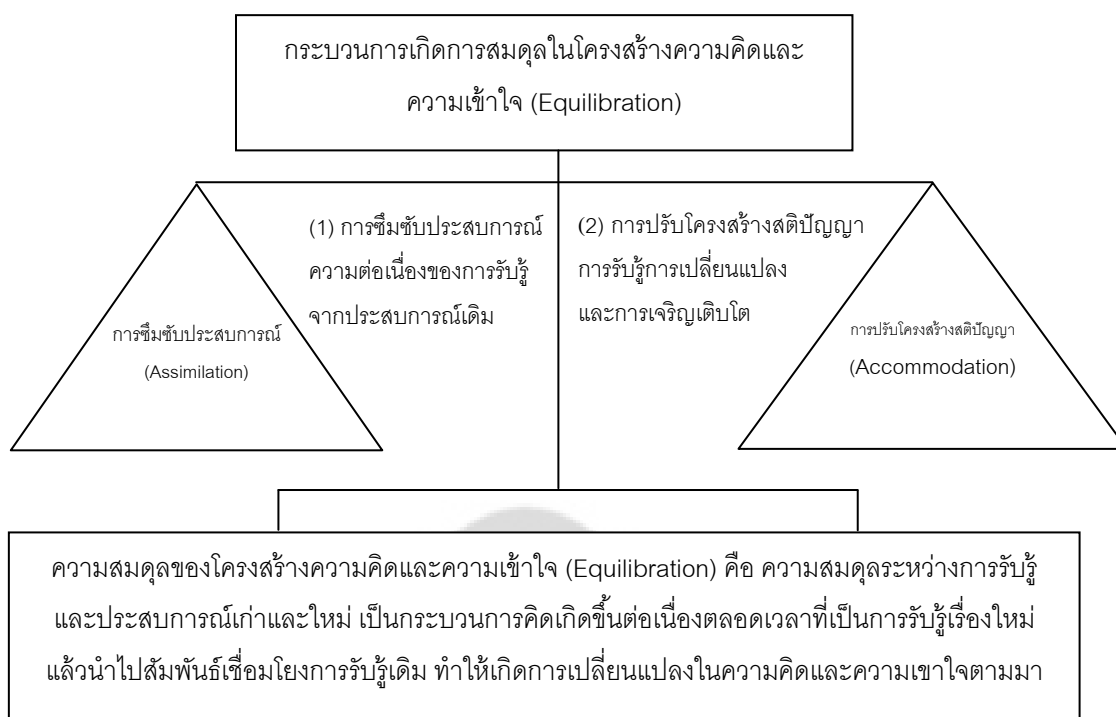
3. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์

เพียเจต์ (Piaget) เชื่อว่า คนเราทุกคนตั้งแต่เกิดมา มีความพร้อมที่จะปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและโดยธรรมชาติแล้ว มนุษย์เป็นผู้ที่จะมีกิจกรรม หรือเริ่มกระทำก่อน (Active) (สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2552: 48)

3.1 แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎี

แนวคิดเรื่องการพัฒนาทางสติปัญญาของ เพียเจต์ (Piaget) เป็นผลมาจากการวิเคราะห์พัฒนาการทางชีววิทยา ซึ่งเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างความรู้ความคิด (Cognitive Structure) คือ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างความรู้ ความคิดในรูปของการกระทำหรือพฤติกรรม เรียกว่า Scheme และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างความรู้ความคิดในรูปข้อเท็จจริงหรือภาพลักษณ์ เรียกว่า Schema ตั้งแต่เกิดมนุษย์มีพื้นฐานที่ติดตัวมา 2 ลักษณะ คือ กระบวนการจัดระเบียบภายใน (Organization) ซึ่งเป็นพฤติกรรมของร่างกายที่จะจัดระเบียบทั้งทางกาย จิตใจ และความคิด กระบวนการปรับ (Adaption) เป็นการอธิบายว่าพัฒนาการทางสติปัญญาเกิดขึ้นได้อย่างไร (Seng; et al. 2003: 37) การปรับตัวนั้น ประกอบไปด้วยกระบวนการ 2 อย่าง คือ การซึมซับหรือดูดซึมประสบการณ์ (Assimilation) คือ เมื่อมนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมก็จะซึมซับหรือดูดซึมประสบการณ์ใหม่ให้รวมอยู่ในโครงสร้างของสติปัญญา การปรับโครงสร้างทางชีวปัญญา (Accommodation) คือ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของชีวปัญญาที่มีอยู่แล้วให้กับสิ่งแวดล้อม หรือประสบการณ์ใหม่ หรือเป็นการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมเดิมให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมใหม่ (สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2552: 48 – 49)

โดยปฏิสัมพันธ์การเรียนรู้ของกระบวนการเกิดความสมดุลในโครงสร้างความรู้ ความคิด และความเข้าใจ (Equilibration) ระหว่างการซึมซับประสบการณ์ (Assimilation) และการปรับโครงสร้างทางสติปัญญา (Accommodation) แสดงได้ดังภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 ปฏิสัมพันธ์การเรียนรู้ของกระบวนการเกิดความสมดุลในโครงสร้างความคิดและความเข้าใจ (Equilibration) ระหว่างการซึมซับประสบการณ์ (Assimilation) และการปรับโครงสร้างทางสติปัญญา (Accommodation)

ที่มา: สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2553: 44)

เพียเจต์ (Piaget) กล่าวว่า ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลนั้นเป็นไปตามวัยต่างๆ ตามลำดับดังนี้ (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. 2553: 25)

1. ขั้นรับรู้ด้วยประสาทสัมผัส (Sensorimotor Period)
2. ขั้นการสอนปฏิบัติการคิด (Preoperational Period)
3. ขั้นการคิดแบบรูปธรรม (Concrete Operational Period)
4. ขั้นการคิดแบบนามธรรม (Formal Operational Period)

ซึ่งในเด็กช่วงปฐมวัยนั้นจะอยู่ในขั้นที่ 2 ขั้นก่อนปฏิบัติการคิด (Preoperational Period) เป็นขั้นพัฒนาการในช่วงอายุ 18 เดือน ถึง 7 ปี เด็กวัยนี้ มีโครงสร้างของสติปัญญาที่จะใช้สัญลักษณ์แทนวัตถุสิ่งของพัฒนาการทางสติปัญญาเด็กปฐมวัยอายุ 5 – 6 ปี เกิดขึ้นจากมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล และ

สิ่งแวดล้อม เด็กวัยนี้คิดและรับรู้จากการกระทำเป็นส่วนใหญ่ ในขั้นนี้เด็กเริ่มมีความเข้าใจสิ่งต่างๆ ไม่เฉพาะในสิ่งที่ได้สัมผัสเท่านั้น แต่เด็กก็เข้าใจสัญลักษณ์มากขึ้น (ศิริบุญธร สายโกสุม. 2548: 22) เพียเจต์ (Piaget) ได้แบ่งองค์ประกอบที่มีส่วนเสริมสร้างพัฒนาการทางสติปัญญา มี 4 องค์ประกอบ คือ (อัญชลี ไสยวรรณ. 2548: 48; อ้างอิงจาก สุรางค์ โค้วตระกูล. 2545: 49 – 50)

1. วุฒิภาวะ เป็นสภาพร่างกายที่มีความพร้อมต่อการพัฒนาการทางสติปัญญา ดังนั้นครูผู้สอนควรจัดประสบการณ์หรือสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียน
2. ประสบการณ์ ทุกครั้งที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมก็จะเกิดประสบการณ์ 2 ชนิด คือ ประสบการณ์ที่เนื่องมาจากปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการคิดหาเหตุผลทางตรรกศาสตร์ ซึ่งมีความสำคัญในการแก้ปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะทางวิทยาศาสตร์
3. การถ่ายทอดความรู้ทางสังคม หมายถึง การที่บุคคลรอบข้างถ่ายทอดความรู้แก่เด็ก โดยผ่านกระบวนการดูซึมประสบการณ์และกระบวนการปรับโครงสร้างทางสติปัญญา
4. กระบวนการพัฒนาความสมดุล หรือการควบคุมพฤติกรรมของตน (Self – regulation) ซึ่งอยู่ในตัวของแต่ละบุคคล เพื่อจะปรับความสมดุลของพัฒนาการเขาว์ปัญญาขึ้นไปอีกขั้นหนึ่งสูงกว่า โดยใช้กระบวนการดูซึมประสบการณ์และการปรับโครงสร้างทางสติปัญญา

สรุป ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ เพียเจต์ (Piaget) ให้ความสำคัญกับการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม การได้ลงมือปฏิบัติ ซึ่งพัฒนาการทางสติปัญญานั้นจะได้รับการพัฒนาขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมวุฒิภาวะ การส่งเสริมประสบการณ์ การถ่ายทอดความรู้ทางสังคม และกระบวนการพัฒนาความสมดุล ทฤษฎีนี้มีอิทธิพลต่อการนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า และการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง

4. ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงสังคมวัฒนธรรมของไวโกตสกี

เลฟ เซเบโนวิช ไวโกตสกี(Lev Semenovich Vygotsky) เป็นนักจิตวิทยาชาวรัสเซีย ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการทางสติปัญญา ทฤษฎีเขาว์ปัญญาของ ไวโกตสกี เน้นความสำคัญของวัฒนธรรมและสังคม และการเรียนรู้ที่มีต่อพัฒนาการเขาว์ปัญญา (สุรางค์ โค้วตระกูล. 2552: 61)

4.1 แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎี

ทฤษฎีการเรียนรู้เชิงสังคมวัฒนธรรม โดย ไวโกตสกี(Vygotsky) ตั้งข้อสันนิษฐานว่าพัฒนาการของเด็กมีผลมาจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับสิ่งแวดล้อมในสังคม เช่น พ่อแม่ ครู พี่น้อง เพื่อนเล่น และเพื่อนในห้องเรียน รวมทั้งการได้มีกับสิ่งอื่นๆ เช่น หนังสือ ของเล่น กิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เด็กทำที่บ้าน ในห้องเรียน หรือในสนามเด็กเล่น ดังนั้นการเรียนรู้นำไปสู่การเกิดพัฒนาการหากมีบริเวณความใกล้เคียงพัฒนาการเขาว์ปัญญา (Zone of Proximal Development) นั่นคือ เด็กเรียนรู้ทักษะใหม่ ความรู้ใหม่และแก้ปัญหาได้จากการพัฒนาของผู้ใหญ่หรือผู้ที่มีทักษะสูงกว่า ซึ่งสำหรับเด็กแล้วการเล่น

นำไปสู่การเรียนรู้สูงสุด (อัญมณี บุญเชื้อ (บรรณธิการ). 2552: 23) ไวโกตสกี (Vygotsky) อธิบายว่า การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเด็กมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับผู้ใหญ่ เช่น พ่อ แม่ ครู และเพื่อน ในขณะที่เด็กอยู่ในสภาวะสังคมและวัฒนธรรม (Social Cultural Context) ในกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาก้าวหน้า ปัญหาเด็กหรือผู้เรียนเปลี่ยนสิ่งเร้าที่เกิดจากการที่ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเข้าไปภายในใจ โดยอาศัย กลไกกลาง (Mediation means) เป็นเครื่องช่วยเชื่อมโยงสิ่งเร้าภายนอกในสภาวะสังคมให้เป็นส่วนหนึ่งของสิ่งที่มีอยู่ภายในใจ กลไกกลางที่ใช้คือ เครื่องมือ (Tool) และเครื่องหมาย (Sign) ไวโกตสกี (Vygotsky) ให้ความหมายของเครื่องมือว่า เป็นสิ่งที่เด็กใช้เพื่อช่วยในการทำงานให้สัมฤทธิ์ผลตามความต้องการ เครื่องหมาย เป็นสิ่งที่ใช้แทนวัตถุสิ่งของที่เป็นรูปธรรมหรือนามธรรม (สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2545: 63 – 64) ไวโกตสกี (Vygotsky) เห็นความสำคัญของการสอน หรือการช่วยเหลือเด็กให้พัฒนาเขาวงกตปัญญามากยิ่งขึ้น ที่ตาม ศักยภาพของแต่ละคน จากการวิจัยของ ไวโกตสกี (Vygotsky) พบว่า เด็กบางคนสามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องให้ผู้ใหญ่ช่วย เด็กบางคนไม่สามารถจะเรียนรู้สิ่งใหม่ได้ด้วยตนเอง แต่ถ้าผู้ใหญ่ให้ความช่วยเหลือเล็กน้อยก็จะสามารถทำได้ แต่เด็กบางคนจะไม่สามารถเรียนรู้ได้ แม้ว่าจะได้รับความช่วยเหลือ ซึ่งไวโกตสกี (Vygotsky) อธิบายว่า เด็กแต่ละคนที่อยู่ในวัยเดียวกันจะมีบริเวณของความใกล้เคียงพัฒนา เขาวงกตปัญญาดังกัน บางคนอยู่เหนือบริเวณความใกล้เคียงพัฒนาการเขาวงกตปัญญา (Zone of Proximal Growth) บางคนอยู่ระหว่าง และบางคนอยู่ต่ำกว่า (สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2552: 63)

4.2 หลักการพื้นฐานของวิธีการสอนของไวโกตสกี(Vygotsky)

หลักการพื้นฐานของวิธีการสอนของไวโกตสกี (Vygotsky) สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2552: 333) สรุปสาระสำคัญไว้ ดังนี้

1. ผู้เรียนเป็นผู้ที่ลงมือกระทำ (Active) และจะต้องมีส่วนร่วมในการเรียนรู้
2. การเรียนรู้ทุกชนิดเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมถือว่าสังคมเป็นแหล่งสำคัญของการเรียนรู้ และพัฒนาการเขาวงกตปัญญา
3. ผู้เรียนจะสามารถเรียนรู้ได้ดีและมากขึ้นถ้าหากมีคนช่วย
4. ผู้เรียนทุกคนมีบริเวณความใกล้เคียงพัฒนาการเขาวงกตปัญญา (Zone of Proximal Development) ครูหรือผู้สอนจะต้องทราบว่าคุณเรียนมีบริเวณความใกล้เคียงพัฒนาการเขาวงกตปัญญา (Zone of Proximal Development) ต่างกันบางคนอยู่เหนือ บางคนอยู่ระหว่าง และบางคนอยู่ต่ำ การช่วยเหลือจากครู จะช่วยให้ทุกคนเกิดการเรียนรู้ตามศักยภาพของตน การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน จึงสำคัญมากโดยเฉพาะนักเรียนที่อยู่ต่ำกว่าบริเวณความใกล้เคียงพัฒนาการเขาวงกตปัญญา (Zone of Proximal Development)
5. การพูดอย่างรู้คิดภายในหรือการคิดในใจ (Inner Speech) มีความสำคัญในการเรียนรู้ จากการวิจัยพบว่าผู้ที่แก้ปัญหาได้ดีใช้ Inner Speech ในการวางแผนการทำงานหรือแก้ปัญหา

การจัดการเรียนการสอนควรคำนึงหลักการ 3 ประการในการสะท้อนทฤษฎีการใช้บริเวณความใกล้เคียงพัฒนาการเซาร์ปัญญา (The Zone of Proximal Development) คือ การพัฒนาการคิดของเด็กเกิดขึ้นจากความช่วยเหลือของผู้ใหญ่หรือเพื่อนที่มีความสามารถมากกว่า

ขั้นที่ 1 ระดับความยากง่ายที่เหมาะสมกับวัย

ขั้นที่ 2 การเตรียมแนะนำ (Scaffold Instruction)

ขั้นที่ 3 การประเมินการปฏิบัติ

บรรยาการการเรียนรู้ของเด็กต้องมีครูทำหน้าที่ช่วยให้คำแนะนำเมื่อเด็กไม่สามารถคิดได้ด้วยตนเอง ครูให้คำแนะนำเพื่อให้เกิดความเข้าใจชัดเจน วิธีการแนะนำความคิดให้เด็กต้องค่อยเป็นค่อยไป ครูต้องทำให้เด็กสามารถทำงานต่อไปได้อย่างอิสระจนประสบความสำเร็จด้วยตนเอง การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ในขณะเล่น หรือเรียนรู้ส่งผลต่อการพัฒนาเด็กให้ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ไวโกตสกี (Vygotsky) แนะนำว่าการเรียนรู้แบบเป็นทางการและการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน มีความต่อเนื่องและอาศัยกันและกัน จากการพัฒนาของครู เพื่อน โดยให้มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกันและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ การแก้ปัญหาและการพึ่งพาซึ่งกันและกัน (อัญชลี ไสยวรรณ. 2548; อ้างอิงจาก McInerney; & McInerney. 1998: 40)

สรุปทฤษฎีการเรียนรู้เชิงสังคมวัฒนธรรมของไวโกตสกี (Vygotsky) ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการผ่านการจัดสภาพแวดล้อมให้การพัฒนา โดยมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับสิ่งแวดล้อมในสังคม และได้รับการพัฒนาจากผู้ใหญ่หรือผู้ที่มีทักษะสูงกว่า โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือกระทำ

5. ทฤษฎีการเรียนรู้พฤติกรรมนิยมของสกินเนอร์

เบอร์ริส เฟรเดริก สกินเนอร์ (Burrhus, Frederic Skinner) เป็นนักจิตวิทยาชาวอเมริกัน เกิดเมื่อวันที่ 20 มีนาคม ค.ศ. 1904 ที่เมืองซัลเกฮานนา (Susquehanna) ต่อมาสกินเนอร์ (Skinner) เข้าศึกษาชั้นบัณฑิตในมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ในปี ค.ศ. 1928 และสำเร็จปริญญาเอกเมื่อปี ค.ศ. 1930 เมื่อจบการศึกษา สกินเนอร์ (Skinner) ได้อยู่ที่ฮาร์วาร์ดเป็นเวลา 5 ปี งานเขียนชิ้นแรกของ สกินเนอร์ (Skinner) คือ “The Behavior of Organism” ซึ่งตีพิมพ์ในปี ค.ศ. 1938 เป็นการรายงานการวิจัยของเขาเกี่ยวกับหนู และจะพยายามนำผลจากห้องทดลองไปใช้กับภายนอก ต่อมาเขาได้เขียนบทความและหนังสือมากมาย ในหลักของพฤติกรรมและการประยุกต์ใช้กับปัญหาสังคม เขาเชื่อว่า พฤติกรรมของเด็กเกิดจากการวางเงื่อนไขพฤติกรรม และพัฒนาการพฤติกรรมทางสังคมนั้น เกิดจากการเรียนรู้รูปแบบการวางเงื่อนไขการกระทำ (พรพนทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. 2553: 137)

5.1 แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎี

สกินเนอร์ (Skinner) เจ้าของทฤษฎีการเรียนรู้แบบวางเงื่อนไข (Operant conditioning) ทฤษฎีของสกินเนอร์ (Skinner) ได้เริ่มทดลองเกี่ยวกับการวางเงื่อนไขแบบโอเปอเรนต์ โดยใช้หนูและนก

เป็นสัตว์ทดลอง จนกระทั่งได้หลักการต่างๆ เกี่ยวกับการวางเงื่อนไขแบบโอเปอเรนต์ มาศึกษาการเรียนรู้ของมนุษย์ ในปี ค.ศ. 1953 ได้เขียนหนังสือชื่อ “Science and Human Behavior” (สฺวรงค์ ใควตระกูล. 2552: 190) จากการศึกษาพฤติกรรมมนุษย์ สกินเนอร์ (Skinner) กล่าวว่า พฤติกรรมส่วนมากของมนุษย์เป็นพฤติกรรมประเภท Operant behavior ซึ่งสิ่งมีชีวิต (Organism) ทั้งคนและสัตว์เป็นผู้เริ่มกระทำต่อ (Operate) สิ่งแวดล้อมของตนเอง ดังนั้นการเรียนรู้แบบนี้บางครั้งเรียกว่าการใช้เงื่อนไขเป็นเครื่องมือ (Instrument Conditioning) สกินเนอร์ (Skinner) พบว่า ถ้าต้องการให้ Operant Behavior คงอยู่ตลอดไป จำเป็นที่จะต้องให้แรงเสริม สกินเนอร์ (Skinner) ได้แบ่งแรงเสริมออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) แรงเสริมทางบวก (Positive reinforcement) และ 2) แรงเสริมทางลบ (Negative reinforcement) (สฺวรงค์ ใควตระกูล. 2552: 191)

ทฤษฎีการเรียนรู้แบบวางเงื่อนไข สรุปลักษณะนี้ คือ

1. การกระทำใดๆ ถ้าได้รับการเสริมแรงจะมีแนวโน้มเกิดขึ้นอีก ส่วนการกระทำที่ไม่มีการเสริมแรง แนวโน้มที่ความถี่ของการกระทำนั้น จะลดลงและหายไปในที่สุด
2. การเสริมแรงที่แปรเปลี่ยนทำให้เกิดการตอบสนองต่อการเสริมแรงที่ตายตัว
3. การลงโทษทำให้เรียนรู้ได้เร็วและลืมเร็ว
4. การให้แรงเสริมหรือการให้รางวัลเมื่อมีการแสดงพฤติกรรมที่ต้องการสามารถช่วยปรับหรือปลูกฝังนิสัยที่ต้องการได้

พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ (2553: 139 – 142) กล่าวถึงกฎของการควบคุมพฤติกรรมและการเสริมแรง และชนิดของการเสริมแรงของ สกินเนอร์ ไว้ดังนี้

กฎของการควบคุมพฤติกรรม มีอยู่ 4 กฎ คือ

1. การเสริมแรงบวก (Positive Reinforcement) ได้แก่ การได้รับรางวัลเมื่อแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ เช่น ให้ขนมเพื่อให้เด็กหยุดร้องไห้
2. การลงโทษทางบวก (Positive Reinforcement) ได้แก่ การได้รับสิ่งที่ไม่ต้องการเมื่อแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น เด็กถูกตีเมื่อเกเร
3. การเสริมแรงทางลบ (Negative Reinforcement) ได้แก่ การเอาสิ่งที่ไม่ต้องการออกไป เช่น เอาโซ่ตรวนออกจากเท้าหนักโทษเมื่อปฏิบัติตัวดี
4. การลงโทษทางลบ (Negative Reinforcement) ได้แก่ การเอาสิ่งที่เป็นรางวัลออกไป เช่น ตัดค่าขนมเมื่อเด็กเกเร

การเสริมแรงมี 2 ประเภทใหญ่ คือ

1. การเสริมแรงที่ต่อเนื่อง (Continuous Reinforcement) เป็นการเสริมแรง ทุกครั้งที่อินทรีย์แสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ทำให้พฤติกรรมเกิดบ่อยสม่ำเสมอ แต่เมื่อหยุดเสริมแรงจะมีผลทำให้พฤติกรรมที่เคยได้รับการเสริมแรงประจำหายไปอย่างรวดเร็ว

2. การเสริมแรงเป็นครั้งคราว (Intermittent Reinforcement) ซึ่งเป็นการเสริมแรงแก่พฤติกรรมเป็นครั้งคราว

ชนิดตัวเสริมแรง แบ่งออกเป็น

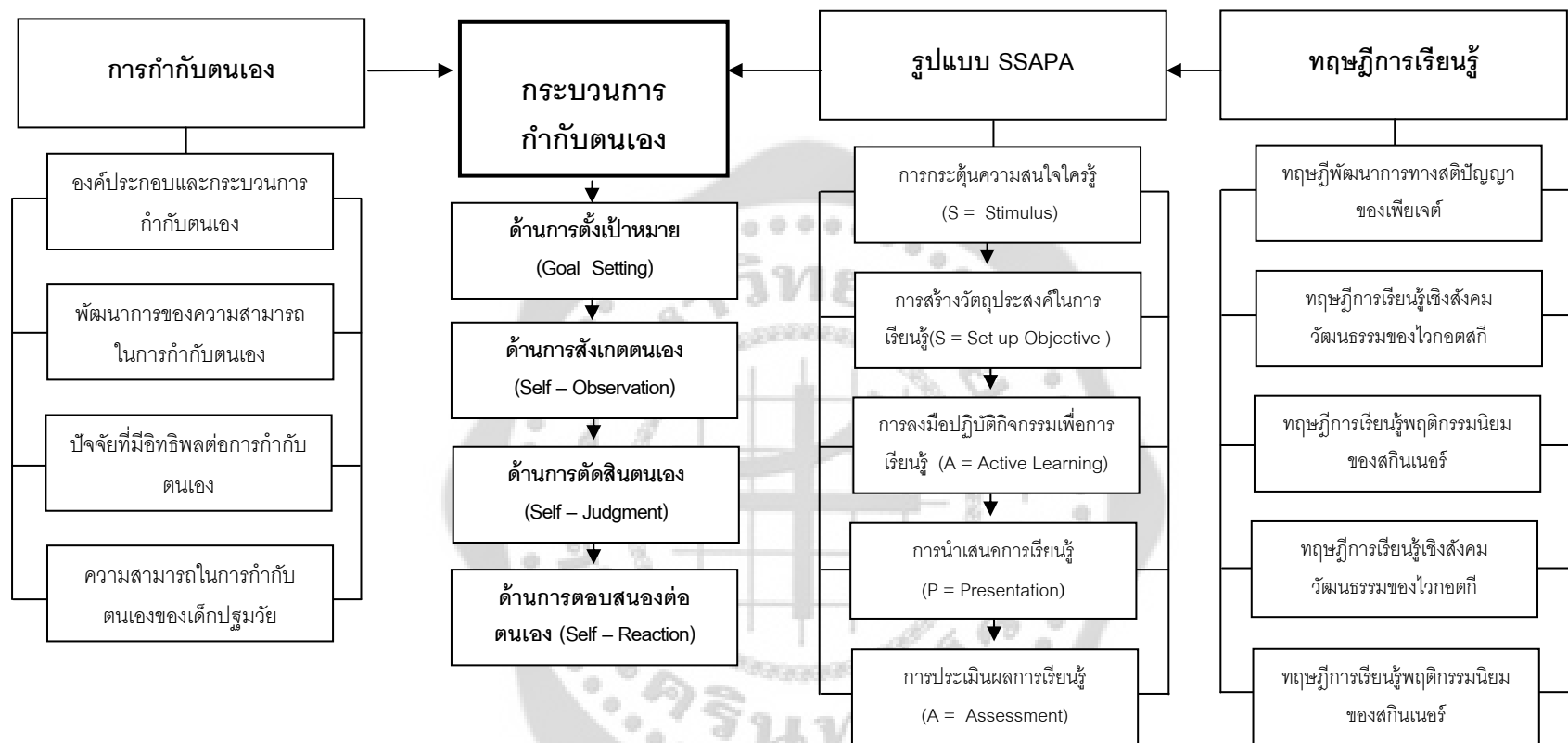
1. ตัวเสริมแรงที่ไม่ต้องวางเงื่อนไข (Primary Reinforcer) เป็นตัวเสริมแรงซึ่งมีคุณสมบัติเสริมแรงโดยไม่ต้องอาศัยการเรียนรู้ เช่น อาหาร น้ำ ความร้อน ซึ่งมักจะเป็นการตอบสนองอินทรีย์โดยตรง

2. ตัวเสริมแรงที่ต้องวางเงื่อนไข (Secondary Reinforcer) เป็นตัวเสริมแรงซึ่งเดิมไม่มีคุณสมบัติเสริมแรง แต่กลายเป็นตัวเสริมแรงเพราะไปมีความสัมพันธ์กับตัวเสริมแรงที่ไม่ต้องวางเงื่อนไข ตัวอย่างเช่น เงิน คำติชม คะแนน ตัวเสริมแรงประเภทนี้สามารถนำไปแลกเปลี่ยนเป็นตัวเสริมแรงแบบไม่วางเงื่อนไขได้ จึงเรียกว่าตัวเสริมแรงทั่วไป (Generalized Reinforcer) ซึ่งอาจจะเกี่ยวเนื่องกับการให้ความสนใจ ความรัก และการยอมรับ (Attention, Affection และ Approval) และเช่นเดียวกับการแสดงพฤติกรรมภาษา เช่น พูด เรียกชื่อถูกก็ได้รับการเสริมแรงแบบวางเงื่อนไขจากผู้ฟัง ซึ่งอาจจะแสดงออกทางตรงหรือทางอ้อม เช่น การเข้าใจคำ การยอมรับฟัง เป็นต้น

ตัวเสริมแรงทั่วไปหรือตัวเสริมแรงที่ต้องวางเงื่อนไขนี้ในความคิดของ สกินเนอร์ (Skinner) นั้น มีประสิทธิภาพเป็นตัวเสริมแรงอยู่ และใช้ในการควบคุมพฤติกรรมมากกว่าตัวเสริมแรงที่ไม่ต้องวางเงื่อนไข (พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุญชัย. 2553: 142)

สรุปทฤษฎีการเรียนรู้พฤติกรรมนิยมของ สกินเนอร์ (Skinner) ให้ความสำคัญกับการวางเงื่อนไขหรือการให้แรงเสริมหรือการให้รางวัลกับพฤติกรรมที่พึงปรารถนา โดยแรงเสริมเป็นตัวแปรสำคัญในการเปลี่ยนพฤติกรรม ดังนั้นต้องมีการจัดสภาพของการเรียนรู้เพื่อให้ได้รับแรงเสริมเมื่อการเรียนรู้ได้เกิดขึ้น พฤติกรรมใดที่ได้รับแรงเสริมพฤติกรรมนั้นจะเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ ส่วนพฤติกรรมใดที่ไม่ได้รับแรงเสริมจะไม่อยู่นานคงทน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปความสัมพันธ์ระหว่างการทำกับตนเอง การทำกับตนเองในการเรียนรู้ การรับรู้ความสามารถของตนเอง และแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ SSAPA แสดงดังภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 7 ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับตนเอง กระบวนการกำกับตนเอง และแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยโดยมีรายละเอียด และขั้นตอนการดำเนินการ 4 ระยะ ดังนี้

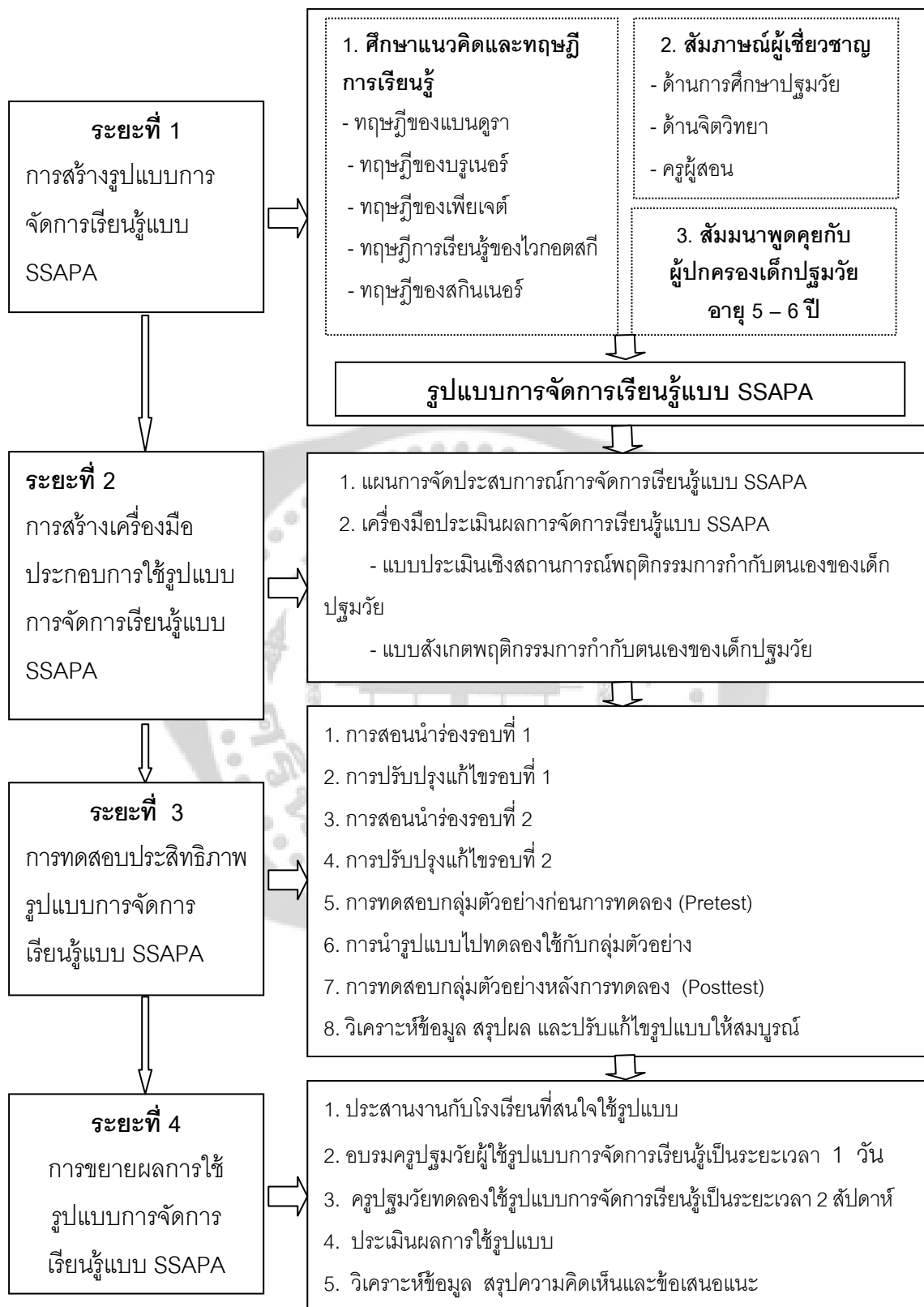
ระยะที่ 1 การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA

ระยะที่ 2 การสร้างเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA

ระยะที่ 3 การทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA

ระยะที่ 4 การขยายผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA

ภาพประกอบ 8 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลในการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ซึ่งมีการกำหนดประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลไว้ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ประกอบด้วย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนนี้ ได้แก่ เด็กปฐมวัยอายุ 5 – 6 ปี ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 5 ห้องเรียน จำนวน 300 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานำร่องครั้งที่ 1 และ ครั้งที่ 2 คือ เด็กปฐมวัยชาย – หญิง ที่มีอายุ 5 – 6 ปี ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลนครปฐม จำนวน 15 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีการจับฉลากจากประชากร

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาการขยายผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาการขยายผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ประกอบด้วยครูปฐมวัยที่สอนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 และระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่มีเด็กนักเรียนชาย-หญิง อายุ 5 – 6 ปี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 14 คน จาก 3 โรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาการขยายผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย จำนวน 8 คน จาก 3 โรงเรียน ที่ทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดังนี้

2.2.1 ครูประจำชั้นระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 จำนวน 4 คน

2.2.2 ครูประจำชั้นระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร (ระดับปฐมวัยและประถมศึกษา) สังกัดคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 2 คน

2.2.3 ครูประจำชั้นระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านอ้อกระติง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 1 จำนวน 2 คน

3. ผู้ให้ข้อมูลในการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA จำนวน 19 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาจำนวน 3 คน ครูที่ปฏิบัติการสอนในระดับชั้นปฐมวัย จำนวน 5 คน ผู้ปกครองระดับชั้นปฐมวัย จำนวน 8 คน ซึ่งพิจารณาคุณสมบัติจากเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (Criterion – Based Sampling) แล้วทำการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย
2. แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA โดยผู้เชี่ยวชาญ
3. แผนการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA
4. แบบประเมินผลการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA
 - 4.1 แบบประเมินเชิงสถานการณ์พฤติกรรมกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย
 - 4.2 แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย
5. แบบประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA โดยครูปฐมวัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่นำมาพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการเรียนรู้ที่พัฒนาจากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนการการกำกับตนเอง (Self – Regulation) ดังนี้
 - 1.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา (Bandura) ซึ่งให้ความสำคัญของการปฏิสัมพันธ์ของอินทรีย์และสิ่งแวดล้อม โดยการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่าง 3 องค์ประกอบ คือ พฤติกรรม (Behavior) บุคคล (Person) และสภาพแวดล้อม (Environment) และถือว่าการเรียนรู้ก็เป็นผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อม ในการกำกับตนเองประกอบด้วยกระบวนการย่อย 3 กระบวนการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับเปลี่ยนและพัฒนาพฤติกรรมตามลำดับขั้นตอนดังนี้ คือ กระบวนการสังเกตตนเอง (Self – Observation) กระบวนการตัดสิน (Judgment Process) กระบวนการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง (Self – Reaction) ดังนั้นการจัดการเรียนรู้เพื่อพฤติกรรมด้านการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของ แบนดูรา (Bandura) จึงมีหลักการ ดังนี้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถที่เด็กตระหนักรู้ภายในตนต่อการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความสามารถของตนเอง คำนึงถึงความพร้อม ความสนใจของตนเองในการทำกิจกรรม จนสำเร็จและเกิดความภาคภูมิใจ ซึ่งประกอบไปด้วยกระบวนการทางปัญญา (Cognition) การจูงใจ (Motivation) อารมณ์ (Emotion) และปัจจัยทางสังคม (Social factors) ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการทำงาน และการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยให้บรรลุผลโดยคำนึงถึงธรรมชาติของผู้เรียน โดยใช้หลักการการพัฒนาการกำกับตนเองในด้านการตั้งเป้าหมายเพื่อการเรียนรู้ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียนรู้ และการประเมินตนเองด้านสติปัญญาและอารมณ์ในการเรียนรู้

1.2 ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของบรูเนอร์ (Bruner) ซึ่งเน้นหลักการกระบวนการคิด ประกอบด้วยลักษณะ 4 ประการ คือ แรงจูงใจ (Motivation) โครงสร้าง (Structure) ลำดับขั้นตอนต่อเนื่อง (Sequence) และการเสริมแรง (Reinforcement) บรูเนอร์ เชื่อว่า การเรียนรู้ เป็นความสามารถในการคิดของเด็กเกิดจากการค้นพบ หรือแก้ปัญหา โดยแบ่งขั้นพัฒนาการคิดออกเป็น 3 ขั้นคือ ขั้นการกระทำ โดยการเรียนรู้จากการกระทำและสัมผัส ขั้นการแสดงภาพในใจ ซึ่งเด็กเกิดความคิดจากการรับรู้ตามความเป็นจริง และการคิดจากจินตนาการ ขั้นการใช้สัญลักษณ์และคิดรวบยอด โดยเด็กเริ่มเข้าใจเรียนรู้ความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ รอบตัวและพัฒนาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งที่พบเห็น ดังนั้นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามทฤษฎีการเรียนรู้ โดยการค้นพบของบรูเนอร์ (Bruner) จึงมีหลักการดังนี้ จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้เด็กปฐมวัยเกิดการค้นพบ โดยเด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้ตั้งเป้าหมายและวางแผนไว้ผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 เพื่อเป็นการค้นพบการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การสร้างสรรค์ชิ้นงาน สามารถประมวลข้อมูลจาก การที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม จนเกิดเป็นความคิดรวบยอด และเป็นการรับรู้ความเข้าใจของตนเองในการเรียนรู้

1.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ เพียเจต์ (Piaget) ให้ความสำคัญกับการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม การได้ลงมือปฏิบัติ ซึ่งพัฒนาการทางสติปัญญานั้นจะได้รับการพัฒนาขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ การส่งเสริมประสบการณ์ การถ่ายทอดความรู้ทางสังคม และกระบวนการพัฒนาความสมดุล ดังนั้นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามทฤษฎีการเรียนรู้พัฒนาการทางสติปัญญาของ เพียเจต์ (Piaget) คือ จัดกระบวนการเรียนรู้ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม กระบวนการดูดซึมประสบการณ์เดิม การปรับโครงสร้างความคิดและความเข้าใจ (Equilibration) ให้เกิดความสมดุลระหว่างการรับรู้ และประสบการณ์เก่าและใหม่ เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าและการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงจนเกิดเป็นการเรียนรู้ของตนเองในการสร้างวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ การลงมือปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้และการนำเสนอการเรียนรู้

1.4 ทฤษฎีเชิงสังคมวัฒนธรรมของไวโกตสกี (Vygotsky) ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการผ่านการจัดสภาพแวดล้อม และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับสิ่งแวดล้อมในสังคม รวมทั้งได้รับการพัฒนาจากผู้ใหญ่หรือผู้ที่มีทักษะสูงกว่า โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือกระทำ การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทำให้เกิดรอยต่อพัฒนาการ การให้แบบอย่าง การให้ข้อเสนอแนะ การสะท้อนผลการเรียนรู้ การตรวจสอบผลการเรียนรู้ เป็นการเสริมต่อการเรียนรู้จนเกิดเป็นกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง และภาษาคือเครื่องมือสำคัญสำหรับการกำกับตนเอง ดังนั้นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามทฤษฎีการเรียนรู้เชิงสังคมวัฒนธรรมของไวโกตสกี (Vygotsky) คือ จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้เด็กตั้งเป้าหมายในการทำกิจกรรมและวางแผนการทำกิจกรรมผ่านการใช้ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม

ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม นำเสนอความคิดของตนเองและตรวจสอบผลงานกับเป้าหมายที่ตั้งไว้โดยการบอกเล่า สทนทนาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนๆ และสรุปผลการเรียนรู้ในการทำกิจกรรม

1.5 ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมของ สกินเนอร์ (Skinner) ให้ความสำคัญกับการวางเงื่อนไข หรือการให้แรงเสริมหรือการให้รางวัลกับพฤติกรรมที่พึงปรารถนา โดยแรงเสริมเป็นตัวแปรสำคัญในการเปลี่ยน พฤติกรรม ดังนั้นต้องมีการจัดสภาพของการเรียนรู้เพื่อให้ได้รับแรงเสริม เมื่อการเรียนรู้ได้เกิดขึ้น พฤติกรรมใด ที่ได้รับแรงเสริมพฤติกรรมนั้นจะเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ ส่วนพฤติกรรมใดที่ไม่ได้รับแรงเสริมจะไม่ยาวนาน คงทน ดังนั้นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ของ สกินเนอร์ (Skinner) คือ จัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมอย่างหลากหลาย การนำเสนอการเรียนรู้ และการประเมินตนเองในการทำกิจกรรม โดยครูมีหน้าที่ให้แรงเสริมและให้กำลังใจ ผู้เรียนในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง

2. สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยกำหนดผู้เชี่ยวชาญจากเกณฑ์การพิจารณาที่ได้กำหนดไว้ (Criterion – Based Sampling) ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย ด้านจิตวิทยา ครูที่ปฏิบัติการสอนในระดับชั้นปฐมวัย และผู้ปกครองในระดับชั้นปฐมวัย เกี่ยวกับพฤติกรรมกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย และทำการเลือกแบบเจาะจง ดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัยที่มีประสบการณ์การทำงานกับเด็กปฐมวัยเป็นเวลา ไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 3 ท่าน ดังมีรายนามต่อไปนี้

1. ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.อารี สัณหฉวี ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตบางนา
2. อาจารย์ ดร.วรรณาท รักสกุลไทย ผู้อำนวยการโรงเรียนเกษมพิทยา
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลัสสร อินทรบำรุง อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

ศิลปากร

โดยสัมภาษณ์ในประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการทำวิจัยหัวข้อนี้ ประโยชน์ของการวิจัย ลักษณะของพฤติกรรมกำกับตนเองในเด็กปฐมวัย แนวโน้มการจัดประสบการณ์ ให้กับเด็กปฐมวัย ความเหมาะสมในการที่จะส่งเสริมการกำกับตนเอง ปัจจัยที่มีส่วนในการส่งเสริมการกำกับตนเอง ในเด็กปฐมวัย วิธีการส่งเสริมพฤติกรรมกำกับตนเองในเด็กปฐมวัย แนวทางการจัดกิจกรรม การเรียนรู้เพื่อพัฒนาการกำกับตนเอง ประโยชน์ของพฤติกรรมกำกับตนเองต่อตัวเด็ก และผลที่เกิดขึ้น ต่อเด็กปฐมวัยในอนาคต และสังคมไทย เป็นต้น

ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาที่มีประสบการณ์การทำงานเป็นเวลานานไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 3 ท่าน ดังมีรายนามต่อไปนี้

1. รองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มณี อาจารย์คณะจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

2. รองศาสตราจารย์ ลิขิต กาญจนภรณ์ อาจารย์พิเศษคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

3. อาจารย์ ดร.กมล โพธิเย็น อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
โดยสัมภาษณ์ในประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับความหมายของการกำกับตนเอง (Self – regulation) ในเชิงจิตวิทยาสำหรับเด็กปฐมวัย ลักษณะ และขอบข่ายของพฤติกรรม การกำกับตนเองในเด็กปฐมวัย วิธีการส่งเสริมพฤติกรรมการกำกับตนเองในเด็กปฐมวัย ความเหมาะสมในการส่งเสริมการกำกับตนเองในเด็กปฐมวัย วิธีการส่งเสริมพฤติกรรมการกำกับตนเอง

ครูปฐมวัยที่มีประสบการณ์การสอนเด็กปฐมวัยเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 5 ท่าน
ดังมีรายนามต่อไปนี้

1. อาจารย์สาวิตรี อินดา โรงเรียนวัดบ้านโป่ง “สามัคคีคุณูปถัมภ์”
2. อาจารย์สุพิน ตรุษวัด โรงเรียนวัดบ้านโป่ง “สามัคคีคุณูปถัมภ์”
3. อาจารย์สุรีย์ รูปสูง โรงเรียนวัดบ้านโป่ง “สามัคคีคุณูปถัมภ์”
4. อาจารย์รัชณี วิภากุล โรงเรียนอนุบาลนครปฐม
5. อาจารย์อังคณา ศิริมงคลชัยกุล โรงเรียนอนุบาลนครปฐม

โดยสัมภาษณ์ในประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของพฤติกรรมการกำกับตนเองในเด็กปฐมวัย วิธีการส่งเสริมพฤติกรรมการกำกับตนเองในเด็กปฐมวัย กิจกรรมในห้องเรียนที่ส่งเสริมพฤติกรรมของเด็กในด้านการตั้งเป้าหมายในการทำกิจกรรม ด้านการสังเกตตนเอง ด้านการตัดสินใจในการเรียนรู้ และด้านการตอบสนองต่อตนเอง แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการกำกับตนเอง ประโยชน์ของพฤติกรรมการกำกับตนเองต่อ ตัวเด็ก และผลที่เกิดขึ้นต่อเด็กปฐมวัยในอนาคต และสังคมไทย เป็นต้น

การสัมภาษณ์ด้วยกับผู้ปกครองระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ของโรงเรียนวัดบ้านโป่ง “สามัคคีคุณูปถัมภ์” และระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนอนุบาลนครปฐม จำนวน 8 คน เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการสังเคราะห์ในการสร้างรูปแบบ

โดยประชุมสัมมนาเพื่อรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับการเลี้ยงดูและการส่งเสริมพัฒนาการการกำกับตนเอง ประโยชน์ของพฤติกรรมการกำกับตนเองต่อตัวเด็ก และผลที่เกิดขึ้นต่อเด็กปฐมวัยในอนาคต และสังคมไทย บทบาทของผู้ปกครองในการส่งเสริมการกำกับตนเองในการเรียนรู้ เป็นต้น

3. สร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย โดยกำหนดเป็นโครงร่างการจัดการเรียนรู้ที่มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ (S = Stimulus) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เด็กและครูร่วมกันจัดกิจกรรม การออกไปปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมนอกห้องเรียน การจัดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ การใช้เพลง นิทาน คำคล้องจอง การสนทนาและการใช้คำถามที่หลากหลายนำมาใช้ร่วมกัน เพื่อกระตุ้น

ความสนใจใคร่รู้ของเด็ก ให้เด็กเกิดความพร้อมในการเรียนรู้ และสนใจในการคาดเดาเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น ในกิจกรรมและประเด็นที่จะศึกษา

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความใคร่รู้ เกิดความสนุกสนาน และกระตือรือร้น ในการค้นหาคำตอบในกิจกรรมต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ (S = Set up Objectives) ขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนที่เด็กกำหนดวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติกิจกรรม และการวางแผนหรือออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการเลือกสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ครูเตรียมมา การวาดภาพประกอบขั้นตอนการจัดกิจกรรม การบอกเล่า จากตัวเด็ก การติดระดับเป้าหมายในชาร์ต การสนทนาถึงจำนวนชิ้นงาน และเหตุผลของวัตถุประสงค์ที่จะปฏิบัติกิจกรรม

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้เด็กสามารถตั้งเป้าหมายได้ตรงกับความสนใจ ความถนัด และความสามารถของตนเอง

ขั้นตอนที่ 3 การลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ (A = Active Learning) ขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามวัตถุประสงค์และการวางแผนการปฏิบัติกิจกรรมที่ตั้งไว้ ผ่าน การใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 จากสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่กำหนดและวางแผนไว้ด้วยความตั้งใจ จดจ่อ สนุกสนาน ตามระดับความสนใจ ความพร้อม และความสามารถของตนเอง โดยการใช้คำถามเพื่อให้เด็กได้สังเกต ตนเองในการปฏิบัติกิจกรรม

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรมได้บรรลุวัตถุประสงค์ เป็นการค้นพบ การเรียนรู้ การแก้ปัญหา การสร้างสรรค์ชิ้นงาน และสังเกตตนเองก่อนการปฏิบัติกิจกรรม ระหว่างการปฏิบัติ กิจกรรม และหลังการปฏิบัติกิจกรรม ว่า การปฏิบัติกิจกรรมของตนเองเป็นอย่างไร

ขั้นตอนที่ 4 การนำเสนอการเรียนรู้ (P = Presentation) ขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนที่เด็ก นำเสนอผลงานและกระบวนการจากการปฏิบัติกิจกรรมของตนเอง โดยการบอกเล่า การบันทึก การซักถาม แลกเปลี่ยนจากเพื่อน การนำผลงานมาเทียบเคียงกับเป้าหมายและแผนที่ได้วางไว้

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้เด็กได้นำเสนอความคิด นำเสนอผลงาน นำเสนอกระบวนการ ปฏิบัติกิจกรรม และตรวจสอบผลงานกับเป้าหมายที่ตนเองได้ตั้งไว้ก่อนการปฏิบัติกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการเรียนรู้ (A = Assessment) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ เด็กสังเกตการณ์ปฏิบัติกิจกรรมของตนเองว่าสอดคล้องกับเป้าหมายหรือไม่ และประเมินการเรียนรู้ในการปฏิบัติ กิจกรรม โดยการใช้คำถามเพื่อให้เด็กบอกสิ่งที่ได้เรียนรู้ เข้าใจ และความพึงพอใจในการปฏิบัติกิจกรรม ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสนทนา การให้เด็กเป็นผู้สะท้อนความคิดของตนเอง บอกเล่าเรื่องราว เกี่ยวกับความรู้สึกของตนเอง บทบาทครูคือการให้กำลังใจผู้เรียน

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้เด็กประเมินตนเอง ประเมินผลงานในการปฏิบัติกิจกรรม

และสังเกตตนเองว่า เป้าหมายที่ตนตั้งไว้นั้นสัมพันธ์กับการปฏิบัติกิจกรรมของตนเองหรือไม่ อย่างไร ทำที่สุด เด็กจะเกิดความภาคภูมิใจ และเกิดพฤติกรรมในการกำกับตนเองที่จะปฏิบัติกิจกรรมให้ดีขึ้นต่อไป

4. ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย โดยประเมินคุณภาพองค์ประกอบของรูปแบบให้มีความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ มีขั้นตอน ดังนี้

4.1 สร้างคู่มือการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ซึ่งประกอบด้วย วัตถุประสงค์ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน แนวทางการจัดกิจกรรม บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ ระยะเวลา เนื้อหา และการประเมินผล

4.2 สร้างแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย เพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ซึ่งมีระดับการประเมินแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
ระดับ 3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

โดยมีเกณฑ์การพิจารณาในการคำนวณผลค่าเฉลี่ยคะแนนความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

ช่วงคะแนน 4.50 – 5.00	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
ช่วงคะแนน 3.50 – 4.49	หมายถึง	เหมาะสมมาก
ช่วงคะแนน 2.50 – 3.49	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
ช่วงคะแนน 1.50 – 2.49	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
ช่วงคะแนน 1.00 – 1.49	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

4.3 นำแบบประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบและให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินประกอบด้วย

1. รองศาสตราจารย์ ดร.อวีร์ พันธุ์มณี คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
2. รองศาสตราจารย์ ลิขิต กาญจนามรณ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัศมี ตันเจริญ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ

4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัฐดาว พิศาลพงษ์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครปฐม

5. อาจารย์ ดร.มานิตา ลีโทสวัสดิ์ อรรถนุพรรณ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

4.4 วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลของผู้เชี่ยวชาญ คือ ความเหมาะสมของรูปแบบ โดยเฉลี่ยรายข้อ ซึ่งประกอบด้วย 1) หลักการและเหตุผล 2) ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐานในการสร้างรูปแบบ การจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของ แบนดูรา (Bandura) ทฤษฎีการเรียนรู้ โดยการค้นพบของบรูเนอร์ (Bruner) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget) ทฤษฎีเชิงสังคม วัฒนธรรมของไวโกตสกี (Vygotsky) ทฤษฎีการเรียนรู้พฤติกรรมนิยมของสกินเนอร์ (Skinner) 3) วัตถุประสงค์ 4) กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งแบ่งเป็น 5 ขั้น คือ ขั้นการกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ ขั้นการสร้าง วัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ ขั้นการลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ ขั้นการนำเสนอการเรียนรู้ ขั้นการประเมินผล การเรียนรู้ 5) บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ 6) บทบาทผู้เรียน และ 7) ระยะเวลา โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ ให้ความคิดเห็น เป็น 5 ระดับ รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติม ซึ่งค่าเฉลี่ยคะแนนความเหมาะสม ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต้องมีคะแนนตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไปจึงถือว่าใช้ได้

ระยะที่ 2 การสร้างเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA

เครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเอง ของเด็กปฐมวัย ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA และเครื่องมือประเมินผล การจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ประกอบด้วย แบบประเมินเชิงสถานการณ์พฤติกรรมกำกับตนเองของ เด็กปฐมวัย และแบบสังเกตพฤติกรรมกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ซึ่งมีการดำเนินการสร้าง ดังนี้

1. การสร้างแผนการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA มีขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและแผนการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัย คือ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ทฤษฎีการเรียนรู้และแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการกำกับตนเอง

1.2 สร้างแผนการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเอง ของเด็กปฐมวัย โดยกำหนดเนื้อหาการเรียนรู้ จำนวน 8 หน่วยการเรียนรู้ แต่ละหน่วยการเรียนรู้ใช้เวลา ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สัปดาห์ละ 4 วันๆ ละ 45 – 60 นาที รวมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 32 กิจกรรม

1.3 นำแผนการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเอง ของเด็กปฐมวัยที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

1.4 นำแผนการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเอง ของเด็กปฐมวัยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย

1. อาจารย์ ดร.เชวง ช้อนบุญ อาจารย์สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
2. อาจารย์ ดร.กันตวรรณ มีสมสาร ผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลกันตวรรณ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญญาภรณ์ อุณากุล อาจารย์โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม)
4. อาจารย์รัชณี วิภากุล ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนอนุบาลนครปฐม
5. อาจารย์ณิชาภัทร ทรวดทรง ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ महामงค

เพื่อประเมินความเหมาะสมในด้านการตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้ การกำหนดสาระการเรียนรู้ การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การกำหนดสื่อการเรียนรู้ การกำหนดแนวทางการประเมินผล การใช้ภาษา และรูปแบบการจัดพิมพ์

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์ การจัดการเรียนรู้และคู่มือการใช้แผนการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยให้ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีค่าดัชนีความเหมาะสมตั้งแต่ 0.60 – 1.00 ส่วนข้อคิดเห็นเพิ่มเติมมีดังนี้

1. ระบุจำนวนสื่อการสอนให้ชัดเจน
2. ตรวจสอบภาษา การพิมพ์คำผิด การสะกดคำ
3. ปรับภาษาที่ใช้ในวัตถุประสงค์ของแผนการสอน ให้เป็นการระบุพฤติกรรมที่สามารถวัดได้ ไม่ควรใช้คำว่า รู้จัก
4. ปรับลำดับเรื่องในหน่วยการเรียนรู้ เรื่องเรารักในหลวง ให้มีความต่อเนื่องในเนื้อหา
5. สรุปสาระการเรียนรู้ในหน่วย เมืองไทยที่รัก ให้สั้น กระชับและมีความง่ายเหมาะสมกับเด็กปฐมวัยมากยิ่งขึ้น

1.6 ปรับปรุงแผนการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้ทดสอบรูปแบบ

2. การสร้างแบบประเมินเชิงสถานการณ์พฤติกรรมกำกับการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยมีขั้นตอนดังนี้

- 2.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการกำกับตนเองและพัฒนาการของเด็กปฐมวัย
- 2.2 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลพฤติกรรมกำกับการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย
- 2.3 นำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบประเมินเชิงสถานการณ์ โดยกำหนดสถานการณ์ 2 สถานการณ์ที่มีลักษณะเป็นกิจกรรมที่มีกระบวนการให้เด็กได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองและยึดระดับพัฒนาการของ

เด็กปฐมวัยอายุ 5 – 6 ปี เพื่อประเมินพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย 4 ด้าน

2.4 นำแบบประเมินเชิงสถานการณ์พฤติกรรมกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยให้ผู้เชี่ยวชาญ ประเมินคุณภาพ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม อาจารย์สาขาวิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธภา ชาติประดิษฐ์ อาจารย์สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

3. อาจารย์ ดร.อภิรัตน์ดา ทองแกมแก้ว อาจารย์สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นารี จิตรักษา อาจารย์สาขาวิชาจิตวิทยาแนะแนว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวรรณา ไชยะธน อาจารย์สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและความสอดคล้องกับจุดประสงค์โดยผลการตรวจสอบ ต้องมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2545: 179)

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพของแบบประเมินเชิงสถานการณ์พฤติกรรมกรรมการกำกับตนเอง ของเด็กปฐมวัยมีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 – 1.00 ส่วนข้อคิดเห็นเพิ่มเติม มีดังนี้

ปรับภาษาโดยใช้ภาษาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย และพฤติกรรมที่ต้องการให้เด็กแสดงออก

2.6 ปรับปรุงแบบประเมินเชิงสถานการณ์พฤติกรรมกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ก่อนนำไปทดลองใช้ต่อไป

2.7 นำแบบประเมินเชิงสถานการณ์พฤติกรรมกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยที่ปรับปรุง แก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของการประเมินเชิงสถานการณ์ โดยใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (RAI : Rater agreement indexes) (Burry – Stock. 1996: 256) ของผู้สังเกต 2 คน คือ ผู้วิจัยกับผู้ช่วยวิจัย และในการทดลองใช้ (Try Out) ครั้งนี้ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (RAI) ของแบบประเมินเชิงสถานการณ์ที่ 1 เท่ากับ 0.81 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (RAI) ของแบบประเมินเชิงสถานการณ์ที่ 2 เท่ากับ 0.86 ซึ่งเป็นค่าดัชนีความสอดคล้องในระดับสูง ดังนั้นในงานวิจัยนี้จึงใช้ ผู้สังเกต เพียง 1 คน

3. การสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยขั้นตอน ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการกำกับตนเอง

3.2 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

3.3 นำข้อมูลที่ได้มาสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย 4 ด้าน ซึ่งประกอบด้วยลักษณะพฤติกรรมรวม 9 ประการ

3.4 นำแบบสังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินคุณภาพ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม อาจารย์สาขาวิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุทธาภา โชติประดิษฐ์ อาจารย์สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

3. อาจารย์ ดร.อภิรัตน์ดา ทองแกมแก้ว อาจารย์สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์นารี จิตรรักษา อาจารย์สาขาวิชาจิตวิทยาแนะแนว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวรรณา ไชยธนะ อาจารย์สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและความสอดคล้องกับจุดประสงค์โดยผลการตรวจสอบ ต้องมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2545: 179)

2.5 การวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพของแบบสังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60 – 1.00 ส่วนข้อคิดเห็นเพิ่มเติม มีดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของแบบสังเกตพฤติกรรมควรเขียนให้ชัดเจน เพิ่มข้อสรุปในการนำไปใช้
2. ระยะเวลาการสังเกตควรเขียนให้ชัดเจน
3. องค์ประกอบพฤติกรรมการกำกับตนเองที่สังเกต ควรอธิบายให้เป็นเชิงพฤติกรรม
4. การบันทึกข้อมูลในแบบสังเกต ควรบันทึกเป็นข้อความ

2.6 ปรับปรุงแบบสังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนนำไปทดลองใช้ต่อไป

2.7 นำแบบสังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของการสังเกตโดยใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (RAI : Rater agreement

indexes) (Burry – Stock. 1996: 256) ของผู้สังเกต 2 คน คือ ผู้วิจัยกับผู้ช่วยวิจัย และในการทดลองใช้ (Try Out) ครั้งนี้ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (RAI) ของแบบแบบสังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย เท่ากับ 0.94 ซึ่งเป็นค่าดัชนีความสอดคล้องในระดับสูง ดังนั้นในงานวิจัยนี้ จึงใช้ผู้สังเกตเพียง 1 คน

ระยะที่ 3 การทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบ

1. การกำหนดแบบแผนการทดลอง

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและการพัฒนา (R & D : Research and Development) ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ลักษณะของแบบแผนการวิจัย ประกอบด้วย กลุ่มทดลองเพียงกลุ่มเดียว มีการทดสอบก่อนการจัดกระทำ (O_{E1}) จากนั้นมีการจัดกระทำ (X) แล้วจึงมีการทดสอบหลังการจัดกระทำ (O_{E2}) (บุญใจ ศรีสถิตนรากร. 2544; อ้างอิงจาก Campbell; & Stanley. 1963) โดยกำหนดแนวทางการศึกษาจากการหาค่าเฉลี่ยของคะแนน ก่อนการจัดกระทำ (X_1) และคะแนนหลังการจัดกระทำ (X_2) จากนั้นนำมาทดสอบสมมติฐานโดยหาค่าความแตกต่างระหว่าง (X_1) และ (X_2) ด้วยค่าสถิติ t-test แบบ 2 กลุ่มสัมพันธ์ ดังตาราง 4

ตาราง 4 แบบแผนการทดลอง

การทดสอบก่อนการจัดกระทำ	การจัดกระทำ	การทดสอบหลังการจัดกระทำ
O_{E1}	x	O_{E2}

2. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ประกอบด้วย

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยขั้นตอนนี้ ได้แก่ เด็กปฐมวัยอายุ 5 – 6 ปี ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 5 ห้องเรียน จำนวน 300 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA คือ เด็กปฐมวัยชาย – หญิง ที่มีอายุ 5 – 6 ปี ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลนครปฐม จำนวน 15 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีการจับสลากจากประชากร

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โดยมีแผนดำเนินการ ดังนี้

3.1 การสอนนำร่องรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยรอบที่ 1 กับเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุ 5 – 6 ปี โรงเรียนอนุบาลนครปฐม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน

3.2 การปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยรอบที่ 1 โดยปรับแก้ไขวิธีการในขั้นตอนการประเมินตนเองให้มีความชัดเจนมากขึ้นกับเด็กๆ ในการใช้คำถามเพื่อให้เด็กตอบ เพื่อให้ได้คำตอบที่ตรงกับการที่เด็กได้สังเกตตนเอง และตอบสนองต่อตนเองมากยิ่งขึ้น

3.3 การสอนนำร่องรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยรอบที่ 2 กับเด็กปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 อายุ 5 – 6 ปี โรงเรียนอนุบาลนครปฐม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน

3.4 การปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยรอบที่ 2 โดยในการนำร่องครั้งนี้ไม่มีการปรับแก้ไข เนื่องจากกระบวนการของรูปแบบทั้ง 5 ขั้นตอนมีความต่อเนื่องกัน เด็กๆ ให้ความสนใจ สนุกสนาน และเกิดการเรียนรู้ได้มากขึ้น

3.5 การทดสอบพฤติกรรมการกำกับตนเองกับกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลอง (Pretest) โดยใช้แบบประเมินเชิงสถานการณ์พฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

3.6 การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยที่ปรับปรุงและพัฒนาแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา

4. ทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

ทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยเป็นเวลา 8 สัปดาห์ ละ 4 วันๆ ละ 45 – 60 นาที รวมทั้งสิ้น 32 วัน โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ ตามหน่วยการเรียนรู้ ดังแสดงตามตาราง ดังนี้

ตาราง 5 แผนการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

สัปดาห์ที่	วัน	สาระการเรียนรู้	หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง
1	จันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี	ตัวเรา	อาหารดี มีประโยชน์	- ความหมายของอาหาร/ความสำคัญของอาหาร - อาหารหลัก 5 หมู่ - การเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ - การประกอบอาหารดีมีประโยชน์
2	จันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี	ตัวเรา	อาหารแสนอร่อยที่ หนูรู้จัก	- อาหารไทย - อาหารญี่ปุ่น - อาหารเวียดนาม - อาหารอิตาเลียน
3	จันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี	บุคคลและสถานที่	เมืองไทยที่รัก	- ธงชาติไทย/สัญลักษณ์ของเมืองไทย - ขนมไทย - การแต่งกายพื้นบ้านของเมืองไทย - บ้านไทยสี่ภาค
4	จันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี	บุคคลและสถานที่	เรารักในหลวง	- วันพระราชสมภพของในหลวง - พระราชกรณียกิจของในหลวง - การปฏิบัติตนต่อพระมหากษัตริย์ไทย - หนูจะทำความดีเพื่อในหลวง
5	จันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี	ธรรมชาติรอบตัว	น้ำใสไหลริน	- ความหมายของน้ำ/แหล่งที่มา - คุณสมบัติของน้ำ - ประโยชน์ของน้ำ - การกรองน้ำให้สะอาด

ตาราง 5 (ต่อ)

สัปดาห์ที่	วัน	สาระการเรียนรู้	หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง
6	จันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี	ธรรมชาติรอบตัว	ต้นไม้ที่รัก	- ส่วนประกอบของต้นไม้ - ผลิตภัณฑ์จากต้นไม้ - การปลูกต้นไม้ - การอนุรักษ์ต้นไม้
7	จันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี	สิ่งต่างๆ รอบตัว	อาเซียนน่ารู้	- กำเนิด และสัญลักษณ์อาเซียน - ธง 10 ประเทศในอาเซียนในอาเซียน - ดอกไม้/อาหาร 10 ประเทศ - เครื่องแต่งกาย 10 ประเทศในอาเซียน
8	จันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี	สิ่งต่างๆ รอบตัว	สีเส้นแสนสวย	- สีสังเคราะห์ - สีธรรมชาติ 1 - สีธรรมชาติ 2 - การผสมสี

5. การทดสอบ (Posttest) กับเด็กปฐมวัย โดยใช้แบบประเมินเชิงสถานการณ์พฤติกรรม การทำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

6. วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผล และปรับแก้ไขรูปแบบให้สมบูรณ์

ระยะที่ 4 การขยายผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA

1. ประสานงานกับโรงเรียนที่สนใจใช้รูปแบบ จำนวน 3 โรงเรียน ที่มีบริบทแตกต่างกัน เพื่อให้ครูปฐมวัยนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการทำกับตนเองของเด็กปฐมวัยไปใช้ จำนวน 2 สัปดาห์

1.1 กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ประกอบด้วยครูปฐมวัยที่สอน ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 14 คน จาก 3 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการทำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย ครูปฐมวัยที่สอนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 และระดับ

ชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่มีเด็กนักเรียนชายและหญิง อายุ 5 – 6 ปี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 8 คน จาก 3 โรงเรียนที่ทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดังนี้

2.1 ครูประจำชั้นระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 จำนวน 4 คน

2.2 ครูประจำชั้นระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร (ระดับปฐมวัยและประถมศึกษา) สังกัดคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 2 คน

2.3 ครูประจำชั้นระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านอ้อกระทิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 จำนวน 2 คน

2.อบรมครูปฐมวัยผู้ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยเป็นระยะเวลา 1 วัน

3. ครูปฐมวัยทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยเป็นเวลา 2 สัปดาห์ๆ ละ 4 วัน รวมทั้งสิ้น 8 วัน

4. ประเมินผลการใช้รูปแบบ โดยครูปฐมวัยที่ทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

5. วิเคราะห์ข้อมูล สรุปความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูปฐมวัยที่ได้จากการประเมินหลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

การประเมินความเหมาะสมของการนำรูปแบบไปใช้โดยครูปฐมวัยมีลักษณะเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ซึ่งมีระดับการประเมินแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เหมาะสมมาก

ระดับ 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

โดยมีเกณฑ์การพิจารณาในการคำนวณผลค่าเฉลี่ยคะแนนความเหมาะสมตามความคิดเห็นของครูปฐมวัย ดังนี้

ช่วงคะแนน 4.50 – 5.00 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ช่วงคะแนน 3.50 – 4.49 หมายถึง เหมาะสมมาก

ช่วงคะแนน 2.50 – 3.49 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ช่วงคะแนน 1.50 – 2.49 หมายถึง เหมาะสมน้อย

ช่วงคะแนน 1.00 – 1.49 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

ภาพประกอบ 9 ขั้นตอนในการดำเนินการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (นิภา ศรีไพโรจน์. 2527: 149) ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (นิภา ศรีไพโรจน์. 2527: 164) ใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ $S.D.$ แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของกำลังสองของคะแนนแต่ละคนในกลุ่มตัวอย่าง

$(\sum X)^2$ แทน กำลังสองของผลรวมของคะแนนแต่ละคนในกลุ่มตัวอย่าง

N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

2.1 หาความเชื่อมั่นของแบบประเมินเชิงสถานการณ์พฤติกรรมกรรมการกำกับตนเอง และแบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการกำกับตนเอง ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 15 คน โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของผู้สังเกตโดยใช้สูตร RAI (Burry – Stock. 1996: 256)

$$RAI = 1 - \frac{\sum_{k=1}^K \sum_{n=1}^n |R_{1kn} - R_{2kn}|}{Kn(I-1)}$$

เมื่อ R_{1kn} แทน ผลการสังเกตของผู้สังเกตคนที่ 1

R_{2kn} แทน ผลการสังเกตของผู้สังเกตคนที่ 2

n แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

K แทน จำนวนพฤติกรรมย่อย

I แทน จำนวนช่วงคะแนน (1,2)

2.2 การหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบประเมินเชิงสถานการณ์พฤติกรรมกรำกับตนเอง แบบสังเกตพฤติกรรมกรำกับตนเอง และแบบประเมินการใช้รูปแบบการสอนแบบ SSAPA โดยใช้สูตร IOC (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2526: 89)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างกิจกรรมกับลักษณะพฤติกรรม
 $\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3. สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบ ก่อนและหลังการใช้รูปแบบ SSAPA ในการพัฒนาการกรำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test for dependent sample) โดยใช้สูตรของ (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2540: 240)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}; df = n-1$$

D แทน ค่าผลต่างระหว่างคู่คะแนน
n แทน จำนวน คู่

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย
มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเสนอตามลำดับดังนี้

1. ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA
2. ผลการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA
3. ผลการสร้างเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA
4. ผลการทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA
5. ผลการขยายผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA

1. ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA

1.1 ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย

ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา ครูที่ปฏิบัติการสอนในระดับชั้นปฐมวัย และการสัมภาษณ์พูดคุยกับ
ผู้ปกครองในการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA พบว่า ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อคิดเห็นสรุปตาม
ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. ประโยชน์ของการกำกับตนเองในเด็กปฐมวัย การกำกับตนเองมีประโยชน์ต่อเด็กปฐมวัย
ทุกด้าน เพราะเด็กที่สามารถกำกับตนเองได้นั้นจะแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม และมีการพัฒนาความสามารถ
ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีสติและการตระหนักรู้ว่าเวลาใดควรทำอะไร อย่างไร
กลายเป็นวินัยในตน จนเกิดเป็นนิสัยและเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีวินัย อันเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ นอกจากนี้
การกำกับตนเองยังส่งผลให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้ดี มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น การปรับตัวให้เข้ากับ
สังคมได้ดี

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำกับตนเองในเด็กปฐมวัย ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำกับตนเองใน
เด็กปฐมวัยจากการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย

- 2.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ สติปัญญา สุขภาพ

- 2.2 ปัจจัยในด้านการเลี้ยงดู ได้แก่ วิธีการอบรมเลี้ยงดู การเป็นตัวอย่างที่ดีของพ่อแม่
การอบรม การสอน การปลุกฝัง

2.3 ปัจจัยในการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การออกแบบกิจกรรมในห้องเรียน บทบาทของครูในการเสริมแรง กระตุ้นเร้าให้เกิดความสนใจ การนำเข้าสู่บทเรียน ตลอดจนเทคนิควิธีการเฉพาะด้านการศึกษาระดับปฐมวัยที่ครูถ่ายทอดออกมา

2.4 ปัจจัยทางด้านสังคม ได้แก่ สภาพแวดล้อม เพื่อน และการสังเกตเลียนแบบจากตัวแบบในสังคม

3. วิธีการพัฒนาการกำกับตนเองในเด็กปฐมวัย

3.1 การพัฒนาการกำกับตนเองในเด็กปฐมวัยผ่านกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน โดยการฝึกฝนอยู่เป็นประจำ เพราะทุกสิ่งทุกอย่างย่อมเกิดจากการเรียนรู้ และให้เด็กได้สะท้อนการปฏิบัติของตนเอง อย่างสม่ำเสมอ

3.2 การเปิดโอกาสให้เด็กได้คิด ได้ตัดสินใจ และแก้ปัญหาด้วยตนเองบ่อยๆ รวมทั้งฝึกหัดให้เด็กรู้จักการวางแผนในการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมด้วยตนเอง

3.3 การสร้างสถานการณ์ให้เด็กคิดแก้ปัญหาอย่างใคร่ครวญ และคิดวางแผนอย่างเป็นระบบ

3.4 การให้เด็กได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง เพื่อให้เด็กเกิดความมั่นใจ และภาคภูมิใจ แต่อยู่ภายใต้การดูแลของครูหรือผู้ปกครอง

4. องค์ประกอบของการกำกับตนเองในการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ควรพัฒนาการกำกับตนเองใน 4 องค์ประกอบ ดังนี้

4.1 การตั้งเป้าหมาย ควรให้เด็กตั้งเป้าหมายด้วยตนเอง ควรสร้างให้เด็กมีจุดมุ่งหมายเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจและจดจ่ออยู่กับกิจกรรมที่ตนเองได้กำหนดด้วยตนเองจะก่อให้เกิดความสุขในการปฏิบัติกิจกรรมและเกิดความสามารถในการกำกับตนเอง สามารถความสามารถในการบอกหรือกำหนดความตั้งใจในการทำสิ่งต่างๆ ล่วงหน้า

4.2 การสังเกตตนเอง ควรให้เด็กมีการสังเกตตนเอง เพื่อพิจารณาความสามารถของตนในการปฏิบัติกิจกรรมตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ล่วงหน้าว่าจะสามารถกระทำสำเร็จหรือไม่ อย่างไร

4.3 การตัดสินใจตนเอง ควรให้เด็กตัดสินใจเลือกสิ่งต่างๆ ที่เหมาะสมได้ด้วยตนเอง ในการปฏิบัติ กิจกรรมทั้งในด้านวิธีการ วัสดุอุปกรณ์ และความสำเร็จของกิจกรรมที่เด็กได้ปฏิบัติ

4.4 การตอบสนองต่อตนเอง ควรให้เด็กได้มีการประเมินความสำเร็จในการปฏิบัติด้วยตนเอง และบอกความรู้สึกจากการปฏิบัติกิจกรรม

5. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ควรประกอบด้วยขั้นตอนอย่างไรบ้าง

5.1 การกระตุ้นให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเรียน ควรกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจ และอยากเรียน โดยครูเป็นผู้กระตุ้นความกระตือรือร้นของเด็กๆ ด้วยสื่อ และวิธีการที่น่าสนใจ

5.2 การให้เด็กตั้งเป้าหมายด้วยตนเองได้ ควรให้เด็กได้เป็นผู้บอกสิ่งที่ตนเอง อยากจะทำ โดยควรจะบอกเหตุผลให้ได้ในสิ่งที่ตนเองได้ตั้งเป้าหมายไว้

5.3 การให้เด็กปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ควรให้เด็กได้เลือกจะทำให้เด็กอยากทำกิจกรรม การเห็นเพื่อนทำ เห็นครูทำ จะเป็นตัวกระตุ้นให้เด็กอยากทำกิจกรรมให้สำเร็จ ซึ่งการเรียนรู้ถือว่าเป็นกระบวนการทางสังคม

5.4 การให้เด็กนำเสนอผลการเรียนรู้ ควรให้เด็กได้พูด บอกสิ่งที่ตนเองได้ลงมือทำ รวมไปถึงการนำเสนอผลงานและความคิดในการทำงานของตนเองให้ได้

5.5 การให้เด็กประเมินการเรียนรู้ของตนเอง ควรให้เด็กได้ประเมินตนเอง ในเรื่องของการทำงาน และการให้คะแนนผลงานของตนเอง เนื่องด้วยควรให้เด็กได้รู้ความสามารถของตน

5.6 ความเป็นไปได้ของการทำวิจัย การวิจัยเกี่ยวกับการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยสามารถทำได้ เพราะการพัฒนาการกำกับตนเองต้องเริ่มต้นในช่วงวัยแรกของชีวิต และเมื่อเด็กเติบโตขึ้นจะไม่ก่อปัญหาเกี่ยวกับชีวิตของเด็กเอง เด็กจะรู้ว่าตนเองสนใจอะไร อาชีพใดที่ตนถนัด ในขณะที่เด็วยังมีเหตุผลประกอบการตัดสินใจได้ ซึ่งจะทำให้เด็กมีความสุขในการดำรงชีวิต ทั้งนี้ต้องได้รับการส่งเสริมให้เหมาะสมกับวัยและเป็นไปตามลำดับขั้น

6. ประโยชน์ของการวิจัย งานวิจัยดังกล่าวส่งผลต่อเด็กปฐมวัยโดยตรง ส่งผลต่อตัวครูและบุคลากรทางการศึกษาปฐมวัย ผู้ปกครอง สถานศึกษา และจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนเด็กปฐมวัยโดยทั่วไป

ตาราง 6 ผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ปกครองในการสร้างรูปแบบ
การจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA

ประเด็น	ข้อคิดเห็นที่สอดคล้องกัน จากผู้ให้ข้อมูลในการสร้าง รูปแบบการจัดการเรียนรู้ จากการสัมภาษณ์			
	ผู้เชี่ยวชาญด้านปฐมวัย	ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา	ครูปฐมวัย	จากสัมภาษณ์ผู้ปกครอง
1. ประโยชน์ของการทำกับตนเองในเด็กปฐมวัย	✓	✓	✓	✓
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำกับตนเองในเด็กปฐมวัย				
2.1 ปัจจัยส่วนบุคคล	✓	✓	✓	✓
2.2 ปัจจัยในด้านการเลี้ยงดู	✓	✓	✓	✓
2.3 ปัจจัยในด้านการจัดการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓
2.4 ปัจจัยทางด้านสังคม	✓	✓	✓	
3. วิธีการพัฒนาการทำกับตนเองในเด็กปฐมวัย				
3.1 การพัฒนาการทำกับตนเองในเด็กปฐมวัยผ่านกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน	✓	✓	✓	✓
3.2 การเปิดโอกาสให้เด็กได้คิด ได้ตัดสินใจ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง	✓	✓	✓	✓
3.3 การสร้างสถานการณ์ให้เด็กคิดแก้ปัญหาอย่างใคร่ครวญ และคิดวางแผนอย่างเป็นระบบ	✓	✓	✓	
3.4 การให้เด็กได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง	✓	✓	✓	✓

ตาราง 6 (ต่อ)

ประเด็น	ข้อคิดเห็นที่สอดคล้องกัน จากผู้ให้ข้อมูลในการสร้าง รูปแบบการจัดการเรียนรู้ จากการสัมภาษณ์			
	ผู้เชี่ยวชาญด้านปฐมวัย	ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา	ครู/ปฐมวัย	จากสัมภาษณ์กับผู้บริหาร
4. องค์ประกอบของพฤติกรรมกำกับการทำกับตนเอง				
4.1 การตั้งเป้าหมาย	✓	✓	✓	✓
4.2 การสังเกตตนเอง	✓	✓		✓
4.3 การตัดสินตนเอง	✓	✓		
4.4 การตอบสนองต่อตนเอง	✓	✓	✓	✓
5. ขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้				
5.1 การกระตุ้นความอยากรู้อยากเรียน	✓	✓	✓	✓
5.2 การทำให้เด็กตั้งเป้าหมายด้วยตนเองได้	✓	✓	✓	✓
5.3 การให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง	✓	✓	✓	✓
5.4 การให้เด็กได้นำเสนอผลการเรียนรู้	✓	✓	✓	
5.5 การทำให้เด็กประเมินการเรียนรู้ของตนเอง	✓	✓	✓	
6. ความเป็นไปได้ของการทำวิจัย	✓	✓	✓	✓
7. ประโยชน์ของการวิจัย	✓	✓	✓	✓

1.2 ผลการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับการทำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ตามทฤษฎี ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา (Bandura)

2. ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของบรูเนอร์ (Bruner)
3. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget)
4. ทฤษฎีเชิงสังคมวัฒนธรรมของไวโกตสกี (Vygotsky)
5. ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมของสกินเนอร์ (Skinner)

จากการศึกษา สังเคราะห์ ทฤษฎีดังกล่าวมาสร้างเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย โดยแบ่งขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ (S = Stimulus) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เด็ก และครูร่วมกันจัดกิจกรรม การออกไปปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมนอกห้องเรียน การจัดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ การใช้เพลง นิทาน คำคล้องจอง การสนทนาและการใช้คำถามที่หลากหลายนำมาใช้ร่วมกัน เพื่อกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ของเด็ก ให้เด็กเกิดความพร้อมในการเรียนรู้ และสนใจในการคาดเดาเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในกิจกรรม และประเด็นที่จะศึกษา

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความใคร่รู้ เกิดความสนุกสนาน และกระตือรือร้น ในการค้นหาคำตอบในกิจกรรมต่อไป

ขั้นการกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ นี้ ได้นำแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา (Bandura) ที่กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมของคนส่วนมากจะเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกตและเลียนแบบ และจะเกิดขึ้นได้ขึ้นอยู่กับบทบาทที่สำคัญของต้นแบบ (Bandura, 1986: 340) ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของบรูเนอร์ (Bruner) ที่มีแนวคิดว่าการกระตุ้นความสนใจเป็นวิธีการที่ดีที่สุดที่จะพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย และสามารถนำเอาความรู้ไปใช้ได้นั้นคือ การกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจและเห็นคุณค่าของสิ่งที่จะได้เรียนรู้ (Bruner, 1960:14) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ เพียเจต์ (Piaget) เชื่อว่า คนเราทุกคนตั้งแต่เกิดมา มีความพร้อมที่จะปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและโดยธรรมชาติแล้วมนุษย์เป็นผู้ที่จะมีกิจกรรม หรือเริ่มกระทำก่อน (Active) (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2552: 48) ดังนั้นการถ่ายทอดความรู้จากบุคคลรอบข้าง จะนำสู่การเรียนรู้ และทฤษฎีเชิงสังคมวัฒนธรรมของไวโกตสกี (Vygotsky) ได้ระบุว่า พัฒนาการของเด็กมีผลมาจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับสิ่งแวดล้อมในสังคม เช่น พ่อแม่ ครู พี่น้อง เพื่อนเล่น และเพื่อนในห้องเรียน รวมทั้งการได้มีกับสิ่งอื่นๆ เช่น หนังสือ ของเล่น กิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เด็กทำที่บ้าน ในห้องเรียน หรือในสนามเด็กเล่น (อัญญณณิ บุญชื่อ, 2552: 23)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ (S = Set up Objectives) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เด็กกำหนดวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติกิจกรรม และการวางแผนหรือออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการเลือกสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ครูเตรียมมา การวาดภาพประกอบขั้นตอนการจัดกิจกรรม การบอกเล่า

จากตัวเด็ก การติดระดับเป้าหมายในชาร์ต การสนทนาถึงจำนวนชิ้นงาน และเหตุผลของวัตถุประสงค์ที่จะปฏิบัติกิจกรรม

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้ เพื่อให้เด็กสามารถตั้งเป้าหมายได้ตรงกับความสนใจ ความถนัด และความสามารถของตนเอง

ขั้นการสร้างวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ได้นำแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา (Bandura) (1986: 337) ที่กล่าวว่า การตั้งเป้าหมายมีความสำคัญในกระบวนการทำกับตนเอง และช่วยให้การเรียนรู้ประสบความสำเร็จ และทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของบรูเนอร์ (Bruner) โดย สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2552: 213) ได้สรุปแนวคิดในการเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ว่า การเรียนรู้จากการค้นพบ การลงมือกระทำด้วยตนเองจะนำไปสู่การเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 การลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ (A = Active Learning) ขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามวัตถุประสงค์และการวางแผนการปฏิบัติกิจกรรมที่ตั้งไว้ ผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 จากสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ได้กำหนดและวางแผนไว้ด้วยความตั้งใจ จดจ่อ สนุกสนานตามระดับความสนใจ ความพร้อม และความสามารถของตนเอง โดยการใช้คำถาม เพื่อให้เด็กได้สังเกตตนเองในการปฏิบัติกิจกรรม

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรมได้บรรลุวัตถุประสงค์ เป็นการค้นพบการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การสร้างสรรค์ชิ้นงาน และสังเกตตนเองก่อนการปฏิบัติกิจกรรม ระหว่างการปฏิบัติกิจกรรม และหลังการปฏิบัติกิจกรรม ว่าการปฏิบัติกิจกรรมของตนเองเป็นอย่างไร

ขั้นการลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ได้นำแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของบรูเนอร์ (Bruner) ที่มีแนวคิดว่าการเรียนรู้มี 3 ขั้น คือ การกระทำ ขั้นการแสดงภาพในใจ และการใช้สัญลักษณ์ ผู้เรียนสามารถพัฒนา Self-Regulation ได้โดยผู้เรียนเป็นผู้ริเริ่มหรือลงมือกระทำ (สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2552: 214) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget) ที่กล่าวว่า พัฒนาการทางสติปัญญาเกิดจากการได้ลงมือปฏิบัติจากการซึมซับประสบการณ์เดิม และการปรับโครงสร้างสติปัญญา เด็กวัยนี้คิดและรับรู้จากการกระทำเป็นส่วนใหญ่ (สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2552: 48 – 49) และทฤษฎีเชิงสังคมวัฒนธรรมของไวโกตสกี (Vygotsky) ระบุว่า การเรียนรู้เกิดจากการลงมือกระทำ โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ (สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2552: 333)

ขั้นตอนที่ 4 การนำเสนอการเรียนรู้ (P = Presentation) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เด็กนำเสนอผลงานและกระบวนการจากการปฏิบัติกิจกรรมของตนเอง โดยการบอกเล่า การบันทึก การซักถามแลกเปลี่ยนจากเพื่อน การนำผลงานมาเทียบเคียงกับเป้าหมายและแผนที่ได้วางไว้

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้เด็กได้นำเสนอความคิด นำเสนอผลงาน นำเสนอกระบวนการปฏิบัติกิจกรรม และตรวจสอบผลงานกับเป้าหมายที่ตนเองได้ตั้งไว้ก่อนการปฏิบัติกิจกรรม

ขั้นการนำเสนอการเรียนรู้ได้นำแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของบรูเนอร์ (Bruner) ที่มีแนวคิดว่าการสื่อสารหรือการใช้ภาษาในการสนทนาและให้คำแนะนำ เพื่อให้เด็กสามารถสร้างความก้าวหน้าในขั้นการคิด จากขั้นการกระทำ ไปสู่ขั้นแสดงภาพในใจ หรือจากขั้นแสดงภาพแทนในใจ ไปสู่ขั้นการใช้สัญลักษณ์ (อัญชลี ไสยวรรณ. 2554: 54; อ้างอิงจาก Hollyman. 2002: Online; Lecture: 14 Bruner. 2002: Online) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget) ที่กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างความรู้ความคิด และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างความรู้ความคิดในรูปข้อเท็จจริงหรือภาพลักษณ์ เรียกว่า Schema (Seng; et al. 2003: 37) และทฤษฎีเชิงสังคมวัฒนธรรมของไวโกตสกี (Vygotsky) ระบุไว้การนำเสนอโดยใช้ภาษาซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการกำกับตนเอง เด็กๆ จะได้เรียนรู้วิธีคิดและควบคุมตัวเองโดยใช้ คำพูดภายในตน (Private speech) (Bronson. 2000: 29)

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการเรียนรู้ (A = Assessment) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เด็กสังเกตการปฏิบัติกิจกรรมของตนเองว่าสอดคล้องกับเป้าหมายหรือไม่ และประเมินการเรียนรู้ในการปฏิบัติกิจกรรม โดยการใช้คำถามเพื่อให้เด็กบอกสิ่งที่เด็กเรียนรู้ เข้าใจ และความพึงพอใจในการปฏิบัติกิจกรรม ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสนทนา การให้เด็กเป็นผู้สะท้อนความคิดของตนเอง บอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับความรู้สึกรู้สึกของตนเอง บทบาทครู คือ การให้กำลังใจผู้เรียน

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้เด็กประเมินตนเอง ประเมินผลงานในการปฏิบัติกิจกรรม และสังเกตตนเองว่า เป้าหมายที่ตนตั้งไว้นั้นสัมพันธ์กับการปฏิบัติกิจกรรมของตนเองหรือไม่ อย่างไร ท้ายที่สุดเด็กจะเกิดความภาคภูมิใจ และเกิดพฤติกรรมในการกำกับตนเองที่จะปฏิบัติกิจกรรมให้ดีขึ้นต่อไป ขั้นการประเมินผลการเรียนรู้ได้นำแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของ แบนดูรา (Bandura. 1986: 350) ที่กล่าวว่า การประเมินความสามารถของตนเองนำไปสู่การคงระดับพฤติกรรมที่แสดงออก

ผลการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ในแต่ละขั้นที่มีพื้นฐานมาจากแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ แสดงสรุปตามตาราง 7

ตาราง 7 ผลการสังเคราะห์ทฤษฎีการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA

รูปแบบการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย	แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้				
	แบนดูรา (Bandura)	บรูเนอร์ (Bruner)	เพียเจต์ (Piaget)	ไวโกตสกี (Vygotsky)	สกินเนอร์ (Skinner)
ขั้นที่ 1 การกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ (S = Stimulus)	✓	✓	✓	✓	
ขั้นที่ 2 การสร้างวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ (S = Set up objective)	✓	✓			✓
ขั้นที่ 3 การลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ (A = Active Learning)	✓	✓	✓	✓	✓
ขั้นที่ 4 การนำเสนอการเรียนรู้ (P = Presentation)	✓	✓	✓	✓	✓
ขั้นที่ 5 การประเมินผลการเรียนรู้ (A = Assessment)	✓			✓	✓

จากผลการศึกษาโดยการให้ข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญและแนวคิดทฤษฎีดังกล่าว ผู้วิจัยนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ที่นำไปใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อพัฒนาการกำกับตนเองต่อไป

2. ผลการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA

ผลการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย โดยการประเมินความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ดังแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 ระดับความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	หลักการและเหตุผล	4.40	0.55	มาก
2	ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน			
	2.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา (Bandura)	4.80	0.45	มากที่สุด
	2.2 ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของบรูเนอร์ (Bruner)	4.60	0.55	มากที่สุด
	2.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget)	4.60	0.55	มากที่สุด
	2.4 ทฤษฎีเชิงสังคมวัฒนธรรมของไวโกตสกี (Vygotsky)	4.60	0.55	มากที่สุด
	2.5 ทฤษฎีการเรียนรู้พฤติกรรมนิยมของสกินเนอร์ (Skinner)	4.60	0.55	มากที่สุด
3	วัตถุประสงค์	4.80	0.45	มากที่สุด
4	กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
	4.1 ขั้นตอนการกระตุ้นความสนใจใคร่รู้	4.60	0.55	มากที่สุด
	4.2 ขั้นตอนการสร้างวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้	4.40	0.55	มาก
	4.3 ขั้นตอนการลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
	4.4 ขั้นตอนการนำเสนอการเรียนรู้	4.40	0.55	มาก
	4.5 ขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้	4.20	0.84	มาก
5	บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
6	บทบาทผู้เรียน	4.60	0.55	มากที่สุด
7	ระยะเวลา	4.80	0.45	มากที่สุด

จากตาราง 8 พบว่า ระดับความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสมในระดับค่าเฉลี่ย 4.60 – 5.00 ระดับมากที่สุด

3. ผลการสร้างและพัฒนาเครื่องมือรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA

3.1 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ดังแสดงใน ตาราง 9

ตาราง 9 ระดับความความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้กับความสามารถในการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย	5.00	0.00	มากที่สุด
2	ความถูกต้องและครอบคลุมของการนำแนวคิดทฤษฎีพื้นฐานมากำหนดรูปแบบการจัดการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
3	การกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์	4.80	0.45	มากที่สุด
4	การกำหนดบทบาทของครูในการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์	4.60	0.89	มากที่สุด
5	การกำหนดเวลาในการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย	4.60	0.55	มากที่สุด
6	การกำหนดเนื้อหา	4.60	0.55	มากที่สุด
7	การกำหนดการดำเนินการในการใช้แผนการจัดประสบการณ์	5.00	0.00	มากที่สุด
8	การกำหนดวิธีการและแนวทางการประเมิน	4.60	0.55	มากที่สุด

ตาราง 10 ระดับความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้สัปดาห์ที่ 1 เรื่อง อาหารดีมีประโยชน์ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	การตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
2	การกำหนดสาระการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
3	การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้	4.60	0.90	มากที่สุด
4	การกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
5	การกำหนดสื่อการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
6	การกำหนดแนวทางการประเมินผล	4.80	0.45	มากที่สุด

จากตาราง 10 พบว่า หน่วยการเรียนรู้สัปดาห์ที่ 1 เรื่องอาหารดีมีประโยชน์ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสมในระดับค่าเฉลี่ย 4.60 – 5.00 ระดับมากที่สุด

ตาราง 11 ระดับความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้สัปดาห์ที่ 2 เรื่องอาหารแสนอร่อยที่หนูรู้จัก ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	การตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
2	การกำหนดสาระการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
3	การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
4	การกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
5	การกำหนดสื่อการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
6	การกำหนดแนวทางการประเมินผล	4.60	0.55	มากที่สุด

จากตาราง 11 พบว่า หน่วยการเรียนรู้สัปดาห์ที่ 2 เรื่องอาหารแสนอร่อยที่หนูรู้จัก ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีความเหมาะสมในระดับค่าเฉลี่ย 4.60 – 5.00 ระดับมากที่สุด

ตาราง 12 ระดับความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้สัปดาห์ที่ 3 เรื่องเมืองไทยที่รัก ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	การตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
2	การกำหนดสาระการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
3	การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
4	การกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
5	การกำหนดสื่อการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
6	การกำหนดแนวทางการประเมินผล	4.60	0.55	มากที่สุด

จากตาราง 12 พบว่า หน่วยการเรียนรู้สัปดาห์ที่ 3 เรื่องเมืองไทยที่รัก ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีความเหมาะสมในระดับค่าเฉลี่ย 4.60 – 5.00 ระดับมากที่สุด

ตาราง 13 ระดับความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้สัปดาห์ที่ 4 เรื่องเรารักในหลวง ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	การตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
2	การกำหนดสาระการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
3	การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
4	การกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
5	การกำหนดสื่อการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
6	การกำหนดแนวทางการประเมินผล	4.80	0.45	มากที่สุด

จากตาราง 13 พบว่า หน่วยการเรียนรู้สัปดาห์ที่ 4 เรื่องเรารักในหลวง ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีความเหมาะสมในระดับค่าเฉลี่ย 4.80 – 5.00 ระดับมากที่สุด

ตาราง 14 ระดับความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้สัปดาห์ที่ 5 เรื่องน้ำใสไหลรินตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	การตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
2	การกำหนดสาระการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
3	การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
4	การกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
5	การกำหนดสื่อการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
6	การกำหนดแนวทางการประเมินผล	4.40	0.55	มาก

จากตาราง 14 พบว่า หน่วยการเรียนรู้สัปดาห์ที่ 5 เรื่องน้ำใสไหลริน ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีความเหมาะสมในระดับค่าเฉลี่ย 4.40 – 5.00 ระดับมาก ถึงมากที่สุด

ตาราง 15 ระดับความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้สัปดาห์ที่ 6 เรื่องต้นไม้ที่รัก ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	การตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
2	การกำหนดสาระการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
3	การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
4	การกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
5	การกำหนดสื่อการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
6	การกำหนดแนวทางการประเมินผล	4.60	0.55	มากที่สุด

จากตาราง 15 พบว่า หน่วยการเรียนรู้สัปดาห์ที่ 6 เรื่องต้นไม้ที่รัก ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีความเหมาะสมในระดับค่าเฉลี่ย 4.60 – 5.00 ระดับมากที่สุด

ตาราง 16 ระดับความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้สัปดาห์ที่ 7 เรื่องอาเซียนน่ารู้ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	การตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
2	การกำหนดสาระการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
3	การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
4	การกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
5	การกำหนดสื่อการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
6	การกำหนดแนวทางการประเมินผล	4.60	0.55	มากที่สุด

จากตาราง 16 พบว่า หน่วยการเรียนรู้สัปดาห์ที่ 7 เรื่องอาเซียนน่ารู้ ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีความเหมาะสมในระดับค่าเฉลี่ย 4.60 – 5.00 ระดับมากที่สุด

ตาราง 17 ระดับความเหมาะสมของหน่วยการเรียนรู้สัปดาห์ที่ 8 เรื่องสี่ส้นแสนสวย ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	การตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
2	การกำหนดสาระการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
3	การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
4	การกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
5	การกำหนดสื่อการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
6	การกำหนดแนวทางการประเมินผล	4.60	0.55	มากที่สุด

จากตาราง 17 พบว่า หน่วยการเรียนรู้สัปดาห์ที่ 8 เรื่องสี่ส้นแสนสวย ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสมในระดับค่าเฉลี่ย 4.60 – 5.00 ระดับมากที่สุด

3.2 ผลการสร้างและประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินเชิงสถานการณ์พฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการกำกับตนเอง และนำมาสร้างแบบประเมินเชิงสถานการณ์พฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย นำข้อมูลมาสร้าง จำนวน 1 ชุด ซึ่งมีสถานการณ์ในการประเมินพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย จำนวน 2 สถานการณ์ คือ สถานการณ์ที่ 1 กิจกรรมปั้นแป้งแสนสนุก กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมเลื้อยของหนู แบบประเมินเชิงสถานการณ์ พฤติกรรมการกำกับตนเองมีรายการสังเกตพฤติกรรม 9 ข้อ ซึ่งครอบคลุมการกำกับตนเองทั้ง 4 ด้าน โดยใช้เกณฑ์ประเมินระดับพฤติกรรมที่เด็กปฏิบัติกิจกรรมได้ด้วยตนเองได้ 2 คะแนน ระดับพฤติกรรมที่เด็กปฏิบัติกิจกรรมได้เมื่อมีการแนะนำโดยครูและเพื่อน 1 คะแนน และไม่สามารถแสดงพฤติกรรมได้ 0 คะแนน ผลการหาคุณภาพของแบบประเมินเชิงสถานการณ์พฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ใช้เกณฑ์ดัชนีความสอดคล้องโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ผลค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าตั้งแต่ 0.60 – 1.00 แสดงว่า แบบประเมินเชิงสถานการณ์พฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาสามารถนำไปทดลองเพื่อหาคุณภาพของแบบประเมินเชิงสถานการณ์ต่อไป

3.3 ผลการสร้างและประเมินความสอดคล้องของแบบสังเกตพฤติกรรม การกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลในการวัดพฤติกรรม การกำกับตนเอง และนำข้อมูลมาสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย จำนวน 1 ชุด ซึ่งมีรายการสังเกตพฤติกรรม 9 ข้อ ซึ่งครอบคลุมการกำกับตนเองทั้ง 4 ด้าน โดยใช้เกณฑ์ประเมินระดับ พฤติกรรมที่เด็กปฏิบัติกิจกรรมได้ด้วยตนเองได้ 2 คะแนน ระดับพฤติกรรมที่เด็กปฏิบัติกิจกรรมได้ เมื่อมีการแนะนำโดยครู 1 คะแนน และไม่สามารถแสดงพฤติกรรมได้ 0 คะแนน ผลการหาคุณภาพของแบบ สังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยใช้เกณฑ์ดัชนีความสอดคล้องโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา ผลค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่าตั้งแต่ 0.60 – 1.00 แสดงว่า แบบสังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาสามารถนำไปทดลอง เพื่อหาคุณภาพของแบบสังเกตนี้ต่อไป

4. ผลการทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ เพื่อใช้แทนความหมาย ดังนี้

n	แทน	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย (Mean)
SD	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

Sig. แทน ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.1 ผลการศึกษาศักยภาพพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตาราง 18

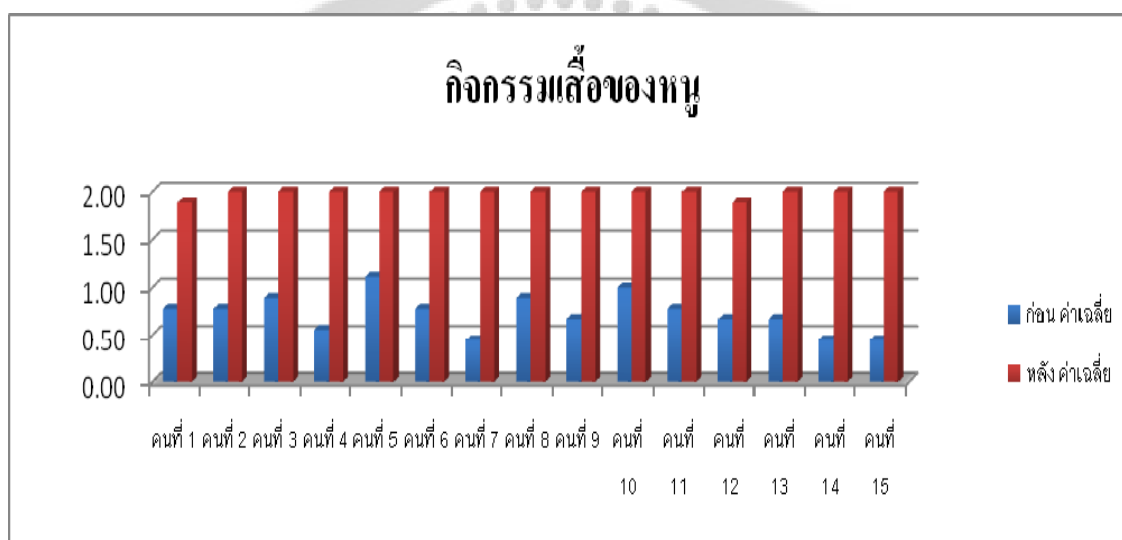
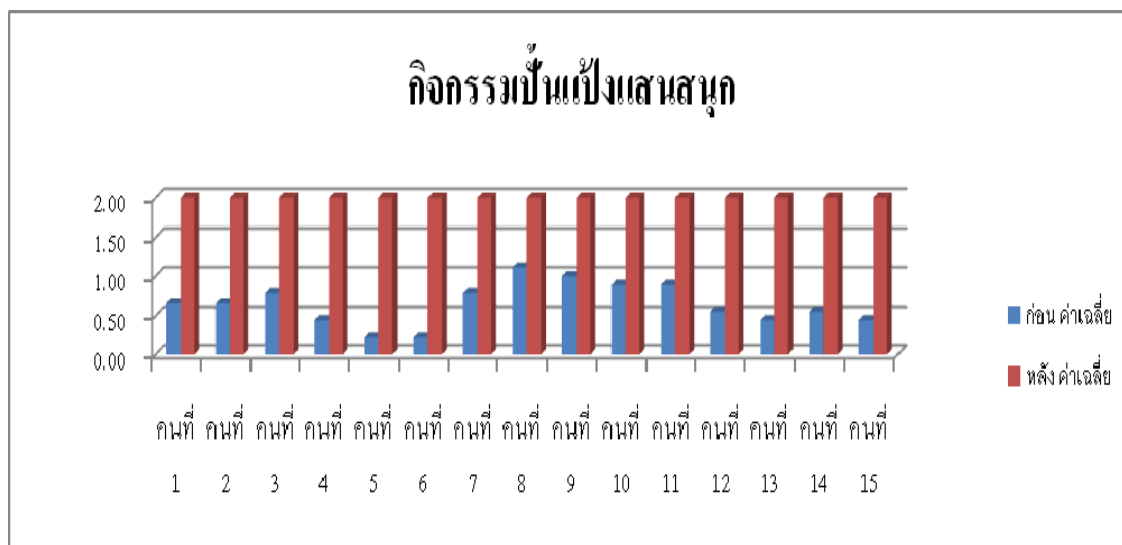
ตาราง 18 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

กิจกรรม	ก่อน		หลัง		t	Sig.	ผลการเปรียบเทียบ
	(n = 15คน)		(n = 15 คน)				
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD			
ปั้นแป้งแสนสนุก	0.64	0.27	2.00	0.00	-19.623	.00	หลัง>ก่อน
เลื้อยของหนู	0.73	0.20	1.99	0.01	-23.735	.000	หลัง>ก่อน

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 18 ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กปฐมวัยมีระดับพฤติกรรมการกำกับตนเองสูงขึ้นทุกด้านระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เพื่อให้เห็นภาพอย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงนำผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยระดับพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลองและหลังการทดลองแต่ละคน มานำเสนอเป็นแผนภูมิแท่ง ดังแสดงในภาพประกอบ 10

ภาพประกอบ 10 คะแนนเฉลี่ยระดับพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง

4.2 ผลการศึกษาพฤติกรรมการกำกับตนเองโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ดังแสดงในตาราง 19

ตาราง 19 ระดับพฤติกรรมกรรมการกำกับตนเองโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

พฤติกรรมกรรมการกำกับตนเอง	ระยะเวลาการทดสอบ							
	สัปดาห์ที่ 2		สัปดาห์ที่ 4		สัปดาห์ที่ 6		สัปดาห์ที่ 8	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านการตั้งเป้าหมาย								
1.1 การกำหนดและบอก								
เป้าหมายในการปฏิบัติกิจกรรม	1.07	0.32	1.09	0.33	1.58	0.36	2.00	0.00
2. ด้านการสังเกตตนเอง								
2.1 การบอกได้ว่าตนเองปฏิบัติ								
กิจกรรมได้สอดคล้องตามเป้าหมายหรือไม่	0.61	0.41	0.92	0.31	1.22	0.31	2.00	0.00
2.2 การบอกได้ว่าระหว่าง								
การปฏิบัติกิจกรรมตนเองปฏิบัติ								
กิจกรรมได้เป็นอย่างไร	0.39	0.29	1.04	0.22	1.08	0.15	2.00	0.00
2.3 การบอกได้ว่าหลังการปฏิบัติ								
กิจกรรมตนเองปฏิบัติกิจกรรมได้								
เป็นอย่างไร	0.56	0.31	1.05	0.37	1.13	0.16	1.98	0.06
3. ด้านการตัดสินตนเอง								
3.1 ความสามารถ								
ในการนำเสนอความคิดของตนเอง								
ในการปฏิบัติกิจกรรม	0.48	0.31	1.57	0.44	1.68	0.18	2.00	0.00
3.2 ความสามารถ								
ในการเทียบเคียงชิ้นงาน								
กับเป้าหมายของตนเอง	0.45	0.28	0.95	0.41	1.30	0.41	1.90	0.13

ตาราง 19 (ต่อ)

พฤติกรรมกำกับการทำกับตนเอง	ระยะเวลาการทดสอบ							
	สัปดาห์ที่ 2		สัปดาห์ที่ 4		สัปดาห์ที่ 6		สัปดาห์ที่ 8	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
4. ด้านการตอบสนองต่อ								
ตนเอง								
4.1 การประเมินตนเอง								
ในการปฏิบัติกิจกรรม	0.27	0.26	0.39	0.34	0.62	0.35	1.70	0.22
4.2 การสะท้อนความรู้สึกรู้สึก								
ในการปฏิบัติกิจกรรม	0.27	0.26	0.39	0.34	0.62	0.35	1.70	0.22
4.3 สามารถบอกระดับ								
ความพึงพอใจในการปฏิบัติ								
กิจกรรมและผลงานของตนเอง	0.71	0.23	0.66	0.33	1.52	0.24	1.92	0.12

จากตาราง 19 พบว่า ในภาพรวมคะแนนเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมกำกับการทำกับตนเองของเด็กปฐมวัยสูงขึ้นทุกด้านอย่างต่อเนื่อง โดยการกำกับการทำกับตนเองในด้านการตั้งเป้าหมายมีค่าเฉลี่ยสูงสุดมากกว่าพฤติกรรมกำกับการทำกับตนเองด้านอื่นๆ ส่วนพฤติกรรมกำกับการทำกับตนเองด้านการตอบสนองต่อตนเอง การประเมินตนเองในการปฏิบัติกิจกรรม และการสะท้อนความรู้สึกรู้สึกในการปฏิบัติกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าการกำกับการทำกับตนเองด้านอื่นๆ และพฤติกรรมกำกับการทำกับตนเอง ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นเกินกว่า 1.00 ในช่วงสัปดาห์ที่ 6 เป็นต้นไป ซึ่งมีเพียงด้านการตอบสนองต่อตนเอง การประเมินตนเองในการปฏิบัติกิจกรรม และการสะท้อนความรู้สึกรู้สึกในการปฏิบัติกิจกรรมที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 1.00

5. ผลการขยายผลการใช้รูปแบบ SSAPA

การดำเนินการขยายผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับการทำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ผลการประเมินความเหมาะสมโดยครูปฐมวัยจำนวน 8 คน ภายหลังจากการนำรูปแบบไปใช้ ดังนี้

5.1 ข้อมูลพื้นฐานของครูปฐมวัยที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยที่มีอายุ 5 – 6 ปี จำนวน 8 คน ที่ได้รับนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับการทำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

ไปใช้ เป็นเพศหญิงจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 87.50 เพศชาย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 อายุเฉลี่ยของครูปฐมวัยอยู่ในช่วงอายุ 26 – 39 สำเร็จการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 ระดับปริญญาโท จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 โดยครูปฐมวัยจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท และมีการสอนในระดับ การศึกษาปฐมวัย 1 – 5 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ประสิทธิภาพการสอนในระดับการศึกษาปฐมวัย 6 – 10 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ประสิทธิภาพการสอนในระดับการศึกษาปฐมวัย 11 – 15 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 ประสิทธิภาพการสอนในระดับการศึกษาปฐมวัยมากกว่า 15 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50

5.2 ผลการประเมินความเหมาะสมหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนา การกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ตามความคิดเห็นของครูปฐมวัย จำนวน 8 คน ดังแสดงในตาราง 20 ตาราง 20 ผลการประเมินความเหมาะสมหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนา การกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยตามความคิดเห็นของครูปฐมวัย

ที่	รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	คำชี้แจงการใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA มีความชัดเจน	4.75	0.46	มากที่สุด
2	องค์ประกอบของรูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA 5 ขั้นตอน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	4.75	0.46	มากที่สุด
3	รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA มีกระบวนการต่อเนื่องและมีความสอดคล้องกัน	4.75	0.46	มากที่สุด
4	รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA มีความเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย 5 – 6 ปี	5.00	0.00	มากที่สุด
5	รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA สามารถพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยได้	4.88	0.35	มากที่สุด

จากตาราง 20 พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ตามความคิดเห็นของครูปฐมวัยมีความเหมาะสมในระดับค่าเฉลี่ย 4.75 – 5.00 ระดับมากที่สุด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. ความคิดเห็น/ความประทับใจที่มีต่อการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA สรุปได้ ดังนี้

- 1.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ทำให้เด็กมีความสนใจในการปฏิบัติกิจกรรม และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (n = 3)
- 1.2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เป็นรูปแบบที่让孩子ได้เลือกปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองและเป็นรูปแบบที่สามารถนำไปใช้กับเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม (n = 2)
- 1.3 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลาย เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย (n = 5)
- 1.4 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เน้นการใช้คำถามซึ่งเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย (n = 2)
- 1.5 ประทับใจรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ที่ทำให้เด็กมีความกระตือรือร้น มีความสนใจเรียนมากขึ้น ต้องการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองมากขึ้น และช่วยพัฒนาพฤติกรรมการกำกับตนเองได้ดี (n = 3)
- 1.6 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA มีขั้นตอนการเรียนรู้ที่ชัดเจนและต่อเนื่อง (n = 1)
- 1.7 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA มีความน่าสนใจ กระบวนการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้นตอนช่วยพัฒนาการคิดและการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี (n = 1)

2. ปัญหาและอุปสรรคจากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA สรุปได้ดังนี้

- 2.1 การทำความเข้าใจกับขั้นตอนการสอน ความรู้ในเรื่องที่จะสอน และจิตวิทยา ในการสอน (n = 1)
- 2.2 ระยะเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมของเด็กมีความแตกต่างกัน ไม่สามารถกำหนดเวลาที่แน่นอนได้ (n = 6)
- 2.3 การเตรียมสื่อให้เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน (n = 3)
- 2.4 คุณลักษณะของเด็ก เช่น ไม่กล้าแสดงออก การบอกเป้าหมาย (n = 1)

3. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม สรุปได้ดังนี้

- 3.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA มีความเหมาะสมกับจำนวนเด็กที่ไม่มากจนเกินไป (n = 1)
- 3.2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA สามารถนำไปใช้ในกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนได้ดี (n = 2)
- 3.3 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA นำมาปรับใช้ในการเรียนการสอนในปัจจุบันได้

3.4 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAP มีจุดเด่น คือ ในการสอนช่วยให้เด็กสามารถตั้งเป้าหมายได้ด้วยตนเอง (n = 2)

3.5 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เป็นรูปแบบที่ช่วยให้เด็กเกิดทักษะกระบวนการทำงานอย่างมีแบบแผน และฝึกการจัดระบบการคิดของเด็กอย่างมีขั้นตอน

3.6 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) (n = 1)

3.7 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคลได้ดีมาก (n = 1)

3.8 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA สามารถพัฒนาเด็กปฐมวัยได้เต็มตามความสามารถ และสามารถดึงศักยภาพของเด็กออกมาได้ (n = 1)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย
สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA โดยมีวัตถุประสงค์
ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อสร้างแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อประเมินประสิทธิภาพของแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับ
ตนเองของเด็กปฐมวัย

ความสำคัญของการวิจัย

ผลที่ได้จากงานวิจัยในครั้งนี้ ทำให้ได้แบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการ
กำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่นำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรม
การเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอนในชั้นเรียนเพื่อเสริมสร้างให้เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมการกำกับตนเอง และเป็น
แนวทางในการจัดกิจกรรมรูปแบบหนึ่งสำหรับครูปฐมวัยได้นำไปใช้ต่อไป

สมมติฐานในการวิจัย

หลังจากเด็กปฐมวัยได้รับการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการ
กำกับตนเองของเด็กปฐมวัย เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านการกำกับตนเองสูงขึ้น

ขอบเขตของงานวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการสร้างแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเอง
ของเด็กปฐมวัย อายุ 5 – 6 ปี มีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

การกำหนดประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการทดสอบประสิทธิภาพของแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบ
SSAPA ประกอบด้วย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ เด็กปฐมวัยอายุ 5 – 6 ปี ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 5 ห้องเรียน จำนวน 300 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานำร่องครั้งที่ 1 และ ครั้งที่ 2 คือ เด็กปฐมวัยชาย – หญิง ที่มีอายุ 5 – 6 ปี ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลนครปฐม จำนวน 15 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีการจับฉลากจากประชากร

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาการขยายผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ แบบ SSAPA

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาการขยายผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ประกอบด้วยครูปฐมวัยที่สอนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 และระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่มีเด็กนักเรียนชาย-หญิง อายุ 5 – 6 ปี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 14 คน จาก 3 โรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาการขยายผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย จำนวน 8 คน จาก 3 โรงเรียน ที่ทำการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดังนี้

2.2.1 ครูประจำชั้นระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอนุบาลนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 จำนวน 4 คน

2.2.2 ครูประจำชั้นระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร (ระดับปฐมวัยและประถมศึกษา) สังกัดคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร จำนวน 2 คน

2.2.3 ครูประจำชั้นระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนบ้านอ้อกระทิง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 1 จำนวน 2 คน

3. ผู้ให้ข้อมูลในการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA จำนวน 19 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย จำนวน 3 คน ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาจำนวน 3 คน ครูที่ปฏิบัติการสอนในระดับชั้นปฐมวัย จำนวน 5 คน ผู้ปกครองระดับชั้นปฐมวัย จำนวน 8 คน ซึ่งพิจารณาคุณสมบัติจากเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (Criterion – Based Sampling) แล้วทำการเลือกแบบเจาะจง

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

ตัวแปรตาม ได้แก่ การกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ซึ่งประกอบไปด้วย

1. ด้านการตั้งเป้าหมาย (Goal setting)
2. ด้านการสังเกตตนเอง (Self - observation)
3. ด้านการตัดสินตนเอง (Self - judgment)

4. ด้านการตอบสนองต่อตนเอง (Self – reaction)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย
2. แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA โดยผู้เชี่ยวชาญ
3. แผนการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA
4. แบบประเมินผลการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA
 - 4.1 แบบประเมินเชิงสถานการณ์พฤติกรรมกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย
 - 4.2 แบบสังเกตพฤติกรรมกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย
5. แบบประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA โดยครูปฐมวัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่นำมาพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย โดยมีการศึกษาข้อมูลพื้นฐานหลักคือ ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการเรียนรู้จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนการกำกับตนเอง (Self – Regulation) ดังนี้ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา (Bandura. 1986) ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของบรูเนอร์ (Bruner. 1971) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget. 1971) ทฤษฎีเชิงสังคมวัฒนธรรมของไวโกตสกี (Vygotsky) (Kozulin. 1986; citing Vygotsky. 1924) และทฤษฎีพฤติกรรมนิยมของสกินเนอร์ (Skinner. 1958) นอกจากนี้ยังได้ศึกษาแนวคิดทางการศึกษา ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ตลอดจนการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา ครูที่ปฏิบัติการสอนในระดับชั้นปฐมวัย และผู้ปกครองในระดับชั้นปฐมวัย เกี่ยวกับการกำกับตนเองของเด็ก แล้วนำความรู้แนวคิดทั้งหมดดังกล่าวมาสังเคราะห์เพื่อกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะและสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

ระยะที่ 2 การสร้างเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือประกอบการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ได้แก่ แผนการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA จำนวน 8 หน่วยการเรียนรู้ รวมทั้งสิ้น 32 กิจกรรม เครื่องมือประเมินผลการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ประกอบด้วย

แบบประเมินเชิงสถานการณ์พฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย แบบสังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย และแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA โดยเครื่องมือทั้งหมดได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ ฉบับละ 5 ท่าน หลังจากนั้นได้มีการปรับปรุงเครื่องมือตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญให้มีความเหมาะสมและสมบูรณ์

ระยะที่ 3 การทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบ

ผู้วิจัยทำการสอนนำร่องรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย รอบที่ 1 และปรับปรุงรอบที่ 1 โดยปรับปรุงในส่วนของกิจกรรมให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย หลังจากนั้นได้มีการสอนนำร่องรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยรอบที่ 2 และปรับปรุงรอบที่ 2 เพื่อให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความสมบูรณ์และเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย หลังจากนั้นได้ทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย โดยกำหนดประชากร คือ เด็กนักเรียนชาย – หญิง ระดับการศึกษาปฐมวัย ที่มีอายุระหว่าง 5 – 6 ปี โรงเรียนอนุบาลนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 และเลือกกลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กนักเรียนชาย – หญิง ระดับการศึกษาปฐมวัย ที่มีอายุระหว่าง 5 – 6 ปี โรงเรียนอนุบาลนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ที่ได้จากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้วิธีการจับฉลากจากประชากร

ผู้วิจัยกำหนดแบบแผนการทดลองเป็นกลุ่มทดลองเพียงกลุ่มเดียว มีการทดสอบก่อนการจัดกระทำ และการทดสอบหลังการจัดกระทำ (One Group Pretest Posttest Design) ดำเนินการทดลอง และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการทดสอบกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลอง (Pretest) หลังจากนั้น นำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ไปใช้กับเด็กกลุ่มทดลอง เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ ละ 4 วันๆ ละ 45 – 60 นาที ในกิจกรรมเสริมประสบการณ์ และช่วงระหว่างการทดลอง ผู้วิจัยทำการสังเกตพฤติกรรมเด็กกลุ่มตัวอย่างในสัปดาห์ที่ 2, 4, 6, 8 และเมื่อสิ้นสุดการทดลองผู้วิจัยทดสอบกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลอง (Posttest) แล้วนำผลการทดลองมาวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ระยะที่ 4 การขยายผลการใช้รูปแบบ

ผู้วิจัยขยายผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเอง โดยประสานงานกับโรงเรียน 3 โรงเรียนที่มีบริบทแตกต่างกันในด้านขนาดของโรงเรียน ที่ตั้ง และสังกัด ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนอนุบาลนครปฐม โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร (ระดับการศึกษาปฐมวัย และประถมศึกษา) และโรงเรียนบ้านอ้อกระทิง โดยมีครูผู้สอนระดับชั้นปฐมวัย จำนวน 8 คน ที่มีความสนใจในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ไปใช้ จากนั้นมีการอบรมครูปฐมวัยผู้รู้รูปแบบการจัด

การเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยเป็นระยะเวลา 1 วัน เพื่อให้ครูระดับชั้นปฐมวัย มีความรู้ ความเข้าใจรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA จากนั้นครูปฐมวัยทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ 2 หน่วยการเรียนรู้ สัปดาห์ละ 4 วันๆ ละ 45 – 60 นาที โดยผู้วิจัยจัดตารางเพื่อสังเกตการใช้รูปแบบ และคอยให้คำแนะนำ เมื่อสิ้นสุดการสอน ครูระดับชั้นปฐมวัยทุกคนตอบแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผล และปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ให้มีความสมบูรณ์ต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ผลการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA

จากการศึกษาสังเคราะห์เอกสาร ตำรา ทฤษฎี และสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA และผ่านขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญ ผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ มีค่าความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.60 – 5.00 ซึ่งทั้งหมดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย มีขั้นตอน 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ (S = Stimulus) ขั้นตอนที่ 2 การสร้างวัตถุประสงคในการเรียนรู้ (S = Set up Objectives) ขั้นตอนที่ 3 การลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ (A = Active Learning) ขั้นตอนที่ 4 การนำเสนอการเรียนรู้ (P = Presentation) และขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการเรียนรู้ (A = Assessment)

ผลการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA

การศึกษานี้ประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย จากการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ของเด็กกลุ่มตัวอย่าง พบว่าหลังการใช้รูปแบบ SSAPA เด็กมีพัฒนาการด้านการกำกับตนเองทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการตั้งเป้าหมาย ด้านการสังเกตตนเอง ด้านการตัดสินใจตนเอง และด้านการตอบสนองต่อตนเอง สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA โดยมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการขยายผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA

รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ตามความคิดเห็นของครูปฐมวัยที่ปฏิบัติงานสอนอยู่ในชั้นเรียนของเด็กปฐมวัยที่มีอายุ 5 – 6 ปี พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.75 – 5.00 ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ตามสภาพจริงกับการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยในบริบทของโรงเรียนที่มีแตกต่างกันในด้านขนาด ที่ตั้ง และสังกัด

อภิปรายผล

ผลการวิจัยที่ได้จากการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย มีประเด็นในการอภิปราย ดังต่อไปนี้

1. ข้อค้นพบที่ได้จากการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA

ผลการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย มีความเหมาะสมตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 4.60 – 5.00 ซึ่งทั้งหมดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เหมาะสมในการพัฒนาการกำกับตนเองสำหรับเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการตั้งเป้าหมาย (Goal setting) ด้านการสังเกตตนเอง (Self - observation) ด้านการตัดสินตนเอง (Self - judgment) และด้านการตอบสนองต่อตนเอง (Self – reaction) โดยหลักการสำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA มุ่งเน้นให้เด็กได้เรียนรู้ในบรรยากาศที่น่าสนใจและเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก กระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยความกระตือรือร้นด้วยความอยากรู้อยากเห็น โดยให้เด็กได้ใช้ประสบการณ์ของตนเอง และประสาทสัมผัสทั้งห้า ผ่านกระบวนการต่างๆ ที่เด็กเป็นผู้กำกับตนเองในการเรียนรู้อย่างแท้จริง โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย และสอดคล้องกับ เพอร์รี และ ฮัทชินสัน (Perry; & Hutchinson: Online) ที่สรุปว่า ผลการวิจัยตัวบ่งชี้ทางด้านจิตวิทยาเกี่ยวกับการกำกับตนเองในเด็ก พบว่า การพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กก่อนวัยเรียนมีผลลัพธ์ในเชิงบวกในด้านการพัฒนาพฤติกรรมและการปรับตัวในโรงเรียนของเด็กปฐมวัย ดังนั้นรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA จึงมีการจัดประสบการณ์ที่ยึดเด็กเป็นสำคัญ (อรุณศรี จันท์ทรง. 2553: 14) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในเด็กปฐมวัย ควรมีการจัดโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เน้นเรียนให้สนุก เล่นให้มีความรู้ และเกิดพัฒนาการสมวัยอย่างสมดุล

2. ข้อค้นพบที่ได้จากการทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบ SSAPA

ผลการทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย พบว่า ผลการศึกษาพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA พบว่า เด็กปฐมวัยมีระดับพฤติกรรมการกำกับตนเอง หลังการทดลองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA สามารถพัฒนาการกำกับตนเองได้ และจากการสังเกตในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ๆ ละ 4 วันๆ ละ 1 กิจกรรม ใช้เวลา 45 – 60 นาที รวมทั้งสิ้น 32 กิจกรรม ผลการสังเกตพบว่า เด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยของระดับพฤติกรรมการกำกับตนเองสูงขึ้นทุกด้านอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านการตั้งเป้าหมาย ด้านการสังเกตตนเอง ด้านการตัดสินตนเอง และด้านการตอบสนองต่อตนเอง โดยพัฒนาการการกำกับตนเองทั้ง 4 ด้าน สูงขึ้นตามลำดับ โดยระดับคะแนนจะมีการพัฒนาไปเป็นระดับที่

สูงขึ้นเรื่อยๆ อย่างมีทิศทาง โดยจะมีบางสปีดาร์ที่คะแนนจะลดลงมาเล็กน้อย แต่ท้ายที่สุดเมื่อพิจารณาในภาพรวมของคะแนน เด็กกลุ่มตัวอย่างทุกคนมีคะแนนที่สูงขึ้น

การอภิปรายผลการวิจัยในระหว่างการทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบนี้ จะอภิปรายผลตามขั้นตอนของรูปแบบจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ (S = Stimulus) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เด็กและครูร่วมกันจัดกิจกรรม การออกไปปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมนอกห้องเรียน การจัดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ การใช้เพลง นิทาน คำคล้องจอง การสนทนาและการใช้คำถามที่หลากหลายนำมาใช้ร่วมกัน เพื่อกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ของเด็ก ให้เด็กเกิดความพร้อมในการเรียนรู้ และสนใจในการคาดเดาเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในกิจกรรม และประเด็นที่จะศึกษา วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความใคร่รู้ เกิดความสนุกสนาน และกระตือรือร้นในการค้นหาคำตอบในกิจกรรมต่อไป

ผลการทดสอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ในขั้นตอนนี้มีความสำคัญในการสร้างแรงจูงใจ เพื่อให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็น และติดตามสู่ขั้นตอนการเรียนรู้ในขั้นต่อไป ได้เป็นอย่างดี เพราะการสร้างแรงจูงใจทำให้เด็กมีความใส่ใจ และความใส่ใจนี้เป็นสิ่งแรกๆ ที่ผู้เรียนจะต้องมี ในการวิจัยครั้งนี้ การจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ขั้นตอนที่ 1 เป็นขั้นตอนที่เด็ก ๆ สนุก และให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะกิจกรรมที่มีความน่าตื่นเต้น มีเหตุการณ์ให้ติดตาม เด็กๆ ได้มีส่วนร่วมในการสังเกต การตั้งคำถาม หรือการคาดเดาเหตุการณ์ในเรื่องนั้นๆ ผู้วิจัยสังเกต พบว่า เด็กๆ จะให้ความสนใจกับสื่อการสอนที่แปลกใหม่ ซึ่งจะช่วยให้เด็กๆ มีความกระตือรือร้นและมีแรงจูงใจในการปฏิบัติกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นตลอดกิจกรรม ยกตัวอย่างเช่น ในหน่วยการเรียนรู้สปีดาร์ที่ 5 หน่วยน้ำใสไหลริน วันที่ 2 เรื่องคุณสมบัติของน้ำ ซึ่งเป็นหน่วยการเรียนรู้ในรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ที่เด็กๆ ชอบ คือ กิจกรรมที่เด็กๆ ได้ร่วมกันดูภาพเงา ฟังเสียงน้ำไหล เพื่อร่วมกันทายว่าสิ่งที่เห็น และได้ยินคืออะไร ซึ่งเด็กๆ รู้สึกตื่นเต้นมีความรู้สึกเหมือนอยู่ในโรงพยาบาลนตร์ สอดคล้องกับแบนดูรา ที่กล่าวว่า เด็กได้รับการกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ เด็กๆ จะเกิดความสนใจ และตื่นเต้นไปกับกิจกรรมและสื่อการสอนที่ครูเตรียมมา รวมทั้งให้ความสนใจกิจกรรมที่ตนเองคาดเดาเหตุการณ์ในการปฏิบัติกิจกรรมต่อไป (สุรางค์ คุ้มตระกูล. 2552: 240; อ้างอิงจาก Bandura. 1977) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ มอร์ และ มอร์ (Maw; & Maw. 1964) ที่ได้นิยามความสำคัญของความกระตือรือร้นว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญในการเรียนรู้ โดยครูมีหน้าที่สนับสนุนให้นักเรียนมีโอกาสค้นคว้า สำรวจ และทดลองความสามารถของตน จัดสิ่งแวดล้อมของห้องเรียนหรือจัดประสบการณ์ที่ทำหายความอยากรู้อยากเห็นของนักเรียน ซึ่งการกระตุ้นความสนใจใคร่รู้จะนำไปสู่ความต้องการทำกิจกรรมมากขึ้น และช่วยพัฒนาพฤติกรรมการกำกับตนเอง (สุรางค์ คุ้มตระกูล. 2552: 170) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของบรูเนอร์ (Bruner. 1960: 14) ที่กล่าวว่า การจูงใจ (Motivation) ก่อให้เกิดความต้องการที่จะเรียนรู้ วิธีการที่ดีที่สุดที่จะพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้ อย่างมีความหมาย และ

สามารถนำเอาความรู้ไปใช้ได้ นั่น สามารถทำได้ด้วยการกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจและเห็นคุณค่าของ สิ่งที่จะได้เรียนรู้ ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ได้กำหนดขั้นตอนแรกของการพัฒนาการในการกำกับ ตนเอง ด้วยการกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ ทั้งนี้เนื่องจากต้องการให้เด็กเกิดความคิด จินตนาการ ค้นคว้า และ ลงมือปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับของ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2545: 27) ที่กล่าวว่า เด็กปฐมวัยอายุ 3 – 6 ปี เรียนรู้โดยการสัมผัสกระตุ้นให้เกิดการคิด การจินตนาการ การค้นคว้าและลงมือปฏิบัติ และการสร้างให้ เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างค้ำึงถึงพัฒนาการและความต้องการของเด็ก เด็กอยากรู้อยากเห็น สนใจค้นหาสิ่ง ที่ตนอยากรู้อยากเห็น ทั้งนี้เพื่อพัฒนาระบบการทำงานของสมอง การพัฒนาทางปัญญาจะเป็นไปอย่าง รวดเร็ว ทำให้เด็กค้นคว้าอย่างไม่อยู่นิ่ง เด็กต้องการสืบค้นทุกอย่างที่ได้สัมผัสการให้โอกาสเด็กได้สัมผัส ทำให้เด็กซึมซับประสบการณ์ ซึ่งผลจากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เมื่อเด็กได้รับการกระตุ้น ความสนใจใคร่รู้ด้วยการให้เลือกใช้สื่อการสอน วัสดุ อุปกรณ์ และกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง โดยนำสิ่งที่ อยากรู้อยากเป็นนามธรรมมาแปรเปลี่ยนให้เป็นรูปธรรม เพื่อให้เด็กสามารถคิดตามและเข้าใจได้ง่ายขึ้น ทำให้ กระบวนการเรียนรู้มีความน่าสนใจรวมทั้งเด็กเกิดความเข้าใจได้ง่ายมากขึ้น การกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ นี้ จะทำให้เด็กเกิดการกำกับตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Zumbunn, Tadlock; & Robert (2011: 11; citing Bandura. 1993; Boekaerts. 1999; Printrich. 2000; Zimmerman. 2008) ที่กล่าวว่า ความสามารถในการเชื่อมโยงปัจจัยต่างๆ ในการกำกับตนเองสามารถพัฒนาพฤติกรรมได้อย่างยั่งยืน

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนที่เด็กกำหนดวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติกิจกรรม และ การวางแผนหรือออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการเลือกสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ครูเตรียมมา การวาด ภาพประกอบ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม การบอกเล่าจากตัวเด็ก การติดระดับเป้าหมายในชาร์ต การสนทนาถึงจำนวนชิ้นงาน และเหตุผลของวัตถุประสงค์ที่จะปฏิบัติกิจกรรม

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้เด็กสามารถตั้งเป้าหมายได้ตรงกับความสนใจ ความถนัด และความสามารถของตนเอง

ผลการทดสอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA พบว่า ในระยะแรกๆ ของการนำ รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA มาใช้กับเด็กๆ นั้น การสร้างวัตถุประสงค์ของเด็กยังคงเป็นการพูด เพื่อสะท้อนถึงสิ่งที่ตนเองต้องการปฏิบัติ ยังคงเป็นการพูดเพื่อบอกให้คนฟังได้รับรู้ในประโยคสั้นๆ และเป็น การบอกที่เลียนแบบเพื่อนๆ โดยการสร้างวัตถุประสงค์ของเด็กในระยะแรกของการใช้รูปแบบนั้น ยังเป็น การสร้างโดยที่เด็กๆ ไม่ได้คำนึงถึงความสนใจของตนเอง ไม่ได้คำนึงถึงระดับความสามารถของตนเอง หรือ ความสัมพันธ์กับกิจกรรมที่เรียนรู้ แต่เมื่อนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA มาใช้ในระยะสัปดาห์ที่ 3 เด็กๆ ส่วนใหญ่ เริ่มกำหนดวัตถุประสงค์ได้ตรงกับความสนใจของตนเอง และสามารถขยายเหตุผลของ วัตถุประสงค์นั้นๆ รวมถึงการต่อยอดในการวางแผนกระบวนการปฏิบัติกิจกรรมให้มีผลสัมฤทธิ์ที่ตรงตาม เป้าหมายของตนเองมากยิ่งขึ้น และการสร้างวัตถุประสงค์ดังกล่าว จะทำให้เด็กมีเป้าหมายและทิศทาง

ในการปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยกตัวอย่างเช่นการตั้งเป้าหมายของเด็กๆ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างใช้เวลาในการตัดสินใจมากที่สุด คือ การตั้งเป้าหมายในหน่วยการเรียนรู้สัปดาห์ที่ 2 หน่วย อาหารแสนอร่อยที่หนูรู้จัก วันที่ 3 เรื่องอาหารอิตาเลียน ในขั้นตอนที่ 2 ของกิจกรรมนี้ เด็กๆ ต้องเลือกตั้งเป้าหมายโดยการเลือกปฏิบัติกิจกรรม 1 กิจกรรม และวางแผนการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง เด็กๆ หลายคนให้เหตุผลที่หลากหลายในการเลือก เช่น “อยากทำงานโต๊ะแต่งหน้าพิซซ่า แต่ถ้าทำแล้วต้องกินเลย ก็เลยเลือกทำสปาเก็ตตี้ เพราะจะได้เอาไปทอดแม่ที่บ้าน” เนื่องจากการแต่งหน้าพิซซ่า เด็กๆ จะต้องรับประทานพิซซ่า เพื่อบอกรสชาติและความชอบตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ ในขณะที่การประดิษฐ์สปาเก็ตตี้ เด็กๆ สามารถนำกลับไปที่บ้านได้จากกิจกรรมดังกล่าวผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าเด็กๆ มีพัฒนาการที่ดีขึ้นเรื่อยๆ ในการปฏิบัติกิจกรรม มีการใช้เหตุผลหลายอย่างประกอบการตัดสินใจ มีความมุ่งมั่นในการตัดสินใจ โดยการตัดสินใจของเด็กๆ จากการที่เด็กได้สร้างวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ด้วยตนเองในขั้นตอนที่ 2 นี้ พบว่า ในการตั้งเป้าหมายมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ซองค์ (Schunk. 1985) ที่สรุปว่า เป้าหมายที่ผู้เรียนตั้งเองมีผลดีต่อการบรรลุเป้าหมาย และความมั่นใจในความสามารถของตนเองมากกว่าเป้าหมายที่ผู้อื่นตั้งให้ (Zimmerman; & Risemberg. 1993: 112) และรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ยังทำให้เด็กสามารถวางแผนการปฏิบัติได้ชัดเจนและมีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น เนื่องจากการมีการพัฒนาการกำกับตนเอง ด้วยการตั้งเป้าหมายและการสังเกตตนเองควบคู่กันไป ซึ่งการกำกับตนเองทำให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ซองค์ (Schunk. 1991) ที่พบว่า ผู้เรียนที่ตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ด้วยตนเองจะทำงานบรรลุเป้าหมายมากกว่า และเรียนรู้ทักษะได้มากกว่า

ขั้นตอนที่ 3 การลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ (A = Active Learning) ขั้นตอนนี้ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามวัตถุประสงค์และการวางแผนการปฏิบัติกิจกรรมที่ตั้งไว้ ผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 จากสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ได้กำหนดและวางแผนไว้ด้วยความตั้งใจ จดจ่อ สนุกสนาน ตามระดับความสนใจ ความพร้อม และความสามารถของตนเอง โดยใช้คำถามเพื่อให้เด็กได้สังเกตตนเองในการปฏิบัติกิจกรรม

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรมได้บรรลุวัตถุประสงค์ เป็นการค้นพบการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การสร้างสรรค์ชิ้นงาน และสังเกตตนเองก่อนการปฏิบัติกิจกรรม ระหว่างการปฏิบัติกิจกรรม และหลังการปฏิบัติกิจกรรม ว่าการปฏิบัติกิจกรรมของตนเองเป็นอย่างไร

ผลการทดสอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA พบว่า จากการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA มาใช้กับเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยสังเกตได้ว่า เด็กปฐมวัยสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้บรรลุเป้าหมายได้เป็นส่วนใหญ่ ด้วยเป็นกิจกรรมที่ตนเองเป็นผู้เลือกกิจกรรม เลือกวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองเพื่อให้สัมพันธ์กับการตั้งเป้าหมายและการวางแผน ซึ่งในช่วงสัปดาห์ที่ 4 ของการใช้รูปแบบ การปฏิบัติกิจกรรมของเด็กนั้นเริ่มที่จะมีความสัมพันธ์กับเป้าหมาย และการวางแผนการปฏิบัติ

กิจกรรมมีความชัดเจนมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ทำให้เด็กสังเกตตนเอง และสามารถตัดสินใจด้วยตนเองได้ เช่น สามารถสังเกตตนเองได้ว่ารู้สึกและมีความสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างไร ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ทำให้เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรมได้สำเร็จ ผลงานและชิ้นงานมีคุณภาพ เด็กมีความรู้สึกภาคภูมิใจในผลงานและชิ้นงานของตนเอง มีกระบวนการแก้ปัญหา เพราะพฤติกรรมในการทำกับตนเองมีการพัฒนาสูงขึ้น ยกตัวอย่างกิจกรรมที่เด็กๆ ได้ลงมือปฏิบัติ และเป็นกิจกรรมที่เด็กๆ ประทับใจมาก คือ กิจกรรมในสัปดาห์ที่ 2 “หน่วยอาหารแสนอร่อยที่หนูรู้จัก” โดยเด็กๆ ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมจากเป้าหมายและแผนการที่ได้วางไว้ และได้สร้างสรรค์อาหารแสนอร่อย พร้อมทั้งได้รับประทานอาหารฝีมือตนเอง ทำให้เด็กๆ เกิดความภาคภูมิใจ หน่วยการเรียนรู้ดังกล่าว เป็นหน่วยการเรียนรู้ที่ผู้ปกครองหลายท่านได้สะท้อนให้ครูประจำชั้นฟังว่า เด็กๆ เรียกของที่จะทำอาหารเองที่บ้าน และมีความตั้งใจและอยากมีส่วนร่วมในการทำอาหารที่ห้องครัว แสดงให้เห็นว่า การลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่เด็กได้เป็นผู้เลือกกิจกรรม เลือกอุปกรณ์ เลือกวัสดุต่างๆ และได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในกิจกรรมที่หลากหลายโดยเปิดโอกาสให้เด็กเป็นผู้กำกับกิจกรรมด้วยตนเองนั้นสามารถส่งผลให้เกิดเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ยาวนาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปูอัสติเนน (Puustinen, 1998) ที่พบว่า การทำกับตนเองในการปฏิบัติกิจกรรม ส่งผลให้ผู้เรียนมีการรับรู้ความสามารถของตนเอง ความพึงพอใจในการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น อีกทั้งยังทำให้มีแรงจูงใจในการเรียนเพิ่มขึ้น นักเรียนมีความพึงพอใจในการทำงานด้วยตนเอง ช่วยลดพฤติกรรมในการขอความช่วยเหลือ และสามารถถ่ายโอนกลวิธีในการทำกับตนเองไปยังสิ่งใหม่ๆ ได้ด้วย และยังพบอีกว่า การรับรู้ความสามารถในการทำกับตนเองมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นอกจากนี้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ยังช่วยให้เด็กได้ฝึกกระบวนการแก้ปัญหา เช่น ในระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมเด็กจะมีการสังเกตตนเองควบคู่กันไป เมื่อเด็กพบว่า กระบวนการปฏิบัติกิจกรรมไม่สอดคล้องกับเป้าหมายและแผนที่ตนเองกำหนดไว้ เด็กจะมีการแก้ปัญหาเพื่อให้ผลงานและชิ้นงานเป็นไปตามเป้าหมาย ซึ่งสามารถนำไปสู่การตัดสินใจด้วยตนเองเพราะเมื่อเด็กๆ ได้สังเกตและพิจารณาพฤติกรรมของตนเองแล้ว จะนำข้อมูลที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ว่า ตนสามารถที่จะปฏิบัติกิจกรรมสอดคล้องกับเป้าหมายหรือแผนที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เพอร์รี และ ฮัทชินสัน (Perry; & Hutchinson: Online) ที่สรุปว่า การทำกับตนเองจะเกิดขึ้นเมื่อนักเรียนมีความเป็นอิสระในการที่จะเลือกทำกิจกรรมที่มีความท้าทาย และร่วมมือกับเพื่อนในการเรียนรู้ โดยครูมีหน้าที่ในการจัดเตรียมวิธีการสนับสนุนให้กับนักเรียน และเมื่อเด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมจะทำให้มีการพัฒนาผลการเรียนรู้สูงขึ้น (Zumbrunn, Tadlock; & Robert. 2011: 11; citing Kuhl. 1985)

ขั้นตอนที่ 4 การนำเสนอการเรียนรู้ (P = Presentation) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เด็กนำเสนอผลงานและกระบวนการจากการปฏิบัติกิจกรรมของตนเอง โดยการบอกเล่า การบันทึก การซักถามแลกเปลี่ยนจากเพื่อน การนำผลงานมาเทียบเคียงกับเป้าหมายและแผนที่ได้วางไว้

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้เด็กได้นำเสนอความคิด นำเสนอผลงาน นำเสนอกระบวนการ ปฏิบัติกิจกรรม และตรวจสอบผลงานกับเป้าหมายที่ตนเองได้ตั้งไว้ก่อนการปฏิบัติกิจกรรม

ผลการทดสอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA พบว่า การนำเสนอของเด็กๆ ในช่วงแรกของการใช้รูปแบบยังคงเป็นการเล่าเรื่องราวของผลงานสั้นๆ ให้ฟังมากกว่าที่จะเป็นการนำเสนอถึงกระบวนการ และความสัมพันธ์ของเป้าหมายกับผลงาน หรือเป็นการชี้ภาพและบอกว่าภาพนี้คือ ภาพอะไร แต่เมื่อได้ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ไปในระยะหนึ่ง เมื่อเด็กๆ มีความสามารถในการกำกับตนเองสูงขึ้น เด็กๆ เริ่มนำเสนอถึงกระบวนการในการปฏิบัติกิจกรรมมากยิ่งขึ้น เพราะเด็กเริ่มมีการสังเกตตนเอง สามารถตัดสินใจด้วยตนเองได้ เด็กๆ จะถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาพูดได้อย่างชัดเจน ในการเทียบเคียงชิ้นงานกับเป้าหมาย หรือการวางแผนของตนเอง ซึ่งในช่วงระยะเวลาแรกๆ เด็กจะนำเสนอได้เพียงแค่ชิ้นงานกับเป้าหมายเหมือน หรือไม่เหมือนกันอย่างไร แต่ไม่สามารถบอกเหตุผลได้ว่า เหมือนหรือไม่เหมือน เพราะอะไร หรือเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น พัฒนาการการกำกับตนเองนี้จะสังเกตเห็นได้ชัดเจนมากขึ้นในช่วงสัปดาห์ที่ 4 พฤติกรรมของเด็กเริ่มจะปรากฏการนำเสนอที่มีความสัมพันธ์กับผลงาน และมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติกิจกรรมของเด็ก รวมทั้งเด็กๆ มีการพัฒนาการเข้ากลุ่ม เพื่อนำเสนอความคิดของตนเองให้เพื่อนๆ ฟัง มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และรับฟังการนำเสนอจากผู้อื่นมากยิ่งขึ้น ยกตัวอย่างการนำเสนอของเด็กๆ ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่า เด็กๆ ส่วนใหญ่จะมีความสุขเมื่อได้ออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน มากกว่าการนำเสนอให้ผู้วิจัย หรือครูผู้ช่วยวิจัยฟังตัวต่อตัว และเด็กๆ จะมีความภาคภูมิใจในการนำเสนอผลงาน หรือขั้นตอนการทำงานของตนเองเป็นอย่างยิ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ของ ศิริพร โอภาสวัตรชัย (2543: 29) ที่พบว่า พัฒนาการของการกำกับตนเองมีความเป็นลำดับที่ไม่หยุดนิ่ง มีการเปลี่ยนไปมาระหว่างกระบวนการระหว่างบุคคลและกระบวนการภายในตัวบุคคล ไม่ใช่ลำดับความสามารถที่มีทิศทางเดียว และเป็นกระบวนการที่ไม่ผูกพันกับอายุ

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการเรียนรู้ (A = Assessment) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เด็กสังเกตการปฏิบัติกิจกรรมของตนเองว่าสอดคล้องกับเป้าหมายหรือไม่ และประเมินการเรียนรู้ในการปฏิบัติกิจกรรม โดยการใช้คำถามเพื่อให้เด็กบอกสิ่งที่เด็กเรียนรู้ เข้าใจ และความพึงพอใจในการปฏิบัติกิจกรรมด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสนทนา การให้เด็กเป็นผู้สะท้อนความคิดของตนเอง บอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับความรู้สึกของตนเอง บทบาทครูคือการให้กำลังใจผู้เรียน

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้เด็กประเมินตนเอง ประเมินผลงานในการปฏิบัติกิจกรรม และสังเกตตนเองว่า เป้าหมายที่ตนตั้งไว้นั้น สัมพันธ์กับการปฏิบัติกิจกรรมของตนเองหรือไม่ อย่างไร ท้ายที่สุดเด็กจะเกิดความภาคภูมิใจ และเกิดพฤติกรรมในการกำกับตนเองที่จะปฏิบัติกิจกรรมให้ดีขึ้นต่อไป

ผลการทดสอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA พบว่า เด็กสามารถประเมินตนเองได้ตรงกับระดับความเป็นจริง มีการวิเคราะห์ถึงข้อผิดพลาดของตนเองได้มากยิ่งขึ้น เมื่อผู้วิจัยได้นำรูปแบบ

การจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งการประเมินผลงานของเด็กในระยะแรก เด็กๆ จะประเมินตนเอง โดยให้คะแนนผลงานคะแนนเต็มเป็นส่วนใหญ่แต่การแสดงเหตุผลที่ไม่สัมพันธ์กับการปฏิบัติกิจกรรมและผลงาน การประเมินความพึงพอใจ เด็กจะนำเสนอได้สั้นๆ ไม่สามารถขยายเหตุผลได้ แต่เมื่อใช้รูปแบบไปได้ระยะเวลาหนึ่ง เมื่อเด็กๆ มีความสามารถในการกำกับตนเอง เด็กจะมีเหตุผลรองรับกับการประเมินตนเองมากยิ่งขึ้น เช่น ชอบ ไม่ชอบ เพราะเหตุใด ซึ่งเป็นการตอบสนองต่อตนเองได้ และเมื่อเด็กประเมิน ผลงานของตนเองไม่ว่าผลการประเมินในระดับใด เด็กจะมีความภาคภูมิใจและพึงพอใจกับการปฏิบัติกิจกรรมและผลงานที่เป็นความสำเร็จของตนเอง โดยที่เด็กๆ จะไม่มีการเปรียบเทียบกับผู้อื่น แสดงให้เห็นพัฒนาการของการประเมินตนเอง และเกิดการเรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเองให้ดียิ่งขึ้นไป ยกตัวอย่างวิธีการประเมินผลการเรียนรู้ที่เด็กๆ ชอบมากที่สุดคือ การประเมินโดยการติดสติ๊กเกอร์รูปดวงดาวตามจำนวนที่ได้ตั้งไว้ ซึ่งต่อมาเด็กๆ จะร่วมกันตั้งจำนวนดวงดาวในกิจกรรมวันนั้นร่วมกัน กิจกรรมดังกล่าวส่งผลให้เด็กมีความตั้งใจในการปฏิบัติกิจกรรมที่มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเพอร์รี่ และ ฮัทชินสัน (Perry; & Hutchinson: Online) ที่แสดงให้เห็นว่า การจะพัฒนาการกำกับตนเองต้องให้นักเรียนเป็นผู้ประเมินผลงานของตนเองเพราะการกำกับพฤติกรรมของตนเองจะส่งผลให้กระทำพฤติกรรมหรือแก้ไขพฤติกรรมของตนเองอย่างไรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย เมื่อการกระทำบรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ บุคคลจะเสริมแรงตนเอง (Self - reinforcement) ซึ่งการเสริมแรงทำหน้าที่เป็นตัวจูงใจ เป็นกระบวนการที่บุคคลกระทำเพื่อเพิ่มและคงอยู่ของพฤติกรรมต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชังก์ (Shunk. 1994: 78) ที่กล่าวว่า การตอบสนองต่อการประเมินจะส่งผลต่อความเชื่อของผู้เรียนเกี่ยวกับความก้าวหน้าของตนเอง ในการบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ และจะเกิดความพึงพอใจเมื่อการตัดสินใจตนเองพบว่าผลงานบรรลุเป้าหมายแล้ว ส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองและรักษาแรงจูงใจในการทำงานไว้

จากการทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ผู้วิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยมีพฤติกรรมกำกับตนเองที่พัฒนาขึ้นอย่างเห็นได้ชัด และยังมีพฤติกรรมกล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจมากยิ่งขึ้น โดยจะเริ่มเห็นพัฒนาการในภาพรวมอย่างเห็นได้ชัดในช่วงสัปดาห์ที่ 5 เป็นต้นไป เด็กๆ จะเริ่มดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง บทบาทของครูจะลดน้อยลง ครูจะเป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวกและชี้แนะแนวทางเมื่อเด็กๆ ต้องการความช่วยเหลือเท่านั้น เด็กๆ จะมีเป้าหมายในการปฏิบัติกิจกรรมชัดเจนขึ้น และมีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายอย่างแท้จริงที่สำคัญ เด็กจะเกิดความภาคภูมิใจเมื่อปฏิบัติงานสำเร็จ เนื่องด้วยการปฏิบัติกิจกรรมในรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เด็กได้เป็นผู้เลือกกิจกรรม วัสดุ อุปกรณ์ และแนวทางการปฏิบัติด้วยตนเอง นอกจากนี้ผู้วิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยเกิดการกำกับตนเองในเรื่องของความพยายาม การแก้ปัญหา ความอดทน ไม่ย่อท้อจากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ด้วยขั้นตอนการประเมินผลการเรียนรู้ (ขั้นตอนที่ 5) ซึ่งเป็นส่วนช่วยผลักดันให้เด็กมีความมุ่งมั่นในการทำงาน ดังจะเห็นได้ว่าเมื่อเด็กปฏิบัติงานสำเร็จตามเป้าหมาย

ความภาคภูมิใจจะเป็นตัวผลักดันให้เด็กกำกับตนเองให้มีพฤติกรรมที่สูงขึ้น แต่หากเด็กปฏิบัติงานไม่สำเร็จตามเป้าหมาย ไม่ได้หมายความว่าเด็กจะหมดกำลังใจ หรือย่อท้อ ในทางกลับกัน รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ได้ส่งผลให้เด็กกำกับตนเองเพื่อที่จะแก้ปัญหาให้การปฏิบัติกิจกรรมตรงตามเป้าหมาย เพื่อความสำเร็จของการปฏิบัติกิจกรรมต่อไป

3. ข้อค้นพบที่ได้จากการขยายผลการใช้รูปแบบ SSAPA

ผลการดำเนินการขยายผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ผลการประเมินความเหมาะสมโดยครูปฐมวัยจำนวน 8 คน ภายหลังจากการนำรูปแบบไปใช้มีความเหมาะสมในระดับค่าเฉลี่ย 4.75 – 5.00 ระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า ครูปฐมวัยที่นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยไปใช้ มีความเห็นว่างบรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA มีความเหมาะสมในการพัฒนาการกำกับตนเองกับเด็กปฐมวัยที่มีอายุ 5 – 6 ปี ทั้งนี้ครูปฐมวัยที่นำรูปแบบไปใช้มีข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA มีความเหมาะสม เพราะทำให้เด็กมีความสนใจในการปฏิบัติกิจกรรม สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เด็กๆ ได้เลือกทำกิจกรรมที่มีความหลากหลายและเป็นกิจกรรมที่เน้นการใช้คำถามตามบริบทของโรงเรียนและของเด็กปฐมวัย มีขั้นตอนการเรียนรู้ที่ชัดเจนและต่อเนื่อง มีความน่าสนใจ กระบวนการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้น ช่วยพัฒนาการคิดของเด็กได้เป็นอย่างดี และครูปฐมวัยทุกคนมีความประทับใจรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ที่ทำให้เด็กกระตือรือร้นมีความสนใจเรียนมากขึ้น มีความต้องการทำกิจกรรมมากขึ้น และช่วยพัฒนาพฤติกรรมการกำกับตนเอง ส่วนปัญหาและอุปสรรคจากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ คือ การทำความเข้าใจกับขั้นตอนการสอน ความรู้ในเรื่องที่จะสอน และจิตวิทยาในการสอนของครูที่ต้องสอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ ปัญหาในด้านระยะเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมของเด็กมีความแตกต่างกัน ไม่สามารถกำหนดเวลาที่แน่นอนได้ ปัญหาด้านการเตรียมสื่อให้เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน ปัญหาด้านคุณลักษณะของเด็ก เช่น ไม่กล้าแสดงออก ไม่สามารถบอกเป้าหมายได้ เป็นต้น ส่วนข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA มีความเหมาะสมกับจำนวนเด็กที่ไม่มากจนเกินไป แต่สามารถนำไปใช้ในกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนได้ดี มีจุดเด่นที่ในการสอนช่วยให้เด็กตั้งเป้าหมายได้ด้วยตนเอง ช่วยให้เด็กเกิดทักษะกระบวนการทำงานอย่างมีแบบแผน และฝึกการจัดระบบการคิดของเด็กอย่างมีขั้นตอนเป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) และสามารถประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กเป็นรายบุคคลได้ดีมาก รวมทั้งสามารถพัฒนาเด็กปฐมวัยได้เต็มตามความสามารถและสามารถดึงศักยภาพของเด็กออกมาได้

จากผลการดำเนินการขยายผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยมีความเห็นสอดคล้องกับ เขวง ช้อนบุญ (2554: 146) ที่สรุปว่ารูปแบบการเรียนรู้ ซึ่งได้รับการพัฒนาขึ้นภายใต้การสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีและหลักการที่สอดคล้อง และ

เหมาะสมกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย จึงเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และมีความเหมาะสมในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย มีความสอดคล้องกับงานวิจัยและแนวคิดของนักวิชาการที่สรุปตรงกันว่า การพัฒนาความสามารถในการกำกับตนเองมีความสำคัญมากในช่วงแรกของชีวิต และจะพัฒนาสูงสุดได้ในช่วง 3 – 6 ปี (Jahromi; & Stifter. 2008: 127) และ เด็กก่อนวัยเรียน – วัยอนุบาล เป็นวัยที่ต้องการส่งเสริมการพัฒนาขีดความสามารถของการกำกับตนเอง (Self – regulation) เพื่อเพิ่มความเชี่ยวชาญในการควบคุมตัวเองไปสู่เป้าหมาย (Bronson. 2000: 56) เป็นต้น

ข้อสังเกตที่ได้จากงานวิจัย

1. ข้อสังเกตในการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นสอดคล้องตรงกันว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย มีความเหมาะสมในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย เนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย มีหลักการและแนวคิดพื้นฐานจากการให้เด็กได้เรียนรู้ ได้เลือก ได้คิด ได้วางแผน ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ตลอดจนการสะท้อนความรู้สึกและการประเมินตนเอง ซึ่งทั้งหมดนี้ส่งผลให้เด็กได้พัฒนาพฤติกรรมการกำกับตนเอง ทั้ง 4 ด้าน อย่างครอบคลุมคือ ด้านการตั้งเป้าหมาย (Goal Setting) ด้านการสังเกตตนเอง (Self - Observation) ด้านการตัดสินตนเอง (Self - Judgment) และด้านการตอบสนองต่อตนเอง (Self – Reaction) ดังนั้นรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA จึงมีความเหมาะสมในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

2. ข้อสังเกตในการทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

ข้อสังเกตในการทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเอง ของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยพบว่า กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA สามารถพัฒนาให้เด็กเกิดพฤติกรรมการกำกับตนเองได้สูงขึ้น หลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เนื่องด้วยขั้นตอนของรูปแบบเน้นการลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง และในแต่ละขั้นตอน มีการใช้คำถามจากผู้สอนเพื่อกระตุ้นให้เด็กได้แสดงออกเพื่อพัฒนาการกำกับตนเองในองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการตั้งเป้าหมาย ด้านการสังเกตตนเอง ด้านการตัดสินตนเอง และด้านการตอบสนองต่อตนเอง ซึ่งข้อสังเกตที่ผู้วิจัยสังเกตได้ในแต่ละขั้นการเรียนรู้ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ (S = Stimulus) พบว่า เด็กๆ ให้ความสนใจกับกิจกรรมสื่อการสอน ทำให้เด็กๆ ตื่นเต้น รอคอยให้ถึงเวลาที่จะได้เรียนรู้ในกิจกรรมจากผู้วิจัย เด็กๆ ให้ความสนใจในการที่จะออกมาเป็นอาสาสมัคร กล้าที่จะถาม กล้าที่จะตอบ และคาดเดาเหตุการณ์ไปพร้อมๆ กับกิจกรรมในขั้นนี้

ขั้นที่ 2 การสร้างวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ (S = Set up Objectives) พบว่า เด็กๆ จะมีพัฒนาการในการตั้งเป้าหมายมากยิ่งขึ้น เนื่องจากเด็กได้มีการฝึกฝนในการตั้งเป้าหมายและวางแผนการในการปฏิบัติกิจกรรม ทำให้เด็กๆ มีความกล้าคิด กล้าตัดสินใจมากยิ่งขึ้น เด็กๆ จะสนุกกับการตั้งเป้าหมายที่ท้าทายความสามารถของตนเอง ซึ่งในขั้นนี้ผู้วิจัยพบว่า การตั้งเป้าหมายในแต่ละครั้งจะสัมพันธ์กับสิ่งที่เด็กๆ ประทับใจและมีความสนใจในช่วงนั้นๆ ในเด็กกลุ่มตัวอย่างบางคน พบว่า บทบาทของเพื่อนมีผลต่อการตั้งเป้าหมาย ผู้วิจัยจึงต้องใช้วิธีการให้เด็กๆ บอกเป้าหมายในวิธีการที่หลากหลาย และไม่ให้ได้ยินการบอกเป้าหมายของเพื่อน เพื่อป้องกันการลอกเลียนแบบ ซึ่งเมื่อลดบทบาทของเพื่อนลง เด็กๆ จะสามารถนำเสนอเป้าหมายและการวางแผนการดำเนินกิจกรรมได้ด้วยตัวเองอย่างแท้จริง

ขั้นที่ 3 การลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ (A = Active Learning) พบว่า เด็กๆ สนุกสนานกับการปฏิบัติกิจกรรมมาก สังเกตได้จากเสียงหัวเราะ สีหน้า แววตาที่ร่าเริงแจ่มใส ของเด็กๆ สาเหตุที่เป็นเช่นนั้น เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่เด็กได้ดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เองตั้งแต่ต้น สังเกตได้จาก เด็กๆ อยากปฏิบัติกิจกรรมเพิ่มอีก บางครั้งหมดเวลาของกิจกรรมเสริมประสบการณ์ เด็กๆ ต้องไปเรียนกิจกรรมเสริมของโรงเรียนที่เคยสนใจ เช่น เรียนว่ายน้ำ เรียนพลศึกษา ฯลฯ แต่พบว่าเด็กๆ ไม่อยากไป อยากทำกิจกรรมในห้องเรียนต่อ อยากเล่นในมุมการเรียนรู้ของหน่วยนั้นๆ นอกจากนี้คุณครูประจำชั้นจะได้ยินเสียงสะท้อนจากผู้ปกครองถึงการที่เด็กๆ กลับไปบ้านและบอกเล่าให้คุณพ่อ คุณแม่ฟัง เพื่อที่จะปฏิบัติกิจกรรมให้เหมือนที่เรียนกับผู้วิจัย ที่สำคัญในการปฏิบัติกิจกรรมเด็กๆ จะมีความตั้งใจ มุ่งมั่น และมีสมาธิค่อนข้างมาก เด็กๆ จะไม่สนใจสิ่งเร้าใดๆ เพราะต้องการปฏิบัติกิจกรรมให้สำเร็จตามเป้าหมายของตนเอง

ขั้นที่ 4 การนำเสนอการเรียนรู้ (P = Presentation) พบว่า เด็กๆ ส่วนใหญ่ชอบที่จะได้นำเสนอการเรียนรู้โดยวิธีการออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน มากกว่าแค่มานำเสนอให้ผู้วิจัยฟังเพียงคนเดียว เนื่องจากเด็กๆ มีความภาคภูมิใจในผลงานและอยากที่จะนำเสนอ บอกเล่าสิ่งต่างๆ ให้ผู้วิจัย ครูประจำชั้น (ผู้ช่วยวิจัย) และเพื่อนๆ ของตนเอง เด็กๆ จะมีความสุขเมื่อได้นำเสนอถึงความรู้สึก ผลงาน กระบวนการต่างๆ ในการปฏิบัติกิจกรรมของตนเอง เมื่อใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ไปเรื่อยๆ การนำเสนอของเด็กๆ แต่ละคนจะยาวมากขึ้นๆ บางครั้งเด็กๆ จะมีการสนทนา ซักถามกันเอง ผู้วิจัยเพียงคอยสังเกตและตั้งคำถามเพื่อเป็นการชี้แนะเท่านั้น นอกจากนี้สิ่งที่สังเกตเห็นพัฒนาการ หรือพฤติกรรมของเด็กๆ ที่เกิดขึ้นในขั้นนี้เพิ่มเติม คือ สามารถทำให้เด็กกลุ่มตัวอย่างบางคนที่ไม่ค่อยพูด ไม่ค่อยกล้าแสดงออกเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นกล้าที่จะนำเสนอ และอยากเป็นผู้ที่ออกมำยืนหน้าชั้นเรียนมากยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 5 การประเมินผลการเรียนรู้ (A = Assessment) พบว่า ในช่วงแรกเด็กๆ ยังประเมินผล การเรียนรู้ของตนเอง ไม่ค่อยได้นัก เนื่องด้วยเด็กๆ ยังไม่มีประสบการณ์ แต่เมื่อผ่านการใช้รูปแบบไปได้ สักระยะ จะเห็นว่าเด็กๆ มีพฤติกรรมในการกำกับตนเองเพื่อที่จะตอบสนองต่อตนเองได้มากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่ง ต่อมาเด็กๆ จะมีการประเมินตนเองได้ตรงกับระดับความเป็นจริงในการปฏิบัติกิจกรรมแต่ละครั้ง เด็กๆ สนุกสนาน กับกิจกรรมของการประเมินตนเอง ในทุกๆ กิจกรรม ที่เด็กๆ ชอบมากที่สุดคือการประเมินผลงานด้วยการติด สติกเกอร์รูปดาวตามจำนวนดวงดาวที่ได้ตั้งกันไว้ในแต่ละครั้ง นอกจากนี้การที่กิจกรรมเปิดโอกาสให้เด็ก ได้ประเมินตนเองจะทำให้เด็กๆ มีความสุขกับการปฏิบัติกิจกรรมทุกครั้ง และมีความภาคภูมิใจอย่างเต็มเปี่ยม ซึ่งถือว่า เป็นความสำเร็จของการเรียนรู้อย่างแท้จริง

4. ข้อสังเกตในการขยายผลใช้รูปแบบจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

ข้อสังเกตในการเผยแพร่และขยายผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนา การกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย พบว่า ครูปฐมวัยที่นำรูปแบบไปใช้มีความสนใจในตัวรูปแบบการจัดการเรียนรู้ แบบ SSAPA ค่อนข้างมาก และเห็นความสำคัญกับการพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ซึ่งครูปฐมวัย บางคนสามารถต่อยอดที่จะนำแนวคิดดังกล่าวไปศึกษาและทำวิจัยในชั้นเรียนต่อไป และเมื่อครูปฐมวัย นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA จำนวน 2 หน่วยการเรียนรู้ที่ตนเองสนใจไปใช้ในสภาพจริงของ ห้องเรียนในโรงเรียนที่มีบริบทแตกต่างกัน จำนวน 3 โรงเรียน ครูปฐมวัยส่วนใหญ่ต่างมีความเห็นว่ารูปแบบ การจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เหมาะกับบริบทของเด็กและโรงเรียนของตน และกระบวนการ 5 ขั้นตอน ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ที่ตนเองกังวลในช่วงแรกนั้นว่าเด็กๆ จะสามารถปฏิบัติได้หรือไม่ แต่เมื่อนำไปใช้จริง เด็กๆ ต่างมีความสุข มีความสนุกสนาน และตื่นตัวไปกับกระบวนการที่น่าติดตาม รวมทั้งสื่อการสอนที่หลากหลาย โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA สามารถเปลี่ยนพฤติกรรมเด็ก ที่ไม่สนใจเรียน ไม่มีความกระตือรือร้น ให้มีความตั้งใจมากยิ่งขึ้น ที่สำคัญเด็กๆ ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ได้ ตามกระบวนการ ครูปฐมวัยมองว่าการสอนเด็กระดับการศึกษาปฐมวัยในรูปแบบนี้ จะส่งผลให้เด็กได้รับ การพัฒนาในด้านการกำกับตนเอง และพัฒนาการในด้านอื่นๆ อย่างครอบคลุม เนื่องจากการสอนที่เน้น การเรียนรู้เป็นสำคัญอย่างแท้จริง และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว หากจะนำไปใช้จะต้องมีการศึกษา ให้เข้าใจอย่างชัดเจน และศึกษาข้อมูลในเรื่องที่จะสอนให้ลึกซึ้ง นอกจากนี้ครูปฐมวัยยังได้เสนอแนะว่า รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าวเหมาะสมสำหรับใช้ในการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยสำหรับเด็ก ในศตวรรษที่ 21 เป็นอย่างยิ่ง

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เป็นทางเลือกหนึ่งสำหรับครูปฐมวัยในการนำไปใช้เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ซึ่งการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ ครูปฐมวัย ควรศึกษา คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ และสามารถปรับเปลี่ยนสื่อการสอน ให้มีความเหมาะสมกับบริบท ห้องเรียน โรงเรียนของตนเองได้

1.2 การเตรียมสื่อการสอนในแต่แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูควรเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ที่มีความหลากหลาย มีจำนวนที่เพียงพอต่อเด็กในห้องเรียน เพื่อให้เด็กได้สร้างสรรค์การตั้งเป้าหมาย และวางแผนชิ้นงานได้กว้างขึ้น

1.3 ระยะเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมแต่ละครั้ง จะไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับกิจกรรมในแต่ละครั้ง ครูควรมีความยืดหยุ่นกับเวลาในการปฏิบัติกิจกรรม ควรให้ความสำคัญกับช่วงความสนใจของเด็กในกิจกรรมนั้นๆ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ไปใช้ในการศึกษา พฤติกรรมกำกับตนเองกับเด็กที่มีบริบทแตกต่างกัน เช่น ครอบครัว เพศ ลำดับการเกิด ช่วงอายุ เป็นต้น

2.2 ควรมีการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ไปใช้พัฒนาตัวแปรอื่นๆ ควบคู่กันไป เช่น ทักษะการแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กรวรรณ แสงไชย. (2551). ผลของวิธีสอนแบบกำกับตนเองและคะแนนเฉลี่ยสะสมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์และลักษณะพื้นฐานความเป็นนักวิจัยของนักเรียน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุข. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กาญจนา สามเตี้ย. (2551). การพัฒนารูปแบบการสอน PRIPARE เพื่อพัฒนาความสามารถด้านเมตาคognition ของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กิตยวดี - อัญมณี บุญเชื้อ. (2551). เรื่องเล่นไม่ใช่เรื่องเล่น เล่น. กรุงเทพฯ: สาราเด็ก.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา. กรุงเทพฯ: มิตรสัมพันธ์กราฟฟิค.
- จรรยา สุวรรณทัต; ลาดทองใบ ภูอภิรมย์; และ กมล สุดประเสริฐ. (2533). รายงานการวิจัยฉบับที่ 44 เรื่อง ความสามารถในการควบคุมตนเองของเด็กไทยในแง่ของความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบทางการศึกษา การฝึกทักษะและการพัฒนาจิตลักษณะเพื่อการสร้างพลเมืองที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชนิตา เกตุอำไพ. (2549). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการกำกับตนเองในการปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดชุมพร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชเวง ช้อนบุญ. (2554). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบ MATH-3C เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชัยรัตน์ สุทธิรัตน์. (2553). 80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชินะพัฒน์ ชื่นแด่ชุม. (2542). ผลของการใช้กระบวนการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ของไวโกตสกีที่มีต่อทักษะทางภาษาไทยและการกำกับตนเองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ปริญญา ค.ด. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

- ฐิติพัฒน์ สงบกาย. (2533). ผลของการกำกับตนเองต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงเพ็ญ เรือนใจมั่น. (2542). ผลการใช้โปรแกรมฝึกการกำกับตนเองการรับรู้ความสามารถของตนเองในการใช้กระบวนการพยายามของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (พยาบาลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ดิเรก ธีระภูธร. (2546). การใช้กลวิธีการกำกับตนเองในการเรียนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์สำหรับนิสิต นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต. วิทยานิพนธ์ ค.ด. (เทคโนโลยีและสื่อการศึกษา). กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- นพเนตร ธรรมบวร. (2545). การพัฒนากระบวนการคิดในเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นัยพินิจ คชภักดี. (2534). พัฒนาสมองลูกให้ล้ำเลิศ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: แปลนพับลิชชิง.
- นิภา ศรีไพโรจน์. (2527). หลักการวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: ศึกษาพร.
- บุญใจ ศรีสถิตยธรรมากร. (2544). ระเบียบวิธีวิจัยทางพยาบาลศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. (2526). การวัดประเมินผลทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปนัดดา ดีพิวิจารณ์. (2551). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการกำกับตนเองในการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตนักศึกษาระดับมหาบัณฑิตทางการศึกษา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์. ถ่ายเอกสาร.
- ปิยวรรณ พันธุ์มงคล. (2542). ผลของการใช้โปรแกรมการกำกับตนเองที่มีต่อการมีวินัยในตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์. ถ่ายเอกสาร.
- พรธนทิพย์ ศิริวรรณบุญชัย. (2553). ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พวงแก้ว ปุณยณก. (2546). การประเมินพุทธิพิสัย. ใน *รวมบทความผลการประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่*. หน้า 167 – 194. สุวิมล ว่องวานิช (บรรณาธิการ). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัชรีย์ สอนแก้ว. (2545). จิตวิทยาพัฒนาการและการดูแลเด็กปฐมวัย. ใน *เอกสารประกอบการสอนรายวิชา 217310*. กรุงเทพฯ: ดวงกลม.

- พัฒนา พลอยประไพ. (2541). การกำหนดเป้าหมายและการกำกับตนเองกับการประสบความสำเร็จในการสอบเข้าศึกษาต่อในคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยของรัฐ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พีระพร รัตนเกียรติ. (2549). รายงานการวิจัย เรื่อง ผลของการบันทึกประกอบประสบการณ์วิทยาศาสตร์ที่มีต่อความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของเด็กปฐมวัย. วารสารการศึกษาปฐมวัย. 2549: 67.
- ภัทราพรรณ สุขประชา. (2540). ผลของการประเมินนักเรียนโดยตนเองและครูที่มีต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การรับรู้ความสามารถของตนเอง และผลสัมฤทธิ์ในวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. ปรินูญานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์. ถ่ายเอกสาร.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แม็ค.
- รจเรจ รัตนจารย์. (2547). ผลของการฝึกการกำกับตนเองในการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ที่มีต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาวิทยาศาสตร์). กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- รัตนา สิงห์กุล. (2547). รูปแบบการสอน. สืบค้นเมื่อ 14 เมษายน 2555, จาก <http://sps.lpru.ac.th/script/show/article.pl?magid=11&groupid=50&article id=910>.
- ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. (2540). สถิติวิทยาทางการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิลาวรรณ บุญซัง. (2546). การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบทดสอบวัดกระบวนการในการกำกับตนเองในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ตามแนวทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของบันดูรา. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2542). รายงานการวิจัยการประเมินการเรียนรู้ : ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ศิริพร โอภาสวัตรชัย. (2543). ผลการจัดการเรียนการสอนที่อิงตัวแปรคัดสรรของการเรียนรู้โดยการกำกับตนเองของนักศึกษาพยาบาล. ปรินูญานิพนธ์ ค.ด. (หลักสูตรการสอน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์. ถ่ายเอกสาร.
- สมโภชน์ เข้มมสุภาชิต. (2549). ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2544). วิธีวิทยาการประเมินศาสตร์แห่งคุณค่า. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สิริมา ภิญญอนันตพงษ์. (2550). *การวัดและประเมินผล : เด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้าวิชาการ.
- สุภาวดี คำนาลี. (2551). *การวิจัยและพัฒนากระบวนการกำกับตนเองสำหรับการจัดการเรียนการสอน
คณิตศาสตร์เพื่อพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง เจตคติและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุนน อมรวิวัฒน์. (2546). *ปรัชญาและแนวคิดของการพัฒนาครูและเครือข่าย*. *สานปฏิรูป*. 6(65).
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2552). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรีย์พร วัชชัย. (2539). *ผลของกลวิธีการเรียนรู้และการกำกับตนเองที่มีต่อความสามารถ ในการอ่านเข้าใจความ
ภาษาอังกฤษ*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สุวรรณ ไชยธรรณ. (2548). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชาทักษะชีวิตสำหรับเด็กปฐมวัย*. คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ศิริบูรณ์ สายโกสม. (2548). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
รามคำแหง.
- อรุณศรี จันท์ทรง. (2553). *คู่มือครูปฐมวัยยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: สาราเด็ก.
- อวยพร เรืองตระกูล; สุนทรพจน์ ดำรงค์พานิช. (2554). *การประเมินตนเอง (Self-Evaluation*.
สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2555, จาก
[http://www.ednet.kku.ac.th/~edad/research_article/self Evaluation.doc](http://www.ednet.kku.ac.th/~edad/research_article/self%20Evaluation.doc).
- อัญชลี ไสยวรรณ. (2548). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ด. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- Bandula, A. (1986). *Social Foundation of Thought and Action*. New Jersey: Prentice Hall.
- . (1994). *Encyclopedia of Human Behavior*. New York: Academic Press.
- Bandura, A.; & Conone, D. (1986). Differential Engagement of Self-Efficacy and Intrinsic in
Cognitive Motivation. *Organizational Behavior and Human Decision Process*. 38: 92 – 113.
- Bandura, A.; Schunk, D.H. (1981). Cultivation Competence, Self – efficacy and Intrinsic Interest
Through Proximal Self – motivation. *Journal of Personality and Social Psychology*. 41.
- Blair, C. (2002). *School Readiness : Integrating Cognition and Emotion in a Neurobiological
Conceptualization of Children Functioning at School Entry*. p. 307.

- Bodrova, L.; & Doborah, L.J. (2006). *Developing Self-regulation : The Vygotskian View*. Retrieved January 20, 2010, from <http://www.findarticles.com/p/articles>.
- Bodrova, L.; & Doborah, L.J. (2008, March). Developing Self-Regulation in Kindergarten Can We Keep all the Crickets in the Basket?. *Young Children*. 63: 2.
- Brandy, Tawana, B.S.; Moore, K.A. (2010). Assessing Self-Regulation : A guide for Out-of-school Time Program Practitioners. In *Brief Research-to-results Child Trends*. Retrieved April 14, 2012, from http://www.childtrends.org/catdisp_page.cfm?LID=CD56B3D7-2F05-4eF8E-BCC99B05A4CAEAo4.
- Bronson, M.B. (2000). *Self – regulation in Early Childhood : Nature and Nurture*. New York: The Guilford Press.
- Bruner, J. (1960). *The Process of Education*. Massachusetts: Cambridge, Norton.
- Bruner, J.S. (1971). *The Relevance of Education*. New York: Harvard University Press.
- Burphy-Stock, J.A. (1995). *Expert Science Teaching Evaluation Model (ESTEEM): Instruments*. Michigan: Western Michigan University, Center for Research on Educational Accountability and Teacher Evaluation (CREATE).
- Calkins, S. D.; & Howse, R. B. (2004). Individual Differences in Self-regulation : Implications for Childhood Adjustment. In Philippot, P. & Feldman, R. S. (Eds.). *The Regulation of Emotion*. pp. 307–332. New Jersey: Mahwah, Erlbaum.
- Chularat, Pasana. (2001). The Influence of Concept Mapping on Achievement, Self-Regulation, and Self-efficacy. In *Students of English as a Second Language*. Thesis (Ph.D. in Education). The University of Oklahoma. Photocopied.
- Cornier, W.H.; & Cornier, S.L. (1979). *Interviewing, Strategies for Helpless : A Guide to Assessment, Treatment, and Evaluation*. California: Brooks/Cole.
- Edutechwiki. (2012). *Instructional Design Model*. Retrieved April 14, 2012. from http://www.Edutechwiki.Unige.ch/en/Insstructional_design_model.
- Hoyle, R.H. (2010). Personality and Self-Regulation. In Hoyle, R.H (Eds.), *Handbook of Personality. and Self-Regulation*. pp. 1 – 18. West Sussex: Blackwell.
- Jahromi, L. B.; & Stifter, C. A. (2008, January). Individual Differences in Preschoolers' Self – Regulation and Theory of Mind. *Merrill-Palmer Quarterly*. 54(1): 125 – 150.

- Kochaska, G.; Coy, C.C.; Murray, K.T. (2001, July/August). The Development of Self – Regulation. In *The First four Years of Life*. 72(4): 1091 – 1111.
- Kozulin, A. (1986). *Vygotsky's Psychology : A Biography of Ideas*. Massachusetts: Cambridge, Harvard University Press.
- Lan, W.Y.; Bradley, L.; & Parr, G. (1993). The Effects of Self – monitoring Process on College Student's Learning in an Introductory Statistics Course. *Journal of Experimental Education*.
- Maddux, J.E.; & Volkmann, J. (2010). Personality and Self-Efficacy. In *Hoyle, R.H (Eds.). Handbook of Personality and Self-Regulation*. pp. 315 – 331. West Sussex: Blackwell.
- Meisels, S.J. (1999). Assessing Readiness. In Pianta, R.C.; & Cox, M. (Eds.). *The Transition to Kindergarten*. pp. 39 – 66. Baltimore: Paul Brookes.
- Pajares, F.; & Miller, M.D. (1994). The Role of Self-efficacy and Self- Concept Belief in Mathematical Problem-Solving : A Path Analysis. *Journal of Educational Psychology*. 6: 193 – 203.
- Perry, N.; & Hutchinson, L. (n.d.). *Self-Regulation Learning in Kindergarten : What Does it Look Like?*. Retrieved April 14, 2012. from <http://www.childtrends.org/kinder>.
- Piaget, J. (1969). The Theory of Stages in Cognitive Development. In Green, D.R. (Ed.). *Measurement and Piaget*. New York: McGraw-Hill.
- Puustinen, M. (1998). Student Personnel : Student Performance and Behavior. *Education Administration*. 34: 26.
- Rimm-Kaufmann, S.; Curby, T.; Grimm, K.; Nathanson, L.; & Brock, L. (2009). The Contribution of Children's Self-regulation and Classroom Quality to Children's Adaptive Behaviors in the Kindergarten Classroom. *Developmental Psychology*. 45(4): 958 – 972.
- Rudolph, K.D.; Lambert, S.F.; Clark, A.G.; Kurlakowsky, K.D. (2001). Negotiating the Transition to Middle School : The Role of Self-regulatory Processes. *Child Development*. 72: 929 – 946.
- Schraw, G.; & Brooks, D.W. (2000). *Helping Students self – regulation in Chemistry Course. Improving the Will and Skill*. Retrieved April 14, 2012. from <http://www.dwb.unl.edu/chav/Selfreg.html>.
- Schunk, D.H. (1981). Cultivation Competence, Self – efficacy and Intrinsic Interest Through Proximal Self – motivation. *Journal of Personality and Social Psychology*. pp. 41.
- . (1983). Developing Children's Self – efficacy and Skill : The Roles of Social Comparative Information and Goal Setting. *Contemporary Education Psychology*. 8: 27 – 231.

- Schunk, D.H. (1991). Self – efficacy and Academic Motivation. *Education Psychology* pp.27 – 231.
- . (1997). Self – monitoring as Monitor During Instruction with Elementary School Student. (ERSC Document Reproduction Service. No. 404035.
- Schunk, D.H.; & Zimmerman, B.J. (1994). Self-regulation Education Retrospect and Prospect. In Schunk, D.H.; & B.J. Zimmerman (eds.). *Self-regulation of Learning and Performance : Issues and Educational Application*. New Jersey: Lawrence.
- . (2007). Influencing Children's Self-efficacy and Self-regulation of Reading and Writing Through Modeling. *Reading & Writing Quarterly*. 13: 7 – 25.
- Seng, Alice Seok-Hoon; Pou, Lucy Kwee-Hoon; Tan, Oon-Seng. (2003). *Mediated Learning Experience with Children : Applications Across contexts*. Singapore: McGraw-Hill.
- Shoda, M.B.Y.; & Peake, K. (1988). The Nature of Adolescent Competencies Predicted by Preschool Delay of Gratification. *Journal of Personality and Social Psychology*. 54: 687 – 689.
- Zimmerman, B.J.; & Bandura. (1994). A Impact of Self – regulatory Influences on Writing Course Attainment. *American Educational Research Journal*. pp. 845 – 862.
- Zimmerman, B.J.; & Martinez, Pons M. (1990). Student Differences in Self – regulated Learning : Relation Grade, Sex and Giftedness to Self – efficacy and Strategy Use. *Journal of Education Psychology*. pp. 51 – 59.
- Zimmerman, B.J.; & Risemberg, R. (1993). Self – regulatory Dimensions of Academic Learning and motivation. In Phye, G.B. (ed.). *Handbook of Academic Learning Construction of Knowledge*. pp. 105 – 123. San Diego: Academic Press.
- Zumbrunn, S.; Tadlock, J.; & Roberts, L.D. (2011). *Encouraging Self-regulation Learning in the Classroom : A Review of the Literature*. Virginia: Virginia Commonwealth University.

ภาคผนวก ก

- รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย
- แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย
- คะแนนของผู้เชี่ยวชาญจากการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

คู่มือรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA
เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำนำ

คู่มือรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย เป็นการวิจัยเชิงพัฒนาที่นำทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาทางสังคมของแบนดูรา ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของบรูเนอร์ ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ ทฤษฎีเชิงสังคมวัฒนธรรมของไวโกตสกี และทฤษฎีการเรียนรู้พฤติกรรมนิยมของสกินเนอร์ มาบูรณาการเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย 4 ด้าน คือ ด้านการตั้งเป้าหมาย (Goal Setting) ด้านการสังเกตตนเอง (Self – observation) ด้านการตัดสินตนเอง (Self – judgment) และด้านการตอบสนองต่อตนเอง (Self – reaction) รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยฉบับนี้ประกอบด้วยหัวข้อต่างๆ ได้แก่ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ ทฤษฎี และแนวคิดพื้นฐาน กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SSAPA บทบาทครูในการจัดการเรียนรู้ และบทบาทของผู้เรียน

คู่มือรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือในการทำปริญญานิพนธ์ตามหลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เรื่องการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

สิรินทร์ ลัดดาภิรมย์ บุญเกิดชู

ผู้วิจัย

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
หลักการและเหตุผล	141
ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน	144
วัตถุประสงค์	153
กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA	153
บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้	155
บทบาทของผู้เรียน	156
บรรณานุกรม	158

รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

หลักการและเหตุผล

สภาพสังคมปัจจุบันกำลังก้าวเข้าสู่ยุคของคลื่นลูกที่สาม ซึ่งเป็นคลื่นแห่งสารสนเทศและการใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ทำให้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความรู้ที่เกิดขึ้นในวันนี้กลายเป็นสิ่งที่ล้าสมัยสำหรับวันรุ่งขึ้น องค์กรต่างๆ จึงจำเป็นต้องปรับตัวกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วให้ได้อย่างทันทั่วถึง และแน่นอนสถาบันการศึกษาในฐานะผู้พัฒนาคนของประเทศชาติ ยิ่งจำเป็นต้องรู้เท่าทันที่จะพัฒนาเด็กและเยาวชนของชาติให้สามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในยุคของคลื่นลูกที่สามนี้ให้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้เรียนจะต้องให้ทักษะการคิดและกระบวนการคิด เป็นเครื่องมือในการสร้างองค์ความรู้ ดังนั้นผู้สอนหรือแม้กระทั่งตัวผู้เรียนเองจำเป็นต้องมีความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการคิดมนุษย์ (ทิสนา แฉมมณี; และคณะ. 2540: 1) ซึ่งการเรียนรู้ในช่วงแรกเกิดถึง 6 ปี ถือได้ว่า เป็นโอกาสทองของการเรียนรู้ เพราะสมองของเด็กมีการเปลี่ยนแปลงทั้งปริมาณ และเส้นใยสมองและจุดเชื่อมต่อสารเคมีในสมอง รวมทั้งรอยหยักที่พื้นผิวสมองซึ่งล้วนส่งผลต่อสติปัญญา และความฉลาดของเด็ก ถ้าเด็กได้รับการพัฒนากระตุ้นด้วยวิธีการที่ถูกต้องจะช่วยพัฒนาเซลล์สมอง เจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และวางพื้นฐานของการเรียน ช่วยให้เกิดทักษะการเรียนรู้พัฒนาไปได้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543: 16)

ปัจจุบันการพัฒนามุ่งเน้นการพัฒนาทักษะของการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข มีความตระหนักรู้ในตน มีความสามารถที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายต่างๆ ได้ การกำกับตนเอง (Self – regulation) เป็นกระบวนการหนึ่งที่เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาคนให้เป็นผู้มีความรับผิดชอบ ทำงานต่างๆ ได้อย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพ สามารถกำกับพฤติกรรมของตนเองเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ตามที่ต้องการ กระบวนการเรียนการสอนแนวใหม่ ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้แสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองเป็นหลัก เน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต ดังนั้นการฝึกทักษะการกำกับตนเอง (Self – regulation) เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องฝึกฝนให้แก่ผู้เรียนทุกคน การกำกับตนเอง (Self – regulation) นอกจากจะมีประโยชน์ต่อการศึกษาล้วนแล้วยังมีประโยชน์สำหรับการดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อีกด้วย (ปิยวรรณ พันธุ์มงคล. 254: 1) สอดคล้องกันกับนักทฤษฎีด้านพฤติกรรมมักมองการกำกับตนเองคือ การเรียนรู้ที่จะควบคุมตัวเอง โดยพฤติกรรมและความคิดของพฤติกรรมภายในจะถูกปรับเปลี่ยนโดยสิ่งที่เกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมภายนอกที่ส่งผลให้เกิด เด็กๆ จะกลายเป็นเด็กที่มีการกำกับตนเองโดยการเรียนรู้ การแนะนำวิธีการแสดงพฤติกรรม การแก้ปัญหา และการเรียนรู้การผลักดันตนเอง (Bronson. 2000: 29)

การจัดประสบการณ์เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้นั้น ควรเป็นการจัดประสบการณ์ที่ให้เกิดประสบการณ์ตรง เหมาะสม และสอดคล้องกับหลักพัฒนาการของเด็ก ดังคำกล่าวของ ดิวอี้ (Dewey) ที่กล่าวว่า การจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก ควรให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริงเป็นการเรียนรู้โดยการกระทำ ซึ่งสอดคล้องกับ (เชวง ช้อนบุญ. 2544: 3 อ้างอิงจาก Brewer. 2004: 57 – 59) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยมีจุดเริ่มต้นที่ความอยากรู้อยากเห็น ความสนใจใคร่รู้ เด็กแต่ละคนมีพื้นฐานความรู้แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับกระบวนการของแต่ละคนที่ได้รับการพัฒนา ประเภทของความรู้ที่ได้กลับมา และการมีประสบการณ์กับวัตถุต่างๆ การเรียนรู้ที่จัดตามความสนใจ หรือให้เด็กได้แสดงออกมาในแนวทางใหม่ที่พวกเขาสนใจ ผู้สอนควรกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้อยากถาม พยายามทำการสืบค้นข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสรุปการเรียนรู้แบบนี้มีมีความสำคัญมากกว่าการเรียนรู้โดยการบอกข้อเท็จจริงจากครู

การจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบ SSAPA เป็นรูปแบบที่พัฒนาให้เด็กได้คิดเอง ทำเอง แก้ปัญหาเอง เพื่อให้เด็กได้พัฒนากำกับตนเอง เนื่องจากการกำกับตนเองนั้น มีความสำคัญมากในการทำกิจกรรมหรือทำการใดๆ ให้ประสบความสำเร็จ เพราะการที่เด็กๆ จะประสบความสำเร็จในกิจกรรมใดนั้น เด็กๆ จะต้องรู้จักการกำกับตนเองเพื่อให้สามารถประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ จากงานวิจัยต่างๆ ได้สรุปตรงกันว่า ความสามารถด้านการกำกับตนเอง มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ เด็กที่รู้จักกำกับตนเองในการเรียนจะสามารถพัฒนาความก้าวหน้าในตนเองได้ดีทั้งด้านอารมณ์ พฤติกรรม และสติปัญญา

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยจึงพัฒนารูปแบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเอง 4 ด้าน คือ ด้านการตั้งเป้าหมาย (Goal setting) ด้านการสังเกตตนเอง (Self – observation) ด้านการตัดสินตนเอง (Self – judgment) ด้านการตอบสนองต่อตนเอง (Self – reaction) เพื่อเป็นรากฐานในการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีการจัดขั้นตอนอย่างเป็นระบบ โดยมีทฤษฎี หลักการและแนวคิดเป็นพื้นฐาน เพื่อให้กระบวนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีคุณภาพ รูปแบบจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยพัฒนาตามแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ ดังนี้ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา (Bandura) ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของบรูเนอร์ (Bruner) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget) ทฤษฎีเชิงสังคมวัฒนธรรมของไวทสกีสกี (Vygotsky) และทฤษฎีการเรียนรู้พฤติกรรมนิยมของสกินเนอร์ (Skinner) รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA มุ่งเน้นให้เด็กสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ได้คิด ได้วางแผน และลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองอย่างสนุกสนาน เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้รับการสนับสนุนความสามารถด้านการกำกับตนเอง โดยการสร้างแผนการสอน เพื่อใช้ในการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กในระดับปฐมวัยในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ประกอบด้วยขั้นตอน 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ (S = Stimulus) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เด็กและครูร่วมกันจัดกิจกรรม การออกไปปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมนอกห้องเรียน การจัดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ การใช้เพลง นิทาน คำคล้องจอง การสนทนาและการใช้คำถามที่หลากหลายนำมาใช้ร่วมกัน เพื่อกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ของเด็ก ให้เด็กเกิดความพร้อมในการเรียนรู้ และสนใจในการคาดเดาเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในกิจกรรม และประเด็นที่จะศึกษา

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความใคร่รู้ เกิดความสนุกสนาน และกระตือรือร้นในการค้นหาคำตอบในกิจกรรมต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ (S = Set up Objectives) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เด็กกำหนดวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติกิจกรรมและการวางแผน หรือออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการเลือกสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ครูเตรียมมา การวาดภาพประกอบขั้นตอนการจัดกิจกรรม การบอกเล่าจากตัวเด็ก การติดระดับเป้าหมายในชาร์ต การสนทนาถึงจำนวนชิ้นงาน และเหตุผลของวัตถุประสงค์ที่จะปฏิบัติกิจกรรม

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้ เพื่อให้เด็กสามารถตั้งเป้าหมายได้ตรงกับความสนใจ ความถนัด และความสามารถของตนเอง

ขั้นตอนที่ 3 การลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ (A = Active Learning) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ และการวางแผนการปฏิบัติกิจกรรมที่ตั้งไว้ ผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 จากสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ได้กำหนดและวางแผนไว้ด้วยความตั้งใจ จดจ่อ สนุกสนาน ตามระดับความสนใจ ความพร้อม และความสามารถของตนเอง โดยการใช้คำถามเพื่อให้เด็กได้สังเกตตนเองในการปฏิบัติกิจกรรม

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรมได้บรรลุวัตถุประสงค์ เป็นการค้นพบการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การสร้างสรรค์ชิ้นงาน และสังเกตตนเองก่อนการปฏิบัติกิจกรรม ระหว่างการปฏิบัติกิจกรรม และหลังการปฏิบัติกิจกรรม ว่าการปฏิบัติกิจกรรมของตนเองเป็นอย่างไร

ขั้นตอนที่ 4 การนำเสนอการเรียนรู้ (P = Presentation) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เด็กนำเสนอผลงานและกระบวนการจากการปฏิบัติกิจกรรมของตนเอง โดยการบอกเล่า การบันทึก การซักถามแลกเปลี่ยนจากเพื่อน การนำผลงานมาเทียบเคียงกับเป้าหมายและแผนที่ได้วางไว้

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้เด็กได้นำเสนอความคิด นำเสนอผลงาน นำเสนอกระบวนการปฏิบัติกิจกรรม และตรวจสอบผลงานกับเป้าหมายที่ตนเองได้ตั้งไว้ก่อนการปฏิบัติกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการเรียนรู้ (A = Assessment) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เด็กสังเกตการปฏิบัติกิจกรรมของตนเองว่าสอดคล้องกับเป้าหมายหรือไม่ และประเมินการเรียนรู้ในการปฏิบัติกิจกรรม โดยการใช้คำถามเพื่อให้เด็กบอกสิ่งที่ได้เรียนรู้ เข้าใจ และความพึงพอใจในการปฏิบัติกิจกรรมด้วยวิธีการ

ที่หลากหลาย เช่น การสนทนา การให้เด็กเป็นผู้สะท้อนความคิดของตนเอง บอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับความรู้สึกของตนเอง บทบาทครูคือการให้กำลังใจผู้เรียน

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้เด็กประเมินตนเอง ประเมินผลงานในการปฏิบัติกิจกรรม และสังเกตตนเองว่า เป้าหมายที่ตนตั้งไว้นั้นสัมพันธ์กับการปฏิบัติกิจกรรมของตนเองหรือไม่ อย่างไร ท้ายที่สุดเด็กจะเกิดความภาคภูมิใจ และเกิดพฤติกรรมในการกำกับตนเองที่จะปฏิบัติกิจกรรมให้ดีขึ้นต่อไป

กิจกรรมการเรียนรู้การสอนตามแนวคิดรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนั้นได้เน้นให้เด็กสามารถปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ และควบคุมกิจกรรมการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตามระดับพัฒนาการของตน โดยคำนึงถึงธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เด็กได้เรียนรู้อย่างมีความสุขจากความสนใจใคร่รู้ของตนเอง ได้เลือกกิจกรรมและตัดสินใจในการปฏิบัติกิจกรรมได้จากการตั้งเป้าหมายตามระดับความสามารถของตนเอง ได้สังเกตการปฏิบัติกิจกรรมของตนเอง นำเสนอความคิดและประเมินการปฏิบัติกิจกรรม และสะท้อนความพึงพอใจของตนเองที่มีต่อการปฏิบัติกิจกรรม เด็กๆ ได้รับความสนุกสนานจากประสบการณ์ตรงในการลงมือปฏิบัติกิจกรรมผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ครูมีหน้าที่จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยให้กับเด็กในการกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจ ใคร่รู้ พร้อมทั้งตั้งคำถามเพื่อให้เด็กได้สะท้อนความรู้สึก ความคิดต่างๆ ในการปฏิบัติกิจกรรม และสุดท้ายบทบาทครูที่สำคัญที่สุดคือ การเสริมแรงเพื่อให้เด็กเกิดกำลังใจและความภาคภูมิใจในการแสดงพฤติกรรมกำกับตนเองที่ถาวรต่อไป

จากแนวคิดและหลักการที่กล่าวมาทั้งหมด ผู้วิจัยเชื่อว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนี้จะเป็นวิธีการที่ส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาการกำกับตนเองตามศักยภาพ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานที่ดีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้และพฤติกรรมกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยในอนาคตต่อไป

ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน

รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นโดยใช้ทฤษฎีเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างรูปแบบ ดังนี้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา (Bandura)

แบนดูรา นักจิตวิทยาชาวแคนาดา เป็นผู้นำทางทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม ซึ่งให้ความสำคัญของการปฏิสัมพันธ์ของอินทรีย์และสิ่งแวดล้อม โดยการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่าง 3 องค์ประกอบคือ พฤติกรรม (Behavior) บุคคล (Person) และสภาพแวดล้อม (Environment) และถือว่าการเรียนรู้ก็เป็นผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อม ในการกำกับตนเองประกอบด้วยกระบวนการย่อย 3 กระบวนการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับเปลี่ยนและพัฒนาพฤติกรรมตามลำดับขั้นตอนดังนี้ คือ กระบวนการ

สังเกตตนเอง (Self – observation) กระบวนการตัดสินใจ (Judgment process) กระบวนการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง (Self – reaction) ดังนั้นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา จึงมีหลักการดังนี้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถที่เด็กตระหนักรู้ภายในตนต่อการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความสามารถของตนเอง คำนึงถึงความพร้อมความสนใจของตนเองในการทำกิจกรรม จนสำเร็จและเกิดความภาคภูมิใจ ซึ่งประกอบไปด้วยกระบวนการทางปัญญา (Cognition) การจูงใจ (Motivation) อารมณ์ (Emotion) และปัจจัยทางสังคม (Social factors) ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการทำงาน และการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยให้บรรลุผลโดยคำนึงถึงธรรมชาติของผู้เรียน โดยใช้หลักการการพัฒนาการกำกับตนเองในด้านการตั้งเป้าหมายเพื่อการเรียนรู้ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียนรู้ และการประเมินตนเองด้านสติปัญญาและอารมณ์ในการเรียนรู้

2. ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของบรูเนอร์ (Bruner)

บรูเนอร์เน้นหลักการกระบวนการคิด ประกอบด้วยลักษณะ 4 ประการ คือ แรงจูงใจ (Motivation) โครงสร้าง (Structure) ลำดับขั้นความต่อเนื่อง (Sequence) และการเสริมแรง (Reinforcement) บรูเนอร์เชื่อว่าการเรียนรู้ เป็นความสามารถในการคิดของเด็กเกิดจากการค้นพบ หรือแก้ปัญหา โดยแบ่งขั้นพัฒนาการคิดออกเป็น 3 ขั้นคือ ขั้นการกระทำ โดยการเรียนรู้จากการกระทำและสัมผัส ขั้นการแสดงภาพในใจ ซึ่งเด็กเกิดความคิดจากการรับรู้ตามความเป็นจริงและการคิดจากจินตนาการ ขั้นการใช้สัญลักษณ์ และคิดรวบยอด โดยเด็กเริ่มเข้าใจเรียนรู้ความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ รอบตัวและพัฒนาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งที่พบเห็น ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของบรูเนอร์จึงมีหลักการดังนี้ จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้เด็กปฐมวัยเกิดการค้นพบโดยเด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้ตั้งเป้าหมาย และวางแผนไว้ผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 เพื่อเป็นการค้นพบการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การสร้างสรรค์ชิ้นงาน สามารถประมวลข้อมูลจากการที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม จนเกิดเป็นความคิดรวบยอด และเป็นการรับรู้ความเข้าใจของตนเองในการเรียนรู้

3. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget)

เพียเจต์ให้ความสำคัญกับการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม การได้ลงมือปฏิบัติ ซึ่งพัฒนาการทางสติปัญญานั้น จะได้รับการพัฒนาขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะ การส่งเสริมประสบการณ์ การถ่ายทอดความรู้ทางสังคม และกระบวนการพัฒนาความสมดุล ดังนั้นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามทฤษฎีการเรียนรู้พัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ คือ จัดกระบวนการเรียนรู้ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม กระบวนการดูดซึมประสบการณ์เดิม การปรับโครงสร้างความคิดและความเข้าใจ (Equilibration) ให้เกิด ความสมดุลระหว่างการรับรู้ประสบการณ์เก่าและใหม่ เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าและการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง

จนเกิดเป็นการเรียนรู้ของตนเองในการสร้างวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ การลงมือปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้ และการนำเสนอการเรียนรู้

4. ทฤษฎีเชิงสังคมวัฒนธรรมของไวโกตสกี (Vygotsky)

ไวโกตสกี ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการผ่านการจัดสภาพแวดล้อม และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับสิ่งแวดล้อมในสังคม รวมทั้งได้รับการสนับสนุนจากผู้ใหญ่หรือผู้ที่มีทักษะสูงกว่า โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือกระทำ การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทำให้เกิดรอยต่อพัฒนาการ การให้แบบอย่าง การให้ข้อเสนอแนะ การสะท้อนผลการเรียนรู้ การตรวจสอบผลการเรียนรู้ เป็นการเสริมต่อการเรียนรู้จนเกิดเป็นกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง และภาษาคือเครื่องมือสำคัญสำหรับการกำกับตนเอง ดังนั้นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามทฤษฎีการเรียนรู้เชิงสังคมวัฒนธรรมของไวโกตสกี คือ จัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กตั้งเป้าหมายในการทำกิจกรรม และวางแผนการทำกิจกรรมผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม นำเสนอความคิดของตนเองและตรวจสอบผลงานกับเป้าหมายที่ตั้งไว้โดยการบอกเล่า สนทนาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนๆ และสรุปผลการเรียนรู้ในการทำกิจกรรม

5. ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมของสกินเนอร์ (Skinner)

สกินเนอร์ให้ความสำคัญกับการวางเงื่อนไข หรือการให้แรงเสริมหรือการให้รางวัลกับพฤติกรรมที่พึงปรารถนา โดยแรงเสริมเป็นตัวแปรสำคัญในการเปลี่ยนพฤติกรรม ดังนั้นต้องมีการจัดสภาพของการเรียนรู้เพื่อให้ได้รับแรงเสริม เมื่อการเรียนรู้ได้เกิดขึ้น พฤติกรรมใดที่ได้รับแรงเสริมพฤติกรรมนั้นจะเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ ส่วนพฤติกรรมใดที่ไม่ได้รับแรงเสริมจะไม่อยู่นานคงทน ดังนั้นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมของ สกินเนอร์ คือ จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมอย่างหลากหลาย การนำเสนอการเรียนรู้ และการประเมินตนเองในการทำกิจกรรม โดยครูมีหน้าที่ให้แรงเสริม และให้กำลังใจผู้เรียนในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดที่ได้รับจากการศึกษา สังเคราะห์ ทฤษฎีต่างๆ ดังกล่าวมาบูรณาการเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาความสามารถด้านการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย โดยแบ่งขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ (S = Stimulus) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เด็ก และครูร่วมกันจัดกิจกรรม การออกไปปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมนอกห้องเรียน การจัดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ การใช้เพลง นิทาน คำคล้องจอง การสนทนาและการใช้คำถามที่หลากหลายนำมาใช้ร่วมกัน เพื่อกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ของเด็ก ให้เด็กเกิดความพร้อมในการเรียนรู้ และสนใจในการคาดเดาเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในกิจกรรม

และประเด็นที่จะศึกษา วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ เกิดความสนุกสนาน และกระตือรือร้น ในการค้นหาคำตอบในกิจกรรมต่อไป

ขั้นการกระตุ้นความสนใจความรู้ได้นำแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา (Bandura) ที่กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมของคนส่วนมากจะเป็นการเรียนรู้ โดยการสังเกตและเลียนแบบ และจะเกิดขึ้นได้ขึ้นอยู่กับบทบาทที่สำคัญของต้นแบบ (Bandura. 1986: 340) ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของบรูเนอร์ (Bruner) ที่มีแนวคิดว่าการกระตุ้นความสนใจเป็นวิธีการที่ดีที่สุดที่จะพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้ อย่างมีความหมายและสามารถนำเอาความรู้ไปใช้ได้ นั่น คือ การกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจและเห็นคุณค่าของสิ่งที่จะได้เรียนรู้ (Bruner. 1960: 14) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget) เชื่อว่า คนเราทุกคนตั้งแต่เกิดมามีความพร้อมที่จะปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและโดยธรรมชาติแล้วมนุษย์เป็นผู้ที่จะมีกิจกรรม หรือเริ่มกระทำก่อน (Active) (สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2552: 48) ดังนั้นการถ่ายทอดความรู้จากบุคคลรอบข้างจะนำสู่การเรียนรู้ และทฤษฎีเชิงสังคมวัฒนธรรมของ ไวทอตสกี (Vygotsky) ได้ระบุว่า พัฒนาการของเด็กมีผลมาจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับสิ่งแวดล้อมในสังคม เช่น พ่อแม่ ครู พี่น้อง เพื่อนเล่น และเพื่อนในห้องเรียน รวมทั้งการได้มีกับสิ่งอื่นๆ เช่น หนังสือ ของเล่น กิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เด็กทำที่บ้าน ในห้องเรียน หรือในสนามเด็กเล่น (อัญมณี บุญเชื้อ (บรรณารักษ์). 2552: 23)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ (S = Set up Objectives) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เด็กกำหนดวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติกิจกรรมและการวางแผนหรือออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการเลือกสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ครูเตรียมมา การวาดภาพประกอบขั้นตอนการจัดกิจกรรม การบอกเล่าจากตัวเด็ก การติดระดับเป้าหมายในชาร์ต การสนทนาถึงจำนวนชิ้นงาน และเหตุผลของวัตถุประสงค์ที่จะปฏิบัติกิจกรรม

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้ เพื่อให้เด็กสามารถตั้งเป้าหมายได้ตรงกับความสนใจ ความถนัด และความสามารถของตนเอง ขั้นการสร้างวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ได้นำแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา (Bandura. 1986: 337) ที่กล่าวไว้ว่า การตั้งเป้าหมายมีความสำคัญในกระบวนการกำกับตนเอง และช่วยให้การเรียนรู้ประสบความสำเร็จ และทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของ บรูเนอร์ (Bruner) โดยสุรางค์ ไคว์ตระกูล (2552: 213) ได้สรุปแนวคิดในการเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ว่า การเรียนรู้จากการค้นพบ การลงมือกระทำด้วยตนเองจะนำไปสู่การเรียนรู้ และทฤษฎีพฤติกรรมนิยมของสกินเนอร์ (Skinner) ด้วยการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมอย่างหลากหลาย โดยครูมีหน้าที่ให้แรงเสริมและให้กำลังใจผู้เรียนในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง

ขั้นตอนที่ 3 การลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ (A = Active Learning) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามวัตถุประสงค์และการวางแผนการปฏิบัติกิจกรรมที่ตั้งไว้ ผ่านการใช้

ประสาทสัมผัสทั้ง 5 จากสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ได้กำหนดและวางแผนไว้ด้วยความตั้งใจ จัดจ่อ สนุกสนานตามระดับความสนใจ ความพร้อม และความสามารถของตนเอง โดยการใช้คำถาม เพื่อให้เด็กได้สังเกตตนเองในการปฏิบัติกิจกรรม

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรมได้บรรลุวัตถุประสงค์ เป็นการค้นพบการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การสร้างสรรค์ชิ้นงาน และสังเกตตนเองก่อนการปฏิบัติกิจกรรม ระหว่างการปฏิบัติกิจกรรม และหลังการปฏิบัติกิจกรรมว่า การปฏิบัติกิจกรรมของตนเองเป็นอย่างไร

ขั้นการลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ได้นำแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของบรูเนอร์ (Bruner) ที่มีแนวคิดว่าการเรียนรู้มี 3 ขั้น คือ การกระทำ ขั้นการแสดงภาพในใจ และการใช้สัญลักษณ์ ผู้เรียนสามารถพัฒนา Self-Regulation ได้โดยผู้เรียนเป็นผู้ริเริ่มหรือลงมือกระทำ (สุรางค์ ใจวัตรกุล. 2552: 214) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget) ที่กล่าวว่า พัฒนาการทางสติปัญญาเกิดจากการได้ลงมือปฏิบัติจากการซึมซับประสบการณ์เดิม และการปรับโครงสร้างสติปัญญา เด็กวัยนี้คิดและรับรู้จากการกระทำเป็นส่วนใหญ่ (สุรางค์ ใจวัตรกุล. 2552: 48 – 49) และทฤษฎีเชิงสังคมวัฒนธรรมของไวทสกี (Vygotsky) ระบุไว้ว่า การเรียนรู้เกิดจากการลงมือกระทำ โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ (สุรางค์ ใจวัตรกุล. 2552: 333) และทฤษฎีพฤติกรรมนิยมของสกินเนอร์ (Skinner) ด้วยการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมอย่างหลากหลาย โดยครูมีหน้าที่ให้แรงเสริมและให้กำลังใจผู้เรียนในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง

ขั้นตอนที่ 4 การนำเสนอการเรียนรู้ (P = Presentation) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เด็กนำเสนอผลงานและกระบวนการจากการปฏิบัติกิจกรรมของตนเอง โดยการบอกเล่า การบันทึก การซักถามแลกเปลี่ยนจากเพื่อน การนำผลงานมาเทียบเคียงกับเป้าหมายและแผนที่ได้วางไว้

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้เด็กได้นำเสนอความคิด นำเสนอผลงาน นำเสนอกระบวนการปฏิบัติกิจกรรม และตรวจสอบผลงานกับเป้าหมายที่ตนเองได้ตั้งไว้ก่อนการปฏิบัติกิจกรรม

ขั้นการนำเสนอการเรียนรู้ได้นำแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของบรูเนอร์ (Bruner) ที่มีแนวคิดว่าการสื่อสารหรือการใช้ภาษาในการสนทนา และให้คำแนะนำเพื่อให้เด็กสามารถสร้างความก้าวหน้าในขั้นการคิด จากขั้นการกระทำไปสู่ขั้นแสดงภาพในใจ หรือจากขั้นแสดงภาพแทนในใจไปสู่ขั้นการใช้สัญลักษณ์ (อัญชลี ไสยวรรณ. 2554: 54; อ้างอิงจาก Hollyman. 2002: Online; Lecture: 14: Bruner. 2002: Online) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget) ที่กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างความรู้ความคิด และการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างความรู้ความคิดในรูปข้อเท็จจริงหรือภาพลักษณ์เรียกว่า Schema (Seng; et al. 2003: 37) และทฤษฎีเชิงสังคมวัฒนธรรมของไวทสกี (Vygotsky) ระบุไว้การนำเสนอโดยใช้ภาษา ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการกำกับตนเอง เด็กๆ จะได้เรียนรู้วิธีคิดและควบคุมตัวเองโดยใช้ คำพูดภายในตน (Private speech) (Bronson. 2000: 29) และทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

ของสกินเนอร์ (Skinner) ด้วยการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้เด็กได้นำเสนอการเรียนรู้ โดยครูมีหน้าที่ให้แรงเสริมและให้กำลังใจผู้เรียนในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการเรียนรู้ (A = Assessment) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เด็กสังเกตการปฏิบัติกิจกรรมของตนเองว่าสอดคล้องกับเป้าหมายหรือไม่ และประเมินการเรียนรู้ในการปฏิบัติกิจกรรม โดยใช้คำถามเพื่อให้เด็กบอกสิ่งที่เด็กเรียนรู้ เข้าใจ และความพึงพอใจในการปฏิบัติกิจกรรมด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสนทนา การให้เด็กเป็นผู้สะท้อนความคิดของตนเอง บอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับความรู้สึกของตนเอง บทบาทครูคือการให้กำลังใจผู้เรียน

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้เด็กประเมินตนเอง ประเมินผลงานในการปฏิบัติกิจกรรม และสังเกตตนเองว่า เป้าหมายที่ตนตั้งไว้นั้นสัมพันธ์กับการปฏิบัติกิจกรรมของตนเองหรือไม่ อย่างไร ท้ายที่สุดเด็กจะเกิดความภาคภูมิใจ และเกิดพฤติกรรมในการกำกับตนเองที่จะปฏิบัติกิจกรรมให้ดีขึ้นต่อไป

ขั้นการประเมินผลการเรียนรู้ได้นำแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา (Bandura. 1986: 350) ที่กล่าวว่า การประเมินความสามารถของตนเองนำไปสู่การคงระดับพฤติกรรมที่แสดงออก และทฤษฎีพฤติกรรมนิยมของ สกินเนอร์ (Skinner) ด้วยการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้เด็กได้ประเมินตนเองในการทำกิจกรรม โดยครูมีหน้าที่ให้แรงเสริมและให้กำลังใจผู้เรียน ซึ่งแรงเสริมจะเป็น ตัวแปรสำคัญในการเปลี่ยนพฤติกรรม ดังนั้นต้องมีการจัดสภาพของการเรียนรู้เพื่อให้ได้รับแรงเสริมเมื่อการเรียนรู้ได้เกิดขึ้น พฤติกรรมใดที่ได้รับแรงเสริมพฤติกรรมนั้นจะเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้

จากแนวคิดทฤษฎีดังกล่าว จึงเกิดมาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อที่นำไปใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการกำกับตนเองต่อไป

ตาราง 1 แสดงขั้นตอนการเรียนรู้ วัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียนการสอนและทฤษฎีการเรียนรู้ที่เป็นฐานอ้างอิงของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA

ที่	ขั้นตอน	วัตถุประสงค์	กิจกรรมการเรียนการสอน	ทฤษฎีการเรียนรู้
1	การกระตุ้นความสนใจ ใคร่รู้ (S = Stimulus)	เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ เกิด ความสนุกสนาน และ กระตือรือร้นในการค้นหาคำตอบ ในกิจกรรมต่อไป	ผู้สอนกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ของเด็ก โดยเด็ก และครูร่วมกันจัดกิจกรรม จัดสภาพแวดล้อม จัด สื่อและอุปกรณ์ที่กระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจ การออกไปปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม การ สนทนาและการใช้คำถามที่หลากหลายเพื่อให้ ผู้เรียนเกิดความรู้ใคร่รู้ในประเด็นที่จะศึกษา	1. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม ของแบนดูรา (Bandura) 2. ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของ บรูเนอร์ (Bruner) 3. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา ของ เพียเจต์ (Piaget) 4. ทฤษฎีเชิงสังคมวัฒนธรรมของ วอกตสกี (Vygotsky)
2	การสร้างวัตถุประสงค์ ในการเรียนรู้ (S = Set up Objectives)	เพื่อให้เด็กสามารถตั้งเป้าหมาย ได้ตรงกับความสนใจ ความถนัด และความสามารถของตนเอง	ครูกับเด็กร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ใน การปฏิบัติกิจกรรมและการวางแผนหรือออกแบบ กิจกรรมการเรียนรู้ โดยการเลือกสื่อ อุปกรณ์ที่ครู เตรียมมา การวาดภาพประกอบขั้นตอนการจัด กิจกรรม การบอกเล่าจากตัวเด็ก การติดระดับ เป้าหมายในชาร์ต การสนทนาถึงจำนวนชิ้นงานที่ จะทำในกิจกรรม	1. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม ของแบนดูรา (Bandura) 2. ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของ บรูเนอร์ (Bruner) 3. ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมของ สกินเนอร์ (Skinner)

ตาราง 1 (ต่อ)

ที่	ขั้นตอน	วัตถุประสงค์	กิจกรรมการเรียนการสอน	ทฤษฎีการเรียนรู้
3	การลงมือปฏิบัติกิจกรรม เพื่อการเรียนรู้ (A = Active Learning)	เพื่อให้เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรมได้ บรรลุวัตถุประสงค์ เป็นการค้นพบ การเรียนรู้ การแก้ปัญหา การสร้างสรรค์ชิ้นงาน และสังเกต ตนเองก่อน ระหว่าง และหลัง การปฏิบัติกิจกรรม ว่าการปฏิบัติ กิจกรรมของตนเองเป็นอย่างไร	เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรมตาม วัตถุประสงค์และการวางแผนที่ตั้งไว้ ผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 จาก สื่อและอุปกรณ์ที่ได้วางแผนไว้ด้วย ความตั้งใจ จดจ่อ สนุกสนาน ตาม ระดับความสนใจและความสามารถ ของตนเอง	1. ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของ บรูเนอร์ (Bruner) 2. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ เพียเจต์ (Piaget) 3. ทฤษฎีเชิงสังคมวัฒนธรรมของ ไวโกตสกี (Vygotsky) 4. ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมของ สกินเนอร์ (Skinner)
4	การนำเสนอการเรียนรู้ (P = Presentation)	เพื่อให้เด็กได้นำเสนอความคิด นำเสนอผลงาน นำเสนอ กระบวนการปฏิบัติกิจกรรม และ ตรวจสอบผลงานกับเป้าหมายที่ ตนเองได้ตั้งไว้ก่อนการปฏิบัติ กิจกรรม	เด็กนำเสนอผลงานและกระบวนการ การปฏิบัติงานจากการปฏิบัติ กิจกรรมของตนเอง โดยการบอกเล่า การสนทนา การบันทึก การซักถามแลกเปลี่ยนจากเพื่อน การนำผลงานมาเทียบเคียงกับ เป้าหมายและแผนที่ได้วางไว้	1. ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของบรูเนอร์ (Bruner) 2. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget) 3. ทฤษฎีเชิงสังคมวัฒนธรรมของ ไวโกตสกี(Vygotsky) 4. ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมของ สกินเนอร์ (Skinner)

ตาราง 1 (ต่อ)

ที่	ขั้นตอน	วัตถุประสงค์	กิจกรรมการเรียนการสอน	ทฤษฎีการเรียนรู้
5	การประเมินผลการเรียนรู้ (A = Assessment)	เพื่อให้เด็กประเมินตนเอง ประเมินผลงานในการปฏิบัติ กิจกรรม และสังเกตตนเองว่า เป้าหมายที่ตนตั้งไว้นั้นสัมพันธ์ กับการปฏิบัติกิจกรรมของตนเอง หรือไม่ อย่างไร ทำดีที่สุดเด็กจะ เกิด ความภาคภูมิใจ และเกิด ความสามารถในการทำกับ ตนเอง ที่จะทำกิจกรรมให้ดีขึ้นต่อไป	เด็กสังเกตการปฏิบัติกิจกรรมของ ตนเองว่าสอดคล้องกับเป้าหมาย หรือไม่ และประเมินการเรียนรู้ใน การปฏิบัติกิจกรรม โดยการสะท้อน ความคิดของตน การบอกสิ่งที่เด็ก เรียนรู้ เข้าใจ และความพึงพอใจ ในการปฏิบัติกิจกรรม โดยการตั้ง คำถามจากครูและการให้เด็กพูด บอก เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับความรู้สึ ของตนเอง การตอบคำถามจากครู หรือเขียนความรู้สึกของตนเองที่มี ต่อผลงาน และกิจกรรม บทบาทครู คือการให้กำลังใจผู้เรียน	1. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา (Bandura) 2. ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมของ สกินเนอร์ (Skinner)

วัตถุประสงค์

รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการตั้งเป้าหมาย (Goal Setting) หมายถึง การที่เด็กสามารถกำหนดเป้าหมาย และบอกเป้าหมายสิ่งที่เด็กจะปฏิบัติกิจกรรมได้ด้วยตนเอง ทั้งกิจกรรมเดี่ยวและกิจกรรมกลุ่ม จากการที่เด็กสังเกตวัสดุ อุปกรณ์ สิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว วิดีทัศน์ การฟังนิทาน เพลง คำคล้องจอง เป็นต้น
2. ด้านการสังเกตตนเอง (Self – Observation) หมายถึง การที่เด็กสังเกตตนเองในเรื่องของอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด ทักษะคิด การเลือกวัสดุ อุปกรณ์ ความพร้อม และความสามารถของตนเอง ช่วงก่อนการปฏิบัติกิจกรรม ระหว่างการปฏิบัติกิจกรรม และหลังการปฏิบัติกิจกรรม ว่าตนเองรู้สึก และปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างไร
3. ด้านการตัดสินตนเอง (Self - Judgment) หมายถึง การที่เด็กสามารถนำเสนอความคิดของตนเองในการปฏิบัติกิจกรรม และการเทียบเคียงขึ้นงานกับเป้าหมายของตนเองว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่อย่างไร โดยการตัดสินตนเองจากความชอบ ความพร้อม ความสามารถ และความสำเร็จของการปฏิบัติกิจกรรม
4. ด้านการตอบสนองต่อตนเอง (Self – Reaction) หมายถึง การที่เด็กสามารถประเมินตนเองในการปฏิบัติกิจกรรม การสะท้อนความรู้สึก ความชอบ ความประทับใจ การพบเจออุปสรรคและการแก้ปัญหาต่างๆ ผ่านการบอกเล่า และการบอกระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของตนเอง

กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA

จากหลักการสำคัญในแนวคิดทฤษฎีพื้นฐาน ผู้วิจัยได้ออกแบบและจัดทำกระบวนการในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย โดยกำหนดเป็นขั้นตอนการจัดประสบการณ์ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ (S = Stimulus) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เด็กและครูร่วมกันจัดกิจกรรม การออกไปปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมนอกห้องเรียน การจัดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ การใช้เพลง นิทาน คำคล้องจอง การสนทนาและการใช้คำถามที่หลากหลายนำมาใช้ร่วมกัน เพื่อกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ของเด็ก ให้เด็กเกิดความพร้อมในการเรียนรู้ และสนใจในการคาดเดาเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในกิจกรรม และประเด็นที่จะศึกษา

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความใคร่รู้ เกิดความสนุกสนาน และกระตือรือร้น ในการค้นหาคำตอบในกิจกรรมต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ (S = Set up Objectives) ขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนที่เด็กกำหนดวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติกิจกรรมและการวางแผนหรือออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการเลือกสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ครูเตรียมมา การวาดภาพประกอบขั้นตอนการจัดกิจกรรม การบอกเล่าจากตัวเด็ก การติดระดับเป้าหมายในชาร์ต การสนทนาถึงจำนวนชิ้นงาน และเหตุผลของวัตถุประสงค์ที่จะปฏิบัติกิจกรรม

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้ เพื่อให้เด็กสามารถตั้งเป้าหมายได้ตรงกับความสนใจ ความถนัด และความสามารถของตนเอง

ขั้นตอนที่ 3 การลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ (A = Active Learning) ขั้นตอนนี้ เป็นขั้นตอนที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ และการวางแผนการปฏิบัติกิจกรรมที่ตั้งไว้ ผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 จากสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่กำหนดและวางแผนไว้ด้วยความตั้งใจ จดจ่อ สนุกสนาน ตามระดับความสนใจ ความพร้อม และความสามารถของตนเอง โดยการใช้คำถาม เพื่อให้เด็กได้สังเกตตนเองในการปฏิบัติกิจกรรม

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้ เพื่อให้เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรมได้บรรลุวัตถุประสงค์ เป็นการค้นพบการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การสร้างสรรค์ชิ้นงาน และสังเกตตนเองก่อนการปฏิบัติกิจกรรม ระหว่างการปฏิบัติกิจกรรม และหลังการปฏิบัติกิจกรรมว่า การปฏิบัติกิจกรรมของตนเองเป็นอย่างไร

ขั้นตอนที่ 4 การนำเสนอการเรียนรู้ (P = Presentation) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เด็กนำเสนอผลงานและกระบวนการจากการปฏิบัติกิจกรรมของตนเอง โดยการบอกเล่า การบันทึก การซักถามแลกเปลี่ยนจากเพื่อน การนำผลงานมาเทียบเคียงกับเป้าหมายและแผนที่ได้วางไว้

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้เด็กได้นำเสนอความคิด นำเสนอผลงาน นำเสนอกระบวนการปฏิบัติกิจกรรม และตรวจสอบผลงานกับเป้าหมายที่ตนเองได้ตั้งไว้ก่อนการปฏิบัติกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการเรียนรู้ (A = Assessment) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เด็กสังเกตการปฏิบัติกิจกรรมของตนเองว่าสอดคล้องกับเป้าหมายหรือไม่ และประเมินการเรียนรู้ในการปฏิบัติกิจกรรมโดยใช้คำถามเพื่อให้เด็กบอกสิ่งที่ได้เรียนรู้ เข้าใจ และความพึงพอใจในการปฏิบัติกิจกรรมด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสนทนา การให้เด็กเป็นผู้สะท้อนความคิดของตนเอง บอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับความรู้สึกของตนเอง บทบาทครูคือการให้กำลังใจผู้เรียน

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้เด็กประเมินตนเอง ประเมินผลงานในการปฏิบัติกิจกรรม และสังเกตตนเองว่า เป้าหมายที่ตนตั้งไว้นั้นสัมพันธ์กับการปฏิบัติกิจกรรมของตนเองหรือไม่ อย่างไร ท้ายที่สุดเด็กจะเกิดความภาคภูมิใจ และเกิดพฤติกรรมในการกำกับตนเองที่จะปฏิบัติกิจกรรมให้ดีขึ้นต่อไป

บทบาทครูในการจัดการเรียนรู้

การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ครูมีบทบาทดังนี้

1. ศึกษาแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA อย่างละเอียด เพื่อให้มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้
2. จัดเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ให้มีความเพียงพอต่อจำนวนเด็ก และพร้อมใช้งาน สัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้
3. จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และมีความสัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้แต่ละสัปดาห์ คำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่เป็นอิสระและมีความสุข
4. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองตามลำดับขั้นตอน 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ (S = Stimulus)

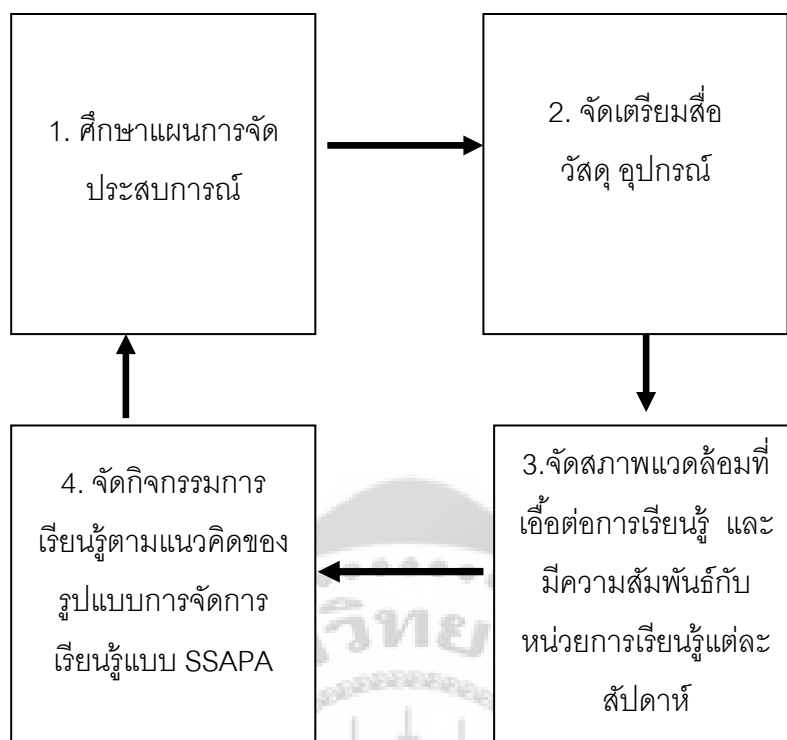
ขั้นที่ 2 การสร้างวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ (S = Set up Objectives)

ขั้นที่ 3 การลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ (A = Active Learning)

ขั้นที่ 4 การนำเสนอการเรียนรู้ (P = Presentation)

ขั้นที่ 5 การประเมินผลการเรียนรู้ (A = Assessment)

สิ่งสำคัญของบทบาทครูที่จะพัฒนาให้เด็กเกิดการกำกับตนเองจากเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้ ครูต้องจัดรูปแบบการจัดประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้คิด วางแผน และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง โดยครูมีหน้าที่ในการเสนอแนะแนวทางการเรียนรู้ของเด็กเมื่อเด็กมีความต้องการ ครูมีบทบาทในการให้เด็กได้สะท้อนความคิด ความสามารถ และความรู้สึกลงในการกำกับตนเองออกมาทางภาษา ทำทางด้วยวิธีการตั้งคำถามจากครู การสัมภาษณ์

ภาพประกอบ 11 แสดงบทบาทครูในการจัดการเรียนรู้

บทบาทของผู้เรียน

การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยนั้น เด็กปฐมวัยจะต้องได้รับการพัฒนาด้านการกำกับตนเอง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการตั้งเป้าหมาย ด้านการสังเกตตนเอง ด้านการตัดสินใจตนเอง และด้านการตอบสนองต่อตนเอง ดังนั้นผู้เรียนจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในแต่ละขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เรียนมีบทบาท ดังนี้

บทบาทของผู้เรียนในขั้นการกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ ผู้เรียนมีบทบาทในการกระตุ้นหรือรื้อฟื้น ให้ความสนใจ เกิดความอยากรู้อยากเรียนจากกิจกรรมและสื่ออุปกรณ์ที่ครูเตรียมมา โดยร่วมกันตอบคำถามในประเด็นต่างๆ ที่ครูกล่าวถึง และประเด็นที่จะค้นหาคำตอบ

บทบาทของผู้เรียนในการสร้างวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนมีบทบาทในการกำหนด และบอกเป้าหมายในการปฏิบัติกิจกรรม และมีบทบาทในการตัดสินใจเลือกอุปกรณ์ เลือกกิจกรรม และวางแผนการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ

บทบาทของผู้เรียนในขั้นการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนมีบทบาทในการปฏิบัติกิจกรรมจากการตั้งเป้าหมาย โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ในรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลายทั้งกิจกรรมเดี่ยว และกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้เกิดความสนุกสนานและปฏิบัติกิจกรรมได้บรรลุเป้าหมาย

บทบาทของผู้เรียนในขั้นตอนการนำเสนอการเรียนรู้ ผู้เรียนมีบทบาทในการนำเสนอความคิด นำเสนอผลงาน นำเสนอกระบวนการปฏิบัติกิจกรรม โดยวิธีการที่หลากหลายเช่นการบอกเล่า การวาดภาพ การเทียบเคียงชิ้นงานกับเป้าหมายที่ตนตั้งไว้

บทบาทของผู้เรียนในขั้นประเมินผลการเรียนรู้ ผู้เรียนมีบทบาทในการประเมินตนเองโดยการสังเกต และถ่ายทอดออกมาผ่านการสนทนา การบอกเล่า การตอบคำถามจากครู การตีระดับความพึงพอใจ การให้คะแนนตนเอง

บรรณานุกรม

- เซวง ช้อนบุญ. (2554). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบ MATH-3C เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทิตนา เขมมณี; และคณะ. (2540). แบบแผนและเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปิยวรรณ พันธุ์มงคล. (2542). ผลของการใช้โปรแกรมการกำกับตนเองที่มีต่อการมีวินัยในตนเอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). การประชุมสมัชชา ผู้ปกครอง ครู ผู้บริหาร เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาพิเศษ ปี 2000. ณ ศูนย์แสดงสินค้านานาชาติ อิมแพค เมืองทองธานี นนทบุรี วันที่ 20 มีนาคม 2543. กรุงเทพฯ: สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2552). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัญชลี ไสยวรรณ. (2548). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนทักษะการคิดแสวงหาความรู้ สำหรับเด็กปฐมวัย. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อัญมณี บุญเชื้อ, บรรณาธิการ. (2551). รวมแนวคิดทฤษฎีการศึกษาปฐมวัยสู่การประยุกต์ใช้ในห้องเรียน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สาราเด็ก
- Bandula, A. (1986). *Social Foundation of Thought and Action*. New Jersey: Prentice Hall.
- Bronson, M.B. (2000). *Self – regulation in Early Childhood : Nature and Nurture*. New York: The Guilford Press, London. p. 54.

แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบSSAPA
เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

วัดภูประสงค์

แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเอง
ของเด็กปฐมวัยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับคุุฎีบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เรื่องการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบSSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเอง
ของเด็กปฐมวัยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นไป

คำชี้แจง

1. แบบประเมินคุณภาพความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบSSAPAเพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย แบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนา
การกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

2. ขอให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาแสดงความคิดเห็นของท่านที่มีต่อแบบประเมินคุณภาพความเหมาะสม ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความคิดเห็นของท่านพร้อมเขียนข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการนำไปพิจารณาปรับปรุงต่อไป

3. เกณฑ์การพิจารณาความเหมาะสมเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีตัวเลือก 5 ระดับคือ 5, 4, 3, 2 และ 1 และแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมปานกลาง

- 2 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมน้อย
 1 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

**ส่วนที่ 1 ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบSSAPAเพื่อพัฒนาการกำกับตนเอง
 ของเด็กปฐมวัย**

ข้อ	รายการประเมิน	ความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1.	หลักการและเหตุผล					
2.	ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน					
	2.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา(Bandura)					
	2.2 ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของบรูเนอร์(Bruner)					
	2.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์(Piaget)					
	2.4 ทฤษฎีเชิงสังคมวัฒนธรรมของไวโกตสกี(Vygotsky)					
	2.5 ทฤษฎีการเรียนรู้พฤติกรรมนิยมของสกินเนอร์(Skinner)					
3.	วัตถุประสงค์					
4.	กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบSSAPA					
	4.1 ขั้นที่ 1 การกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ (S = Stimulus)					
	4.2 ขั้นที่ 2 การสร้างวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ (S = Set up objective)					
	4.3 ขั้นที่ 3 การลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ (A = Active Learning)					
	4.4 ขั้นที่ 4 การนำเสนอการเรียนรู้(P = Presentation)					
	4.5ขั้นที่ 5 การประเมินผลการเรียนรู้ (A = Assessment)					
5.	บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้					
6.	บทบาทผู้เรียน					
7.	ระยะเวลา					

**คะแนนของผู้เชี่ยวชาญจากการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของ
รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบSSAPAเพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย**

ตาราง 21 ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบSSAPAเพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม (25)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
	1	2	3	4	5				
1. หลักการและเหตุผล	5	4	5	4	4	22	4.4	0.55	มาก
2. ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน									
2.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา (Bandura)	5	5	5	5	4	24	4.8	0.45	มากที่สุด
2.2 ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของบรูเนอร์ (Bruner)	4	5	5	5	4	23	4.6	0.55	มากที่สุด
2.3 ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ เพียเจต์ (Piaget)	4	5	5	5	4	23	4.6	0.55	มากที่สุด
2.4 ทฤษฎีเชิงสังคมวัฒนธรรมของไวโกตสกี (Vygotsky)	4	5	5	5	4	23	4.6	0.55	มากที่สุด
2.5 ทฤษฎีการเรียนรู้พฤติกรรมนิยมของสกินเนอร์ (Skinner)	4	5	5	5	4	23	4.6	0.55	มากที่สุด
3. วัตถุประสงค์	5	5	5	5	4	24	4.8	0.45	มากที่สุด
4. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบSSAPA									
4.1 ขั้นที่ 1 การกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ (S = Stimulus)	5	4	5	5	4	23	4.6	0.55	มากที่สุด
4.2 ขั้นที่ 2 การสร้างวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ (S = Set up objective)	5	4	4	5	4	22	4.4	0.55	มาก
4.3 ขั้นที่ 3 การลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อ การเรียนรู้ (A =Active Learning)	5	5	5	5	4	24	4.8	0.45	มากที่สุด
4.4 ขั้นที่ 4 การนำเสนอการเรียนรู้ (P = Presentation)	4	5	4	5	4	22	4.4	0.55	มาก
4.5 ขั้นที่ 5 การประเมินผลการเรียนรู้ (A = Assessment)	3	4	5	5	4	21	4.2	0.84	มาก
5. บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้	4	5	4	5	5	23	4.6	0.55	มากที่สุด
6. บทบาทผู้เรียน	4	5	4	5	5	23	4.6	0.55	มากที่สุด
7. ระยะเวลา	5	5	4	5	5	24	4.8	0.45	มากที่สุด

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. ควรปรับภาษาให้มีความชัดเจน และมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น เช่น การสรุปความควรใช้คำว่า คือ จะเหมาะสมกว่าการใช้คำว่า ดังนี้
2. ควรสรุปบทบาทครูให้เป็นลักษณะ Flow-chart เพื่อให้เห็นภาพของขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมของครูชัดเจนมากขึ้น
3. ควรจัดทำเป็นแผนภาพสรุปทฤษฎี และขั้นตอน จะทำให้มีความชัดเจนและง่ายต่อความเข้าใจ

ภาคผนวก ข

- คู่มือแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย
- ตัวอย่างแผนการจัดประสบการณ์สัปดาห์ที่ 1
- แบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย
- คะแนนของผู้เชี่ยวชาญจากการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของปฐมวัย
- แบบประเมินเชิงสถานการณ์พฤติกรรมการกำกับตนเอง
- ผลการประเมินคุณภาพของแบบประเมินเชิงสถานการณ์พฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย
- แบบสังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย
- ผลการประเมินคุณภาพแบบสังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

คู่มือแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดรูปแบบการจัดการเรียนรู้
แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษাপฐมวัย
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำนำ

คู่มือแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาปริญญาโทในระดับการศึกษาดุษฎีบัณฑิต เรื่อง การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองในเด็กปฐมวัย โดยมีความมุ่งหวังเพื่อให้คู่มือฉบับนี้เป็นแนวทางในการนำไปใช้พัฒนาเด็กปฐมวัยสำหรับครู อาจารย์ ที่สนใจและหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์กับผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัยไม่มากก็น้อย

ผู้วิจัย

ทฤษฎีและแนวคิดพื้นฐาน

รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA สร้างขึ้นโดยใช้ทฤษฎีเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างรูปแบบ ดังนี้

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา (Bandura)

แบนดูรา นักจิตวิทยาชาวแคนาดา เป็นผู้นำทางทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม ซึ่งให้ความสำคัญของการปฏิสัมพันธ์ของอินทรีย์และสิ่งแวดล้อม โดยการมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่าง 3 องค์ประกอบคือ พฤติกรรม (Behavior) บุคคล (Person) และสภาพแวดล้อม (Environment) และถือว่าการเรียนรู้ก็เป็นผลของปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและสิ่งแวดล้อม ในการกำกับตนเองประกอบด้วยกระบวนการย่อย 3 กระบวนการ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ เพื่อปรับเปลี่ยนและพัฒนาพฤติกรรมตามลำดับขั้นตอนดังนี้ คือ กระบวนการสังเกตตนเอง (Self – observation) กระบวนการตัดสิน (Judgment process) กระบวนการแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง (Self – reaction) ดังนั้นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา จึงมีหลักการดังนี้ การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถที่เด็กตระหนักรู้ภายในตนต่อการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความสามารถของตนเอง คำนึงถึงความพร้อม ความสนใจของตนเองในการทำกิจกรรม จนสำเร็จและเกิดความภาคภูมิใจ ซึ่งประกอบไปด้วยกระบวนการทางปัญญา (Cognition) การจูงใจ (Motivation) อารมณ์ (Emotion) และปัจจัยทางสังคม (Social factors) ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการทำงาน และการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยให้บรรลุผลโดยคำนึงถึงธรรมชาติของผู้เรียน โดยใช้หลักการการพัฒนาความสามารถในการกำกับตนเองในด้านการตั้งเป้าหมายเพื่อการเรียนรู้ การรับรู้ความสามารถของตนเองในการเรียนรู้ และการประเมินตนเองด้านสติปัญญาและอารมณ์ในการเรียนรู้

2. ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของบรูเนอร์ (Bruner)

บรูเนอร์ เน้นหลักการกระบวนการคิด ประกอบด้วยลักษณะ 4 ประการ คือ แรงจูงใจ (Motivation) โครงสร้าง (Structure) ลำดับขั้นความต่อเนื่อง (Sequence) และการเสริมแรง (Reinforcement) บรูเนอร์ เชื่อว่า การเรียนรู้ เป็นความสามารถในการคิดของเด็กเกิดจากการค้นพบ หรือแก้ปัญหา โดยแบ่งขั้นพัฒนาการคิดออกเป็น 3 ขั้นคือ ขั้นการกระทำ โดยการเรียนรู้จากการกระทำและสัมผัส ขั้นการแสดงภาพในใจ ซึ่งเด็กเกิดความคิดจากการรับรู้ตามความเป็นจริงและการคิดจากจินตนาการ ขั้นการใช้สัญลักษณ์และคิดรวบยอด โดยเด็กเริ่มเข้าใจเรียนรู้ความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ รอบตัวและพัฒนาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งที่พบเห็น ดังนั้นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามทฤษฎีการเรียนรู้ โดยการค้นพบของ บรูเนอร์ จึงมีหลักการดังนี้ จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้เด็กปฐมวัย เกิดการค้นพบ โดยเด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้ตั้งเป้าหมายและวางแผนไว้ผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 เพื่อเป็นการค้นพบการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การสร้างสรรค์ชิ้นงาน สามารถประมวลข้อมูลจากการที่มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม จนเกิดเป็นความคิดรวบยอด และเป็นการรับรู้ความเข้าใจของตนเองในการเรียนรู้

3. ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget)

เพียเจต์ ให้ความสำคัญกับการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม การได้ลงมือปฏิบัติ ซึ่งพัฒนาการทางสติปัญญานั้น จะได้รับการพัฒนาขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมวุฒิภาวะ การส่งเสริมประสบการณ์ การถ่ายทอดความรู้ทางสังคม และกระบวนการพัฒนาความสมดุล ดังนั้นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามทฤษฎีการเรียนรู้พัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ คือ จัดกระบวนการเรียนรู้ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม กระบวนการดูดซึมประสบการณ์เดิม การปรับโครงสร้างความคิดและความเข้าใจ (Equilibration) ให้เกิดความสมดุลระหว่างการรับรู้ และประสบการณ์เก่าและใหม่ เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าและการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง จนเกิดเป็นการเรียนรู้ของตนเองในการสร้างวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ การลงมือปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้ และการนำเสนอการเรียนรู้

4. ทฤษฎีเชิงสังคมวัฒนธรรมของไวโกตสกี (Vygotsky)

ไวโกตสกี ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการผ่านการจัดสภาพแวดล้อม และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับสิ่งแวดล้อมในสังคม รวมทั้งได้รับการสนับสนุนจากผู้ใหญ่หรือผู้ที่มีทักษะสูงกว่า โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือกระทำ การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดรอยต่อพัฒนาการ การให้แบบอย่าง การให้ข้อเสนอแนะ การสะท้อนผลการเรียนรู้ การตรวจสอบผลการเรียนรู้ เป็นการเสริมต่อการเรียนรู้จนเกิดเป็นกระบวนการเรียนรู้ของตนเอง และภาษาคือเครื่องมือสำคัญสำหรับการกำกับตนเอง ดังนั้นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามทฤษฎีการเรียนรู้เชิงสังคมวัฒนธรรมของ ไวโกตสกี คือ จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้เด็กตั้งเป้าหมายในการทำกิจกรรม และวางแผนการทำการกิจกรรมผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม นำเสนอความคิดของตนเอง และตรวจสอบผลงานกับเป้าหมายที่ตั้งไว้โดยการบอกเล่า สนทนาแลกเปลี่ยนกับเพื่อนๆ และสรุปผลการเรียนรู้ในการทำกิจกรรม

5. ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมของสกินเนอร์ (Skinner)

สกินเนอร์ ให้ความสำคัญกับการวางเงื่อนไข หรือการให้แรงเสริมหรือการให้รางวัลกับพฤติกรรมที่พึงปรารถนา โดยแรงเสริมเป็นตัวแปรสำคัญในการเปลี่ยนพฤติกรรม ดังนั้นต้องมีการจัดสภาพของการเรียนรู้ เพื่อให้ได้รับแรงเสริมเมื่อการเรียนรู้ได้เกิดขึ้น พฤติกรรมใดที่ได้รับแรงเสริมพฤติกรรมนั้นจะเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ ส่วนพฤติกรรมใดที่ไม่ได้รับแรงเสริมจะไม่อยู่นานคงทน ดังนั้นการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยมของ สกินเนอร์ คือ จัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมอย่างหลากหลาย การนำเสนอการเรียนรู้ และการประเมินตนเองในการทำกิจกรรม โดยครูมีหน้าที่ให้แรงเสริมและให้กำลังใจผู้เรียนในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดที่ได้รับจากการศึกษา สังเคราะห์ ทฤษฎีต่างๆ ดังกล่าว มาบูรณาการเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย โดยแบ่งขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ (S = Stimulus) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เด็กและครูร่วมกันจัดกิจกรรม การออกไปปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมนอกห้องเรียน การจัดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ การใช้เพลง นิทาน คำคล้องจอง การสนทนาและการใช้คำถามที่หลากหลายนำมาใช้ร่วมกัน เพื่อกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ของเด็ก ให้เด็กเกิดความพร้อมในการเรียนรู้ และสนใจในการคาดเดาเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในกิจกรรมและประเด็นที่จะศึกษา

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความใคร่รู้ เกิดความสนุกสนาน และกระตือรือร้นในการค้นหาคำตอบในกิจกรรมต่อไป

ขั้นการกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ ได้นำแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา (Bandura) ที่กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และสิ่งแวดล้อม พฤติกรรมของคนส่วนมากจะเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกตและเลียนแบบ และจะเกิดขึ้นได้ขึ้นอยู่กับบทบาทที่สำคัญของต้นแบบ (Bandura, 1986: 340) ทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของ บรูเนอร์ (Bruner) ที่มีแนวคิดว่าการกระตุ้นความสนใจเป็นวิธีการที่ดีที่สุดที่จะพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย และสามารถนำเอาความรู้ไปใช้ได้ นั่น คือ การกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจและเห็นคุณค่าของสิ่งที่จะได้เรียนรู้ (Bruner, 1960: 14) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget) เชื่อว่า คนเราทุกคนตั้งแต่เกิดมามีความพร้อมที่จะปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและโดยธรรมชาติแล้วมนุษย์เป็นผู้ที่มีกิจกรรม หรือเริ่มกระทำก่อน (Active) (สุรางค์ ไคว์ตระกูล, 2552: 48) ดังนั้นการถ่ายทอดความรู้จากบุคคลรอบข้างจะนำสู่การเรียนรู้ และทฤษฎีเชิงสังคมวัฒนธรรมของ ไวทอตสกี (Vygotsky) ได้ระบุว่า พัฒนาการของเด็กมีผลมาจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับสิ่งแวดล้อมในสังคม เช่น พ่อแม่ ครู พี่น้อง เพื่อนเล่น และเพื่อนในห้องเรียน รวมทั้งการได้มีกับสิ่งอื่นๆ เช่น หนังสือ ของเล่น กิจกรรมทางวัฒนธรรมที่เด็กทำที่บ้าน ในห้องเรียน หรือในสนามเด็กเล่น (อัญมณี บุญเชื้อ (บรรณารักษ์), 2552: 23)

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ (S = Set up Objectives) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เด็กกำหนดวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติกิจกรรมและการวางแผนหรือออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการเลือกสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ครูเตรียมมา การวาดภาพประกอบขั้นตอนการจัดกิจกรรม การบอกเล่าจากตัวเด็ก การติดระดับเป้าหมายในชาร์ต การสนทนาถึงจำนวนชิ้นงาน และเหตุผลของวัตถุประสงค์ที่จะปฏิบัติกิจกรรม

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้ เพื่อให้เด็กสามารถตั้งเป้าหมายได้ตรงกับความสนใจ ความถนัด และความสามารถของตนเอง

ขั้นการสร้างวัตถุประสงคในการเรียนรู้ได้นำแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของแบนดูรา (Bandura. 1986: 337) ที่กล่าวไว้ว่า การตั้งเป้าหมายมีความสำคัญในกระบวนการทำกับตนเอง และช่วยให้การเรียนรู้ประสบความสำเร็จ และทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของบรูเนอร์ (Bruner) โดย สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2552: 213) ได้สรุปแนวคิดในการเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ว่า การเรียนรู้จากการค้นพบ การลงมือกระทำด้วยตนเองจะนำไปสู่การเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 การลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ (A = Active Learning) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามวัตถุประสงค์และการวางแผนการปฏิบัติกิจกรรมที่ตั้งไว้ ผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 จากสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ได้กำหนดและวางแผนไว้ด้วยความตั้งใจ จดจ่อ สนุกสนานตามระดับความสนใจ ความพร้อม และความสามารถของตนเอง โดยการใช้คำถาม เพื่อให้เด็กได้สังเกตตนเอง ในการปฏิบัติกิจกรรม

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรมได้บรรลุวัตถุประสงค์ เป็นการค้นพบการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การสร้างสรรค์ชิ้นงาน และสังเกตตนเองก่อนการปฏิบัติกิจกรรม ระหว่างการปฏิบัติกิจกรรม และหลังการปฏิบัติกิจกรรม ว่าการปฏิบัติกิจกรรมของตนเองเป็นอย่างไร

ขั้นการลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ได้นำแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของ บรูเนอร์ (Bruner) ที่มีแนวคิดว่าการเรียนรู้มี 3 ขั้น คือ การกระทำ ขั้นการแสดงภาพในใจ และการใช้สัญลักษณ์ ผู้เรียนสามารถพัฒนา Self-Regulation ได้โดยผู้เรียนเป็นผู้เริ่มหรือลงมือกระทำ (สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2552: 214) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของ เพียเจต์ (Piaget) ที่กล่าวว่า พัฒนาการทางสติปัญญาเกิดจากการได้ลงมือปฏิบัติจากการซึมซับประสบการณ์เดิม และการปรับโครงสร้างสติปัญญา เด็กวัยนี้คิดและรับรู้จากการกระทำเป็นส่วนใหญ่ (สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2552: 48 – 49) และทฤษฎีเชิงสังคมวัฒนธรรมของ ไวทือสกี (Vygotsky) ระบุว่า การเรียนรู้เกิดจากการลงมือกระทำ โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ (สุรางค์ ไคว์ตระกูล. 2552: 333)

ขั้นตอนที่ 4 การนำเสนอการเรียนรู้ (P = Presentation) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เด็กนำเสนอผลงานและกระบวนการจากการปฏิบัติกิจกรรมของตนเอง โดยการบอกเล่า การบันทึก การซักถามแลกเปลี่ยนจากเพื่อน การนำผลงานมาเทียบเคียงกับเป้าหมายและแผนที่ได้วางไว้

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้เด็กได้นำเสนอความคิด นำเสนอผลงาน นำเสนอกระบวนการปฏิบัติกิจกรรม และตรวจสอบผลงานกับเป้าหมายที่ตนเองได้ตั้งไว้ก่อนการปฏิบัติกิจกรรม

ขั้นการนำเสนอการเรียนรู้ได้นำแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้โดยการค้นพบของ บรูเนอร์ (Bruner) ที่มีแนวคิดว่าการสื่อสารหรือการใช้ภาษาในการสนทนาและให้คำแนะนำเพื่อให้เด็กสามารถสร้างความก้าวหน้าในขั้นการคิด จากขั้นการกระทำ ไปสู่ขั้นแสดงภาพในใจ หรือจากขั้นแสดงภาพแทนในใจไปสู่ขั้นการใช้สัญลักษณ์ (อัญชลี ไสยวรรณ. 2554: 54; อ้างอิงจาก Hollyman. 2002: Online; Lecture: 14;

Bruner. 2002: Online) ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget) ที่กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างความรู้ความคิดและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างความรู้ความคิดในรูปข้อเท็จจริงหรือภาพลักษณ์ เรียกว่า Schema (Seng; et al. 2003: 37) และทฤษฎีเชิงสังคมวัฒนธรรมของ ไวโกตสกี (Vygotsky) ระบุไว้การนำเสนอโดยใช้ภาษา ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการกำกับตนเอง เด็กๆ จะได้เรียนรู้วิธีคิด และควบคุมตัวเองโดยใช้คำพูดภายในตน (Private speech) (Bronson. 2000: 29)

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการเรียนรู้ (A = Assessment) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เด็กสังเกตการณ์ปฏิบัติกิจกรรมของตนเองว่าสอดคล้องกับเป้าหมายหรือไม่ และประเมินการเรียนรู้ในการปฏิบัติกิจกรรม โดยใช้คำถามเพื่อให้เด็กบอกสิ่งที่ได้เรียนรู้ เข้าใจ และความพึงพอใจในการปฏิบัติกิจกรรม ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสนทนา การให้เด็กเป็นผู้สะท้อนความคิดของตนเอง บอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับความรู้สึกของตนเอง บทบาทครูคือการให้กำลังใจผู้เรียน

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้เด็กประเมินตนเอง ประเมินผลงานในการปฏิบัติกิจกรรม และสังเกตตนเองว่าเป้าหมายที่ตนตั้งไว้นั้นสัมพันธ์กับการปฏิบัติกิจกรรมของตนเองหรือไม่ อย่างไร ทำดีที่สุดแล้ว เด็กจะเกิดความภาคภูมิใจ และเกิดพฤติกรรมในการกำกับตนเองที่จะปฏิบัติกิจกรรมให้ดีขึ้นต่อไป

ขั้นการประเมินผลการเรียนรู้ได้นำแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคมของ แบนดูรา (Bandura. 1986: 350) ที่กล่าวไว้ว่า การประเมินความสามารถของตนเองนำไปสู่การคงระดับพฤติกรรมที่แสดงออก

จากแนวคิดทฤษฎีดังกล่าว จึงเกิดมาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อที่นำไปใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อพัฒนาการกำกับตนเองต่อไป

แนวทางการจัดกิจกรรม

การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองนั้น สิ่งที่สำคัญที่สุดคือสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย ให้เด็กได้เรียนรู้ในสถานการณ์ที่อิสระทั้งด้านความคิด การปฏิบัติ การนำเสนอ การถ่ายทอดภาพในใจ ออกมาทางสัญลักษณ์ ภาษา และท่าทาง

บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้

การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ครูมีบทบาท ดังนี้

1. ศึกษาแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA อย่างละเอียดเพื่อให้มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้

2. จัดเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ให้มีความเพียงพอต่อจำนวนเด็ก และพร้อมใช้งาน สัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้
3. จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และมีความสัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้แต่ละสัปดาห์ คำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่เป็นอิสระและมีความสุข
4. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองตามลำดับขั้นตอน 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ (S = Stimulus) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เด็กและครูร่วมกันจัดกิจกรรม การออกไปปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมนอกห้องเรียน การจัดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ การใช้เพลง นิทาน คำคล้องจอง การสนทนาและการใช้คำถามที่หลากหลายนำมาใช้ร่วมกัน เพื่อกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ของเด็ก ให้เด็กเกิดความพร้อมในการเรียนรู้ และสนใจในการคาดเดาเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในกิจกรรม และประเด็นที่จะศึกษา

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความใคร่รู้ เกิดความสนุกสนาน และกระตือรือร้นในการค้นหาคำตอบในกิจกรรมต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ (S = Set up Objectives) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เด็กกำหนดวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติกิจกรรมและการวางแผนหรือออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการเลือกสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ครูเตรียมมา การวาดภาพประกอบขั้นตอนการจัดกิจกรรม การบอกเล่าจากตัวเด็ก การติดระดับเป้าหมายในชาร์ต การสนทนาถึงจำนวนชิ้นงาน และเหตุผลของวัตถุประสงค์ที่จะปฏิบัติกิจกรรม

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้ เพื่อให้เด็กสามารถตั้งเป้าหมายได้ตรงกับความสนใจ ความถนัด และความสามารถของตนเอง

ขั้นตอนที่ 3 การลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ (A = Active Learning) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ และการวางแผนการปฏิบัติกิจกรรมที่ตั้งไว้ ผ่านการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 จากสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ได้กำหนดและวางแผนไว้ด้วยความตั้งใจ จดจ่อ สนุกสนาน ตามระดับความสนใจ ความพร้อม และความสามารถของตนเอง โดยการใช้คำถามเพื่อให้เด็กได้สังเกตตนเองในการปฏิบัติกิจกรรม

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรมได้บรรลุวัตถุประสงค์ เป็นการค้นพบการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การสร้างสรรค์ชิ้นงาน และสังเกตตนเองก่อนการปฏิบัติกิจกรรม ระหว่างการปฏิบัติกิจกรรม และหลังการปฏิบัติกิจกรรม ว่าการปฏิบัติกิจกรรมของตนเองเป็นอย่างไร

ขั้นตอนที่ 4 การนำเสนอการเรียนรู้ (P = Presentation) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เด็กนำเสนอผลงานและกระบวนการจากการปฏิบัติกิจกรรมของตนเอง โดยการบอกเล่า การบันทึก การซักถามแลกเปลี่ยนจากเพื่อน การนำผลงานมาเทียบกับเป้าหมายและแผนที่ได้วางไว้

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้เด็กได้นำเสนอความคิด นำเสนอผลงาน นำเสนอกระบวนการปฏิบัติกิจกรรม และตรวจสอบผลงานกับเป้าหมายที่ตนเองได้ตั้งไว้ก่อนการปฏิบัติกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการเรียนรู้ (A = Assessment) ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เด็กสังเกตการปฏิบัติกิจกรรมของตนเองว่าสอดคล้องกับเป้าหมายหรือไม่ และประเมินการเรียนรู้ในการปฏิบัติกิจกรรมโดยใช้คำถามเพื่อให้เด็กบอกสิ่งที่ได้เรียนรู้ เข้าใจ และความพึงพอใจในการปฏิบัติกิจกรรมด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสนทนา การให้เด็กเป็นผู้สะท้อนความคิดของตนเอง บอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับความรู้สึกของตนเอง บทบาทครูคือการให้กำลังใจผู้เรียน

วัตถุประสงค์ในขั้นนี้เพื่อให้เด็กประเมินตนเอง ประเมินผลงานในการปฏิบัติกิจกรรม และสังเกตตนเองว่าเป้าหมายที่ตนตั้งไว้นั้นสัมพันธ์กับการปฏิบัติกิจกรรมของตนเองหรือไม่ อย่างไร ท้ายที่สุดเด็กจะเกิดความภาคภูมิใจ และเกิดพฤติกรรมในการกำกับตนเองที่จะปฏิบัติกิจกรรมให้ดีขึ้นต่อไป

สิ่งสำคัญของบทบาทครูที่จะพัฒนาให้เด็กเกิดการกำกับตนเองจากเอกสารและงานวิจัยต่างๆ ผู้วิจัยสรุปได้ดังนี้ ครูต้องจัดรูปแบบการจัดประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้คิด วางแผน และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง โดยครูมีหน้าที่ในการเสนอแนะแนวทางการเรียนรู้ของเด็กเมื่อเด็กมีความต้องการ ครูมีบทบาทในการให้เด็กได้สะท้อนความคิด ความสามารถ และความรู้สึกในการกำกับตนเองออกมาทางภาษา ทำทาง ด้วยวิธีการตั้งคำถามจากครู การสัมภาษณ์

ระยะเวลา

แผนการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบ SSAPA จำนวน 8 หน่วยการเรียนรู้ แบ่งเป็นแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ดำเนินการจัดกิจกรรมเป็นเวลา 8 สัปดาห์ ละ 4 วัน รวมทั้งสิ้น 32 วัน

เนื้อหา

ในงานวิจัยนี้ได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 8 หน่วย สำหรับการจัดกิจกรรมเป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ ละ 4 วัน ดังนี้

สัปดาห์ที่	วัน	สาระการเรียนรู้	หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง
1	จันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี	ตัวเรา	อาหารดี มีประโยชน์	- ความหมายของอาหาร/ความสำคัญของอาหาร - อาหารหลัก 5 หมู่ - การเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ - การประกอบอาหารดีมีประโยชน์
2	จันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี	ตัวเรา	อาหารแสนอร่อย ที่หนูรู้จัก	- อาหารไทย - อาหารญี่ปุ่น - อาหารเวียดนาม - อาหารอิตาลี
3	จันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี	บุคคลและ สถานที่	เมืองไทยที่รัก	- ธงชาติไทย/สัญลักษณ์ของเมืองไทย - ขนมไทย - การแต่งกายพื้นบ้านของเมืองไทย - การละเล่นไทย
4	จันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี	บุคคลและ สถานที่	เรารักในหลวง	- วันพระราชสมภพในหลวง - พระราชกรณียกิจของในหลวง - การปฏิบัติตนต่อพระมหากษัตริย์ไทย - หนูจะทำความดีเพื่อในหลวง
5	จันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี	ธรรมชาติ รอบตัว	น้ำใสไหลริน	- ความหมายของน้ำ/แหล่งที่มา - คุณสมบัติของน้ำ - ประโยชน์ของน้ำ - การกรองน้ำให้สะอาด
6	จันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี	ธรรมชาติ รอบตัว	ต้นไม้ที่รัก	- ประโยชน์ของต้นไม้ - ผลิตภัณฑ์จากต้นไม้ - การปลูกต้นไม้ - การอนุรักษ์ต้นไม้

สัปดาห์ที่	วัน	สาระการเรียนรู้	หน่วยการเรียนรู้	เรื่อง
7	จันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี	สิ่งต่างๆ รอบตัว	อาเซียนน่ารู้	- กำเนิด และสัญลักษณ์ อาเซียน - ธง 10 ประเทศในอาเซียน - ดอกไม้/อาหาร 10 ประเทศในอาเซียน - เครื่องแต่งกาย 10 ประเทศ ในอาเซียน
8	จันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี	สิ่งต่างๆ รอบตัว	สีเส้นแสนสวย	- สีสังเคราะห์ - สีธรรมชาติ 1 - สีธรรมชาติ 2 - การผสมสี

การดำเนินกิจกรรม

ในการนำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ แบบ SSAPA มาใช้ผู้วิจัยมีการดำเนินการ ดังนี้

1. สร้างความคุ้นเคยกับเด็กด้วยกิจกรรมสนุกลาน
2. ประเมินพฤติกรรมในการทำกับตนเองของเด็กก่อนการใช้แผนการจัดประสบการณ์ โดยแบบประเมินเชิงสถานการณ์การทำกับตนเอง
3. นำแผนการจัดประสบการณ์ไปใช้กับเด็กเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์
4. ประเมินพฤติกรรมในการทำกับตนเองของเด็กหลังการใช้แผนการจัดประสบการณ์ โดยแบบประเมินเชิงสถานการณ์การทำกับตนเอง

การประเมินผล

1. ประเมินผลตามสภาพจริงให้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน
2. ประเมินผลจากผลงานที่นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ
3. ประเมินผลโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมในการทำกับตนเองในการเรียนรู้
4. ประเมินผลโดยการบันทึกพฤติกรรมของเด็กปฐมวัยในการทำกิจกรรมแต่ละครั้ง

ตัวอย่างแผนการจัดประสบการณ์สัปดาห์ที่ 1
หน่วยการเรียนรู้เรื่อง อาหารดีมีประโยชน์ โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA
เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

หน่วย: อาหารดีมีประโยชน์

หัวข้อ:

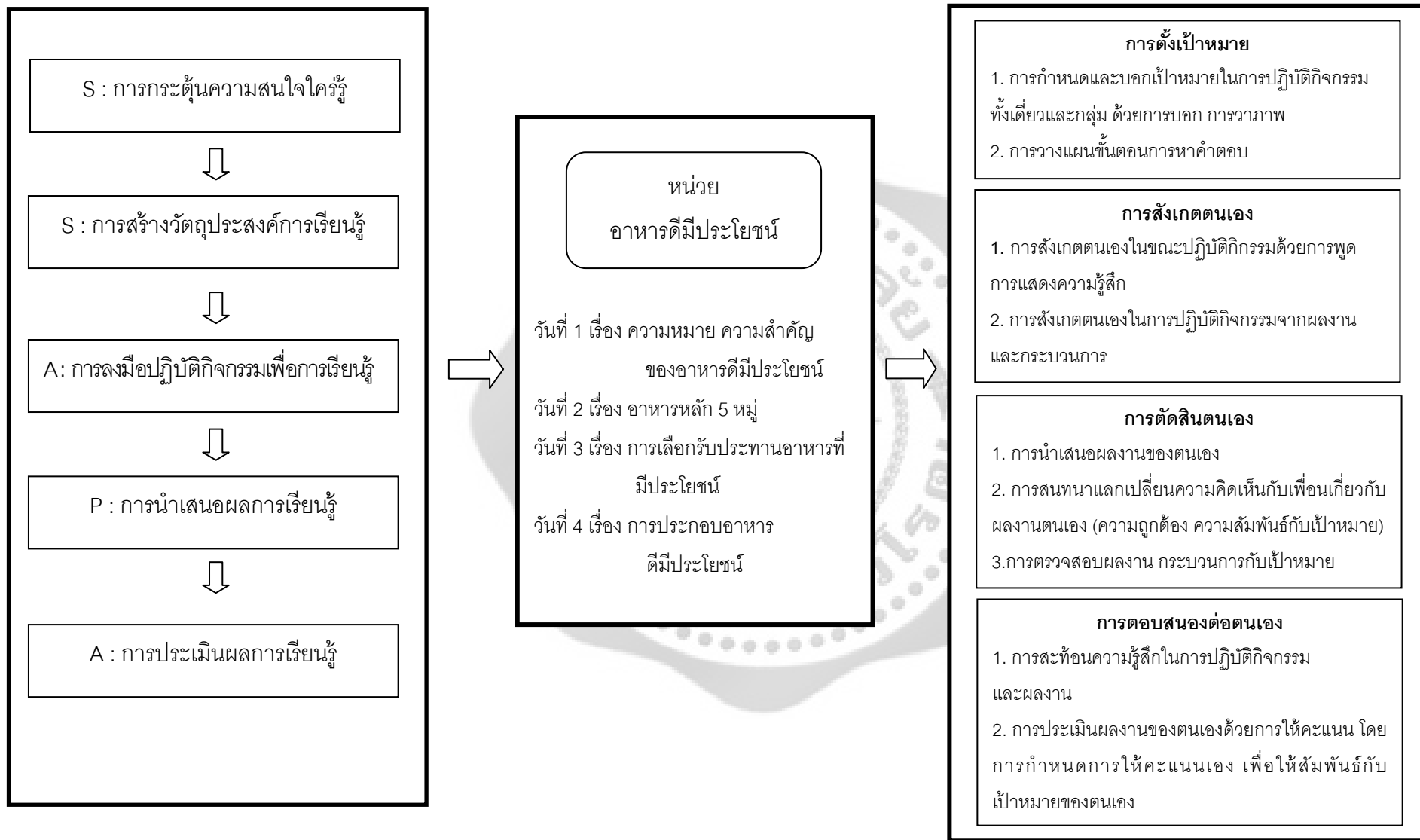
1. ความหมายความสำคัญของอาหารดีมีประโยชน์
2. อาหารหลัก 5 หมู่
3. การเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์
4. การประกอบอาหารดีมีประโยชน์

วัตถุประสงค์ของหน่วยการเรียนรู้

1. เพื่อให้เด็กสามารถบอกความหมาย และความสำคัญของอาหารดีมีประโยชน์
2. เพื่อให้เด็กสามารถบอกชื่อ ประเภทอาหารหลัก 5 หมู่
3. เพื่อให้เด็กสามารถเลือกรับประทานอาหารดีมีประโยชน์ต่อร่างกายตนเอง
4. เพื่อให้เด็กสามารถบอกวิธีการประกอบอาหารอย่างง่ายที่มีประโยชน์

ประสบการณ์สำคัญ

1. พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ – จิตใจ สังคม และสติปัญญา
2. การตั้งเป้าหมาย
3. การสังเกตตนเอง
4. การตัดสินใจตนเอง
5. การตอบสนองต่อตนเอง

ภาพประกอบ 12 การวิเคราะห์หมโนทัศน์

แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย การจัดกิจกรรมดังกล่าวเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ และให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม รอบๆ ตัว สามารถกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ การวางแผนการเรียนรู้ ตลอดจนสามารถประเมินการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง รูปแบบการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยประกอบด้วยขั้นตอน 5 ขั้นตอน ได้แก่

1. S การกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ (S – Stimulus)
2. S การสร้างวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ (S – Set up Objective)
3. A การลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ (A – Active Learning)
4. P การนำเสนอการเรียนรู้ (P – Presentation)
5. A การประเมินผลการเรียนรู้ (A – Assessment)

กระบวนการทั้ง 5 ขั้นตอน รายละเอียดปรากฏในแผนการสอนประจำวัน

สื่อการเรียนรู้: รายละเอียดปรากฏในแผนการสอนประจำวัน

แนวการประเมินผล

1. ด้านเนื้อหา

- 1.1 สังเกตจากการที่เด็กบอกความหมายของอาหารดีมีประโยชน์
- 1.2 สังเกตจากการที่เด็กบอกความสำคัญของอาหารดีมีประโยชน์
- 1.3 สังเกตจากการที่เด็กบอกชื่อ ประเภท และแยกแยะอาหารหลัก 5 หมู่ได้
- 1.4 สังเกตจากการที่เด็กบอกชื่ออาหารที่ควรรับประทานได้
- 1.5 สังเกตจากการร่วมกิจกรรมการประกอบอาหาร

2. ด้านการกำกับตนเอง

- 2.1 สังเกตจากการที่เด็กแสดงออกถึงพฤติกรรมกำกับตนเองทั้ง 4 ด้าน
 - 2.1.1 การตั้งเป้าหมาย
 - 2.1.2 การสังเกตตนเอง
 - 2.1.3 การตัดสินใจตนเอง
 - 2.1.4 การตอบสนองต่อตนเอง

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ SSAPA เพื่อพัฒนา การกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

☆☆

สัปดาห์ที่ 1

วันที่ 1: กิจกรรมเสริมประสบการณ์

หน่วย: อาหารดีมีประโยชน์

เรื่อง: ความหมาย ความสำคัญของอาหารดีมีประโยชน์

เวลา: 45 – 60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เด็กเกิดพฤติกรรมการกำกับตนเอง 4 ด้าน ดังนี้
 - 1.1 ด้านการตั้งเป้าหมาย (Goal Setting)
 - 1.2 ด้านการสังเกตตนเอง (Self – observation)
 - 1.3 ด้านการตัดสินตนเอง (Self – judgment)
 - 1.4 ด้านการตอบสนองต่อตนเอง (Self – reaction)
2. เพื่อให้เด็กสามารถบอกความหมายของอาหารดีมีประโยชน์ได้
3. เพื่อให้เด็กสามารถบอกความสำคัญของอาหารดีมีประโยชน์ที่มีต่อตนเองได้

สาระสำคัญ

อาหาร หมายถึง สิ่งที่เรารับประทานเข้าไปแล้ว ทำให้เกิดประโยชน์ต่อร่างกายในด้านต่างๆ ไม่ทำให้เกิดโทษ

ความสำคัญของอาหาร คือ อาหารเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญต่อร่างกาย ที่ช่วยทำให้ร่างกายเจริญเติบโต แข็งแรง สมบูรณ์ ให้พลังงานและความอบอุ่นต่อร่างกายในการทำกิจกรรมต่างๆ ได้ เช่น การเดิน การเล่นกีฬา การใช้ความคิด ช่วยซ่อมแซมส่วนต่างๆ ของร่างกายที่สึกหรอและสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ร่างกายในการต้านทานโรคต่างๆ ทำให้คนเราไม่เจ็บป่วยง่ายๆ ช่วยทำให้การทำงานของอวัยวะภายในร่างกายทำงานเป็นปกติ

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมการเรียนรู้	การกำกับตนเอง
ขั้นที่ 1 การกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ (S = Stimulus) 1. ให้เด็กร่วมกันต่อภาพตัดต่อปริศนา (ภาพอาหาร) โดยเปิดเพลงส่งต่อลูกบอล เมื่อเพลงหยุดอยู่ที่ใครให้ ออกมาหยิบบัตรภาพในตะกร้า 1 ชิ้น เพื่อต่อภาพปริศนาดังกล่าวจน ครบทุกชิ้น 2. สนทนากับเด็กร่วมกันถึงภาพตัดต่อ ดังกล่าว โดยใช้คำถาม ดังนี้ 2.1 ภาพนี้คือภาพอะไร 2.2 ในภาพมีอาหารอะไรบ้าง 2.3 สนทนากับเด็กๆ ดังนี้ 2.3.1 เมื่อเด็กๆ เห็นภาพนี้แล้ว เด็กๆ คิดว่าเรากำลังจะเรียน เรื่องอะไร เพราะอะไร 2.3.2 เด็กๆ อยากเรียนหรือไม่ อย่างไร	☒ ด้านการสังเกตตนเอง
ขั้นที่ 2 การสร้างวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ (S = Set up Objective) 1. สนทนากับเด็กๆ ดังนี้ เด็กๆ คิดว่าอาหารคืออะไร เด็กๆ รู้จักอาหาร อะไรบ้าง 2. ครูตั้งคำถามกับเด็กๆ ว่า “เด็กๆ คิดว่าอาหารมีความสำคัญ และมี ประโยชน์ต่อร่างกายเราอย่างไร” 3. เด็กร่วมกันเล่นเกม “หาคำตอบ” โดยแบ่งกลุ่มเด็กออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มละเท่าๆ กัน โดยใช้วิธีการนับเลข 1 – 4 4. ให้แต่ละกลุ่มระดมความคิดร่วมกันว่าจะหา คำตอบความสำคัญ ของอาหารได้อย่างไร 5. ให้แต่ละกลุ่มระดมความคิดร่วมกันว่าจะหา คำตอบของฉลาก หัวข้อที่ตนได้รับอย่างไร	☒ ด้านการสังเกตตนเอง

กิจกรรมการเรียนรู้	การกำกับตนเอง
ขั้นที่ 2 การสร้างวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ (S = Set up Objective) (ต่อ) 6. ให้แต่ละกลุ่มตั้งเป้าหมายและวางแผนขั้นตอนการหาคำตอบ โดยวิธีการวาดรูปขั้นตอนลงไปบนกระดาษร้อยปอนด์ พร้อมทั้งบอกเป้าหมายของกลุ่มตนเอง ดังนี้ 6.1 จะหาคำตอบได้ในเวลาเท่าไร 6.2 จะหาคำตอบได้ที่คำตอบ เป็นต้น	☒ ด้านการตั้งเป้าหมาย
ขั้นที่ 3 การลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ (A = Active Learning) 1. ให้เด็กๆ ในกลุ่มทุกคนพูดความรู้สึกก่อนออกไปปฏิบัติกิจกรรมในวันนี้ร่วมกัน 2. ให้เด็กๆ ปฏิบัติกิจกรรมการเล่นเกม “หาคำตอบ” 3. กลุ่มใดได้คำตอบแล้วให้กลับมานำคำตอบมาบอกเล่าให้ครูและเพื่อนฟัง	☒ ด้านการสังเกตตนเอง ☒ ด้านการตัดสินใจตนเอง
ขั้นที่ 4 การนำเสนอการเรียนรู้ (P = Presentation) 1. ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอคำตอบที่ตนเองได้ไปค้นหา พร้อมทั้งบอกเล่าให้เพื่อนฟังว่าได้คำตอบมาได้อย่างไร 2. เด็กและครูสนทนาถึงความสำคัญของอาหารที่มีต่อตัวเราประกอบบรรยากาศที่ครูเตรียมไว้ 3. ให้เด็กๆ แต่ละกลุ่มระดมความคิดร่วมกันถึงคำตอบและขั้นตอนต่างๆ ในการหาคำตอบว่าเหมือนกับเป้าหมาย และการวางแผนที่ได้วาดภาพไว้ก่อนหรือไม่ อย่างไร	☒ ด้านการสังเกตตนเอง ☒ ด้านการตัดสินใจตนเอง

กิจกรรมการเรียนรู้	การกำกับตนเอง
ขั้นที่ 5 การประเมินผลการเรียนรู้ (A = Assessment) 1. ให้เด็กๆ ในกลุ่มลงความเห็นร่วมกันว่าจะให้ดวงดาวกลุ่มตนเองกี่ดวง จากการปฏิบัติกิจกรรมในวันนี้ (คะแนนเต็ม 5 ดวง) พร้อมทั้งบอกเหตุผล 2. ให้เด็กๆ ในกลุ่มนั่งล้อมวงเป็นวงกลม พูดความรู้สึกที่มีต่อการปฏิบัติกิจกรรม โดยครูกำหนดหัวข้อให้ ดังนี้ 2.1 เด็กๆ สนุกกับการปฏิบัติกิจกรรมหรือไม่ อย่างไร 2.2 เด็กๆ คิดว่าการปฏิบัติกิจกรรมเข้ากลุ่มดีหรือไม่ดี อย่างไร	☒ ด้านการตอบสนองต่อตนเอง ☒ ด้านการสังเกตตนเอง ☒ ด้านการตัดสินใจตนเอง

สื่อการสอน

1. ภาพตัดต่ออาหาร
2. กระดาษร้อยปอนด์
3. สีเทียน
4. บัตรภาพความสำคัญของอาหาร
5. กระดาษสีตัดเป็นรูปดวงดาว

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและตอบคำถาม
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
3. สังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเอง

การออกแบบการประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ
1. สันทนา 2. สังเกต การมีส่วนร่วมในกิจกรรม 3. สังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเองขณะปฏิบัติกิจกรรม 4. ผลงาน	1. การตอบคำถาม/การซักถาม 2. แบบบันทึกพฤติกรรม 3. แบบสังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเอง 4. ชิ้นงาน/ผลงาน

บันทึกผลหลังสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ
 (.....)

ผู้สอน

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

☆☆

สัปดาห์ที่ 1

วันที่ 2: กิจกรรมเสริมประสบการณ์

หน่วย: อาหารดีมีประโยชน์

เรื่อง: อาหารหลัก 5 หมู่

เวลา: 45 – 60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เด็กเกิดพฤติกรรมการกำกับตนเอง 4 ด้าน ดังนี้
 - 1.1 ด้านการตั้งเป้าหมาย (Goal Setting)
 - 1.2 ด้านการสังเกตตนเอง (Self – observation)
 - 1.3 ด้านการตัดสินตนเอง (Self – judgment)
 - 1.4 ด้านการตอบสนองต่อตนเอง (Self – reaction)
2. เพื่อให้เด็กสามารถบอกความหมายของอาหารหลัก 5 หมู่ได้
3. เพื่อให้เด็กสามารถบอกประโยชน์ของอาหารหลัก 5 หมู่ได้
4. เพื่อให้เด็กสามารถบอกชื่ออาหารหลัก 5 หมู่ได้

สาระสำคัญ

อาหารหลัก 5 หมู่ คือ อาหารที่ร่างกายต้องการในแต่ละวัน 5 ชนิด โดยนำอาหารที่มีสารอาหารเหมือนกันมาไว้ในหมวดหมู่เดียวกันซึ่งคนเราในแต่ละวันนั้นต้องการสารอาหารทั้ง 5 ชนิดดังนี้

หมู่ที่ 1 โปรตีน ได้แก่ อาหารจำพวกเนื้อสัตว์ ไข่ นม และถั่วเมล็ดแห้ง

ประโยชน์ของอาหารหมู่ที่ 1 คือ

1. ทำให้ร่างกายเจริญเติบโต ร่างกายแข็งแรง มีภูมิคุ้มกันโรค
2. ช่วยซ่อมแซมส่วนที่สึกหรอของร่างกาย นำไปใช้ในการสร้างกระดูก

หมู่ที่ 2 คาร์โบไฮเดรต ได้แก่ อาหารจำพวก ข้าว แป้ง น้ำตาล เผือก มัน

ประโยชน์ของอาหารหมู่ที่ 2 คือ

1. ให้พลังงานแก่ร่างกาย
2. ให้ความอบอุ่นแก่ร่างกาย

หมู่ที่ 3 วิตามินและแร่ธาตุ ได้แก่ ผักต่างๆ

ประโยชน์ของอาหารหมู่ที่ 3 คือ

1. ทำให้ร่างกายแข็งแรง มีความต้านทานเชื้อโรค
2. ช่วยให้อวัยวะต่างๆ ทำงานได้อย่างปกติ
3. มีกากใยมาก ทำให้ลำไส้ทำงานปกติ ขับถ่ายง่าย

หมู่ที่ 4 วิตามินและเกลือแร่ ได้แก่ ผลไม้ต่างๆ

ประโยชน์ของอาหารหมู่ที่ 4 คือ

1. ทำให้ร่างกายแข็งแรง มีความต้านทานเชื้อโรค
2. ช่วยให้อวัยวะต่างๆ ทำงานได้อย่างปกติ
3. มีกากใยมาก ทำให้ลำไส้ทำงานปกติ ขับถ่ายง่าย

หมู่ที่ 5 ไขมัน ได้แก่ น้ำมัน และไขมันจากพืชและสัตว์

ประโยชน์ของอาหารหมู่ที่ 5 คือ

1. ให้พลังงานแก่ร่างกาย
2. ละลายไขมันได้ผิวหนังส่วนต่างๆ ให้ความอบอุ่นแก่ร่างกาย และร่างกายจะดึงออกมาใช้
3. ช่วยดูดซับวิตามินชนิดละลายไขมัน อันได้แก่ วิตามินเอ ดี อี และ เค

เมื่อจำเป็น

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมการเรียนรู้	การกำกับตนเอง
ขั้นที่ 1 การกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ (S = Stimulus) 1. เด็กและครูร่วมกันร้องเพลง “อาหารดี” 2. สนทนากับเด็กๆ ถึงเนื้อเพลงดังกล่าว ดังนี้ 2.1 ในเนื้อเพลงมีอาหารอะไรบ้าง 2.2 เด็กๆ คิดว่าอาหารในเนื้อเพลงให้ประโยชน์กับร่างกายของเราอย่างไร 2.3 ครูนำแผนผังอาหาร 5 หมู่ขึ้นมาพร้อมทั้งสนทนาถึงอาหารแต่ละหมู่ 2.4 ให้เด็กๆ ออกมาหยิบอาหารที่ตนเตรียมมาที่บ้าน พร้อมทั้งบอกชื่ออาหารและนำไปวางไว้ที่โต๊ะหมู่อาหารที่สัมพันธ์กับอาหารนั้นๆ	

กิจกรรมการเรียนรู้	การกำกับตนเอง
ขั้นที่ 2 การสร้างวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ (S = Set up Objective) 1. เด็กๆ ร่วมกันเล่นเกมหาอาหาร 5 หมู่ 2. ครูแจกใบงานหาอาหาร 5 หมู่ ให้เด็กๆ คนละ 1 แผ่น พร้อมทั้งอธิบายกิจกรรม ดังนี้ 2.1 ให้เด็กๆ เดินดูอาหารต่างๆ ที่วางอยู่บนโต๊ะในมุมการเรียนรู้ 2.2 ให้เด็กๆ สังเกตว่าอาหารชนิดใดคืออาหารในหมู่ที่ 1 – 5 3. วาดรูปอาหารที่ตนเองเห็นลงไปในช่วงอาหารหลัก 5 หมู่ให้ถูกต้อง 3.1 ให้เด็กๆ ตั้งเป้าหมายในการปฏิบัติกิจกรรมหาอาหาร 5 หมู่ ดังนี้ 3.2 เด็กๆ คิดว่าจะเลือกวาดรูปอาหารที่มองเห็นได้ถูกต้องตามหมู่อาหารกี่รูป เพราะอะไร 3.3 เด็กๆ คิดว่าจะปฏิบัติกิจกรรมให้เสร็จในเวลาเท่าไร (ให้ตอบโดยสังเกตจากเข็มนาฬิกา)	☒ ด้านการตั้งเป้าหมาย ☒ ด้านการสังเกตตนเอง
ขั้นที่ 3 การลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ (A = Active Learning) กิจกรรมการเรียนรู้ 1. ให้เด็กๆ พุดความรู้สึีก่อนการปฏิบัติกิจกรรม 2. ให้เด็กๆ ลงมือปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าวตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ 3. เด็กๆ คนไหนปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้วให้นำมาติดไว้บนกระดานหน้าห้องเรียน	☒ ด้านการสังเกตตนเอง
ขั้นที่ 4 การนำเสนอการเรียนรู้ (P = Presentation) 1. เด็กและครูสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับอาหารในมุมการเรียนรู้ดังกล่าวว่าเป็นอาหารในหมู่ที่เท่าใด 2. ให้เด็กๆ แต่ละคนออกมานำเสนออาหารทุกหมู่ที่ตนเองได้วาดไว้ 3. ให้เด็กๆ เทียบเคียงผลงานตนเองกับเป้าหมายที่ตนเองได้บอกไว้ในชาร์ตว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร 4. ให้เด็กๆ พุดความรู้สึกในขณะปฏิบัติกิจกรรม ว่าเด็กๆ ประทับใจอะไร และพบปัญหาอะไร อย่างไร	☒ ด้านการตัดสินใจตนเอง ☒ ด้านการตัดสินใจตนเอง

กิจกรรมการเรียนรู้	การกำกับตนเอง
ขั้นที่ 5 การประเมินผลการเรียนรู้ (A = Assessment) 1. ให้เด็กๆ ได้สะท้อนความรู้สึกที่มีระหว่างการทำกิจกรรม และผลงานที่ตนเองได้ลงมือทำ 2. ให้เด็กๆ เลือกรูปภาพหน้าแสดงอารมณ์ (หน้ายิ้ม หน้าบึ้ง หน้าเฉย) 1 รูป มาติดลงในผลงานตนเอง พร้อมทั้งบอกเหตุผลนั้นๆ 3. เด็กและครูสนทนาร่วมกันในประเด็น ดังนี้ 3.1 หากให้เด็กๆ ทำกิจกรรมแบบนี้อีก เด็กๆ อยากทำหรือไม่ อย่างไร 3.2 เด็กๆ คิดว่าในการทำงานวันนี้เด็กๆ ทำได้ดีแค่ไหน อย่างไร	☒ ด้านการตอบสนองต่อตนเอง ☒ ด้านการตัดสินใจตนเอง

สื่อการสอน

1. เพลง อาหารดี
2. ชาร์ตแผงผังอาหาร 5 หมู่
3. อาหารของเด็กๆ คนละ 1 ชิ้น
4. ใบงานอาหาร 5 หมู่
5. อาหารต่างๆ ในมุมการเรียนรู้
6. รูปภาพหน้าแสดงอารมณ์

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและตอบคำถาม
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
3. สังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเอง

การออกแบบการประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ
1. สันทนา 2. สังเกต การมีส่วนร่วมในกิจกรรม 3. สังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเองขณะปฏิบัติกิจกรรม 4. ผลงาน	1. การตอบคำถาม/การซักถาม 2. แบบบันทึกพฤติกรรม 3. แบบสังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเอง 4. ชิ้นงาน/ผลงาน

บันทึกผลหลังสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

ผู้สอน

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

สัปดาห์ที่ 1

วันที่ 3: กิจกรรมเสริมประสบการณ์
หน่วย: อาหารดีมีประโยชน์
เรื่อง: การเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์
เวลา: 45 – 60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เด็กเกิดพฤติกรรมการกำกับตนเอง 4 ด้าน ดังนี้
 - 1.1 ด้านการตั้งเป้าหมาย (Goal Setting)
 - 1.2 ด้านการสังเกตตนเอง (Self – observation)
 - 1.3 ด้านการตัดสินตนเอง (Self – judgment)
 - 1.4 ด้านการตอบสนองต่อตนเอง (Self – reaction)
2. เพื่อให้เด็กสามารถบอกอาหารที่มีประโยชน์ได้
3. เพื่อให้เด็กสามารถเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายได้

สาระสำคัญ

อาหารที่มีประโยชน์ หมายถึง อาหารที่เมื่อเด็กบริโภคเข้าไปแล้ว อาหารนั้นจะถูกย่อยและได้สารอาหารที่จำเป็นแก่ร่างกายดูดซับผ่านเข้าไปหล่อเลี้ยงร่างกายส่วนต่างๆ ซึ่งกำลังเจริญเติบโต เช่น ส่วนสูงที่เพิ่มขึ้น น้ำหนักตัวเพิ่มขึ้น พร้อมทั้งบำรุงร่างกายให้สมบูรณ์

อาหารที่มีประโยชน์จะต้องมีลักษณะ ดังนี้

1. เป็นอาหารใหม่และสด
2. เป็นอาหารที่ถูกสุขลักษณะ
3. เป็นอาหารที่ผ่านกระบวนการปรุงอย่างถูกต้อง
4. เป็นอาหารที่ไม่ใส่สารกันบูดหรือมีสีอันตราย เช่น ท็อฟฟี่ ของหมักดอง น้ำอัดลม เป็นต้น

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมการเรียนรู้	การกำกับตนเอง
ขั้นที่ 1 การกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ 1.1 เด็กและครูร่วมกันเล่นเกม “ซูปั๋ยถูกและผิด” 1.2 ครูแจกป้ายเครื่องหมายถูก และป้ายเครื่องหมายผิดให้เด็ก ๆ คนละ 1 ชิ้น 1.3 ครูอธิบายวิธีการปฏิบัติกิจกรรมดังนี้ เมื่อครูหยิบบัตรภาพอาหารขึ้นมา ให้เด็ก ๆ ช่วยกันบอกว่าเป็นอาหารอะไร และควรรับประทานหรือไม่ อย่างไร หากควรรับประทานให้ซูปั๋ยเครื่องหมายถูก หากไม่ควรรับประทานให้ซูปั๋ยเครื่องหมายผิด 1.4 เด็กและครูร่วมกันสรุปอาหารที่ควรรับประทานหรือไม่ควรรับประทานจากบัตรภาพ	☒ ด้านการสังเกตตนเอง
ขั้นที่ 2 การสร้างวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ (S = Set up Objective) 2.1 ให้เด็ก ๆ บอกชื่ออาหารที่ควรรับประทานมาคนละ 1 ชนิด 2.2 เด็กและครูร่วมกันทำกิจกรรม “เกมเข้าห้องเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์” โดยครูอธิบายกิจกรรมดังนี้ ให้เด็กเดินเข้าไปในห้องที่มีอาหารวางอยู่หลากหลาย ให้เด็ก ๆ เลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์มาคนละ 1 ชนิด โดยวาดรูปอาหารที่ตนเองรับประทานลงไปในกระดาษ A4 ที่ครูแจกให้ในห้องเรียน 2.3 ให้เด็ก ๆ ตั้งเป้าหมายในการที่จะปฏิบัติกิจกรรมในวันนี้ ดังนี้ 2.4 เด็ก ๆ คิดว่าเด็ก ๆ จะเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ได้หรือไม่ 2.5 หากเด็ก ๆ เจออาหารที่ไม่มีประโยชน์ แต่เด็ก ๆ อยากทานจะทำอย่างไร 2.6 เด็ก ๆ จะวาดรูปภาพในขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมได้หรือไม่ 2.4 ครูจดบันทึกคำตอบของเด็ก ๆ ทุกคน	☒ ด้านการตั้งเป้าหมาย ☒ ด้านการสังเกตตนเอง

กิจกรรมการเรียนรู้	การกำกับตนเอง
ขั้นที่ 3 การลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ (A = Active Learning) กิจกรรมการเรียนรู้ 1. ให้เด็กๆ พุดความรู้สึกก่อนการปฏิบัติกิจกรรม 2. ให้เด็กๆ ลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้ตั้งเป้าหมายไว้ 3. เด็กคนไหนปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้วให้นำผลงานมาติดไว้ในมุมการเรียนรู้เรื่องอาหาร	☒ ด้านการสังเกตตนเอง
ขั้นที่ 4 การนำเสนอการเรียนรู้ (P = Presentation) 1. ให้เด็กๆ เต้นดูชิ้นงานของเพื่อนๆ ทุกคนในมุมการเรียนรู้ 2. ให้เด็กๆ นั่งล้อมวงเป็นวงกลม และนำเสนอถึงตอนปฏิบัติกิจกรรมว่าตนเองปฏิบัติกิจกรรมอย่างไรบ้าง 3. เด็กและครูร่วมกันสนทนาในประเด็น ดังนี้ 3.1 เด็กๆ คิดว่าตนเองปฏิบัติกิจกรรมได้ตรงตามเป้าหมายหรือไม่อย่างไร 3.2 เด็กๆ เห็นอาหารอะไรที่มีประโยชน์บ้าง 3.3 เด็กๆ เห็นอาหารอะไรที่ไม่มีประโยชน์บ้าง แล้วเด็กๆ อยากทานหรือไม่ อย่างไร	☒ ด้านการตัดสินใจตนเอง ☒ ด้านการสังเกตตนเอง ☒ ด้านการตัดสินใจตนเอง
ขั้นที่ 5 การประเมินผลการเรียนรู้ (A = Assessment) 1. สนทนากับเด็กๆ ในประเด็น ดังนี้ 1.1 เด็กๆ รู้สึกอย่างไรที่ต้องเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ที่สุดเพียง 1 ชนิดเท่านั้น 1.2 เด็กๆ คิดว่าการปฏิบัติกิจกรรมในวันนี้ เด็กๆ ทำได้ดีหรือไม่อย่างไร 2. ให้เด็กๆ ทุกคนสะท้อนความรู้สึกที่มีต่อผลงานของตนเองให้ครูและเพื่อนๆ ฟัง 3. เด็กๆ และครูร่วมกันประเมินผลงานของตนเอง โดยให้เด็กๆ เขียนเลขคะแนนลงไปในผลงาน (เต็ม 10) พร้อมทั้งบอกเหตุผล 4. เด็กและครูร่วมกันสรุปถึงการเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ประกอบบรรยากาศ	☒ ด้านการสังเกตตนเอง ☒ ด้านการตัดสินใจตนเอง ☒ ด้านการตอบสนองต่อตนเอง

สื่อการสอน

1. บัตรภาพอาหารที่มีประโยชน์
2. บัตรภาพอาหารที่ไม่มีประโยชน์
3. ป้ายเครื่องหมายถูก และเครื่องหมายผิด
4. อาหารที่มีประโยชน์ 4 ชนิด
5. อาหารที่ไม่มีประโยชน์ 8 ชนิด
6. กระดาษ A4
7. สีเทียน
8. บัตรภาพคุณสมบัติของอาหารที่มีประโยชน์

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและตอบคำถาม
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
3. สังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเอง

การออกแบบการประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ
1. สนทนา	1. การตอบคำถาม/การซักถาม
2. สังเกต การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	2. แบบบันทึกพฤติกรรม
3. สังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเองขณะปฏิบัติกิจกรรม	3. แบบสังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเอง
4. ผลงาน	4. ชิ้นงาน/ผลงาน

บันทึกผลหลังสอน

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

ผู้สอน

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

สัปดาห์ที่ 1

วันที่ 4: กิจกรรมเสริมประสบการณ์

หน่วย: อาหารที่มีประโยชน์

เรื่อง: การประกอบอาหารที่ดีมีประโยชน์

เวลา: 45 – 60 นาที

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้เด็กเกิดพฤติกรรมการกำกับตนเอง 4 ด้าน ดังนี้
 - 1.1 ด้านการตั้งเป้าหมาย (Goal Setting)
 - 1.2 ด้านการสังเกตตนเอง (Self – observation)
 - 1.3 ด้านการตัดสินตนเอง (Self – judgment)
 - 1.4 ด้านการตอบสนองต่อตนเอง (Self – reaction)
2. เพื่อให้เด็กสามารถบอกวิธีการประกอบอาหารอย่างง่ายได้
3. เพื่อให้เด็กสามารถบอกวิธีการและปฏิบัติการประกอบอาหารให้สุกก่อนรับประทานได้

สาระสำคัญ

อาหารที่เรารับประทานนั้นบางชนิดต้องทำให้สุกก่อนรับประทาน ได้แก่ เนื้อสัตว์ต่างๆ (เนื้อหมู เนื้อวัว เนื้อไก่ เนื้อปลา ฯลฯ) ไข่ เป็นต้น อาหารบางชนิดทำให้สุกหรือจะรับประทานสดๆ ก็ได้ แต่ต้องทำความสะอาดด้วยการล้าง เช่น ผักสดต่างๆ การทำอาหารให้สุกมีหลายวิธี เช่น การทอด การต้ม การย่าง การนึ่ง เป็นต้น

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมการเรียนรู้	การกำกับตนเอง
ขั้นที่ 1 การกระตุ้นความสนใจใคร่รู้ (S = Stimulus) 1.1 คุณครูนำอาหารสดหลากหลายชนิดมาให้เด็กดู (ปลาสด ไก่สด ปลาหมึกสด ไข่) พร้อมร่วมกันสังเกตลักษณะของอาหารสดต่าง ๆ 1.2 สนทนากับเด็ก ๆ ว่าหากเราจะรับประทานอาหารดังกล่าวจะต้องทำอย่างไร 1.3 สนทนากับเด็ก ๆ เกี่ยวกับวิธีการทำอาหารให้สุกประกอบบรรยากาศ 1.4 ให้เด็ก ๆ ร่วมกันลงคะแนนว่าวันนี้เราจะประกอบอาหารอะไรดี โดยลงคะแนนเลือกอาหารสด(ปลาสด, ไก่สด, ปลาหมึกสด, ไข่) ที่มีอยู่ 1.5 ให้เด็ก ๆ เติมน้ำของสดที่มีอยู่ (ผักต่าง ๆ) หลังเลือกของสดที่จะใช้ในการประกอบอาหารจากเนื้อสัตว์ที่สมาชิกเลือก	☒ ด้านการตั้งเป้าหมาย
ขั้นที่ 2 การสร้างวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ (S = Set up Objective) 2.1 ให้เด็ก ๆ ทุกคนระดมความคิดเห็นร่วมกันจากการที่ได้เลือกอาหารสดแล้วว่าจะประกอบอาหารอะไร อย่างไร 2.2 ให้เด็ก ๆ ทุกคนระดมความคิดเห็นร่วมกันในการตั้งเป้าหมายการปฏิบัติกิจกรรม การวางแผน การแบ่งหน้าที่กัน โดยสรุปออกมาในลักษณะภาพวาด	☒ ด้านการตั้งเป้าหมาย
ขั้นที่ 3 การลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ (A = Active Learning) กิจกรรมการเรียนรู้ 1. ให้เด็ก ๆ ทุกคนพูดความรู้สึกก่อนปฏิบัติกิจกรรม 2. ครูและเด็ก ๆ ร่วมกันสร้างข้อตกลงในการปฏิบัติกิจกรรมในวันนี้ 3. ให้เด็ก ๆ ลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้ระดมความคิด ตั้งเป้าหมายและวางแผนไว้	☒ ด้านการสังเกตตนเอง

กิจกรรมการเรียนรู้	การกำกับตนเอง
ขั้นที่ 4 การนำเสนอการเรียนรู้ (P = Presentation) 1. ให้เด็กๆ ทุกคนนั่งเป็นวงกลม ร่วมกันดูผลงานที่ตนเองได้ร่วมมือกันปฏิบัติ 2. ให้เด็กๆ ทุกคนผลัดกันนำเสนอหน้าที่ที่ตนเองได้รับให้ครูและเพื่อนฟัง 3. ให้เด็กๆ ทุกคนคุณภาพวาดในการวางแผนการทำกิจกรรมว่าตนเองได้ทำไปตามแผนที่ได้วางไว้หรือไม่ 4. ให้เด็กๆ ทุกคนเทียบเคียงผลงานสำเร็จกับภาพวาดที่ตนได้ร่วมมือกันวาดไว้ พร้อมทั้งแสดงความคิดเห็น	☒ ด้านการตัดสินใจตนเอง
ขั้นที่ 5 การประเมินผลการเรียนรู้ (A = Assessment) 1. ให้เด็กๆ ร่วมกันรับประทานอาหารดังกล่าว 2. สนทนากับเด็กๆ ในประเด็น ดังนี้ 2.1 รสชาติของอาหารเป็นอย่างไร เหมือนที่เด็กๆ คิดไว้หรือไม่ อย่างไร 2.2 ระหว่างปฏิบัติกิจกรรม เด็กๆ รู้สึกอย่างไร 3. ให้เด็กๆ ทุกคนสะท้อนความรู้สึกละเอียดต่อการปฏิบัติกิจกรรมในวันนี้ ผ่านการบอกเล่าและติดระดับชาร์ตคะแนนที่มีต่อผลงาน โดยติดจำนวนดาวลงในชาร์ต 4. ให้เด็กๆ ร่วมกันสรุปการประกอบอาหารให้สุกกว่ามีวิธีใดบ้าง แล้วที่ตนเองปฏิบัตินั้นคือวิธีใด	☒ ด้านการตัดสินใจตนเอง ☒ ด้านการสังเกตตนเอง ☒ ด้านการตอบสนองต่อตนเอง

สื่อการสอน

1. อาหารสด
 - 1.1 เนื้อปลา
 - 1.2 เนื้อไก่
 - 1.3 เนื้อปลาหมึก
 - 1.4 ไข่
 - 1.5 ผักสดต่างๆ
2. อุปกรณ์ประกอบอาหาร
 - 2.1 กระทะไฟฟ้า
 - 2.2 ตะหลิว

- 2.3 น้ำมัน
- 2.4 เครื่องปรุง
3. บัตรภาพการประกอบอาหาร
4. กระดาษร้อยปอนด์
5. สีเขียน
6. กระดาษตัดเป็นรูปดาว
7. ชาร์ตความพึงพอใจ

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นและตอบคำถาม
2. สังเกตจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรม
3. สังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเอง

การออกแบบการประเมินผล

วิธีการ	เครื่องมือ
1. สันทนา	1. การตอบคำถาม / การซักถาม
2. สังเกต การมีส่วนร่วมในกิจกรรม	2. แบบบันทึกพฤติกรรม
3. สังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเองขณะปฏิบัติกิจกรรม	3. แบบสังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเอง
4. ผลงาน	4. ชิ้นงาน / ผลงาน

บันทึกผลหลังสอน

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

ผู้สอน

แบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิด

รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

วัตถุประสงค์

แบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เรื่อง การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองในเด็กปฐมวัย มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงให้แผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยมีความเหมาะสมยิ่งขึ้นไป

คำชี้แจง:

1. ประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์โดยรวม

ส่วนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์รายหน่วยการเรียนรู้

2. ขอให้ท่านผู้เชี่ยวชาญได้กรุณาแสดงความคิดเห็นของท่านที่มีต่อแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย โดยใช้เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องความคิดเห็นของท่านพร้อมเขียนข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการนำไปพิจารณาปรับปรุงต่อไป

3. เกณฑ์การพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีตัวเลือก 5 ระดับ คือ 5, 4, 3, 2 และ 1 และแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้ข้อเสนออื่น โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสม มากที่สุด
- 4 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสม มาก
- 3 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสม ปานกลาง
- 2 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสม น้อย
- 1 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสม น้อยที่สุด

สิรินทร์ ลัดดาภิรม บัญชี

ผู้วิจัย

ส่วนที่ 1 การประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์

รายการประเมิน	ความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้กับความสามารถในการทำกับตนเองของเด็กปฐมวัย					
2. ความถูกต้องและครอบคลุมของการนำแนวคิดทฤษฎีพื้นฐานมากำหนดรูปแบบการจัดการเรียนรู้					
3. การกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์					
4. การกำหนดบทบาทของครูในการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์					
5. การกำหนดเวลาในการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาการทำกับตนเองของเด็กปฐมวัย					
6. การกำหนดเนื้อหา					
7. การกำหนดการดำเนินการในการใช้แผนการจัดประสบการณ์					
8. การกำหนดวิธีการและแนวทางการประเมิน					

ส่วนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมของการจัดประสบการณ์

สัปดาห์ที่ 1: ชื่อหน่วยการเรียนรู้ อาหารดีมีประโยชน์

รายการ	ความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. การตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้					
2. การกำหนดสาระการเรียนรู้					
3. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้					
4. การกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
5. การกำหนดสื่อการเรียนรู้					
6. การกำหนดแนวทางการประเมินผล					

สัปดาห์ที่ 2 ชื่อหน่วยการเรียนรู้ อาหารแสนอร่อยที่หนูรู้จัก

รายการ	ความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. การตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้					
2. การกำหนดสาระการเรียนรู้					
3. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้					
4. การกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
5. การกำหนดสื่อการเรียนรู้					
6. การกำหนดแนวทางการประเมินผล					

ส่วนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์ (ต่อ)

สัปดาห์ที่ 3: ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เมืองไทยที่รัก

รายการ	ความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. การตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้					
2. การกำหนดสาระการเรียนรู้					
3. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้					
4. การกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
5. การกำหนดสื่อการเรียนรู้					
6. การกำหนดแนวทางการประเมินผล					

สัปดาห์ที่ 4 ชื่อหน่วยการเรียนรู้ เรารักในหลวง

รายการ	ความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. การตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้					
2. การกำหนดสาระการเรียนรู้					
3. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้					
4. การกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
5. การกำหนดสื่อการเรียนรู้					
6. การกำหนดแนวทางการประเมินผล					

ส่วนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์ (ต่อ)

สัปดาห์ที่ 5 ชื่อหน่วยการเรียนรู้ น้ำใสไหลริน

รายการ	ความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. การตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้					
2. การกำหนดสาระการเรียนรู้					
3. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้					
4. การกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
5. การกำหนดสื่อการเรียนรู้					
6. การกำหนดแนวทางการประเมินผล					

สัปดาห์ที่ 6 ชื่อหน่วยการเรียนรู้ ต้นไม้ที่รัก

รายการ	ความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. การตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้					
2. การกำหนดสาระการเรียนรู้					
3. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้					
4. การกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
5. การกำหนดสื่อการเรียนรู้					
6. การกำหนดแนวทางการประเมินผล					

ส่วนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์ (ต่อ)

สัปดาห์ที่ 7 ชื่อหน่วยการเรียนรู้ อาเซียนน่ารู้

รายการ	ความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. การตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้					
2. การกำหนดสาระการเรียนรู้					
3. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้					
4. การกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
5. การกำหนดสื่อการเรียนรู้					
6. การกำหนดแนวทางการประเมินผล					

สัปดาห์ที่ 8 ชื่อหน่วยการเรียนรู้ สีสันแสนสวย

รายการ	ความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. การตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้					
2. การกำหนดสาระการเรียนรู้					
3. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้					
4. การกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
5. การกำหนดสื่อการเรียนรู้					
6. การกำหนดแนวทางการประเมินผล					

**คะแนนของผู้เชี่ยวชาญจากการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของ
แผนการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบ SSAPA
เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย**

ตาราง 22 ตอนที่ 1 ความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบ SSAPA
เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม (25)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
	1	2	3	4	5				
1. ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ กับความสามารถในการกำกับตนเองของเด็ก ปฐมวัย	5	5	5	5	5	25	5.00	0.00	มากที่สุด
2. ความถูกต้องและครอบคลุมของการนำแนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานมากำหนดรูปแบบการจัดการเรียนรู้	5	5	5	5	5	25	5.00	0.00	มากที่สุด
3. การกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมตาม แผนการจัดประสบการณ์	5	4	5	5	5	24	4.80	0.45	มากที่สุด
4. การกำหนดบทบาทของครูในการจัดกิจกรรม ตามแผนการจัดประสบการณ์	5	3	5	5	5	23	4.60	0.89	มากที่สุด
5. การกำหนดเวลาในการจัดประสบการณ์เพื่อ พัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย	5	5	4	5	4	23	4.60	0.55	มากที่สุด
6. การกำหนดเนื้อหา	5	4	5	5	4	23	4.60	0.55	มากที่สุด
7. การกำหนดการดำเนินการในการใช้แผนการจัด ประสบการณ์	5	5	5	5	5	25	5.00	0.00	มากที่สุด
8. การกำหนดวิธีการและแนวทางการประเมิน	5	4	4	5	5	23	4.60	0.55	มากที่สุด

**คะแนนของผู้เชี่ยวชาญจากการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของ
แผนการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของรูปแบบ SSAPA
เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย**

ตาราง 23 ตอนที่ 2 ความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้รายหน่วย หน่วยที่ 1
เรื่องอาหารดีมีประโยชน์

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม (25)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
	1	2	3	4	5				
1. การตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้	5	5	5	5	5	25	5.00	0.00	มากที่สุด
2. การกำหนดสาระการเรียนรู้	4	5	4	5	5	23	4.60	0.55	มากที่สุด
3. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้	5	3	5	5	5	23	4.60	0.89	มากที่สุด
4. การกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	5	5	4	5	5	24	4.80	0.45	มากที่สุด
5. การกำหนดสื่อการเรียนรู้	5	5	5	5	5	25	5.00	0.00	มากที่สุด
6. การกำหนดแนวทางการประเมินผล	5	5	4	5	5	24	4.80	0.45	มากที่สุด

ตาราง 24 ตอนที่ 2 ความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้รายหน่วย หน่วยที่ 2
เรื่องอาหารแสนอร่อยที่หนูรู้จัก

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม (25)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
	1	2	3	4	5				
1. การตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้	5	5	4	5	5	24	4.80	0.45	มากที่สุด
2. การกำหนดสาระการเรียนรู้	5	5	4	4	5	23	4.60	0.55	มากที่สุด
3. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	4	5	24	4.80	0.45	มากที่สุด
4. การกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	5	5	4	5	5	24	4.80	0.45	มากที่สุด
5. การกำหนดสื่อการเรียนรู้	5	4	4	5	5	23	4.60	0.55	มากที่สุด
6. การกำหนดแนวทางการประเมินผล	5	4	4	5	5	23	4.60	0.55	มากที่สุด

ตาราง 25 ตอนที่ 2 ความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้รายหน่วย หน่วยที่ 3
เรื่องเมืองไทยที่รัก

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม (25)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
	1	2	3	4	5				
1. การตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้	5	5	5	5	5	25	5.00	0.00	มากที่สุด
2. การกำหนดสาระการเรียนรู้	5	5	4	5	5	24	4.80	0.45	มากที่สุด
3. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	4	5	5	24	4.80	0.45	มากที่สุด
4. การกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	5	5	4	5	5	24	4.80	0.45	มากที่สุด
5. การกำหนดสื่อการเรียนรู้	5	5	4	4	5	23	4.60	0.55	มากที่สุด
6. การกำหนดแนวทางการประเมินผล	5	5	4	4	5	23	4.60	0.55	มากที่สุด

ตาราง 26 ตอนที่ 2 ความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้รายหน่วย หน่วยที่ 4
เรื่องเรารักในหลวง

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม (25)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
	1	2	3	4	5				
1. การตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้	5	5	5	5	5	25	5.00	0.00	มากที่สุด
2. การกำหนดสาระการเรียนรู้	5	5	5	5	5	25	5.00	0.00	มากที่สุด
3. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5	5	25	5.00	0.00	มากที่สุด
4. การกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	5	5	5	5	5	25	5.00	0.00	มากที่สุด
5. การกำหนดสื่อการเรียนรู้	4	5	5	5	5	24	4.80	0.45	มากที่สุด
6. การกำหนดแนวทางการประเมินผล	5	5	4	5	5	24	4.80	0.45	มากที่สุด

ตาราง 27 ตอนที่ 2 ความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้รายหน่วย หน่วยที่ 5
เรื่องน้ำใสไหลริน

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม (25)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
	1	2	3	4	5				
1. การตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้	4	5	5	5	5	24	4.80	0.45	มากที่สุด
2. การกำหนดสาระการเรียนรู้	4	5	4	5	5	23	4.60	0.55	มากที่สุด
3. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้	4	5	5	5	5	24	4.80	0.45	มากที่สุด
4. การกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4	5	4	5	5	23	4.60	0.55	มากที่สุด
5. การกำหนดสื่อการเรียนรู้	4	5	5	5	4	23	4.60	0.55	มากที่สุด
6. การกำหนดแนวทางการประเมินผล	4	5	4	5	4	22	4.40	0.55	มาก

ตาราง 28 ตอนที่ 2 ความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้รายหน่วย หน่วยที่ 6
เรื่องต้นไม้ที่รัก

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม (25)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
	1	2	3	4	5				
1. การตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้	5	4	5	5	5	24	4.80	0.45	มากที่สุด
2. การกำหนดสาระการเรียนรู้	5	4	5	4	5	23	4.60	0.55	มากที่สุด
3. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5	4	24	4.80	0.45	มากที่สุด
4. การกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	5	4	5	5	4	23	4.60	0.55	มากที่สุด
5. การกำหนดสื่อการเรียนรู้	5	4	5	5	4	23	4.60	0.55	มากที่สุด
6. การกำหนดแนวทางการประเมินผล	5	5	4	4	5	23	4.60	0.55	มากที่สุด

ตาราง 29 ตอนที่ 2 ความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้รายหน่วย หน่วยที่ 7
เรื่องอาเซียนน่ารู้

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม (25)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
	1	2	3	4	5				
1. การตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้	5	5	5	5	5	25	5.00	0.00	มากที่สุด
2. การกำหนดสาระการเรียนรู้	5	4	5	5	5	24	4.80	0.45	มากที่สุด
3. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้	5	4	5	5	5	24	4.80	0.45	มากที่สุด
4. การกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	5	4	5	5	5	24	4.80	0.45	มากที่สุด
5. การกำหนดสื่อการเรียนรู้	5	4	5	5	5	24	4.80	0.45	มากที่สุด
6. การกำหนดแนวทางการประเมินผล	5	4	4	5	5	23	4.60	0.55	มากที่สุด

ตาราง 30 ตอนที่ 2 ความเหมาะสมของแผนการจัดประสบการณ์การจัดการเรียนรู้รายหน่วย หน่วยที่ 8
เรื่องสี่สีแสนสวย

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม (25)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความเหมาะสม
	1	2	3	4	5				
1. การตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้	5	5	4	5	5	24	4.80	0.45	มากที่สุด
2. การกำหนดสาระการเรียนรู้	5	4	5	5	4	23	4.60	0.55	มากที่สุด
3. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้	5	5	5	5	4	24	4.80	0.45	มากที่สุด
4. การกำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	5	4	5	5	4	23	4.60	0.55	มากที่สุด
5. การกำหนดสื่อการเรียนรู้	5	4	5	5	4	23	4.60	0.55	มากที่สุด
6. การกำหนดแนวทางการประเมินผล	5	4	4	5	5	23	4.60	0.55	มากที่สุด

ระยะที่ 2 ใช้แบบประเมินเชิงสถานการณ์พฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยหลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA

สถานการณ์ที่ใช้ในการประเมินพฤติกรรม มีทั้งหมด 2 สถานการณ์ ดังต่อไปนี้

สถานการณ์ที่ 1 ปั่นแป้งแสนสนุก

สถานการณ์ที่ 2 เสื่อของหนู

ขั้นตอนการวัดพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

ขั้นตอนที่ 1 ผู้ใช้แบบประเมินเชิงสถานการณ์พฤติกรรมการกำกับตนเองทำการศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือแบบประเมินเชิงสถานการณ์พฤติกรรมการกำกับตนเองอย่างละเอียด เพื่อให้มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้

ขั้นตอนที่ 2 ผู้ใช้แบบประเมินเชิงสถานการณ์พฤติกรรมการกำกับตนเองสร้างความคุ้นเคยกับเด็กกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 3 ผู้ใช้แบบประเมินเชิงสถานการณ์พฤติกรรมการกำกับตนเองดำเนินการใช้แบบประเมินเชิงสถานการณ์กับกลุ่มตัวอย่างก่อนการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA และหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA

ขั้นตอนที่ 4 ผู้ใช้แบบประเมินเชิงสถานการณ์พฤติกรรมการกำกับตนเองนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและบันทึกพฤติกรรมการกำกับตนเองมาวิเคราะห์ข้อมูล

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

เกณฑ์การพิจารณาพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ประกอบด้วยค่าระดับ 2, 1 และ 0 โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

- 2 หมายถึง พฤติกรรมการกำกับตนเองที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง
- 1 หมายถึง พฤติกรรมการกำกับตนเองที่เกิดขึ้นด้วยการช่วยเหลือจากครู หรือเพื่อน
- 0 หมายถึง ไม่มีการแสดงออกถึงพฤติกรรมการกำกับตนเอง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ด้านการตั้งเป้าหมาย (Goal Setting)** หมายถึง การที่เด็กสามารถกำหนดเป้าหมาย และบอกเป้าหมายสิ่งที่เด็กจะปฏิบัติกิจกรรมได้ด้วยตนเอง ทั้งกิจกรรมเดี่ยวและกิจกรรมกลุ่ม จากการที่เด็กสังเกตวัสดุ อุปกรณ์ สิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว วิดีทัศน์ การฟังนิทาน เพลง คำคล้องจอง เป็นต้น

2. **ด้านการสังเกตตนเอง (Self – Observation)** หมายถึง การที่เด็กสังเกตตนเองในเรื่องของ อารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด ทักษะคติ การเลือกวัสดุ อุปกรณ์ ความพร้อม และความสามารถของตนเอง ช่วง ก่อนการปฏิบัติกิจกรรม ระหว่างการปฏิบัติกิจกรรม และหลังการปฏิบัติกิจกรรม ว่าตนเองรู้สึกและปฏิบัติ กิจกรรมได้เป็นอย่างไร

3. **ด้านการตัดสินตนเอง (Self - Judgment)** หมายถึง การที่เด็กสามารถนำเสนอความคิด ของตนเองในการปฏิบัติกิจกรรม และการเทียบเคียงชิ้นงานกับเป้าหมายของตนเองว่า มีความสัมพันธ์ กันหรือไม่ อย่างไร โดยการตัดสินตนเองจากความชอบ ความพร้อม ความสามารถ และความสำเร็จของ การปฏิบัติกิจกรรม

4. **ด้านการตอบสนองต่อตนเอง (Self – Reaction)** หมายถึง การที่เด็กสามารถประเมินตนเอง ในการปฏิบัติกิจกรรม การสะท้อนความรู้สึก ความชอบ ความประทับใจ การพบเจออุปสรรคและการแก้ปัญหา ต่างๆ ผ่านการบอกเล่า และการบอกระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของตนเอง

“เด็กคิดว่ารูปที่วาดกับแป้งโดที่ปั้นเสร็จแล้วเหมือนกันหรือไม่ อย่างไร” (สังเกตพฤติกรรม การสังเกตตนเองในการปฏิบัติกิจกรรมว่าสัมพันธ์กับเป้าหมายหรือไม่ อย่างไร)

7. ให้เด็กๆ นำผลงานตนเองมาตั้งโชว์ในมุมการเรียนรู้ เพื่อให้เพื่อนๆ ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ได้ เติชมผลงาน

8. ให้เด็กๆ นำเสนอผลงานการปั้นแป้งโดของตนเองประกอบภาพวาดให้เพื่อนๆ ฟัง ครูคอย สังเกต การนำเสนอของเด็กๆ และจดบันทึกข้อความไว้ (สังเกตพฤติกรรมการตัดสินใจตนเองในการนำเสนอความคิด และเทียบเคียงรูปภาพในการตั้งเป้าหมายกับผลงานของเด็กๆ)

9. ให้เด็กๆ พูดความรู้สึกที่มีต่อการวาดรูป และการปั้นแป้งโดในวันนี้ (สังเกตพฤติกรรมการสังเกต ตนเอง หลังการปฏิบัติกิจกรรม และการตอบสนองต่อตนเอง)

10. ให้เด็กๆ ให้คะแนนการปั้นของตนเองว่าสมควรได้กี่คะแนน เพราะอะไร และเด็กๆ ชอบผลงาน ของตนเอง หรือของเพื่อนคนไหนมากที่สุด เพราะอะไร (สังเกตพฤติกรรมการตอบสนองต่อตนเองที่มีต่อ ผลงาน)

แบบประเมินเชิงสถานการณ์พฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย
สถานการณ์ที่ 2 เสื้อของหนู

แบบประเมินเชิงสถานการณ์พฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยนี้ มุ่งวัดพฤติกรรมที่แสดงออก
ถึงการกำกับตนเอง 4 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านการตั้งเป้าหมาย (Goal setting)
2. ด้านการสังเกตตนเอง (Self – observation)
3. ด้านการตัดสินตนเอง (Self – judgment)
4. ด้านการตอบสนองต่อตนเอง (Self – reaction)

วิธีดำเนินการ

1. ครูสนทนากับเด็กเกี่ยวกับกิจกรรมเสื้อของหนู โดยอธิบายกิจกรรม และแนะนำอุปกรณ์ดังนี้
“อุปกรณ์ที่ใช้ในวันนี้คือ เสื้อยืดสีขาว 1 ตัว และสีสำหรับวาดรูปบนเสื้อกลุ่มละ 1 กล่อง”
“กิจกรรมในวันนี้คือ การวาดรูปลงไปในเสื้อยืดสีขาวที่คุณครูแจกให้ สีที่ใช้วาดรูปเสื้อไม่สามารถลบออกได้นะคะ เด็กๆ ต้องคิดให้ดีๆ ว่าจะวาดรูปอะไร”
2. แบ่งกลุ่มเด็กๆ กลุ่มละ 5 คน เพื่อนั่งทำกิจกรรมตามโต๊ะ
3. เด็กและครูสร้างข้อตกลงในการทำกิจกรรมเสื้อของหนู ดังนี้
“คุณครูมีเสื้อให้เด็กๆ คนละ 1 ตัวเท่านั้นนะคะ เด็กๆ จะไม่สามารถขอเปลี่ยนเสื้อได้นะคะ”
4. ให้เด็กๆ แต่ละคนหลับตาฟังเพลงและนึกถึงรูปภาพที่ตนเองจะวาดลงไปในเสื้อ ใครนึกออกแล้วให้ลืมตาแล้วเดินมาหาคุณครูเพื่อบอกรูปภาพดังกล่าว ครูจดบันทึกคำตอบไว้ (เป็นการสังเกตพฤติกรรม การกำหนดเป้าหมายและบอกเป้าหมายในการปฏิบัติกิจกรรม)
5. ให้เด็กๆ พุดความรู้สึกก่อนการปฏิบัติกิจกรรม (สังเกตพฤติกรรม การสังเกตความรู้สึกตนเอง ที่ต่อการปฏิบัติกิจกรรม)
6. ให้เด็กๆ วาดรูปบนเสื้อตามความพึงพอใจ ใครวาดรูปเสร็จแล้ว จนเป็นที่พอใจแล้วให้นำไปแขวนไปบนราวผ้าหน้าชั้นเรียน
7. เด็กๆ สนทนากับคุณครูเป็นรายบุคคล ดังนี้
“เสื้อที่หนูวาดตัวนี้ เหมือนกับเสื้อที่หนูหลับตาฟังเพลงแล้วคิดไว้หรือไม่ อย่างไร”

“ระหว่างที่วาดรูปบนเสื้อหนูรู้สึกอย่างไร” (สังเกตพฤติกรรมการสังเกตตนเองของเด็กในการทำกิจกรรมว่าตรงตามเป้าหมายหรือไม่)

8. คุณครูนำเสื้อสีขาวตัวใหม่มาให้เด็ก ๆ ดู แล้วสนทนากับเด็ก ๆ เป็นรายบุคคล ดังนี้

“ถ้าคุณครูให้หนูเลือกระหว่างเสื้อยืดตัวใหม่กับเสื้อที่หนูวาดรูปแล้ว หนูจะเลือกเสื้อตัวไหนเพราะอะไร” (สังเกตพฤติกรรมการตอบสนองต่อตนเอง ว่าตนเองมีความพึงพอใจในการทำงาน และผลงานของตนเองหรือไม่ หากใครเลือกเสื้อตัวใหม่ ให้เด็กไปวาดรูปใหม่ หากใครเลือกเสื้อตนเองให้นำเสนอภาพที่วาดให้ครูฟัง)

9. เด็ก ๆ คนไหนที่เลือกเสื้อตนเองให้นำเสนอรูปภาพให้ครูและเพื่อนๆ ฟัง ว่าตนเองวาดรูปอะไรเหมือนกับที่ได้หลับตานึกภาพไว้หรือไม่ (สังเกตพฤติกรรมการตัดสินใจตนเองว่า เด็กสามารถนำเสนอความคิดของตนเองได้หรือไม่ และชิ้นงาน สัมพันธ์กับเป้าหมายหรือไม่)

เกณฑ์และคำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนน ระดับพฤติกรรมerkการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

การพิจารณาระดับพฤติกรรมerkการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยมีเกณฑ์และคำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนนระดับพฤติกรรมerkการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ดังแสดงตามตาราง

ตาราง 31 แสดงเกณฑ์และคำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนนระดับพฤติกรรมerkการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

พฤติกรรมerkการกำกับตนเองของ เด็กปฐมวัย	ค่าระดับ พฤติกรรม	ลักษณะสำคัญของพฤติกรรม
1. ด้านการตั้งเป้าหมาย		
1.1 การกำหนดและบอกเป้าหมายในการปฏิบัติกิจกรรม	2	สามารถกำหนดและบอกเป้าหมายในการปฏิบัติกิจกรรมได้ด้วยตนเอง
	1	สามารถกำหนดและบอกเป้าหมายในการปฏิบัติกิจกรรมได้เมื่อมีการแนะนำโดยครู หรือเพื่อน
	0	ไม่สามารถกำหนดและบอกเป้าหมายในการปฏิบัติกิจกรรมได้
2. ด้านการสังเกตตนเอง		
2.1 การบอกได้ว่าก่อนการปฏิบัติกิจกรรมตนเองรู้สึกอย่างไร	2	สามารถบอกได้ว่าก่อนการปฏิบัติกิจกรรมตนเองรู้สึกอย่างไรได้ด้วยตนเอง
	1	สามารถบอกได้ว่าก่อนการปฏิบัติกิจกรรมตนเองรู้สึกอย่างไรได้เมื่อมีการแนะนำโดยครู หรือเพื่อน
	0	ไม่สามารถบอกได้ว่าก่อนการปฏิบัติกิจกรรมตนเองรู้สึกอย่างไร
2.2 การบอกได้ว่าระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมตนเองปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างไร	2	สามารถบอกได้ว่าระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมตนเองปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างไรได้ด้วยตนเอง
	1	สามารถบอกได้ว่าระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมตนเองปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างไรได้เมื่อมีการแนะนำโดยครู หรือเพื่อน
	0	ไม่สามารถบอกได้ว่าระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมตนเองปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างไร
2.3 การบอกได้ว่าหลังการปฏิบัติกิจกรรมตนเองปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างไร	2	สามารถบอกได้ว่าหลังการปฏิบัติกิจกรรมตนเองปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างไรได้ด้วยตนเอง
	1	สามารถบอกได้ว่าหลังการปฏิบัติกิจกรรมตนเองปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างไรได้เมื่อมีการแนะนำโดยครู หรือเพื่อน
	0	ไม่สามารถบอกได้ว่าหลังการปฏิบัติกิจกรรมตนเองปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างไร

ตาราง 31 (ต่อ)

พฤติกรรมการกำกับตนเอง ของเด็กปฐมวัย	ค่าระดับ พฤติกรรม	ลักษณะสำคัญของพฤติกรรม
3. ด้านการตัดสินใจตนเอง		
3.1 การนำเสนอความคิด ของตนเองในการปฏิบัติ กิจกรรม	2	สามารถนำเสนอความคิดของตนเองในการปฏิบัติกิจกรรมได้ด้วยตนเอง
	1	สามารถนำเสนอความคิดของตนเองในการปฏิบัติกิจกรรมได้เมื่อมี การแนะนำโดยครู หรือเพื่อน
	0	ไม่สามารถนำเสนอความคิดของตนเองในการปฏิบัติกิจกรรมได้
3.2 การเทียบเคียงชิ้นงาน กับเป้าหมายของตนเอง	2	สามารถเทียบเคียงชิ้นงานกับเป้าหมายของตนเองได้ด้วยตนเอง
	1	สามารถเทียบเคียงชิ้นงานกับเป้าหมายของตนเองได้เมื่อมีการแนะนำ โดยครู หรือเพื่อน
	0	ไม่สามารถเทียบเคียงชิ้นงานกับเป้าหมายของตนเองได้
4. การตอบสนองต่อตนเอง		
4.1 การประเมินตนเองใน การปฏิบัติกิจกรรม	2	สามารถประเมินตนเองในการปฏิบัติกิจกรรมได้ด้วยตนเองและสัมพันธ์ กับการปฏิบัติกิจกรรมได้
	1	สามารถประเมินตนเองในการปฏิบัติกิจกรรมได้เมื่อมีการแนะนำโดยครู หรือเพื่อน
	0	ไม่สามารถประเมินตนเองในการปฏิบัติกิจกรรมได้
4.2 การสะท้อนความรู้สึก ในการปฏิบัติกิจกรรม	2	สามารถสะท้อนความรู้สึกในการปฏิบัติกิจกรรมได้ด้วยตนเอง
	1	สามารถสะท้อนความรู้สึกในการปฏิบัติกิจกรรมได้เมื่อมีการแนะนำโดย ครู หรือเพื่อน
	0	ไม่สามารถสะท้อนความรู้สึกในการปฏิบัติกิจกรรมได้
4.3 สามารถบอกระดับความ พึงพอใจในการปฏิบัติกิจกรรม และผลงานของตนเอง	2	สามารถบอกระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของ ตนเองได้
	1	สามารถบอกระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของ ตนเองได้เมื่อมีการแนะนำโดยครู หรือเพื่อน
	0	ไม่สามารถบอกระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติได้เมื่อมีการแนะนำโดย ครู

แบบบันทึกการวัดพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

ชื่อสถานการณ์

วันที่วัดพฤติกรรม เวลา

ผู้วัดพฤติกรรม

พฤติกรรมการกำกับตนเอง ของเด็กปฐมวัย	เลขที่	ค่าระดับพฤติกรรม			บันทึกพฤติกรรมเพิ่มเติม
		2	1	0	
1. ด้านการตั้งเป้าหมาย 1.1 การกำหนดและบอกเป้าหมายใน การปฏิบัติกิจกรรม	1				
	2				
	3				
	4				
	5				
	6				
	7				
	8				
	9				
	10				
	11				
	12				
	13				
	14				
	15				

บันทึกเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกการวัดพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

ชื่อสถานการณ์

วันที่วัดพฤติกรรม เวลา

ผู้วัดพฤติกรรม

พฤติกรรมการกำกับตนเอง ของเด็กปฐมวัย	เลขที่	ค่าระดับพฤติกรรม			บันทึกพฤติกรรมเพิ่มเติม
		2	1	0	
2. ด้านการสังเกตตนเอง 2.1 การบอกได้ว่าก่อนการปฏิบัติ กิจกรรมตนเองรู้สึกอย่างไร	1				
	2				
	3				
	4				
	5				
	6				
	7				
	8				
	9				
	10				
	11				
	12				
	13				
	14				
	15				

บันทึกเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกการวัดพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

ชื่อสถานการณ์

วันที่วัดพฤติกรรม เวลา

ผู้วัดพฤติกรรม

พฤติกรรมการกำกับตนเอง ของเด็กปฐมวัย	เลขที่	ค่าระดับพฤติกรรม			บันทึกพฤติกรรมเพิ่มเติม
		2	1	0	
2. ด้านการสังเกตตนเอง 2.2 การบอกได้ว่าระหว่างการทำ กิจกรรมตนเองปฏิบัติกิจกรรมได้เป็น อย่างไร	1				
	2				
	3				
	4				
	5				
	6				
	7				
	8				
	9				
	10				
	11				
	12				
	13				
	14				
	15				

บันทึกเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกการวัดพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

ชื่อสถานการณ์

วันที่วัดพฤติกรรม เวลา

ผู้วัดพฤติกรรม

พฤติกรรมการกำกับตนเอง ของเด็กปฐมวัย	เลขที่	ค่าระดับพฤติกรรม			บันทึกพฤติกรรมเพิ่มเติม
		2	1	0	
2. ด้านการสังเกตตนเอง 2.3 การบอกได้ว่าหลังการปฏิบัติ กิจกรรมตนเองปฏิบัติกิจกรรมได้เป็น อย่างไร	1				
	2				
	3				
	4				
	5				
	6				
	7				
	8				
	9				
	10				
	11				
	12				
	13				
	14				
	15				

บันทึกเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกการวัดพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

ชื่อสถานการณ์

วันที่วัดพฤติกรรม เวลา

ผู้วัดพฤติกรรม

พฤติกรรมการกำกับตนเอง ของเด็กปฐมวัย	เลขที่	ค่าระดับพฤติกรรม			บันทึกพฤติกรรมเพิ่มเติม
		2	1	0	
3. ด้านการตัดสินใจตนเอง 3.1 การนำเสนอความคิดของ ตนเองในการปฏิบัติกิจกรรม	1				
	2				
	3				
	4				
	5				
	6				
	7				
	8				
	9				
	10				
	11				
	12				
	13				
	14				
	15				

บันทึกเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกการวัดพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

ชื่อสถานการณ์

วันที่วัดพฤติกรรม เวลา

ผู้วัดพฤติกรรม

พฤติกรรมการกำกับตนเอง ของเด็กปฐมวัย	เลขที่	ค่าระดับพฤติกรรม			บันทึกพฤติกรรมเพิ่มเติม
		2	1	0	
3. ด้านการตัดสินใจ 3.2 การเทียบเคียงชิ้นงานกับ เป้าหมายของตนเอง	1				
	2				
	3				
	4				
	5				
	6				
	7				
	8				
	9				
	10				
	11				
	12				
	13				
	14				
	15				

บันทึกเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกการวัดพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

ชื่อสถานการณ์

วันที่วัดพฤติกรรม เวลา

ผู้วัดพฤติกรรม

พฤติกรรมการกำกับตนเอง ของเด็กปฐมวัย	เลขที่	ค่าระดับพฤติกรรม			บันทึกพฤติกรรมเพิ่มเติม
		2	1	0	
4. ด้านการตอบสนองต่อตนเอง 4.1 การประเมินตนเองในการปฏิบัติ กิจกรรม	1				
	2				
	3				
	4				
	5				
	6				
	7				
	8				
	9				
	10				
	11				
	12				
	13				
	14				
	15				

บันทึกเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกการวัดพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

ชื่อสถานการณ์

วันที่วัดพฤติกรรม เวลา

ผู้วัดพฤติกรรม

พฤติกรรมการกำกับตนเอง ของเด็กปฐมวัย	เลขที่	ค่าระดับพฤติกรรม			บันทึกพฤติกรรมเพิ่มเติม
		2	1	0	
4. ด้านการตอบสนองต่อตนเอง 4.2 การสะท้อนความรู้สึก ในการปฏิบัติกิจกรรม	1				
	2				
	3				
	4				
	5				
	6				
	7				
	8				
	9				
	10				
	11				
	12				
	13				
	14				
	15				

บันทึกเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

แบบบันทึกการวัดพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

ชื่อสถานการณ์

วันที่วัดพฤติกรรม เวลา

ผู้วัดพฤติกรรม

พฤติกรรมการกำกับตนเอง ของเด็กปฐมวัย	เลขที่	ค่าระดับพฤติกรรม			บันทึกพฤติกรรมเพิ่มเติม
		2	1	0	
4. ด้านการตอบสนองต่อตนเอง 4.3 การบอกระดับความพึงพอใจ ในการปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของ ตนเอง	1				
	2				
	3				
	4				
	5				
	6				
	7				
	8				
	9				
	10				
	11				
	12				
	13				
	14				
	15				

บันทึกเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตาราง 32 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินเชิงสถานการณ์พฤติกรรมerkการกำกับตนเอง
ของเด็กปฐมวัยในภาพรวม

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					รวม	IOC	ผลการพิจารณา
	1	2	3	4	5			
1. ความเหมาะสมของคำชี้แจง	1	1	1	1	0	4	0.8	สอดคล้อง
2. ความเหมาะสมของระยะเวลาดำเนินการ	1	1	1	1	-1	3	0.6	สอดคล้อง
3. ความเหมาะสมของคำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนน								
3.1 สถานการณ์ที่ 1 บ้นแบ่งแสนสนุก	1	1	1	1	-1	3	0.6	สอดคล้อง
3.2 สถานการณ์ที่ 2 เสือของหนู	1	1	1	1	-1	3	0.6	สอดคล้อง
4. ความเหมาะสมของขั้นตอนการวัดพฤติกรรมerkการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย								
4.1 ขั้นตอนที่ 1	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
4.2 ขั้นตอนที่ 2	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
4.3 ขั้นตอนที่ 3	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
4.4 ขั้นตอนที่ 4	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
5. ความเหมาะสมของเกณฑ์การประเมินพฤติกรรมerkการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
6. ความเหมาะสมของการเขียนคำนิยามศัพท์	1	1	1	1	-1	3	0.6	สอดคล้อง
7. ความเหมาะสมของวิธีดำเนินการ								
7.1 สถานการณ์ที่ 1 บ้นแบ่งแสนสนุก	1	1	1	1	0	4	0.8	สอดคล้อง
7.2 สถานการณ์ที่ 2 เสือของหนู	1	1	1	1	0	4	0.8	สอดคล้อง

ตาราง 33 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมการทำงานกับเกณฑ์การให้คะแนนรายด้าน

รายการประเมิน	ค่า ระดับ	เกณฑ์การให้คะแนนระดับพฤติกรรม คำอธิบายลักษณะพฤติกรรม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ผล รวม	IOC	ผลการพิจารณา	
			1	2	3	4	5				
1. ด้านการตั้งเป้าหมาย											
1.1การกำหนดและบอกเป้าหมายในการปฏิบัติกิจกรรม	2	สามารถกำหนดและบอกเป้าหมายในการปฏิบัติกิจกรรมได้ด้วยตนเอง	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง	
	1	สามารถกำหนดและบอกเป้าหมายในการปฏิบัติกิจกรรมได้เมื่อมีการแนะนำโดยครู	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง	
	0	ไม่สามารถกำหนดและบอกเป้าหมายในการปฏิบัติกิจกรรมได้	1	1	1	1	-1	3	0.6	สอดคล้อง	
2. ด้านการสังเกตตนเอง											
2.1 การบอกได้ว่าก่อนการปฏิบัติกิจกรรมตนเองรู้สึกอย่างไร	2	สามารถบอกได้ว่าก่อนการปฏิบัติกิจกรรมตนเองรู้สึกอย่างไรได้ด้วยตนเอง	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง	
	1	สามารถบอกได้ว่าก่อนการปฏิบัติกิจกรรมตนเองรู้สึกอย่างไรได้เมื่อมีการแนะนำโดยครู	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง	
	0	ไม่สามารถบอกได้ว่าก่อนการปฏิบัติกิจกรรมตนเองรู้สึกอย่างไร	1	1	1	1	-1	3	0.6	สอดคล้อง	
2.2 การบอกได้ว่าระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมตนเองปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างไร	2	สามารถบอกได้ว่าระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมตนเองปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างไรได้ด้วยตนเอง	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง	
	1	สามารถบอกได้ว่าระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมตนเองปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างไรได้เมื่อมีการแนะนำโดยครู	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง	
	0	ไม่สามารถบอกได้ว่าระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมตนเองปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างไร	1	1	1	1	-1	3	0.6	สอดคล้อง	

ตาราง 33 (ต่อ)

รายการประเมิน	ค่า ระดับ	เกณฑ์การให้คะแนนระดับพฤติกรรม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ผล รวม	IOC	ผลการพิจารณา	
		คำอธิบายลักษณะพฤติกรรม	1	2	3	4	5				
2. ด้านการสังเกตตนเอง											
2.3 การบอกได้ว่า หลังการปฏิบัติกิจกรรม ตนเองปฏิบัติกิจกรรม ได้เป็นอย่างไร	2	สามารถบอกได้ว่าหลังการปฏิบัติ กิจกรรมตนเองปฏิบัติกิจกรรมได้เป็น อย่างไรได้ด้วยตนเอง	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง	
	1	สามารถบอกได้ว่าหลังการปฏิบัติ กิจกรรมตนเองปฏิบัติกิจกรรมได้เป็น อย่างไรได้เมื่อมีการแนะนำโดยครู	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง	
	0	ไม่สามารถบอกได้ว่าหลังการปฏิบัติ กิจกรรมตนเองปฏิบัติกิจกรรมได้เป็น อย่างไร	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง	
3. ด้านการตัดสินตนเอง											
3.1 การนำเสนอ ความคิดของตนเองใน การปฏิบัติกิจกรรม	2	สามารถนำเสนอความคิดของ ตนเองในการปฏิบัติกิจกรรมได้ด้วย ตนเอง	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง	
	1	สามารถนำเสนอความคิดของ ตนเองในการปฏิบัติกิจกรรมได้ หลังจากได้เมื่อมีการแนะนำโดยครู	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง	
	0	ไม่สามารถนำเสนอความคิดของ ตนเองในการปฏิบัติกิจกรรมได้	1	1	1	1	-1	3	0.6	สอดคล้อง	
3.2 การเทียบเคียง ชิ้นงานกับเป้าหมาย ของตนเอง	2	สามารถเทียบเคียงชิ้นงานกับ เป้าหมายของตนเองได้ด้วยตนเอง	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง	
	1	สามารถเทียบเคียงชิ้นงานกับ เป้าหมายของตนเองหลังจากได้เมื่อ มีการแนะนำโดยครู	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง	
	0	ไม่สามารถเทียบเคียงชิ้นงานกับ เป้าหมายของตนเองได้	1	1	1	1	-1	3	0.6	สอดคล้อง	

ตาราง 33 (ต่อ)

รายการประเมิน	ค่า ระดับ	เกณฑ์การให้คะแนนระดับพฤติกรรม คำอธิบายลักษณะพฤติกรรม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ผล รวม	IOC	ผลการพิจารณา	
			1	2	3	4	5				
4. ด้านการตอบสนอง											
ต่อตนเอง											
4.1 การประเมินตนเอง ในการปฏิบัติกิจกรรม	2	สามารถสะท้อนความรู้สึกที่เกิดขึ้น ในการปฏิบัติกิจกรรมได้	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง	
	1	สามารถสะท้อนความรู้สึกที่เกิดขึ้น ในการปฏิบัติกิจกรรมได้เมื่อมีการ แนะนำโดยครู	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง	
	0	ไม่สามารถสะท้อนความรู้สึกที่ เกิดขึ้นในการปฏิบัติกิจกรรมได้	1	1	1	1	-1	3	0.6	สอดคล้อง	
4.2 การสะท้อน ความรู้สึกในการปฏิบัติ กิจกรรม	2	สามารถนำเสนอความคิดของ ตนเองในการปฏิบัติกิจกรรมได้ ด้วยตนเอง	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง	
	1	สามารถนำเสนอความคิดของ ตนเองในการปฏิบัติกิจกรรมได้ เมื่อมีการแนะนำโดยครู	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง	
	0	ไม่สามารถนำเสนอความคิดของ ตนเองในการปฏิบัติกิจกรรมได้	1	1	1	1	-1	3	0.6	สอดคล้อง	
4.3 การบอกระดับ ความพึงพอใจในการ ปฏิบัติกิจกรรมและ ผลงานของตนเอง	2	สามารถบอกระดับความพึงพอใจ ในการปฏิบัติกิจกรรมและผลงาน ของตนเองได้	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง	
	1	สามารถบอกระดับความพึงพอใจ ในการปฏิบัติกิจกรรมและผลงาน ของตนเองได้ด้วยการแนะนำหรือ การช่วยเหลือจากครู	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง	
	0	ไม่สามารถบอกระดับความพึง พอใจในการปฏิบัติกิจกรรมและ ผลงานของตนเองได้	1	1	1	1	-1	3	0.6	สอดคล้อง	

แบบสังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

วัตถุประสงค์

แบบสังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาระดับการศึกษา คุชฎบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเรื่อง การสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองในเด็กปฐมวัย มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อสังเกตระดับพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยจากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น

ระยะเวลาการสังเกต

แบบสังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยฉบับนี้ ใช้ในการวัดระดับพฤติกรรมการกำกับตนเอง ระหว่างการทดสอบประสิทธิภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ในสัปดาห์ที่ 2, 4, 6 และ 8 เพื่อดูระดับพัฒนาการการกำกับตนเองของเด็กกลุ่มตัวอย่าง

องค์ประกอบของพฤติกรรมการกำกับตนเองที่สังเกต

แบบสังเกตฉบับนี้เป็นการสังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย 4 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านการตั้งเป้าหมาย ประกอบด้วยพฤติกรรม ดังนี้
 - 1.1 การกำหนดและบอกเป้าหมายในการปฏิบัติกิจกรรม
2. ด้านการสังเกตตนเอง ประกอบด้วยพฤติกรรม ดังนี้
 - 2.1 การบอกได้ว่าการปฏิบัติกิจกรรมตนเองรู้สึกอย่างไร
 - 2.2 การบอกได้ว่าระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมตนเองปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างไร
 - 2.3 การบอกได้ว่าหลังการปฏิบัติกิจกรรมตนเองปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างไร
3. ด้านการตัดสินใจตนเอง ประกอบด้วยพฤติกรรม ดังนี้
 - 3.1 การนำเสนอความคิดของตนเองในการปฏิบัติกิจกรรม
 - 3.2 การเทียบเคียงชิ้นงานกับเป้าหมายของตนเอง
4. การตอบสนองต่อตนเอง ประกอบด้วยพฤติกรรม ดังนี้
 - 4.1 การประเมินตนเองในการปฏิบัติกิจกรรม
 - 4.2 การสะท้อนความรู้สึกในการปฏิบัติกิจกรรม
 - 4.3 การบอกระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของตนเอง

วิธีการและเกณฑ์ในการสังเกต

แบบสังเกตฉบับนี้ ประกอบด้วยการสังเกตและการบันทึกระดับพฤติกรรมโดยการบันทึกพฤติกรรมที่แสดงถึงการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้าน โดยมีวิธีการและเกณฑ์ในการสังเกต ดังนี้

1. การสังเกตและบันทึกระดับพฤติกรรมด้านการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยโดยใช้เกณฑ์การพิจารณาพฤติกรรมแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ประกอบด้วย ค่าระดับ 2, 1 และ 0 โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้
 - 2 หมายถึง ระดับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง
 - 1 หมายถึง ระดับพฤติกรรมที่เกิดขึ้นด้วยการช่วยเหลือจากครูหรือเพื่อน
 - 0 หมายถึง ไม่มีการแสดงออกถึงพฤติกรรม
2. การบันทึกข้อมูลพฤติกรรมด้านการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย เพิ่มเติมใช้วิธีการบันทึกพฤติกรรมในลักษณะความเรียง

การบันทึกข้อมูล

ช่วงระยะเวลาทำการสังเกต ให้บันทึกระดับพฤติกรรม และบันทึกข้อมูลเพิ่มเติมในแต่ละพฤติกรรมที่แสดงออกการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยในแต่ละด้าน เมื่อเด็กแสดงออกถึงพฤติกรรมด้านนั้น โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับพฤติกรรมและทำการบันทึกพฤติกรรมเพิ่มเติม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ด้านการตั้งเป้าหมาย (Goal Setting)** หมายถึง การที่เด็กสามารถกำหนดเป้าหมาย และบอกเป้าหมายสิ่งที่เด็กจะปฏิบัติกิจกรรมได้ด้วยตนเอง ทั้งกิจกรรมเดี่ยวและกิจกรรมกลุ่ม จากการที่เด็กสังเกตวัสดุ อุปกรณ์ สิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว วัตถุทัศน การฟังนิทาน เพลง คำคล้องจอง เป็นต้น
2. **ด้านการสังเกตตนเอง (Self – Observation)** หมายถึง การที่เด็กสังเกตตนเองในเรื่องของอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด ทัศนคติ การเลือกวัสดุ อุปกรณ์ ความพร้อม และความสามารถของตนเอง ช่วงก่อนการปฏิบัติกิจกรรม ระหว่างการปฏิบัติกิจกรรม และหลังการปฏิบัติกิจกรรม ว่าตนเองรู้สึกและปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างไร
3. **ด้านการตัดสินตนเอง (Self - Judgment)** หมายถึง การที่เด็กสามารถนำเสนอความคิดของตนเองในการปฏิบัติกิจกรรม และการเทียบเคียงชิ้นงานกับเป้าหมายของตนเองว่า มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ อย่างไร โดยการตัดสินตนเองจากความชอบ ความพร้อม ความสามารถ และความสำเร็จของการปฏิบัติกิจกรรม
4. **ด้านการตอบสนองต่อตนเอง (Self – Reaction)** หมายถึง การที่เด็กสามารถประเมินตนเองในการปฏิบัติกิจกรรม การสะท้อนความรู้สึก ความชอบ ความประทับใจ การพบเจออุปสรรคและ

การแก้ปัญหาต่างๆ ผ่านการบอกเล่า และการบอกระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของตนเอง

ตาราง 34 คำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนนระดับพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

พฤติกรรมด้านการกำกับตนเอง ค่าระดับ		ลักษณะสำคัญของพฤติกรรม
ของเด็กปฐมวัย	พฤติกรรม	
1. ด้านการตั้งเป้าหมาย		
1.1 การกำหนดและบอกเป้าหมายในการปฏิบัติกิจกรรม	2	สามารถกำหนดและบอกเป้าหมายในการปฏิบัติกิจกรรมได้ด้วยตนเอง
เป้าหมายในการปฏิบัติกิจกรรม	1	สามารถกำหนดและบอกเป้าหมายในการปฏิบัติกิจกรรมได้ เมื่อมีการแนะนำโดยครู หรือเพื่อน
	0	ไม่สามารถกำหนดและบอกเป้าหมายในการปฏิบัติกิจกรรมได้
2. ด้านการสังเกตตนเอง		
2.1การบอกได้ว่าก่อนการปฏิบัติกิจกรรมตนเองรู้สึกอย่างไร	2	สามารถบอกได้ว่าก่อนการปฏิบัติกิจกรรมตนเองรู้สึกอย่างไรได้ด้วยตนเอง
	1	สามารถบอกได้ว่าก่อนการปฏิบัติกิจกรรมตนเองรู้สึกอย่างไรได้เมื่อมีการแนะนำโดยครู หรือเพื่อน
	0	ไม่สามารถบอกได้ว่าก่อนการปฏิบัติกิจกรรมตนเองรู้สึกอย่างไร
2.2 การบอกได้ว่าระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมตนเองปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างไร	2	สามารถบอกได้ว่าระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมตนเองปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างไรได้ด้วยตนเอง
	1	สามารถบอกได้ว่าระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมตนเองปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างไรได้เมื่อมีการแนะนำโดยครูและเพื่อน
	0	ไม่สามารถบอกได้ว่าระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมตนเองปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างไร
2.3 การบอกได้ว่าหลังการปฏิบัติกิจกรรมตนเองปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างไร	2	สามารถบอกได้ว่าหลังการปฏิบัติกิจกรรมตนเองปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างไรได้ด้วยตนเอง
	1	สามารถบอกได้ว่าหลังการปฏิบัติกิจกรรมตนเองปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างไรได้เมื่อมีการแนะนำโดยครู หรือเพื่อน
	0	ไม่สามารถบอกได้ว่าระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมตนเองปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างไร

ตาราง 34 (ต่อ)

พฤติกรรมด้านการกำกับตนเอง ค่าระดับ		ลักษณะสำคัญของพฤติกรรม
ของเด็กปฐมวัย	พฤติกรรม	
3. ด้านการตัดสินใจตนเอง	2	สามารถนำเสนอความคิดของตนเองในการปฏิบัติกิจกรรมได้ด้วยตนเอง
3.1 การนำเสนอความคิดของตนเองในการปฏิบัติกิจกรรม	1	สามารถนำเสนอความคิดของตนเองในการปฏิบัติกิจกรรมได้เมื่อมีการแนะนำโดยครู หรือเพื่อน
	0	ไม่สามารถนำเสนอความคิดของตนเองในการปฏิบัติกิจกรรมได้
3.2 การเทียบเคียงชิ้นงานกับเป้าหมายของตนเอง	2	สามารถเทียบเคียงชิ้นงานกับเป้าหมายของตนเองได้ด้วยตนเอง
	1	สามารถเทียบเคียงชิ้นงานกับเป้าหมายของตนเองได้เมื่อมีการแนะนำโดยครู หรือเพื่อน
	0	ไม่สามารถเทียบเคียงชิ้นงานกับเป้าหมายของตนเองได้
4. การตอบสนองต่อตนเอง		
4.1 การประเมินตนเองในการปฏิบัติกิจกรรม	2	สามารถประเมินตนเองในการปฏิบัติกิจกรรมได้ด้วยตนเองและสัมพันธ์กับการปฏิบัติกิจกรรมได้
	1	สามารถประเมินตนเองในการปฏิบัติกิจกรรมได้เมื่อมีการแนะนำโดยครู หรือเพื่อน
	0	ไม่สามารถประเมินตนเองในการปฏิบัติกิจกรรมได้
4.2 การสะท้อนความรู้สึกในการปฏิบัติกิจกรรม	2	สามารถสะท้อนความรู้สึกในการปฏิบัติกิจกรรมได้ด้วยตนเอง
	1	สามารถสะท้อนความรู้สึกในการปฏิบัติกิจกรรมได้เมื่อมีการแนะนำโดยครู หรือเพื่อน
	0	ไม่สามารถสะท้อนความรู้สึกในการปฏิบัติกิจกรรมได้
4.3 การบอกระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของตนเอง	2	สามารถบอกระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของตนเองได้
	1	สามารถบอกระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของตนเองได้เมื่อมีการแนะนำโดยครู หรือเพื่อน
	0	ไม่สามารถบอกระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของตนเองได้

แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

ชื่อหน่วยการเรียนรู้ กิจกรรม

ชื่อนักเรียน ระดับชั้น

วันที่สังเกต เวลา

ผู้สังเกต

พฤติกรรมด้านการกำกับตนเอง ของเด็กปฐมวัย	ค่าระดับพฤติกรรม			บันทึกพฤติกรรมเพิ่มเติม
	2	1	0	
1. ด้านการตั้งเป้าหมาย 1.1 การกำหนดและบอก เป้าหมายในการปฏิบัติ กิจกรรม				
2. ด้านการสังเกตตนเอง 2.1 การบอกได้ว่าก่อน การปฏิบัติกิจกรรมตนเองรู้สึก อย่างไร				
2.2 การบอกได้ว่าระหว่าง การปฏิบัติกิจกรรมตนเอง ปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างไร				
2.3 การบอกได้ว่าหลัง การปฏิบัติกิจกรรมตนเอง ปฏิบัติกิจกรรมได้เป็นอย่างไร				
3. ด้านการตัดสินตนเอง 3.1 การนำเสนอความคิด ของตนเองในการปฏิบัติ กิจกรรม				
3.2 การเทียบเคียงชิ้นงาน กับเป้าหมายของตนเอง				

ตาราง 35 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสังเกตพฤติกรรมการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ในภาพรวม

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ผลรวม	IOC	ผลการพิจารณา
	1	2	3	4	5			
1. วัตถุประสงค์การใช้แบบสังเกต	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
2. ระยะเวลาการสังเกต	1	1	1	0	0	3	0.6	สอดคล้อง
3. องค์ประกอบพฤติกรรมการกำกับตนเองที่สังเกต	1	1	1	1	0	4	0.8	สอดคล้อง
4. วิธีการและเกณฑ์ในการสังเกต	1	1	1	1	0	4	0.8	สอดคล้อง
5. การบันทึกข้อมูล	1	1	1	1	-1	3	0.6	สอดคล้อง
6. การเขียนนิยามศัพท์เฉพาะ	1	1	1	0	0	3	0.6	สอดคล้อง
7. คำอธิบายเกณฑ์การให้คะแนน	1	1	1	1	-1	3	0.6	สอดคล้อง
8. การใช้ภาษา	1	1	1	1	-1	3	0.6	สอดคล้อง
9. รูปแบบการจัดพิมพ์	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง

ตาราง 36 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างพฤติกรรมการกำกับตนเองกับเกณฑ์การให้คะแนนเป็นรายด้าน

รายการประเมิน	ค่าระดับ	เกณฑ์การให้คะแนนระดับพฤติกรรม คำอธิบายลักษณะพฤติกรรม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ผลรวม	IOC	ผลการพิจารณา
			1	2	3	4	5			
1. ด้านการตั้งเป้าหมาย										
1.1 การกำหนดและบอกเป้าหมายในการปฏิบัติกิจกรรม	2	สามารถกำหนดและบอกเป้าหมายในการปฏิบัติกิจกรรมได้ด้วยตนเอง	1	1	1	1	0	4	0.8	สอดคล้อง
	1	สามารถกำหนดและบอกเป้าหมายในการปฏิบัติกิจกรรมได้เมื่อมีการแนะนำโดยครู	1	1	1	1	0	4	0.8	สอดคล้อง
	0	ไม่สามารถกำหนดและบอกเป้าหมายในการปฏิบัติกิจกรรมได้	1	1	1	1	0	4	0.8	สอดคล้อง

ตาราง 36 (ต่อ)

รายการประเมิน	ค่า ระดับ	เกณฑ์การให้คะแนนระดับพฤติกรรม คำอธิบายลักษณะพฤติกรรม	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ผล รวม	IOC	ผลการพิจารณา	
			1	2	3	4	5				
2. ด้านการสังเกตตนเอง											
2.1 การบอกได้ว่า ก่อนการปฏิบัติกิจกรรม ตนเองรู้สึกอย่างไร	2	สามารถบอกได้ว่าก่อนการปฏิบัติ กิจกรรมตนเองรู้สึกอย่างไรได้ด้วย ตนเอง	1	1	1	0	0	3	0.6	สอดคล้อง	
	1	สามารถบอกได้ว่าก่อนการปฏิบัติ กิจกรรมตนเองรู้สึกอย่างไรได้เมื่อ มีการแนะนำโดยครู	1	1	1	1	0	4	0.8	สอดคล้อง	
	0	ไม่สามารถบอกได้ว่าก่อนการ ปฏิบัติกิจกรรมตนเองรู้สึกอย่างไร	1	1	1	1	0	4	0.8	สอดคล้อง	
2.2 การบอกได้ว่า ระหว่างการปฏิบัติ กิจกรรมตนเองปฏิบัติ กิจกรรมได้เป็นอย่างไร	2	สามารถบอกได้ว่าระหว่างการ ปฏิบัติกิจกรรมตนเองปฏิบัติ กิจกรรมได้เป็นอย่างไรได้ด้วยตนเอง	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง	
	1	สามารถบอกได้ว่าระหว่าง การปฏิบัติกิจกรรมตนเองปฏิบัติ กิจกรรมได้เป็นอย่างไรได้เมื่อมี การแนะนำโดยครู	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง	
	0	ไม่สามารถบอกได้ว่าระหว่างการ ปฏิบัติกิจกรรมตนเองปฏิบัติกิจกรรม ได้เป็นอย่างไร	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง	
2.3 การบอกได้ว่าหลัง การปฏิบัติกิจกรรม ตนเองปฏิบัติกิจกรรมได้ เป็นอย่างไร	2	สามารถบอกได้ว่าหลังการปฏิบัติ กิจกรรมตนเองปฏิบัติกิจกรรมได้ เป็นอย่างไรได้ด้วยตนเอง	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง	
	1	สามารถบอกได้ว่าหลังการปฏิบัติ กิจกรรมตนเองปฏิบัติกิจกรรมได้เป็น อย่างไรได้เมื่อมีการแนะนำโดยครู	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง	
	0	ไม่สามารถบอกได้ว่าหลังการปฏิบัติ กิจกรรมตนเองปฏิบัติกิจกรรมได้เป็น อย่างไร	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง	

ภาคผนวก ค

- แบบสอบถามความคิดเห็นของครูปฐมวัยในการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย
- คะแนนของผู้เชี่ยวชาญจากการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของแบบสอบถามความคิดเห็นของครูในการขยายผลรูปแบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย
- คะแนนของครูจากการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยในการนำมาใช้

แบบสอบถามความคิดเห็นของครูปฐมวัยในการทดลองใช้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง:

1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูปฐมวัยหลังจากที่ท่านได้ทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เรียบร้อยแล้ว เพื่อนำความคิดเห็นของท่านที่ได้เสนอแนะไปปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2. แบบประเมินนี้ประกอบด้วยส่วนสำคัญแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 3 การแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3. วิธีการและเกณฑ์ในการพิจารณาความคิดเห็นของครูปฐมวัยในการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย โดยให้ครูปฐมวัยทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ซึ่งแบบประเมินนี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีตัวเลือก 5 ระดับ คือ 5, 4, 3, 2 และ 1 และแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อแสดงความคิดเห็นทั่วไป และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมมากที่สุด
- 4 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมมาก
- 3 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมปานกลาง
- 2 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมน้อย
- 1 หมายถึง รายการนั้นมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่าน

สิรินทร์ ลัดดากรม บุญเชิดชู

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ชื่อ-ชื่อสกุล

เพศ อายุ

ตำแหน่ง ระดับการศึกษาสูงสุด

วิชาเอก ระยะเวลาในการสอนระดับปฐมวัย ปี เดือน

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

ที่	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
1	คำชี้แจงการใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA มีความชัดเจน					
2	องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA 5 ขั้นตอน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง					
3	รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA มีกระบวนการต่อเนื่องและมีความสอดคล้องกัน					
4	รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA มีความเหมาะสมกับเด็กปฐมวัยในระดับอายุ 5 – 6 ปี					
5	รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA สามารถพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยได้					

ตอนที่ 3 การแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. ความรู้สึก/ความประทับใจที่มีต่อการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ปัญหาและอุปสรรคจากการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

ผู้ใช้รูปแบบ

ตาราง 37 คะแนนของผู้เชี่ยวชาญจากการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของแบบสอบถาม
ความคิดเห็นของครูในการขยายผลรูปแบบ SSAPA เพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัย

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					ผล รวม	IOC	ผลการพิจารณา
	1	2	3	4	5			
1. คำชี้แจงการใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA								
มีความชัดเจน	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
2. องค์ประกอบของรูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้								
แบบ SSAPA 5 ขั้นตอนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	1	1	1	1	0	4	0.8	สอดคล้อง
3. รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA มีกระบวนการ								
ต่อเนื่องและมีความสอดคล้องกัน	1	1	1	1	0	4	0.8	สอดคล้อง
4. รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA มี								
ความเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย 5 – 6 ปี	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง
5. รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA								
สามารถพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยได้	1	1	1	1	1	5	1	สอดคล้อง

**คะแนนของครูจากการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบSSAPAเพื่อพัฒนาการกำกับตนเอง
ของเด็กปฐมวัยในการนำมาใช้**

ตาราง 38 ตอนที่ 1 ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบSSAPAเพื่อพัฒนาการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยในการนำมาใช้

ที่	รายการประเมิน	ครูคนที่								รวม (25)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเหมาะสม
		1	2	3	4	5	6	7	8				
1	คำชี้แจงการใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA มีความชัดเจน	5	5	5	5	4	5	5	5	38	4.75	0.46	มากที่สุด
2	องค์ประกอบของรูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA 5 ขั้นตอน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	5	5	5	5	5	5	4	4	38	4.75	0.46	มากที่สุด
3	รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบSSAPAมีกระบวนการต่อเนื่องและ มีความสอดคล้องกัน	5	5	5	5	5	5	4	4	38	4.75	0.46	มากที่สุด
4	รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบSSAPAมีความเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย 5 – 6 ปี	5	5	5	5	5	5	5	5	40	5.00	0.00	มากที่สุด
5	รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบSSAPAสามารถพัฒนาการกำกับตนเอง ของเด็กปฐมวัยได้	5	5	5	5	4	5	5	5	39	4.88	0.35	มากที่สุด

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. **ความคิดเห็น/ความประทับใจที่มีต่อการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA** สรุปได้ ดังนี้

1.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ทำให้เด็กมีความสนใจในการปฏิบัติกิจกรรมและสามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้ (n = 3)

1.2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เป็นรูปแบบที่让孩子ได้เลือกปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองและเป็นรูปแบบที่สามารถนำไปใช้กับเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม (n = 2)

1.3 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลายเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย (n = 5)

1.4 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เน้นการใช้คำถามซึ่งเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย (n = 2)

1.5 ประทับใจรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA ที่ทำให้เด็กกระตือรือร้นมีความสนใจเรียนมากขึ้น ต้องการปฏิบัติกิจกรรมมากขึ้น และช่วยพัฒนาพฤติกรรมการกำกับตนเอง (n = 3)

1.6 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA มีขั้นตอนการเรียนรู้ที่ชัดเจนและต่อเนื่อง (n = 1)

1.7 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA มีความน่าสนใจกระบวนการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้น ช่วยพัฒนาการคิดและการกำกับตนเองของเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี (n = 1)

2. **ปัญหาและอุปสรรคจากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA** สรุปได้ ดังนี้

2.1 การทำความเข้าใจกับขั้นตอนการสอนความรู้ในเรื่องที่จะสอนและจิตวิทยาในการสอน (n = 1)

2.2 ระยะเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมของเด็กมีความแตกต่างกัน ไม่สามารถกำหนดเวลาที่แน่นอนได้ (n = 6)

2.3 การเตรียมสื่อให้เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน (n = 3)

2.4 คุณลักษณะของเด็กเช่นไม่กล้าแสดงออกการบอกเป้าหมาย (n = 1)

3. **ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม** สรุปได้ดังนี้

3.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA มีความเหมาะสมกับจำนวนเด็กที่ไม่มากจนเกินไป (n = 1)

3.2 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA สามารถนำไปใช้ในกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนได้ดี (n = 2)

3.3 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA นำมาปรับใช้ในการเรียนการสอนในปัจจุบันได้

3.4 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA มีจุดเด่นคือ ในการสอนช่วยให้เด็กสามารถตั้งเป้าหมายได้ด้วยตนเอง (n = 2)

3.5 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เป็นรูปแบบที่ช่วยให้เด็กเกิดทักษะกระบวนการทำงานอย่างมีแบบแผนและฝึกการจัดระบบการคิดของเด็กอย่างมีขั้นตอน

3.6 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) (n = 1)

3.7 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA เป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัยเป็นรายบุคคลได้ดีมาก (n = 1)

3.8 รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ SSAPA สามารถพัฒนาเด็กปฐมวัยได้เต็มตามความสามารถ และสามารถดึงศักยภาพของเด็กออกมาได้ (n = 1)

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	สิรินทร์ ลัดดาภิบาล บุญเชิดชู
วันเดือนปีเกิด	10 ธันวาคม 2526
สถานที่เกิด	จังหวัดสมุทรปราการ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	555/5 หมู่ 5 ตำบลสนามจันทร์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สาขาวิชาการประถมศึกษา วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ 6 ถนนราชมรรคาใน ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม 73000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2545	มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) จาก โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย
พ.ศ. 2549	คบ. (การศึกษาปฐมวัย) จาก มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
พ.ศ. 2551	กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2557	กศ.ด (การศึกษาปฐมวัย) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ